

ŐSI GYÖKÉR

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Megjelenik negyedévente a magyarságtudomány és az ősi magyar nyelv kutatásának szolgálatában

Alapítva: 1972

Ára: 800,- Ft

La Raiz Ancestral

Alapító – Örökös Főszerkesztő: Badiny Jós Ferenc

A szepeshelyi prépostsági templom nyugati látképe
(Internet)

Alapító - Örökös Főszerkesztő: Badiny Jós Ferenc

Felelős szerkesztő: Dr. Gyárfás Ágnes
Szerkesztő: Bubcsó Gábor
Munkatárs: Bubcsó Gáborné

Kiadó: Miskolci Bölcsész Egyesület (MBE)
Adószám: 19071332-1-05
3534 Miskolc-Diósgyőr, Vár u. 9.

Levél: 3509 Miskolc, Pf. 819.

Szerkesztőségi telefonszám/fax:
+36-46-331-981

© Ősi gyökér 2015. XLIII. évf. 3-4. sz.

Minden cikkért a szerzője a felelős. Egyes cikkeket csak rövidített formában közlünk.

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza! **(Lemezen küldött anyag mellé kérnénk kéziratot is)**

Az Ősi Gyökér számai megtekinthetők a nemzeti hírhálón, az Országos Széchényi Könyvtár szerkesztésében: Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA) <http://epa.oszk.hu/02300/02387>

*Ugyancsak feldolgozza, de csak a tartalomjegyzéket közli a:
MATARKA - Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa
http://www.matarka.hu/szam_list.php?fsz=1556*

**Az adójuk 1%-át várjuk a MISKOLCI BÖLCSÉSZ EGYESÜLET Alapítványára
Adószám: 19071332-1-05**

ISBN 9632144546 • ISSN 1586-9423 • HU ISSN 1586-9423

**I. Károly „koronázása” – korabeli ábrázolás (Szepeshely)
(Internet)**

ŐSI GYÖKÉR

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Alapító – Örökös Főszerkesztő: **Badiny Jós Ferenc**

2015. XLIII. évf. 3-4. sz.

TARTALOM

MAGYAR NYELV

Kiss Dénes

Minden magyarok háza: SZÓ-JÁT-SZÓ HÁZ 2

Varga Csaba

Mire lehet büszke a magyar? 5

Borbola János

A keresztút 9

ROVÁSÍRÁS

Friedrich Klára

Rovásírás és runaírás 12

Mandics György

Gerberga apátnő rovásfeliratos ereklyetartó ládikája
a X. századból 15

VILÁGHÁLÓN AZ ŐSI GYÖKÉR

PhS Bakk Erzsébet

Ősi Gyökér a magyar kulturális szemle
az Országos Széchényi Könyvtár „Hungarica” világhálóján 16

PÁLOS REND

PhS Bakk István

Boldog Iorantházi Bakk István OSP generális atya élete
és halála †1518 22

MAGYAR SZENT KORONA

Végh Tibor

A magyar Szent Korona látható és láthatatlan szerkezete
(Észrevételek az apostolképek szabályszerűségeiről) 36

TÖRTÉNELEM

Somos Zsuzsanna

II. Richárd Plantagenet király szárnyasoltára
(National Gallery, London) 43

Fister Mária Magdolna

Hegylakó gorálok – a gyöngyök népe 47

MAGYAR TÖRTÉNELEM

Tircsné Dr. Propper Valéria

Thaly Kálmán és az irodalomhamisítás kérdése
(Előadás: 2015. február 27-én, a Miskolci Bölcsész Egyesület
Magyarságtudományi Napján) 53

MAGYAR NÉPKÖLTÉSZET

Gyárfás Ágnes

Hattyú vitéz. (Meseelemzés) 62

Hattyú vitéz. (mese) 70

LÉLEKGYÓGYÁSZAT

Rónai Lászlóné

A lélek erejének szerepe a gyógyításban 73

SZAKRÁLIS EZOTÉRIA

Tibold Szabina

Földi utunk a Mindenség felé
(Gondolatok a Magyar Őskutatási Fórumra – 2015 aug.) 77

MAGYAR HÁZIÁLLATOK

Buzády Tibor: Magyar kutyák c. könyvéből részlet

A puli,
Ilyés Gyula: Régi vers egy kutyáról 81

OLVASÓINK ÍRJÁK

A tények azonban makacs dolgok
Záhonyi András mérnök formabontó összeállítása a „hivatásos”
és az „amatőr(nek tekintett)” kutatók bakjairól, tévesztéseiről. 85
Theresia de Kerpely: „OF LOVE AND WARS” című könyvének
részlete az Eucharisztikus Kongresszusról 1938-ban
Közzétette H. Szathmáry Király Hanna 87

ESEMÉNYEK

XX. Magyar Őskutatási Fórum

(Simonné Schuck Mária Magdolna és a szerk.) 89

Szittyá Világtalálkozó

Magyarok Háza, 2015. május 30-31.
(Záhonyi András) 94

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. Gyárfás Ágnes

A TELLŐI JÓSLAT Pecséthengerek legendái című művének
recenziója (Dr. Kovács Sándor) 97

SZABINA ROVATA

Tibold Szabina

Szent asszonyok fájdalma 100

ÚJ MAGYAR DRÁMA

Turóczi Péter

TISZA-VIRÁG Tragédia két felvonásban. 4. rész 104

VERSEK

Kosztolányi Dezső versei

Szeptember elején, Őszi reggeli, Téli alkony 117

Fák beszéde 118

Kosztolányi Dezső: Karácsony

Juhász Gyula: Karácsony felé

KÉPEK

Internet

Kiss Dénes

Minden magyarok háza:
SZÓ-JÁT-SZÓ HÁZ

Az ezredvég magyar gondolata

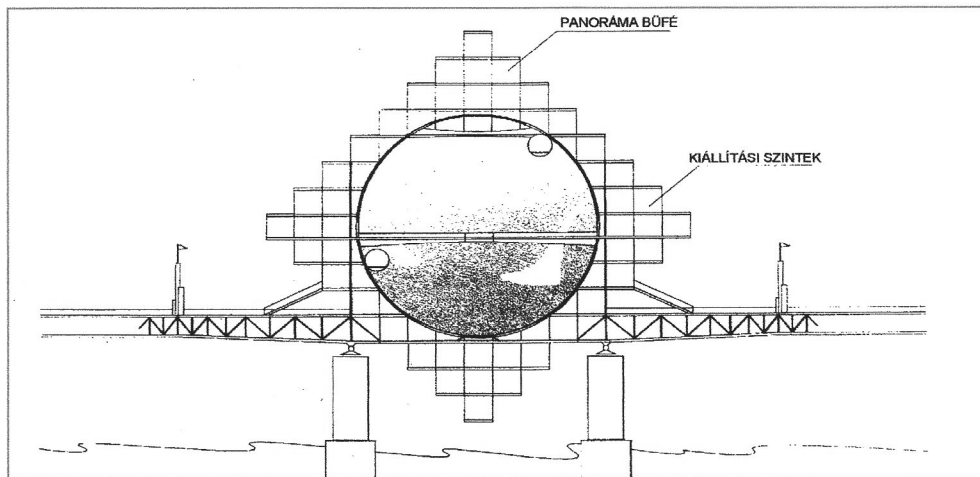
A mértani alakzat nem más, mint a magyar nyelv működésének sajátos "képlete". Benne van a ragozó nyelv több jellemzője, a rag, a jel, valamint a minden irányból való értelmezhetősége. Olvasható jobbról balra, balról jobbra, sőt, alulról fölfelé és föntről lefelé. S minden sornak több olvasata lehet aszerint, olvasás közben kérdőjelet vagy vesszőt teszünk. Ezt az ábrát mintegy húsz évnyi nyelvi kutakodás után leltem meg anyanyelvünkben. Íme a különös mértani alakzat, amely – mint később megtudtam, az ősi székelymagyar rovásírás eK-éK, Ká jele! (*Nagyjából ekképpen: ◇ – a szerk.*)

K
K É K
K É K É K
K É K E K É K
K É K E K E K É K
K É K E K É K E K É K
K É K E K É K E K É K
K É K E K E K É K
K É K E K É K
K É K É K
K É K
K

Előbb *Kodály Zoltán*, majd *Nagy László* biztatására folytattam a magyar nyelv elemző kutatását. Az ezzel kapcsolatos nagyobb tanulmányok – néhány korábban megjelent kisebb írás után – a *KORTÁRS* című folyóiratban jelentek meg 1971 és 1975 között. Az ékesen ékeskedő alakzatot is megírtam már 1973-ban, ez 1975-ben jelent meg. (Később, 1992-ben több magyarországi lap írt az elképzelésemről és a Rubik-kockával vetették össze. Utánanéztam, és emlékeztem is, a Rubik-

féle remeklés 1978-ban vált ismertté.) *Benkő Cs. Gyula* festőművész és formatervező barátom 1991-ben készítette el a magyar nyelv által tervezett és az itt látható, két kiterjedésű mértani alakzat térbeli változatát. *Bodor János* mérnök közvetítésével szerzett róla tudomást *Kerényi József* építőművész. Eljött hozzám, alaposan körbenézte és meghívott a műgyetemre, hogy végzős hallgatói részére tartsak előadást a magyar nyelvről, illetve az építmény előzményeiről. Az ifjú építészmérnök jelölteket fölkellesítette a tervezettnél jóval hosszabbra sikerült együttlét és napokon belül remek elképzelések születtek a SZÓ-JÁTÉK HÁZZAL kapcsolatban. (Ezt a nevet *Kerényi József* rögtönözte.) Éppen egyhetes mesterkurzust rendeztek az egyetemen, amelyen finn és USA-beli építészek is részt vettek, ezt követően kiállítást rendeztek, amelyen *Kerényi József* javaslatára kiállították ezt a kettős piramist, vagy, ha akarjuk, *zikkuratot*, amely vitát kavart. Miként *Kerényi József* terve, aki a Dunán valósította volna meg az akkor (még) tervezett világkiállítást. Ekkor gondoltunk arra, hogy gyaloghídon a Duna fölött vagy a Margitsziget északi csücskén, szintén félig a Duna fölött pompázhatna ez a magyar nyelv által "tervezett" építmény, amely fémből, üvegből és fából készülne. Vagy lábakon állna, esetleg üvegszál kötelék tartaná a sarkain. Sajátos magassági háromszög alakulna ki a Várpalotával és az Országházzal, hiszen mintegy hatvan méter magas lenne.

A Magyar Nyelv Háza s a magyar szellem emlékműve példátlan lenne a maga nemében, hiszen a nyelv alkotása, a lehető legegyszerűbb ősi forma, ugyanakkor rendkívüli csúcsfeladatokat jelentene mérnökök számára. (Például a felvonó gömbpaláston közlekedne, hiszen a legtöbben gömbteret tételeztek föl belül, ahol valódi térszínház és hangversenyterem is lehetne.)

Maga az épület Magyarságkutató Intézet volna, egyúttal különleges szolgáltató kristályház, benne korunk csúcstechnológiája. De a magyarság múzeuma is volna, ahol nyilvántartanak minden magyart, akiket oklevelek, anyakönyvi kivonatok, temetői sírfeliratok nyomán, az időben visszamenőleg is föl lehet lelteni. Számítógépes családfa-kutatás, helységek névkutatása, történelmi, földrajzi események, nevek kutatása folyna az építményben, ahol rendszeresen rendeznének tárlatokat, fontos könyvbemutatókat, sőt, technikai újítások, találmányok bemutatóját is. Műholdas világszolgáltatása is volna, ami azt jelenti, hogy a világ bármely részéről, bármikor lehetne kérni az égen át, a légen át, Ady-verset, mondjuk Latino-vits Zoltán előadásában, nagy magyar festők képét, nagy magyar feltalálók munkásságát, amit egyébként több nyelven is ki lehetne vetíteni. Ez a különleges élő múzeum megmutatná szóban és képből, hogy ki volt például Galamb József vagy mit alkotott Szent-Györgyi Albert, honnét való Dürer és neve? És így tovább. Ez az építmény maga is rendkívüli szellemi teljesítmény volna, a legjobbak összefogására volna szükség a megvalósításához.

Léte indokoltabb volna, mint akár a párizsi Eiffel-toronyé vagy a brüsszeli Atomiumé, hiszen az édes anyanyelvünk szülötteként az egyetemes magyarság képességét is jelképezné. Ebben az építményben teremtődne meg napról-napra Magyarország arculata, jövőképe. Innét láthatók volnának legszebb tájaink, tájékoztatva és útba igazítva a turistákat. Lennének helyiségek, ahol az egész falat beborító képernyőn, vásznon stb. évszázadokig megőrződne és "előhívható" volna

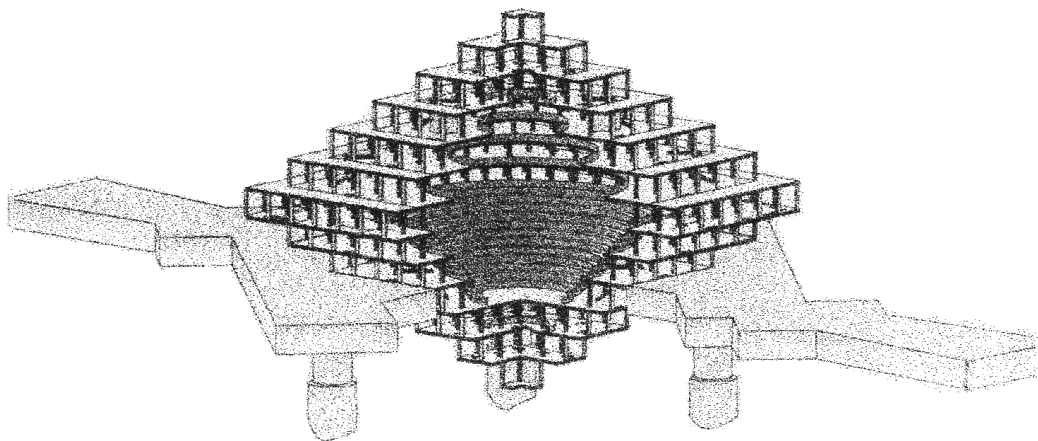
mindazok képmása, akik legalább száz USA dollárnak megfelelő összeget adnának a megvalósításra, afféle "téglajegy". Nevük nemcsak a folyton bővülő nemzeti aranykönyvbe kerülne bele, hanem örök időkre gombnyomásokra megtekinthető volna az utódok számára. Aki többet adományozna, annak családja, netán mozgóképeken is megörökítődne és tárolódna. Ha évszázad múltán kíváncsiak volnának a messzire sodródott utódok, itt megtekinthetnék elődeiket. Természetesen a HÁZ-ba bizonyos összegért lehetne bemenni, ebből tartaná fenn magát. Már az építése sokakat vonzana, a tervek világlapok címlapjára kerülhetnének, mert annyira különleges. Miután **világkaláka keretében** építené föl a világ magyarsága, egy kissé hasonlítana létrejötté a hajdani királyi koronázó dombokéhoz. Annak földjét az ország minden részéből hordták össze és arra lovagolt föl a megkoronázott király és tett hűségesküt arra nézve, hogy a világ minden égtája felől érkező támadás ellen megvédi az országát. Ezzel az építménnyel minden magyar különlegesen kötődne e hazához vagy a magyarsághoz, bárhol él is, és hűségesküt tenne a magyar nyelvnek, hogy oltalmazza azt. Hiszen bennünket a nyelvünk tartott fenn, ez a világ minden más nyelvétől lényeges tulajdonságait tekintve különböző nyelvcsoda. Ez a teremtmény, nyelvünk ékes koronája nemzetőrző erő is volna egyúttal! És még mennyi fontos, lehető szerepét el sem soroltuk!

Egyetemes magyar szentély, a nyelv szülötte és emlékműve, mindannyiunk értékeinek tárháza, a magyarság világközösségi háza, amely az idők folyamán is korszerű és csodálnivaló maradna, akár a piramisok! Néhány esztendő múltán fönn-

MAGYAR NYELV

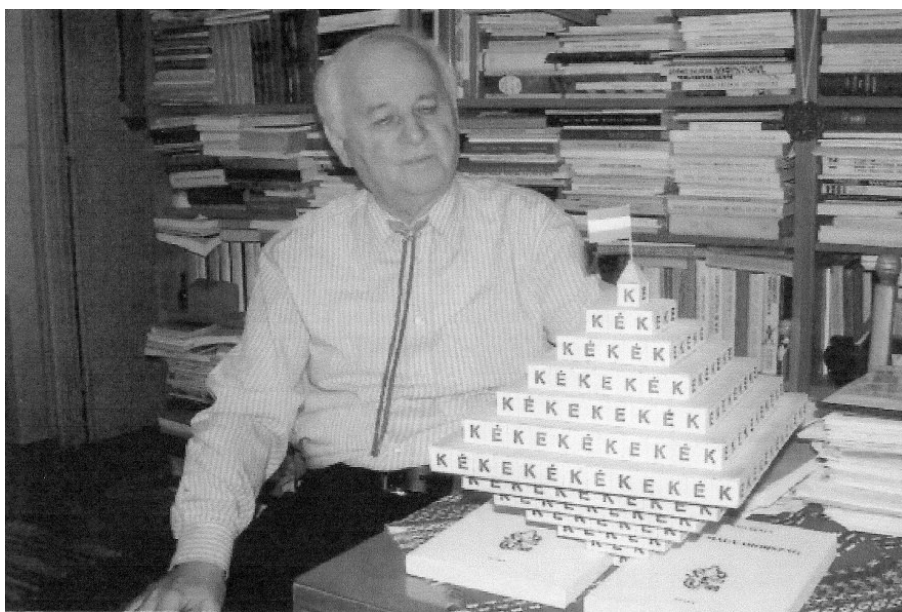
tartaná önmagát és annyi látogatót vonzana egy-maga, mint az egész ország. Nem szólva arról, hogy az ország jelképe is volna, elég lesz majd néhány pillanatra bevillantani a képernyőn, mindenki tudná a világon, hogy Budapestről, Magyarországról van szó. Miként elég fölillantani az

Eiffel-tornyot, tudja mindenki, hogy Párizsból kapunk hírt. Az épület kicsinyített makettjéből ajándéktárgyakat lehetne készíteni, akár asztali ceruzatartókat, tolltartókat, kisebb formában, könnyebb anyagból gépkocsi kulcstartót és még számtalan apróságot kitalálnak majd a hozzáértők.

Meg kell jegyeznem, hogy ez az elképzelés szerepelt annak idején a Magyarok Világszövetsége által kiírt pályázaton, amikor is az EXPO-ra készült az ország és sok szép pályamunka közül *egyedülien* ezt javasolta megvalósításra a Kralovszky Alán által vezetett zsűri. De a 2000. évben, a keresztény magyar királyság ezredik évfordulóján el lehetne kezdeni az építését, az adományokat a rövidesen létrehozandó EGYETEMES MAGYARSÁGÉRT ALAPÍTVÁNY számlájára le-

hetne utalni. S mindezt az interneten, lapokban, kisfilmekkel, színes ismertető füzetekkel lehetne világszerte meghirdetni. Ha megépül, jobban védi a magyarságot, mint a NATO, jobban megőrzi, mint bármi más, hiszen az egész magyarság műve volna, s ékesen bizonyítaná a magyarság tehetségét, sokféle képességét a művészetektől a sporton át a matematikáig. S egyúttal örök figyelmeztetés volna, ha nyelvünket elveszítjük, magunkat veszítjük el!

Kiss Dénes 1999. február

Varga Csaba

MIRE LEHET BÜSZKE A MAGYAR?

Az olvasó bizonyára megfigyelte élete során, hogy a magyar szavaknak mindig csak valamely más nyelvből való átvételéről hallunk mindenféle fórumon: ezt a szót is átvettük, azt a szót is átvettük, amazt a szót is átvettük valahonnan. Hogy pedig mely szó magyar, nos, erről aligha hallott valaki is, akárcsak egy szót is. Ez alapján a magyar ember természetesen véli úgy, hogy a magyar nyelv, szókincs nem régi, nem eredeti, hanem álvett, másodrangú: számtalan nyelvből véletlenszerűen összehordott, fésületlen egyveleg. Ezzel szemben más nyelvekről, pl. szláv, angol, francia, latin stb. nyelvekről a magyar tudomány fellegetvára olyan képet tár elénk, mintha ezek viszont ősi eredetű, kiérlelt nyelvek lennének, a világ műveltségének oszlopai, s számunkra e nyelvek pompája csak utolérhetetlen mérce lehet.

Ebbe a véleménybe mindenki belenyugszik, hiszen minden rangú és rendű magyar tudományos fórum ezt hirdeti, a tankönyvekben is ezt tanítják nekünk itt Magyarországon. Tehát magyar tudományos vélemény a magyar nyelv alacsonyrendű volta.

De mit mondanak a külföldiek a magyar nyelvről? Néhány idézet:

– Grimm Jakab meseíró (XIX. század), aki egyben az első német tudományos nyelvtan megalkotója is: „a magyar nyelv logikus és tökéletes felépítése felülmúl minden más nyelvet”.

– N. Erbersberg bécsi tudós (XIX. század): „Olyan a magyar nyelv szerkezete, mintha nyelvész gyülekezete alkotta volna, hogy meglegyen benne minden szabályosság, tömörség, összhang és világosság.”

– George Bernard Shaw drámaíró (az amerikai CBC-nek adott interjújában sokkal bővebben kifejtve) mondta: „Bátran kijelenthetem, hogy miután évekig tanulmányoztam a magyar nyelvet, meggyőződésemmé vált: ha a magyar lett volna az anyanyelvem, az életművem sokkal értékesebb lehetett volna. Egyszerűen azért, mert ezen a különös, ősi erőttől duzzadó nyelven sokszorta pontosabban lehet leírni a parányi különbségeket, az érzelmek titkos rezdüléseit.”

– Grover S. Krantz amerikai kutató: „A magyar nyelv ősisége Magyarországon /.../ meglepő: úgy találom, hogy átmeneti kőkori nyelv, megelőzte az újkőkor kezdetét /.../ az összes helyben maradó nyelv közül a magyar a legrégebbi.”

– Ove Berglund svéd orvos és műfordító: „Ma már, hogy van fogalmam a nyelv struktúrájáról, az a véleményem: a magyar nyelv az emberi logika csúcsterméke.”

(Magyar Nemzet 2003. XII. 2. 5. o.)

– Teller Ede atomfizikus halála előtt pár évvel ezt mondta Pakson: „...Új jeles felfedezésem, miszerint egy nyelv van, s az a magyar.” (Mai Nap, Budapest, 1991. 9.) A későbbiekben látni fogjuk, ez koránt sem üres udvariaskodás – Teller Ede sohasem beszélt a levegőbe –, hanem utána nézhetett, hogy mely nyelvből merítve váltak kultúrnyelvvé a mai „nagy” nyelvek, vagyis hogy melyik a mai műveltséget megteremtő, kiérlelt ősnyelv.

Itt valami nagy titok lappang. Mert nem különös-e, hogy a magyar tudomány minden erőt bevetve igyekszik lealacsonyítani a magyar nyelvet (s mi fizetjük ennek költségeit), a külföldi szakvélemények pedig mély meghajlások a magyar nyelv nagyszerűsége, egyedülállósága és ősi volta előtt, mi több, mint látjuk, van ki a Kárpát-medencei ősi voltát hirdeti.

Ám általában véve is érdemes felfigyelni nyelvünk teremtő erejét magasztaló véleményekre:

– Isaac Asimov sci-fi író: „Az a szóbeszéd járja Amerikában, hogy két intelligens faj létezik a földön: emberek és magyarok.”

– Enrico Fermi olasz atomfizikustól mikor megkérdezték, hogy hisz-e az űrlakókban, azt válaszolta: „Már itt vannak, magyaroknak nevezik őket!”

– A magyar anyanyelvű nagy matematikusok is azt mondták sokszor: hja, magyar anyanyelvvel könnyű nagy matematikusnak lenni.

S ha összevetjük ezeket a véleményeket az alábbiakkal, a titokról még jobban fellebben a fátyol:

Az olvasók bizonyára emlékeznek a Millenárison felépített „Álmok álmodói – Világra szóló magyarok” című kiállításra. (E sorok írója is ott szerénykedett, a falon lógva – mint filmrendező.) Nos, aki ezt a kiállítást nyitott szemmel végignézte, meghökkenhetett: mi kitalálni való maradt másoknak? Bizony kevés. Tudjuk jól a sort: ejtőernyő, szélturbina, taposómalom, markológép, lánchíd, személyfelvonó, vízturbina, gőzturbina, dinamó, elektromotor, porlasztó, benzinmotor, benzinmotoros autó, torziós inga, villamos gyújtóberendezés, vasút villamosítása, automata sebességváltó, bolygókerékes sebességváltó, bakelit hanglemezzel, sötétkamra, porcelánfajansz, telefonközpont, számítógép, golyóstoll, gyufa, helikopter, lökhajtású repülő, torpedó (robotrepülőgép), világító dióda, hold-radar, a kozmikus sugárzás és a biomágnesesség felfedezése, abszolút geometria, mely az általános relativitás alapköve, hangosfilm, képtávíró, a stressz fogalma, hologram stb., stb., s hogy a régierekről is megemlékezzünk: kerék, faze-kaskorong, tejpor, kengyel, visszacsapó íj, gomb, fehérmű, szauna, központi fűtés, réz, vörösréz, acélrugó, kocs (hintó), stb., s bizony... az írás és a könyv is: márpedig a felsoroltak (és még sok-sok további) csaknem kiteszik a mai művelt világ alappilléreit. És akkor még itt vannak az íróink, költőink, zeneszerzőink is... (Karinthy Frigyes tálmánya a felfújható gumi-földgömb.)

Nem tagadható: csaknem minden alapelv (pl. kerék, dinamó, elektromotor, benzinmotor, írás, számítógép), mely ma a földön használatos, nyelvünkön gondolkodók teremtménye (az eurázsiai nagy vallások is). Aztán az alapleleményt lehet tökéletesíteni, kicsinyíteni, nagyítani, hozzátenni, fejleszteni stb., amiben például a japánok oly jelesek.

Most pedig vessük össze a fentieket az alábbiakkal:

Ha az olvasó emlékezik a fent említett „Álmok álmodói – Világra szóló magyarok” kiállításra, akkor bizonyára arra is emlékezik, hogy a 2002-ben hatalomra került kormánykoalíció első legfontosabb lépése nem a nyugdíjasok, avagy a gazdaság helyzetének javítása volt, hanem azonnal és minden erőt bevétve lebontotta és eltüntette az „Álmok álmodói – Világra szóló magyarok” című kiállítást – miközben hatalmas volt a látogatottsága.

Vajon miért?

Itt most már természetszerűen merül fel az a kérdés is, hogy van-e összefüggés az említett kiállítás érthetetlen és kegyetlen lebontása között, s aközött, hogy a Magyar Tudományos Akadémia a magyar nyelv alacsonyrendű voltát igyekszik elhíttetni minden magyarral, éles ellentétben állva a magyar nyelvet vizsgáló külföldi szakértők véleményével?

E kérdésre tiszta és pontos választ kaphatunk.

Aki vizsgálni kezdi megalapításától kezdve mindmáig tartóan a Magyar Tudományos Akadémia a magyar nyelvről (és a magyar történelemről) alkotott hivatalos véleményét, bizony nagyon meglepődik. Ugyanis gyökeres fordulatot fedez fel a 48-as forradalom leverését követően. Igaz, már 48 előtt is erős volt a magyar nyelvet megsemmisítő igyekezet. Például Blaha Lujza részint azért maradt meg emlékezetünkben, mert a magyar főváros magyar színpadán magyarul merészelt megszólalni. Ez akkor „skandalum” volt. Hasonló, halált megvető bátorságról tett tanúbizonyságot Széchenyi István is, ő pedig a magyar parlamentben vette magának azt a bátorságot, hogy magyarul szólaljon fel. Ám ez csak a politikai elnyomás része volt, a Habsburgok magyargyűlöletéből fakadt. A magyar nyelvről és történelemről magyar tudományos fórumon kialakított vélemény a Kiegyezés után lendült át teljesen az ellenkező oldalra: mégpedig a magyarokra megalázóvá vált, s aztán ez a vélemény egyeduralgódóvá – mindmáig.

Itt tehát az a nagy kérdés, hogy vajon mi volt a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos véleménye a Nagy Fordulata előtt?

Erre a Magyar Tudományos Akadémiának az 1860-as években már csak nagy-nagy nehezen, de mégiscsak megjelent szótárában az úgynevezett Czuczor-Fogarasi értelmező szótárban, melynek előkészítésében Vörösmarty Mihály is részt vett – könnyen találunk választ. Nagy költőnk, Berzsenyi Dániel önmaga is kutatta a magyar nyelv múltját, s eredményéről így ír: „Bukkozásaim haszon nélkül nem maradtak, sőt örömet tapasztaltam, hogy a magyar nyelv tán az egész óvilág nyelveinek gyökere és anyja”. A fent nevezett szótárban természetesen módon szerepel az adott szócikkeknél, hogy a szanszkritban, ógörögben, latin-

ban stb. milyen kiejtéssel szerepel az a szó. Már a bevezetőben ezt olvashatjuk a szótár fő alapelveként: „Ha tehát akármely nyelvekben oly szókra akadunk, melyek /.../ legalább alaphangban és értelmében egyeznek, észszerűleg állíthatjuk rólok, hogy eredetre rokonok, pl. a hellen gürosz [gur-os], lat. cir-cus, magy. kör, német Kreis, vagy a lat. vort-it, magy. ford-ít, szl. wrát-i; a lat. hort-us, fran. jard-in, ném. Gart-en, magy. kert, szl. hrad, grod, gorod.”

A például mutatott fenti három szócsokor: „változatok egy témára”, s az efféle szóromlásokat a „leány-nyelvek”-ben megjelenő természetes romlásként kezelik a szótár írói, ekként határozva meg a leány-nyelveket:

„E leánynyelveken azt tapasztaljuk, hogy az anyanyelv szavaival jobbra úgy bánnak, mint merő lelketlen anyaggal, melyet majd megcsontkítva, majd megtoldva, néha kisimítva, majd összevisszahányva saját szerveikhez és izlésökhöz idomítanak a nélkül, hogy gyökeiket és képzőiket épségben hagynák, s alapértelményökről öntudatok volna. Ezekben a szoros ért. vett nyelvalkotó érzék és szellem kihalt, s helyette csupán az idomítási hajlam és ügyesség működik.”

Tehát a leány-nyelvek keletkezésének oka: kihalt e népekből a nyelvalkotói érzék, s helyette csupán az idomítási hajlam és ügyesség működött. (Könnyű belátni, hogy ez nem csak a nyugati nyelvek, hanem a nyugati társadalmak láttelele is: bennük csupán az idomítási hajlam és ügyesség működik. Merenghetünk azon, hogy vajon mikor állítanak Czuczor Gergelynek szobrot korszakalkotó felfedezésért – alapvetően a magyar gyökrendszer felfedezésért –, mondjuk Brüsszelben, az EU székháza előtt?) S ami a legfontosabb: e leány-nyelvekből egyértelműen a ma magyarnak nevezett nyelvhez vezet az út, mint forráshoz.

Ám a szabadságharc leverése után fordult a kocka, kitétek a magyar nyelvészeket és történészeket a Tudományos Akadémiáról, s helyettük németeket (idegen szívűeket) hoztak. Volt ki akkor kezdett magyarul tanulni, mikor már magas rangot töltött be a Magyar Tudományos Akadémián. (Pl. Josef Budenz, Paul Hunsdorfer, s ez utóbbi arról is nevezetessé vált, hogy elégette a Szentkatolnai Bálint Gábor által összegyűjtött magyar rovásírásos emlékeket. A vonulat eredete világos: a XVIII. században élt német J. E. Fischer

és A. L. Schlözer már történelem nélküli népnek minősítette a magyarokat.)

Tehát nem arról van szó, hogy a Magyar Tudományos Akadémia magyar tudósai egyszer csak hirtelen és egyöntetűen az ellenkezőjét kezdték állítani annak, mint amit addig mondtak, hanem arról van szó, hogy egyszerűen lecserélték a „személyzetet” – felelősséggel leírható: magyargyűlölőkre.

Aztán a magyar tudósok, írók, költők már csak a partvonalról, minden hatalomtól megfosztva figyelhették, micsoda rombolás, sáskajárás történik itt. Arany János ezt írta szomorúan (Az orthológusokra):

„Kisütik, hogy a magyar nyelv
Nincs, nem is lesz, nem is volt,
Ami új van benne mind rossz,
Ami régi, az meg tót.”

Jókai Mór elegáns és maró gúnnyal tiltakozva ezt írta:

„Mellemre tett kezekkel hajolok meg a nagybecsű ethnographiai adathalmaz, az összehasonlító nyelvészet szólajstromai előtt; /.../ de minderre csak azt mondhatom: a magyarok nyelve mindig magyar volt.”

De a közelmúltban is érdekes megfigyelésre adódott lehetőség. Nemrégiben jelent meg Mario Alinei „Ósi kapocs” című könyve, melynek eredeti olasz címe: „Etruszk: a magyar archaikus formája”. Vagyis hogy az etruszk nyelv a korabeli magyar nyelvvel azonos. Ezt persze tudtuk, csak hát egészen más, ha külföldi tudós is ezt állítja. Ám láthattuk: ahol hírt adtak e könyvről, csak a szerző és a könyv lejárására ügyeltek. (Itt jegyzem meg, hogy rendre összeakadok nyugati nyelvészekkel, akik lázas sietséggel tanulnak magyarul. Ők már tudják, hogy enélkül nem megy.) Ugyanígy kimutatható, hogy igen mély és szerves nyelvünknek az ógöröggel, latinnal és az angollal való kapcsolata is.¹

Nyelvünk múltját illetően nem kell csak Európára szorítkoznunk. Horvát István írja 1825-

¹ Lásd Varga Csaba: *Az angol szókincs magyar szemmel*, illetve *Ógörög: régies csángó nyelv*, egyaránt a FRÍG Kiadó kiadványai; Szabédi László: *A magyar nyelv őstörténete*, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1974. Összefoglalóan bizonyítja mindezt László Géza könyve: *A magyar nyelv, mint a nyelvek egységes eredetének bizonyítéka*, Szekszárd, 1931, magánkiadás.

ben:² „Pözsög a’ Szent Írás mindenféle a’ régi Magyar nevektől és régi Magyar Írásmódtól. Ti éjjelnappal Szent Írást olvasó Rokonim! Hogyan nem vettétek ezeket észre a’ sok század alatt!” Református lelkész fia lévén töviről hegyire meg kellett ismernem a Bibliát. Remekül szórakoztam a benne sorjázó rengeteg magyar néven, főnéven. Pl. Aba, Ámos, Arad, Árpád, Béla, Dalajás, Éber, Eper, Ér, Erdei, Gál, Gáth, Húr, Hús, Jósafa, Juta, Kácor, Kádár, Kállai, Kedes, Kenéz, Kászfia, Keszed, Kis, Kóc, Kút, Lúd, Más, Moholi, Pára, Perc, Sallai, Sárai, Sáros, Szabad, Szalka, Szárai, Széled, Szemes, Szin, Só, Sófai, Súr, Tábor, Tél-Harsa, Torma, Úr, Uri stb. Tessék csak felütni a Bibliát! Ma is úgy vagyunk nevelve, hogy az ilyen észrevételeken mosolyognunk illik (s orvosért kiáltanunk, mert hogy magyar?... az lehetetlen), gondolom néhány olvasó máris megingott kissé, ám néha gondolkodni is érdemes: tessék olyan nyelvet mondani, amelyben közsavak a fenti nevek, mert hogy a nevek szavak. Ráadásul e nevek hibátlan magyar ragozásúak is! Akkor pedig milyen nyelv mellett kell letenni a voksunkat? Hogy van, akinek ez nem tetszik? Mire kötelez ez bennünket? Semmire. Ám van másféle támpont is. Tudja-e az olvasó, hogy II. András királyunk a 20 000 fős keresztes hada élén megérkezett ugyan a Szent Földre, ám nem kezdte mészárolni az ellenfelet, mert rögvest kiderült: akikkel csatáznia kellett volna, azok magyar ajkú rokonaink. Akik II. Andrást menten Jeruzsálem királyává választották. Ezért II. András kiátkoztatott, ezúttal már másodsor, a teljes magyar néppel egyetemben. (Így járt Aba Sámuel is: ő maga és külön a teljes magyar nép szintúgy egyaránt kiátkoztatott.) Még Jeruzsálem neve is magyar, nem rég még így is írták: Hierosólyom, ahol hier = har, azaz felmagasló, lásd pl. Hargita (Har-gita, Har-sányi hegy). Sólyom pedig a szentlélek madara, pontosabban isten lelkének megszemélyesítője – de azt hiszem, ezt nem kell részleteznem egy magyarnak: a Turul. A Bibliából is ismert szaracénok is szintiszta magyar emberek voltak, csak épp a muzulmán vallás hívei. Nevük jelentése: sárszín = szaracén, ugyanis valami oknál fogva a sárga színt tartották magukra, vagy mások rájuk jellemzőnek. Ha már e tájékon járunk: tudja-e az olvasó, hogy a Kaukáz-

zus alatt, a Kaspi-tenger és az Ararát között lévő országban élők – ott, ahol két Zab nevű folyó is van, s nem messze erednek a Vajk és a Tündérek hegytől (ma is ez a nevük, ahogy van ott még Kangavár, Almás is, pedig sok víz lefolyt azóta a Dunán) – az 1200-as években magyar nyelvű papokat kértek a pápától, mert úgy gondolták, mégiscsak jobb, ha a nép érti papjainak beszédét. Továbbá a Kaukázus északi oldalán is volt egy országunk, királyság, 1200 körül még állt. Legnevesebb királya szlávosan írva: Jeretyán, magyarul Gyertyán, s ezen országunk fővárosának neve: Magyar. (Az 1700-as évek közepén még láthatók voltak palotáinak romjai.) Ez tehát három magyar ország: egy időben! Volt egy negyedik is: ide ment Juliánusz barát. Az eddig leírtakból pedig már sejthető, hogy miért csak ez utóbbiról hallhatunk, a másik kettőről egy szót sem. Mert ez van legmesszebb a „művelt világtól”. (Az sem szerepel a tankönyvekben, hogy Kiev neve is magyar szó: Kev, azaz köv = kő, s az itteni IX. századi nagy építkezések vezetőinek nevét is tudjuk: Cseke és Keve kapitányok).

Tehát a nagy titkokról (a titkosított magyar múlttól) így még inkább fellebbent a fátyol.

A fentieket átgondolva tehát most már ki mondhatjuk: időközben meg lettünk fosztva a múltunktól – papíron.

Hogy miért? Az ám az igazán cifra történet. Itt most csak annyit, hogy az ősnép sorsa mindig ez, legyen szó Amerikáról, avagy a Föld ellenkező oldalán lévő Ausztráliáról. A mi nyelvünk és műveltségünk pedig a Kárpát-medence ősnyelve és ősműveltsége.

Balra: jellegzetes újkőkori „arcos edény” (Biatorbágy), és mellette mai leszármazottja, a „Miska kancsó” is a folytonosság bizonyítéka.

² „Rajzolatok a magyar nemzet legrégebb történetei”-ből, Pest, 1825.

Borbóla János

A KERESZTÚT

Mit jelent a keresztények számára ez az összetett szó? Ki ismeri a pontos értelmét, és csak kifejezetten Jézus Urunk a koponyahegyre vezető útját jelenti-e? Léteznek-e további adatok a *keresztút* fogalmának alaposabb megismerésére?

Nos! A válasz egyértelmű: léteznek! Számos korábbi leírásban is szerepelnek! A gondot csak az írás fajtája, és annak értelmezése okozza.

Nevezetesen... az ősi egyiptomi hitvilág négyezer éven keresztül használta már ezt a kifejezést, írnokaik hieroglifákkal, hieratikus jelekkel rögzítették ezt a fogalmat.

Az ősi „szentírásnak” nevezhető papiruszon, az ún. *Halottak könyvében* rendszeresen megjelennek ezek a jelek, a *kereszt* és az *út* közös fogalma. A teljes szöveget tartalmazó, ANI felügyelő sírjából előkerült tekercs az egyiptológia vélekedése szerint kb. a 19. dinasztia idején készült, mely az ősidők óta ismert, túlvilágról alkotott elképzeléseiket képekkel és kurzív hieroglifás írással jeleníti meg. A részleteiben, illetve többféle változatában is ismert szövegek pontos jelentése mindmáig feltárára vár.

A *Papirusz Ani* néven is nyilvántartott tekercs (ős)magyar nyelvű közvetlen olvasása során ismét találkoztunk a *kilencek útjával, a keresztúttal*.

Először a szakkarai Unas fáraó piramisában – valódi neve a *Hunn Íjász* – fedeztük fel ezeket a jeleket. A szarkofág szoba nyugati oromzatán, a III. sectió 247-es és 248-as fohászaiban a következőket olvastuk: „*ments meg Kilencek héttáp sólyma*” (60-76), illetve „*Él a keresztút, arra van a kilencek menete*” (18-34).¹ Az írásjelek pontosabb összehasonlítása érdekében mellékeljük ez utóbbi mondat, az 5. dinasztiából származó korai hieroglifás jeleit is:

. Az *él a kereszt út* hieroglifáit itt a *kereszt* jelével írták: . Transzliterációja: *i-imy-t*, bővebb leírását lásd lejjebb. A

menet, azaz az *útja* szó hangjait is pontosan írták: $mn-n-t \rightarrow \text{𓄠}$. A *Kilenc urak*, azaz a *Kilencek jelét* itt a *ntr* \rightarrow *nagyúr* jelének kilencszeri ismétlésével érzékeltették: . Összeolvastva: *a kilenc nagyurak menete*.

Tehát mind a *keresztút*, mind a *Kilenc nagyurak* jelei és félreérthetetlen fogalma már a piramisépítők idején használatban volt. Elmondhatjuk, hogy az ősi hitvilágról alkotott képek kisebb helyi eltérésektől eltekintve több ezer éven keresztül változatlanul öröklődtek.

Ezek ismeretében már nem okoz meglepetést, hogy a *Nagy Kilencek*, az *Eneade útja* ezen a papiruszon is szerepel. A *Halottak könyve* első tábláján, az *Úr dicsérete* 7. oszlop, 260-262-es jelei, csakúgy a harmadik tábláján, a *Megmértetés* egyik részeként, az *Úr beszéde* első oszlopában az

5-6-os jelei a kilencek útját írják: \rightarrow $\text{𓄠} \text{𓄠} \text{𓄠} \rightarrow psdn-t \rightarrow$ PöCsöDöN út + Nagyurak. Csakhogy a *Kilenceket* itt már nem a nagyúr zászlójának sokszorozásával írták.

Bizonyára többen megbotránkozva olvassák ezt a napjainkban trágárnak számító kifejezést, de akkortájt természetesen ez is a mindennapi élethez hozzátartozott. Sőt! Értelmezésekor többen a teremtéstörténet részleteire gondolnak, hiszen a *kilencek* az Úr teremtményei, gyermekei, a földi élet, az emberek irányítói, segítői voltak.

Idézzük Hannig szótárának ide vonatkozó magyarázatát: „ $N_9 - N_{10} \rightarrow \text{𓄠} \text{𓄠}$. Mond mit verdunkelter Hälfte, Fläche. Log: *psdntjw* Neumond-Fest. Abk: *psd* in *psdt* Götterneunheit.”² Tehát az újhold ünnepe és a *kilencek* rövidítése. Egyébként ugyanezen az oldalon, *Tudó* szavainak 9-11 hieroglifái is ugyanezek a jelek.

Sőt! A *RMP* 43-as példájának 18. jele is a félgömb bemutatására a hímvevesszőt, mint a gömb sugarát állítja példaképpen.³ A *Királykörök*, de az

² Hannig R.: *Großes Handwörterbuch Ägyptisch-Deutsch*, Mainz, 1995, 1063.

³ Borbóla: *Királykörök*, Budapest, 2001, 75. *Rhind Matematikai Papirusz* \rightarrow *RMP*.

¹ Borbóla: *Csillagszoba*, Írástörténeti Kutató Intézet, Budapest, 2004.

Egyiptomi ősmagyar geometria című munkánkban már részletesen bemutatuk a kör területének ősi meghatározását. Ennek alapja a kilences szám, és a kör átmérőjének kilencvel történő osztása volt. A *kör átmérője* és a *kilencek* tehát az ősi geometria, egyúttal a hitvilág alapját képezték!

Ez a nemzetközi transliteráció tehát magyar hangzósításában egyértelmű (*psdn-tjw*), a *psdn/kilencek útja* jelentéssel azonos.

Az ÚR megteremtette és kiválasztotta a segítőtársait. Útjuk akkortájt az a bizonyos út, a *keresztút* volt.

Itt érdemes megpihenni, hiszen a *kilencek* közismert története a *keresztúttal* függött össze.

Vizsgáljuk meg ezt a fogalmat közelebbről is. Az rögtön világos, hogy ez az út nem lehetett azonos Jézus Golgotára felvezető útjával. (Az arámi nyelven hangzó *golgotáról* tudjuk, hogy az magyarul *agykoponyát, koponyatetőt* jelent.)

A Nílus partján a *keresztút* újbirodalmi általános jele a hármassal jelölt jele volt: N₂₅ → *t-h3st* úT-K-ER-eSz-T → *keresztút*! És nem keresztelő utak.

Az egyiptológia kutatása *idegen országnak, dombos vidéknek* fordítja. Lásd: *A Halottak köny-*

ve, Oziris dicsérete, 3. oszlop, 115-120 jeleit. A magyar szöveg: *A kendő(s) madjar útja a kereszt-út.*⁴

De ez csak a *kereszt* egyik változata. A következő oszlopban az ősi kereszt rajzát látjuk. Ezt

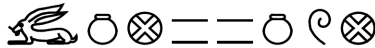
olvassuk: → 4. oszlop, 150-154 magyarul hangzósítva: *az Úr akarata, a madjar keresztútja.*⁵

Sőt! A történet csak most kezd izgalmas lenni...

Az adatok egymást kiegészítve egy egységet képeznek. Hermupolisz, a *Tudónak* tiszteletére épített templom és papi tiszteletadó város, az ő-

⁴ Lásd még *Az Úr dicsérete*: első oszlop 23-as, 4. oszlop 138-as, 7. oszlop 274-es és 278-as, 13. oszlop 507-es jeleit; *Ozirisz az őszvezer* tábla 3. oszlop 120-as, 9. oszlop 318-as, 10. oszlop 380-as stb. jeleket.

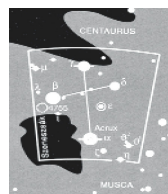
⁵ Lásd még: *Ozirisz az őszvezer* tábla 4. oszlop 152-es, 10. oszlop 372-es, a *Megmérés*, *Az úr beszéde* 16-os, *Anubis beszéde*: 7-es jel, *Ani imádsága* 87-es jel, stb. hieroglifáit.

idők óta létező település, mely később (a harmadik átmeneti korban) fővárosi rangra is emelkedett. Jelei két azonos értékű elnevezést takarnak:

Az első három jel hangzósítása: *a hun nádi annyi út*, a következő jelcsoport pedig *a nyolcnak a nádi annyi útja*. Hermupolis név tehát a görög-római idők találmánya.

Viszont itt már megjelent a *nyolcas* szám.

Ha az egyenlő szárú kereszt hieroglifát is hangzósítjuk, akkor megismerjük a hiányzó utolsó adatot is, azaz bezárul a kör. Gardiner Z₁₁-es jele: „ var. *imy*, who is in' and derivatives” → magyar jelentése: *aki benne van*, ill. a Jó Kereszt MaDaRa.

Kis kitérőül érdekes gondolatokat ébreszt a kereszt jelének a déli égbolton is látható változata: a Dél keresztje.

Az északi szélesség 25°-tól, azaz Egyiptom déli tartományaiából is jól követhető csillagkép a déli égbolt egyik legismertebb, a tájékozódásnál legtöbbször használt iránytűje volt. Az Acrux kettős déli csillag a legfényesebb, és a további társaival összekötve a hieroglifához hasonló kereszt alakot képez. Sőt! Ez a kereszt a déli égbolton úgy mond ferdén áll! Az északi égbolton az *Északi sarkcsillag* és a *Göncöl szekér*, a déli égbolton a *Dél keresztje* a Tejút csillagmilliárdjainak legismertebbje. A déli félteke országainak zászlóiban rendre megtaláljuk ezt a csillagképet is. Mindez a hasonlóság/azonosság nem feltétlenül az ősi csillagvizsgálók ismereteinek írásukban, hitvilágukban is jelentkező tudatos alkalmazása volt, minden esetre alakja és helyzete elgondolkodtató. Érdeemes megjegyezni, hogy már a piramisépítők idejében az ősi építőmesterek nemcsak az északi, de a déli égboltot is elemezheték. Az ún. ferde állású kereszt további gondolatokat ébreszt.

A fentiek ismeretében nézzük meg a *Halottak könyve*, *Megmérés* 3. lap, *Az úr beszéde*, 1.

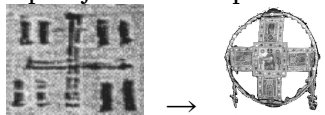

oszlop 1220-as jeleit:

A tudó nyolcok keresztútja (a szakirodalom szerint az ún. Hermopolis).

Felül a *tudó*, ibis madár képében az állványon, közvetlen alatta az úT-Ja jelek, majd a félreismerhetetlen $4 \times 2 =$ a nyolcas szám, a közepén a keresztpántokkal. Ott középen van a kilencedik, az Úr maga...

A képet vizsgálva óhatatlanul felmerül a Szent Korona keresztpántjainak és apostolképe-

inek elrendezése: → . A Szent Korona mai állapotában királyi fejre készült, azaz az agykoponyára, arámi nyelven a *golgotára* szánták. Az úrhoz vezető keresztút rajza, valamint a hieroglifákkal írt nyolc ősi segítője kísértetiesen hasonlít a Szent Korona keresztpántrendszerére és az apostolképek számára, melyek ebben a feltevésben az ősi Enneadét, a Kilencek keresztútját őrizték meg az utókornak.

Sőt! A Golgotán három kereszt állt, képletesen, hieroglifákkal írva *három halom* *h3st* → *KEReSzT*. A Szent Koronán feltevésünkben eredetileg három szék, három trónus lehetett...

Az Úr, a Pantokrátor ábrázolását a keresztény ikonográfia a fejet körülvevő fényövvel, és benne a kereszt jelével különböztette meg:

Az Úr dicsérete tábla 2. oszlopában a kezdő jelcsoport a *mondjad fia* jelentésű (49-51-es jelek).

Korábbi munkáinkban már elemzésére részletesen

kitértünk: a változást csupán a harmadik jelként megjelenő *fia* kiegészítés jelenti: . A *fia* szó egyébként a birtokviszony birtoka, tehát valakihez tartozik. A birtokos az ún. Jó NaGy, vagy esetleg a Jó NéGy.

Az 53-as jel megítélésében Gardiner is této-
továzik A_{a27} , hangértéke szerinte ismeretlen okok miatt *nd* → azaz magyarul *NaGY*, vagy *NéGy*⁶. A kép maga a középkori Pantokrátor képek ábrázolásában a fejet körülvevő fényöv keresztjeire em-

lékeztet. A negyedik szára hiányzik, pontosabban

a hieroglifán vonallal jelölték: ⁷ Ha elfogadjuk ezt az azonosságot, akkor a fényövben az ún. *kereszt* jele a Teremtő, azaz az egyiptomi ősvallás *Jó Nagy*, vagy *Jó Négy* értelmét viseli.

És most összegezzük a bemutatottakat!

A következő kérdésekre keressük a választ:

– Mit tudunk meg a kereszt fogalmáról, és a keresztútról?

– Hol is volt az a keresztút, úgy másfélezer évvel Jézus Koponya útja előtt?

– Mit ábrázol az ún. hármass halom hieroglifa, és miért ez az alapja címerünknek?

– Kiket jelképeztek a nyolcak az *Ani papi-ruszon*, és lehet-e valamilyen párhuzamot vonni, a Szent Korona apostolképeivel?

– Elképzelhető-e az a látszólag hihetetlen feltetelezés, hogy a Szent Korona abroncsára az ősi egyiptomi keresztutat, a nyolc segítővel öntötték aranyba és porcelánba, úgy is, mint a hármass egységű Szent Korona golgotája, az *agykoponya keresztútja*?

– Vajon ez az oka-e a nyolc (és nem több) apostolképnek?

– Igaz-e korábbi feltevésünk, hogy a *kilencek* ősi jele-útja, azaz az ősi hittörténet megismétlődik új köntösbe bújtatva a Szent Korona kupoláján/keresztpántjain?

– A fenti megközelítésben immár két keresztutat ismerünk, az ősi egyiptomi mellett, Jézus a Golgotára vezető keresztútját is. Vajon a címerünkben látható hármass halom és az országalmán aranyból öntött kettős kereszt ezt a két utat jelképezi-e?

Sorolhatnánk a sokasodó kérdéseket tovább is, de egyre messzebb vezetnek a már számunkra is beláthatatlan homályban.

Ma még csak a kutatás szakaszában tartunk, így korai lenne a feltett kérdésekre érdemben válaszolni, de a tekercs további feltárásával ezekre is sort kerítünk.

Folytatjuk...

⁶ Gardiner, A.: op cit. 543.

⁷ *Halottak könyve, Papiirusz Ani: Oziris dicsérete*, 8. oszlop 262-263-as jelei.

Friedrich Klára

Rovásírás és runaírás

Az elmúlt néhány évben a Kárpát-medence felé fordult több nemzetközi tekintélynek örvendő, őstörténettel foglalkozó külföldi kutató figyelme. Az angol lord Colin Renfrew régész és Richard Rudgley őskortörténész, az amerikai Grover S. Krantz antropológus, az olasz Mario Alinei nyelvész egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít hazánk területének és elődeinknek bolygónk szellemi és anyagi értékeinek létrehozásában.

A műveltség fontos összetevője az írás, amely Erdély területén már az újkőkorban megjelent, amint ezt az Alsó-Tatárlakai sírlelet, valamint Torma Zsófia régész nő gyűjteménye és az ő munkássága nyomán megindult feltárások bizonyítják. Európa, Ázsia írásait és keletkezésük idejét összehasonlítva joggal feltételezhető, hogy a mi Kárpát-medencei elődeink terjesztették el az írás tudományát ezekben a térségekben. Álljon itt most csak egyetlen érv e mellett: Kállay Ferenc A pogány magyarok vallása című könyvében (1861) a forrást meghatározva írja, hogy a pelazgok 16 szkíta betűt vittek le a mai Görögország területére. Ebből a 16-ból 12 megfelel a ma székely-magyaroknak nevezett írás betűinek. Forrai Sándor írástörténész

véleménye szerint a latin nagybetűk is a rovásírásból eredeztethetők.

Szkíta és hun elődeink voltak az átadók a germán írásbeliség létrejötténél is. A germánok legkorábbi íráslemlékét hordozza annak a Kr. előtti 3. századból származó 22 bronzsisaknak egyike, amelyeket 1812-ben a stájerországi Negau mellett ástak ki. A rajta lévő feliratot nyugodtan nevezhetnénk szkíta-hun írásnak is, mert minden betűje megtalálható rovásírásos emlékeinken.

A germánok írásjeleit runáknak nevezték. A "run" szó az ó-északi germán nyelven titkot jelentett. Tacitus római történetíró I. században írt Germania-jából megtudhatjuk, hogy a nemzetségfők a gyümölcsstermő fák ágait levágva, ezekre jeleket rónak, majd az ágakat egy fehér vászonra dobják. A nemzetségfő az égre tekintve találomra kiválaszt hármat e rótt botokból, és ezeknek betűiből következett a jövőre.

A későbbi Németország területén a 24, Angliában a 33 betűből álló runaváltozat terjedt el. Hrabamus Maurus fuldai apát a IX. században egy 16 betűs változatot jegyzett le nyelvtankönyvébe. Ennek első 6 jegyéről nevezzük futhark-nak a runák betűsorát.

A runák a kelta-germán területeken a VIII. századig voltak használatban. Ekkor a római kereszténységre térítéssel együtt a latin betűket is rájuk kényszerítették. A kelta ősműveltség emlékeit azonban már évszázadokkal korábban gyomlalgatták a térítők, pótolhatatlan kárt okozva.

Szent Patrick, Írország védőszentje és apostola (Kr. u. 380-460) személy szerint 180 kelta nyelven írt könyvet égetett el. Itt most nem térünk ki a magyar rovásírás megsemmisítésére irányuló hasonló hatékony intézkedésekre.

A svédek dicséretére legyen mondva, ők még a XIII. századig kitartottak a runaírás mellett, megbecsülve hagyományaikat. Ősműveltségünk tiszteletére nálunk sem lehet panasz, egyre több kutató, oktató, tanuló használja a rovásírás betűit, Szakács Gábor évente az egész Kárpát-medencére kiterjedő versenyeket szervez, bár a hivatalos tudomány továbbra is kitart amellett, hogy a magyarokat a X-XI. századi nyugati térítőket tanították meg a betűvetésre.

Svédországban több mint 2500 runafeliratos kő maradt fenn, Dániában 300, Norvégiában, Izlandon, a Man szigeten, az Orkney szigeteken újabb 500. A leghosszabb szöveg a svédországi Rök sziklán olvasható, csaknem 800 jelet tartalmaz és a IX. században készült. A legtöbb követ halottaik emlékére állították és ma nemzeti kincsnek tekintik őket.

A runák eredetéről a kutatók különféle meggyőződésre jutottak. Nem tévedtek nagyot azok, akik az ógörög vagy etruszk származást igyekeztek bizonyítani, hiszen ezek is a mi Kárpát-medencei ősiírásunk gyermekei. Hivatalosan a runákat az etruszk írás alpesi változatának tekintik.

A runa írás iránya többnyire jobbról balra haladt. Néha a betűket elfordították, vagy fejre állí-

tották, ők bizonyára tudták miért. A sorok kanyarodása gyakran busztrófedon, azaz ökörszántás szerű, vagy az emlékkő kanyargó mintázatát követik.

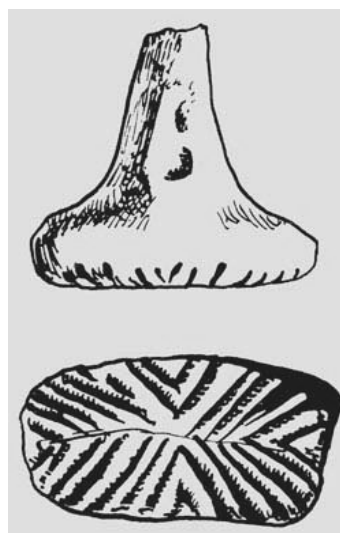
A runákról a germán mitológiában is szó esik. E szerint Odin (Wotan) a főisten 9 éjjelen át függött egy fán, mintegy áldozatot vállalva, hogy megtudja a runák titkát. Bragi, a költészet istene runajeleket visel a nyelvén. Odin fia, Baldur pedig a világ végén a holtak országából kiszabadulva aranyablákat talál, amelyekre runákkal vésték népe történelmét.

Runafeliratos tárgyak napjainkban is felbukkannak. A Turán című eredetkutatással foglalkozó lap 2000 október - novemberi számában Dr. Erdélyi István és Szöllősy Kálmán írt a Mohács környéki Lippón előkerült, 12 jelet hordozó orsó-gombról.

Jelen írásunkban egy runafeliratos ezüstitárgyat mutatunk be, amely lehet pecsételő, amulett, esetleg ünnepélyes alkalmakkor viselt köpenyt, palástot nyakban összefogó díszgomb. Átmérője 2,7 cm, magassága fogantyúval együtt 3,5 cm.

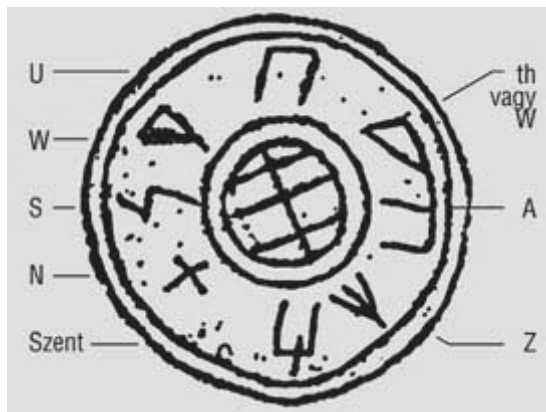
Pecsételőket, bélyegzőket igen régóta használ az emberiség díszítésre, méltóság, vagy tulajdonjog jelzésére, hitelesítésre.

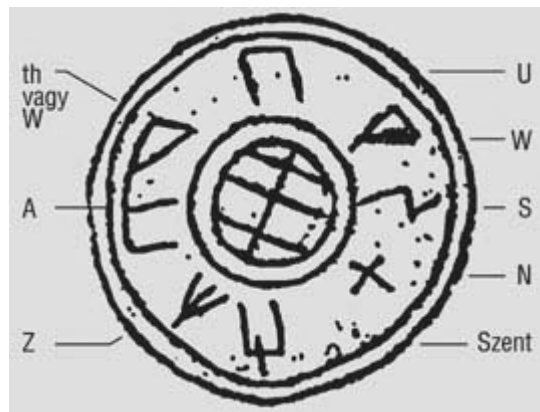
László Gyula Vértesszőlőstől Pusztaszerig című könyvében (1974) egy, a Körös műveltségéből származó, tehát 6-7000 éves bélyegzőt láthatunk

ROVÁSÍRÁS

Ha az itt részletezett tárgy egy pecsételő, akkor a negatív képet látjuk, így át kell tennünk pozitív képre. A felirat indító és egyúttal záró jegye a , amely a pajzs szerű középső rajzolat alatt helyezkedik el. A runa ábécékben ilyen betű nem

található, igen hasonlít viszont a magyar rovásírás NT jelére, amely egyúttal a "Szent" szó képjele is. Jelen tárgyunkon szintén áldást osztó jelzés lehet, vagy pap, szentnek tartott ember volt a tulajdonosa.

A lenyomaton e jeltől jobb felé haladva első betűnk az N, a második az S, harmadik a W, negyedik az U. Az ötödik TH (vagy W) betűt a száránál összerótták a fejjel lefelé fordított A-val. Összerovás a runáknál és más, elődeinktől átvett írásnál alig fordul elő. Betűkötések alkalmazása szinte kizárólag a magyar rovásírásra jellemző. Hogy itt megjelenik, arra utal, hogy a tárgyat a runákat jól ismerő szkíta, hun, vagy avar, tehát rovásíró mester készítette barátságból, emlékül, vagy megrendelésre. Hetedik betűnk a Z, majd ugyanaz az áldást, "szent"-et jelentő képjel zárja a betűsort. Pecsételőnkénél tehát a lenyomat felirata: N, S, W, U, TH, (vagy W), A, Z.

Amennyiben amulett vagy díszgomb, a betűk a tárgyon jobbról balra haladva: Z, A, TH (vagy W), U, W, S, N.

A tárgyon található 8 jeltől formailag azonos a magyar rovásírással 7, a pelazggal 4, az ógöröggel 6, az etruszkkal 5. Ez szintén azt bizonyítja,

hogy közös forrásból erednek, annak ellenére, hogy a hangérték egyezés nem számottevő.

A középső pajzsszerű minta díszítés vagy címer. A tárgy korát a latin betűs írás térhódítása, tehát a VII. század elé kell tennünk, amennyiben nem titkos társaság pecsétjéről vagy jelvényéről van szó, mert később már nem használhatták volna nyíltan.

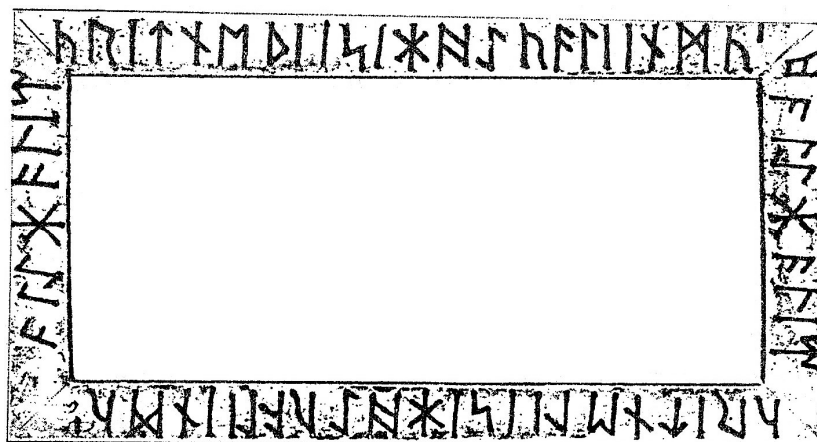
Mivel az úgynevezett közönséges runák és a gót, markomann, svéd, norvég runák között némi formai és hangértékbeli eltérés van, az egyértelmű megfejtés nehéz. Ahogyan egy runaszakértő mondta: minden feliratnak annyi megoldása van, ahány kutató dolgozik rajta. Hasonló az eset Nagyszentmiklósi Kincsünkkel is. Ez azonban egyáltalán nem tréfás, hiszen a régi korok műveltségének elpusztítói bennünket, késői utódokat is kiraboltak.

Fénykép: Veres Nándor

Grafika: Barta József

Mandícs György

Gerberga apátnő rovásfeliratos ereklyetartó ládikája a X. századból

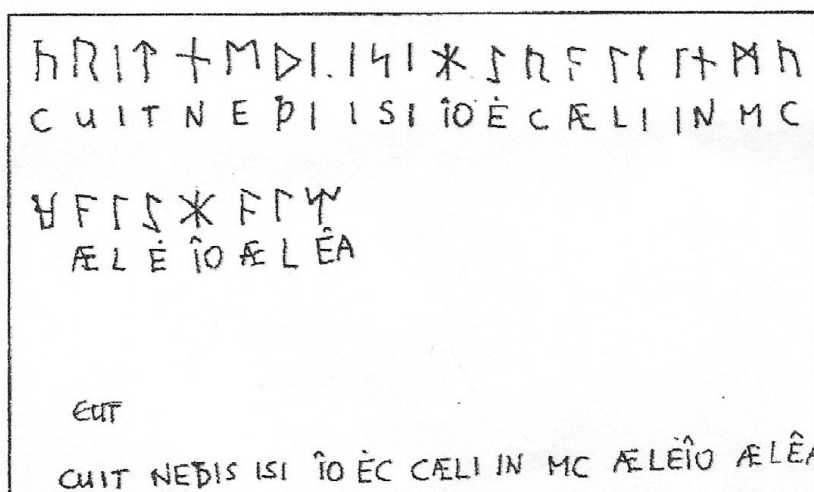

1896. bis kép Gosztony Kálmán, 1986

E korszakba sorolják Gerberga apátnő, Árpád dédunokája ereklyetartó ládikóját, melynek csak rajza maradt meg.

Gosztony ezt Hroswitha apáca író művéből veszi át (Primordia, 936-973), amely a gandersheimi kolostor hexameterekben elbeszélte történetét, s a következő rovásjelű olvasatot állapítja meg: R-ÉV-U-ED eSZ SZ-eJ-P eR-K-eCS NAP SZ-Ü-SZ SZ-eNY-V-eD-eC SZ-Ü-R-END SZ-eJ-P NAP éK-J-eP aZ

Vagyis: Révedezel szép erkölcs – Nap-szűz szenyvedesz /be/ szürődik /majd/ szép nap sugara /az/. (Gosztony Kálmán: Egy X. századi, Ó-magyar nyelvű rovás-felirat. *Magyar Múlt, Hungarian Past*, Sydney, vol. XIV. No. 35-36., 1986, 89-93.) A dolgozat szépséghibája, hogy egy ereklyetartó ládikóra nem illik egy ilyen csonka felirat. Libisch Győző megpróbálta a feliratot más jelértékekkel újra elolvasni.

1896. bis bis kép Libisch Győző olvasata. Köszönettel a szerzőtől

Bizony, ez inkább valami vulgárlatinra emlékeztet, nem magyarra. Ez természetes is lenne egy korabeli női kolostorban. Sajnos, akkor azonban

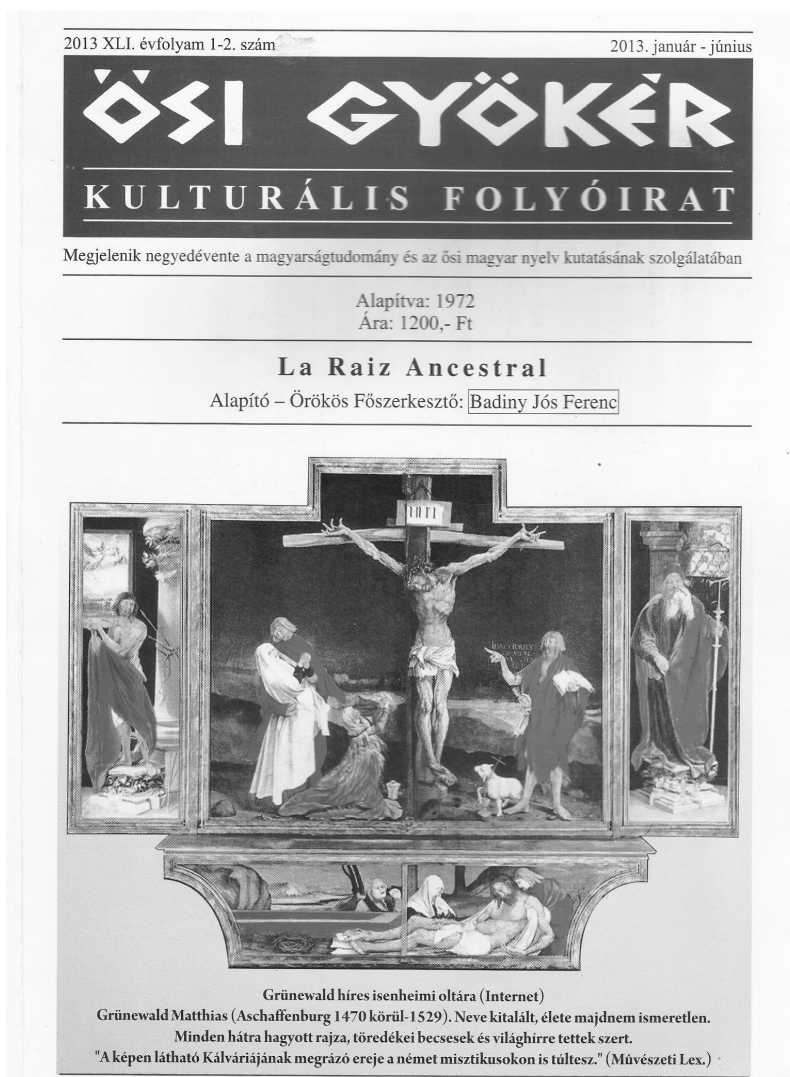
nem magyar nyelvű dokumentum. Hogy a jelek mennyire latinok s mennyire rovásjelek, az még elmélyültebb kutatást igényel.

PhS Bakk Erzsébet

Ősi Gyökér a magyar kulturális szemle
az Országos Széchényi Könyvtár „Hungarica” világhálóján

Elhangzott a XX. Magyar Őskutatási Fórumon, Miskolcon 2015. augusztus 4-én.

„Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán...”¹

I. kép. Ősi gyökér c. folyóirat címlapja. 2013. XLI. évfolyam 1-2. szám

Induljunk ki a szakirodalomból, vagyis a könyvtár feladataiból. A könyvtár gyűjt, feldolgoz, megőrizz, szolgáltat (szétsugároz). A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK), amely egyesületi formában működik úgy, mint a Miskolci Bölcsész Egyesület. A Magyar Elektronikus Könyvtár Moldován István és Drótos László kezdeményezésére jött létre. A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) névvel a magánkezdeményezés azzal a céllal indult 1994-ben, hogy létrehozza az ország első könyvtárát az Interneten: összegyűjtse és szolgáltatassa a számítógépes formátumban levő dokumentumokat, határainkon innen és túl.

¹ Petőfi Sándor: A XIX. század költői In: <http://mek.oszk.hu/01000/01006/html/vs184701.htm#09>

Országos Széchényi Könyvtár
MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR
HUNGARIAN ELECTRONIC LIBRARY

Lezárt szolgáltatás! Az új rendszer a mek.oszk.hu címen van.

Üdvözlöm!
Welcome!

Információs pult
Help desk

Ruhátár és raktár
Cloakroom and tool-house

Ajánlott olvasnivaló [+]
Recommended reading

Virtuális világkönyvtár
World-wide virtual library

Eredeti MEK gopher
Original MEK gopher

MEK kiállítások
MEK exhibitions

Vendégkönyv
Visitors' book

A MEK munkatársai
Library staff

Kereshető katalógus [+]
Searchable catalog

Friss MEK hírek
MEK project news

Könyvtári fahírség
Library bulletin board

Gyarapodás [-]
New acquisitions

Virtuális gyarapodás
New virtual library links

Terhatású VRML MEK
3D VRML MEK

LIBINFO tájékoztató szolgálat
LIBINFO online reference service

Javaslatok és kérdések
Suggestions and questions

MEK irattár
MEK project archives

e-mail: INFO@MEK.OSZK.HU

OLVASÓTEREM
READING ROOM

TÖBBSZÁZ MINT 4700 DOKUMENTUM!

Természettudományok
Natural sciences, mathematics

Műszaki tudományok, ágazatok
Technology, branches of economy

Társadalomtudományok
Social sciences

Humán területek, kultúra
Humanities, culture, arts

Kézírók és egyéb
Reference works and others

Digitális Hungarológiai Alapkönyvtár felhívás

A MEK projekt támogatói:
Supporters of the MEK project:

Országos Széchényi Könyvtár
Nemzeti Információs Infrastruktúra
Fejlesztési Program
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
MEK Egyesület
Magyar Könyvtárosok Egyesülete EK Sz
Könyv- és CD-ROM-kiadók
Továbbá: EOL, index.hu, Infopen, STP Electronic

2. kép. A régi MEK (mek.iif.hu).

Ma az Országos Széchényi Könyvtárban² működik, mint közhasznú tevékenységet folytatva a web oldala az (mek.oszk.hu)³. A közel 2600-féle digitális folyóirat, magazin és újság nyilvántartása, melyek egy része helyben is archivált a hosszú távú megőrzés és a stabil hivatkozhatóság érdekében. Az állományban a mai szakfolyóiratok mellett megtalálhatók a külföldön élő magyarság által megjelentetett időszaki kiadványok, valamint visszamenőleg digitalizált kulturális és tudományos lapok régi évfolyamai is. Keresni lehet a tartalomban és a teljes szövegben is.

mek.oszk.hu

Magyar Elektronikus Könyvtár

13941 dokumentum

English / Hírek / Támogatás / Bemutatók / Irattár / Vendégkönyv / Kapcsolat

INKSCAPE
Vektorgrafika mindenkinek / Kisántal Tibor
Felhasználói szoftverek, Számítógépes grafika
Képszerkesztő, Felhasználói program, szabad szoftver,
grafikai tervezőprogram, Inkscape

"A könyv első része egy Inkscape-re épülő vektorgrafikai feladatgyűjtemény. Elsődleges célja, hogy bevezesse az olvasót azaz téged, a vektorgrafikus rajzolás mibenlébe. ... Nem szeretném eltitkolni, hogy a második részt azoknak írtam, akik nem csak hobbi szinten tanulni, de művelni, esetleg tanítani szeretnék a vektorgrafikát."

URL: <http://mek.oszk.hu/14300/14366> 2015-07-24

Szülőfaluk Kőbalkút: A keltáktól a 3. évezredig / Kovács Ferenc
Helytörténet, helyismeret
helytörténet, felvidéki magyarság, településtörténet,
Kőbalkút, Felvidék

"A X. század végén a 997-től uralkodó, majd 1001-ben megkoronázott I. István király elrendelte a magyarság tartós letelepülését és az államalapítás során királyi székhelyévé Esztergomot építtette fel. Az egész vidék a király birtokává vált, ehhez tartozott a mai Kőbalkút helyén álló »Kő kút melletti telep« is."

URL: <http://mek.oszk.hu/14300/14365> 2015-07-24

A Budapesti Magyar Királyi Tudomány-Egyetem Könyvtára / közreadó Máté Sándor
Könyvtörténet
Egyetemi Könyvtár (Budapest), könyvtörténet,
könyvtáry, 1774-1855, 18-19. sz.

"1895-ben 4007 kicéltetett 13577 művet vett ki házonkívüli használatra és 48174 olvasó 50624 művet olvasott helyben. Ez utóbbit meggyőzendő, hogy az ide mellékelte táblázat részletes kimutatást foglal magában arról, hogy az 1895-ben használt művek a könyvtárban elfogadott szakrendszer szerint milyen szakokba tartoznak."

URL: <http://mek.oszk.hu/14300/14364> 2015-07-24

mek.oszk.hu/14300/14366

3. kép Az új MEK (mek.oszk.hu)

² A posta címe: OSZK E-könyvtári Szolgáltatások Osztály Budapest, 1827 Budavári Palota F épület.

³ „Ezt a közhasznú tevékenységet azóta már az Országos Széchényi Könyvtár, valamint az időközben megszerveződött Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület is támogatja.”

4. kép. Teljes szövegű kereső (<http://epa.oszk.hu/kereso/phtml?id=02387>)

Az EPA (egy elektronikus periodika adatbázis melynek a web oldala az (URL: <http://epa.oszk.hu>, <http://www.epa.hu>).

Elektronikus és a digitális forma különbségéről röviden. A MEK kezdetben szöveges (teljes) szövegű állományt gyűjtött és később kép és hanganyagokkal is kibővült az állománya.

Az EPA vagyis az Elektronikus Periodika Adatbázis a teljes néven Elektronikus Periodika Archivum és Adatbázisa (URL: epa.oszk.hu). A periodika fogalma legalább egy évben 1-szer megjelenő folyóirat vagy más dokumentum típus, amelynek van periodicitása.

2013. július 11-től a tárgyalat periodikának 10 éves anyaga (retrospektív) fent az elektronikus könyvtárban. EPA URL: <http://epa.oszk.hu/02300/02387>. Az Ősi gyökér kiadvány URL: <http://epa.oszk.hu/02300/02387> található meg.

A Gutenberg galaxisról: A különböző információhordozók nem egymás ellenére, hanem békés együtt élésre lettek ítéelve.

Az egyik vagy másik információhordozó megjelenési formája nem a másik ellen, hanem kiegészítéseként működik a fejlődésünket szolgálva.⁴ Az internet és az adatbázisok: Napjainkban már természetes lett az internet használat. Kitölti a napjaink és óráink sokaságát. De sajnos sokan ma még nem tudnak adatbázisokat kezelni pedig ezek ismerete az információkeresésben elengedhetetlen lenne. Ma már meglehetősen egyszerű is. Sajnos a belső vagy külső adtabázisok, mint az Országos Széchényi Könyvtár katalógus online használata, vagy elektronikus könyvtár így az elektronikus periodika használata sem természetes jelenség a felhasználói körökben.

⁴ A MEK Egyesület tisztségviselői (Megválasztva 5 évre 2015. április 10-én.), Elnökség: Monok István, Elnök: Monok István (MTA Könyvtár és Információs Központ), Ügyvezető elnök: Moldován István (Országos Széchényi Könyvtár), Elnökségi tagok: Drótos László (Országos Széchényi Könyvtár), dr. Kokas Károly (Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár), Király Péter (GWDG - Gesellschaft für wissenschaftliche Datenverarbeitung mbH Göttingen). Felügyelő bizottság: Elnök: Telek Lászlóné (nyugdíjas), Bizottsági tagok: Téglási Ágnes (MTA Könyvtár és Információs Központ), Mészáros Atilla (EPA).

5. kép. MEK-EPA-DKA közös keresője

Tükörszerver: <http://epa.niif.hu>, <http://epa.uz.ua>, <http://efolyoirat.uz.ua>. Elkészült a mobil felülete: <http://m.epa.oszk.hu>, található.⁵

A digitális kiadóknak ajánlást készítettek a Digitális könyvtári füzetek I. CD (EPA ajánlás) címmel a *digitális dzsungel* kialakulása ellen.⁶ Kereshetünk a tárgyalat adatbázisokban „böngészés cím szerint, böngészés téma szerint” és teljes szövegű kereséssel: <http://epa.oszk.hu/html/kereso.phtml?id=02387>⁷.

⁵ OAI szerverek: <http://epa.oszk.hu/oai/oai?verb=Identify> és a <http://mek.oszk.hu/cgi-bin/SAJATEPAXOAI/oai.cgi>. <http://vitis.oszk.hu:8080/repo/OAIHandler?verb=ListRecords&metadataPrefix=bibliographic&set=xepa>

⁶ Digitális könyvtári füzetek I. CD (EPA ajánlás). „Megjelent az "EPA ajánlás elektronikus folyóiratok kiadóinak, szolgáltatóinak elektronikus időszaki kiadványok public domain publikálásához" című CD. Az OSZK-ban készített módszertani ajánlás valódi és sikeres könyvtárosi kísérleteken alapul. Ha mindebben már most kétsége támadt, akkor kérjük, foglaljon helyet a számítógép előtt, és keressen rá ezekre a címekre egyenként a Google-ben: Magyar Könyvszemle, Mercurius Veridicus Ex Hungaria, Magyar Philosophiai Szemle, Vasárnapi Újság, Charivari.

Az Elektronikus Periodika Archívum (EPA) kiadványai mind a Google találati lista első oldalán találhatóak, mert a megfelelő módszertani elveket követve készültek. A CD-n található ajánlást kipróbált és szabványos megoldások figyelembevételével foglalmaztuk meg. Lehet, hogy annak szövege első látásra hosszú és száraz, de csak azok számára, akik napi munkájuk során nem foglalkoznak az online tartalomszolgáltatás gyakorlati problémáival. Azoknak, akik viszont igen, nagy segítség lesz mindennapi munkájuk során, hiszen valóban módszertani ajánlásról van szó. A kiadvány mellékleteként közöljük egy méltatlanul kevésbé ismert sajtótörténeti érdekesség, az 1838-ban élt "Természet" című lap PDF, ill. JPG formátumú digitális változatát, az ajánlásban megfogalmazott megoldásokat illusztrálandó. A CD megvásárolható a Könyvtári Intézetnél, ára: 800 Ft. További információ: kint@oszk.hu

⁷ Tanácsok a teljes szövegű kereséshez a MEK ajánlása: „A teljesszövegű keresővel a gyűjteményben levő HTML formátumú dokumentumokban lehet keresni szavak vagy szótöredékek előfordulásaira (utóbbi esetben * jellel csonkolható a szó vége). A találati listában azok az (HTML (angolul: Hyper Text Markup Language=hiperszöveges jelölőnyelv) egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a W3C (World Wide Web Consortium) támogatásával. Az aktuális változata a 4.01, mely az SGML általános jelölőnyelv egy konkrét alkalmazása (azaz minden 4.01-es HTML dokumentum egyben az SGML dokumentumszabványnak is meg kell, hogy feleljen). Ezt tervek szerint lassan kiszorította volna az XHTML (ami a szintén SGML alapú XML leíró nyelven alapul), állományok jelennek meg, amelyeknél a beírt szavak mindegyike előfordul (logikai AND kapcsolat). Csak legalább négybetűs szavakra lehet keresni és ezek közül is "tiltottak" a következők: azok, csak, vagy, mert, hogy. A találati listában egy tételre kattintva az adott HTML

6. kép. Elektronikus Periodika Adatbázis Archívum (epa.oszk.hu)

A hagyományos nyomtatott dokumentumoknak a megjelenése és a digitális vagy elektronikus formátumok nem ellentétei egymásnak. Hiszen tudjuk az elektronikus könyv így az E-book sem szorította ki a hagyományos nyomtatott könyvet. Úgy mint a televízió nem váltotta le a rádiózást sorolhatnám.

A Gutenberg galaxisnak nincs vége és valószínű, hogy nem is lesz vége, amíg ember élni fog a Földön.

Miért? A könyv vagy folyóirat digitális vagy elektronikus változata ma már az új hordozók esetében nem a helyi géphez kötött, hanem hordozhatóvá vált, de nagyon sokan a nyomtatott formát a kezükbe akarják fogni és a kényelmetlen gépről olvasás helyett a fizikailag az adott dokumentumot az egybe látás miatt is az illata miatt is megvásárolják. Hiszen egy elektronikus dokumentum egy dolgot nem, ma még biztosan nem tud visszaadni, a nyomtatott könyv, folyóirat friss illatát.

A digitális dokumentum előnye, hogy a világhálón egy adott adatbázisban megtalálható és archivált formában is visszakereshető.

Ha nem adatbázisról van szó, akkor azt tudjuk, hogy a böngésző háborúk miatt eléggé esetleges egy adott dokumentum megtalálása és visszakeresési lehetősége.

Végül beszéljünk a digitális forma előnyéről. Egy adott dokumentum rendszerbe való elhelyezése és ennek visszakeresése időkímélő és hasznos a felhasználó számára, mert az adott témában újabb releváns információkra is találhat.

A kereső kérdések a relevancia és a csonkolások kérdése: Az internet fejlődése során a bárhol elhelyezett információ megtalálási esélye %-a aránya is változott.

file jelenik meg, ezen belül a böngészőprogram belső keresőjével (rendszerint Ctrl/F) találhatjuk meg a keresett szót. Ha nincs találat, próbáljunk más szinonimát beírni, vagy csonkoljuk a szót egy * jellel, illetve adjunk meg kevesebb szót vagy használjuk a kezdőlapról elérhető "összetett" teljes szövegű keresési lehetőséget. Ha túl sok a találat, akkor írjunk be még egy-két jellemző szót (szóközökkel elválasztva). A kiadvány borítólapjára ennek az ablaknak a bezárásával térhet vissza.”

XML Az XML (Extensible Markup Language, Kiterjeszhető Jelölő Nyelv) a W3C által ajánlott általános célú leíró nyelv, speciális célú leíró nyelvek létrehozására.

A kereső kérdések a böngészők háborújának a végeredménye a teljes szöveg felismerés lett. Az internet használat kezdeti időszakában releváns szavak vagy kifejezések felsorolása elégséges volt a megfelelő információ kinyeréséhez.

Napjainkban a kezdetekhez képest mindenféleképpen azt mondhatjuk, hogy üzleti tevékenységgé vált az internetes visszakereshetőségről bár csak egy reklámszöveg találati arányáról is van szó. Az Ősi Gyökér című kulturális és tudományos folyóirat digitális megjelenése a 2004-től 2015-ig több, mint 10 éves feldolgozásra került.

2004-2015-ig feldolgozták, vagyis digitalizálták az Ősi Gyökér című folyóiratot. Az akadálymentesített formája a „VMEK a VEPA” (E-folyóirat) URL: efolyoirat.oszk.hu,⁸ amelyen a gyengén látók és a vakok is használhatnak (hangos könyvek MP3)⁹ elektronikus dokumentumokat a Magyar Elektronikus Könyvtárban¹⁰ így az Elektronikus Periodika Adatbázisban is.

A MEK-EPA-DKA közös kereső oldallal is rendelkezik. De közös kereső: EPA-HUMANUS-MATARKA oldalak.

7. kép. A Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület ([http://mek.oszk.hu\(egyesulet\)](http://mek.oszk.hu(egyesulet)))

A cikkek feldolgozása természetesen analitikusan is megtörténik a magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisában (MATARKA)¹¹ amely „2002 óta létező, a Miskolci Egyetem, Könyvtár, Levéltár, Múzeum által fejlesztett és működtetett, túlnyomórészt Magyarországon megjelenő tudományos és szakmai folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshetőségét és böngészését lehetővé tevő, bárki számára térítésmentesen elérhető országos szolgáltatás. Az adatbázis építésében több mint 35 könyvtár, 30 feletti szerkesztőség, 8 magánszemély vesz részt. Alapfunkcióin túl elvezet a feldolgozott folyóiratok honlapjára, hozzáférést ad ugrópontok segítségével a cikkek teljes szövegéhez, ha azok szabadon elérhetők az interneten, illetve ha nem, akkor közvetítésével a cikkek másolata megrendelhető az Országos Széchényi Könyvtártól. A MATARKA évente majd másfél milliónyi használatot regisztrál, a feldolgozott cikkek száma több mint 2 millió, a folyóiratok száma 1500 felett van és majd fél millió cikk teljes szövegéhez lehet hozzáférni.” Tehát 2015. július 25-én 3090317 tétel között kereshetünk.

⁸ Az E-folyóirat az EPA akadálymentes felülete.

⁹ Beszélő könyvek.

¹⁰ Arcanum Adatbázis Kft., Bányászattörténeti Kutatások Alapítvány Rudabánya, Bányászattörténeti Múzeum Rudabánya, Creative Commons, Családok a Családért Egyesület, Családakadémia Kiadó, Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Distributed Proofreaders, Enciklopédia Humana Egyesület, Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Eszterházy Károly Főiskola, The European Library, Europeana, Fórum Kisebbség-kutató Intézet, Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Hadtörténelmi Levéltár, HUNGAROVOK, INTEGRITY Kft., Irodalmi Rádió, Kájoni János Megyei Könyvtár Csíkszereda, Kárpátaljai Magyar Főiskola, Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Körmenyi Galéria, Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, Mercator Stúdió, Makkai Sándor Prot. Népf. Egyesület, Mikes International, Mindenkinek van hangja! MTA Etnikai-Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, MTA Filozófiai Kutatóintézet, MTA Közgazdaság-tudományi Intézet, MTA Politikai Tudományok Intézete, MTA Szociológiai Kutatóintézet, MTA Világgazdasági Kutatóintézet, Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum, Edelény, OMGK, Összefogás a Börtönügyért Egyesület, Project Gutenberg Hungarian Team, Selye János Egyetem, Syllabus, Terebess Kiadó, Trezor Kiadó.

¹¹ Magyar tartalomjegyzék adatbázis.

Boldog lorantházi Bakk István OSP generális atya élete és halála †1518

Gyöngyösi Gergely¹ (1472-1545) pálos szerzetes munkájában Lorantházi név alatt az alábbi adatokat találjuk: Lorántházi (Lorándházi) V. István generális² (1496-1500) először (1504-1508 és 1512-1514) másodszor és harmadszor is megválasztott rendfőnök.³ István atya csalhatatlan érzéssel vette észre az ifjú szerzetes nem mindennapi tehetségét, ezért maga mellé vette rendfőnöki titkárnak.⁴ Ezt a gesztusát Gyöngyösi egy *Epitoma* című, 1510-ben összeállított kis traktatussal hálalta meg, rövid summáját adva abban a rendi generális kötelezettségeinek és teendőinek.⁵ Gyöngyösi Gergely rendfőnök kétszer megválasztott (1520-22) között először és másodszor (1528-1532), de már előtte (1512-1519) Coelius Pannonius néven már a *Santo Stefano Rotondo* perjele.

Továbbá ezeket jegyezte le Lorantházi Istvánról Gyöngyösi: „Lorantházi István rendfőnöksége idején történt, hogy az uralkodó⁶ meglátogatta a szentlőrinci kolostorban nyugvó első Remete Szent Pál sírját, de nem elégedett meg a tiszteletre méltó látnivalókkal, hanem túlon túl kíváncsiskod-

ni kezdett rá nem tartozó dolgok felől is. A botrány már-már kitört, végül azonban Lorantházi Bakk István atya tapintatos, de erélyes fellépése leszerelte a királyt, és lemondott arról, hogy a „szent testének nyilvánosság elé nem való részleteit láthassa.”⁷

A megtért Balázsnak, aki hajdan az esztergomi érseknek a kapitánya volt, és a szentlőrinci kolostorban halt meg, a teste sok éven át romlatlan maradt. Bakk Mátyás mester⁸ Remete Szent Pál atyánk őrének társa volt. De Bakk Mátyást később Fehéregyházára helyezték át az Árpád sír-őrének, és ő Fehéregyházán⁹ halt meg. Bálint pék szép öregséggel hagyta el ezt a világot, Lorantházi Bakk István idejében írja Gyöngyösi.¹⁰

Eggerer András Annaliumban¹¹ is nagyon szépen emlékezik meg a szentéletű István atyáról F. Stephani beate mortis historia...

Gyöngyösi Gergelynél az 1484-ben másodszor is Tamás testvér¹² választották rendfőnökké című fejezetnél találjuk a következő sorokat: 1503-ban Lorantházi István testvér lett a vikárius a szentlőrinci kolostorban, majd kétszer rendfőnök helyettes is volt.¹³

A tisztelendő Bakk de lorántházi István testvér rendfőnök dicséretéről és erényeiről szintén Gyöngyösinél olvashatjuk P. Árva Vince atya fordításában:¹⁴

¹Gyöngyösi Gergely I. Remete Szent Pál Remete Testvéreinek élete: Varia Paulina III. Fráter György Alapítvány, 1998. ford. próza: P. Árva Vince, vers: Csanád Béla, Csonka Ferenc. Továbbiakban: Gyöngyösi Gergely VP III. (1998)

²DL 21727 István V. (rendfőnök) 1507. június 26-án: (*Ladiszlai regis*), a *Gombazegh-i Szűz Mária kolostorban (in cenobio nostro heremitico ad honorem virginis gloriose Marie in Gombazegh fundate)*. István pálos rendfőnök Lorandfy Miklóst feleségével, Katalinnal, s fiaival, Györggyel és Tamással együtt a rend konfraternitásába fogadja...

³Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, II. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1940. p. 436. Megjegyzés: Kisbán Emil „Lorántházi István” generálist Istvánt, a IV. számmal látta el. P. Árva Vince atya szerint pedig Fúró István 1452-től rendfőnök ő a IV. István generális. Lásd: VP III. p. 93. és a p. 267. Kisbán nem vette figyelembe, hogy nem egyedüli példa háromszori megválasztás úgymint Ethei György pálos generális esetében nem példa nélküli a rend történetében. Lásd: György, I. In: VP III. 69, 72-75, 103, 245-246.

⁴VP III. (1998) p. 12.

⁵Gyöngyösi Gergelynél Lorantházi Istvánról VP III. (1998) p. 12.

⁶II. Ulászló király (1490-1516)

⁷Gyöngyösi Gergelynél Lorantházi Istvánról VP III. (1998) p. 18.

⁸Bakk Mátyás

⁹Fehér Boldogasszony v. Fehéregyháza In: Kisbán 1938. I. 130, 153, 157, 167, 171, 290, 319, 325. Mátyás király a pálosoknak ajándékozta.

¹⁰Gyöngyösi Gergelynél Lorantházi Istvánról VP III. (1998) p. 113.

¹¹Eggerer A.: *Fragmen panis corvii Annalium*, I. köt. Wien, 1663. 276-280. p.

¹²Szombathelyi Tamás.

¹³Gyöngyösi Gergelynél Lorantházi Istvánról VP III. (1998) p. 122. Megjegyzés: Az ősi Szentkereszt kolostor perjele egyben a rendfőnök helyettes is a rendi előírás szerint az ősi magyar Pálos-rendben.

¹⁴72. fejezetben: „A tisztelendő István testvér rendfőnök dicséretéről és erényeiről.” Gyöngyösi Gergely Lorantházi Istvánról VP III. (1998) 153-154. p.

„Tisztelendő Atya! A következőben sok előjárónak a nagyságát kívánom előadni, de nem tudom megtenni, hogy mindenekelőtt Téged ne magasztaljalak. Nem éppen hízelgésből, mely az őszinték elől elfut, hanem hogy erényeidért a köteles tiszteletemet kifejezzem, és példáddal a többieket a dicsőség útjára serkentsem. Először is minden erény szülőjéről, a szeretetről beszélek, amit, mint Szent Rendünk tanítványa kiválóan gyakorolsz. Mi a csodálatos? Mert természeted közel áll az istenihez készség az Isten imadására, hajlamos a barátságos, kellemes modorod, és emberi természeted humorral van átítatva. Hasonlóképpen kellemes a beszéded, valamint emberieséged és műveltséged valamilyen sóval van fűszerezve, úgyhogy minden, amit mondasz, komolyan meg van alapozva, mégis tréfának tetszik. Azután milyen vallásos milyen jámbor voltál! Szentlőrinci helynökséged sokaknak nyújtott tapasztalatot. Nem szükséges elbeszelnem. Ezenkívül, hogy akkor készségesen minden nyomorúságból kivetted a részed, egyéniségeddel és erényeiddel pedig enyhítetted a szenvedéseket. Az a szent férfi, Tamás¹⁵ testvér, aki kétszer volt rendfőnök, aki hat hónapon át mozdulatlan szoborként feküdt a betegágyon, a te jámborságodat próbára téve mondta: Te a betegek atya vagy. Ez valóban így volt, mert a betegek szolgálatából atyai szeretettel kivetted a részed, a betegeket fölkerested, és a szónál gyorsabban segítségükre siettél, hogy a testvérek, akik neked is testvéreid, veled serény szolgálatot nyújtsanak. Ó, akkor, mint egy második anya, a tanítás megnyerő szavával és példájával sok újoncot toboroztál Szent Rendünknek, s őket jámbor szülőként dédelgetted, a legjobb erkölcsre tanítottad, hogy a te példád folytatói legyenek. Amikor Szent Atyánk ereklyéinek őre lettél, Isten dicséretére és ugyanazon Szent Pál¹⁶ érdemeire, noha már azelőtt ezt többen megírták, az ott történt csodákat szép stílusba leírtad.

¹⁵Szombathelyi Tamás generális atya.

¹⁶Bakk Mátyás is először Remete Szent Pál sírórzoje volt és csak később lett az Árpád sír őre Fehéregyházán. Remete Szent Pál megnevezései Ósatyánk, Ósünk, Atyánk etc. Az Érdy-kódexünkben ezek a megnevezések is találhatóak. Megjegyzés: Ma már tudjuk, hogy Remete Szent Pált az ország patrónusává emeli Mátyás király. In: Eggerer: Annalium... 1663. I. köt. p. 240. – „Bacc Mátyás” perjelről In: Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, I. köt. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1938. p. 130.

1. kép. Lorántházi Bakk István pálos generális zöld zsinóron lévő függőpecsétje.¹⁷

A pecsét közepén Boldogasszony a kis Jézussal. Középen püspöki egyházi ruhában Szent Ágoston és mellette Remete Szent Pál a remeték atya, valamint legalul térdelő szerzetes Szent Őzséb, mint ahogyan ezt a pecsét körüli szöveg állítja.

A pecsét értelmezése: Szent Ágoston reguláján lévő Remete Szent Pál rendje, amely Szent Őzséb által alapított.

Mi van még több?

Minden hozzád fordulónak azt tanácsoltad, arról győzted meg, amit a béke és a közjó megőrzésére jónak láttál. Elhallgatom, hogy többszörösen is milyen finoman visszautasítottad a királyi felségnek azt a képtelen kérését, hogy szent testednek nyilvánosság elé nem való részeit láthassa. Miután rendfőnök lettél, rendfőnökségednek majdnem a vége felé, mint kíséző társad szolgálatlak Isten dicsőségére és üdvösségemre. Így a mi rendünk hasznát nézted. Szívügyed volt, hogy a rád bízott nyáját minden bűntől megőrizzed, s ez többeket¹⁸ tönkretett. Midőn beléptél a kolostorba, fiatal és öreg egyaránt barátságos szavakkal illetél. Csapatostul hozzád tódultak a fiatalok, és fogatlan öregek, akiket úgy gyűjtötted magad köré,

¹⁷DL 67175. (1505. július 18. Terebes). István pálos generális perjel Bwthkay Mihályt feleségével, Margittal, fiaival: Péterrel és Andrással és leányaival, Katalinnal és Klárával együtt a rend konfraterévé fogadja.

¹⁸sokakat

mint a tyúk a csirkéket. És hogy rövid legyek; az én időmben egyetlen rendfőnökét sem lehet hozzá hasonlítani jámborságban. Ezenkívül minden éjszaka a testvérek imádságának a kezdéséig virasztottál, s lámpással mindig átvizsgáltad a templom zegzugait és rejtkehelyeit. Világos nappal pedig mindenre kiterjedő gondoskodásból minden műhelyt olyan gyakran meglátogattál, hogy a szentlőrinci kolostor perjele, Fekete Ambrus azt mondta: mint Isten mindenütt jelen voltál.

Örültél; amikor valakit kitüntethettél, vagy az igazságtalanságtól megőrizhettél, és tisztelettel halmozhattál el. A tanulókat nagyon szeretted, és előrehaladásuknak örültél. Ennél fogva néhány történet kivételével szinte mindenki a te szeretetedről és jóindulatodról tanúskodott, s ez azoknak a szomorúságát jelentette, akik nem tudtak vigasztalódni, ha valami becsmérlőt hallottak. Ezért a te kiváló érényeidnek a bizonyosságául másodsor is rendfőnökké választottak, hogy az uगतók legalább a szájukat befogják.

**Breviariū ordinis fratrum eremitarum Sancti Pauli primi eremite itera-
ta castigatione recognitum
cum plena rubrica.**

Posterior labor, priorc fepe melior.

2. kép. Breviárium ordinis fratrum eremitarum Sancti Pauli primi eremite. (Velence, 1540.) címlapja¹⁹

¹⁹Pálos szerzetesek által írt régi breviárium. (Forrás: Kelényi B. Ottó: A Buda melletti Szent Lőrinc pálos kolostor történetének első irodalmi forrása. Tanulmányok Budapest múltjából. 1936. IV. XXI. tábla)

Ezenkívül, hogy a mondottak kérdésnek ne látszódjának, a szerintem és mindenki szerint való érdemeidet akartam elmondani, hogy bárcsak minden irigység és rosszakarat nélkül mindenki fölismerne: mivel tartoznak az ilyen nagyérdemű atyának.

Ugyanazon tisztelendő atya élete és halála²⁰

Ezt a tisztelendő atyát, István testvért²¹ a Szentlélek töltötte el, aki az Isten fiaiban lakozik. Neve, István ugyanis koronát jelent.²² A földi élet után a papi élet koronáját az örök élet koronájával szándékozik fölcserélni. Azt a legdicséretesebbet még fiatal korában megtette, hogy a világról lemondott, ennek a Szent Rendnek áldozta magát, és azt, ami még életéből megmaradt, az égnek szentelte. Olyan bölcs és szent életű volt, hogy a mi Szent Rendünkben azt a méltóságot érte el, és sikeresen viselte, amit rendfőnökségnek nevezünk.

²⁰73. fejezet. Ugyanazon tisztelendő atya élete és halála In: Gyöngyösi Gergely: VP III. (1998) Lorantházi Istvánról 153-158. p. Megjegyzés: Tévesen Kisbán szerint 1512-ben Sümegen halt meg Lórántházi István. Lásd: Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, II. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1940. p. 149.

²¹Battis István híres hitszónok hírében állt. In: Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, II. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1940. p. 332. Megjegyzés: Kisbán tévesen krakkóiinak írta Lorántházi Bakk Istvánt. Helyesen a magyar származású pálos a krakkói egyetemre járt Lorántházi Bakk István. „A mohácsi vész előtt a legköltőibb lelkű pálos költő... 1517-ben pedig néhány éven át Budaszentlőrincen a rendfőnököt helyettesítette... Kisbán Gyöngyösire hivatkozva 1516-nál említi. Továbbá Kisbán a Könyvszemle 1878. 24. l. Benger p. 258. Toldy Ferenc II. 46, 63. hivatkozva állítja. Megjegyzés még: Ma már tudjuk, hogy Lorántházi István és Bakk (Batt) István egy személy úgymint Gyöngyösi Gergely és Coelius Pannonius is egyazon személyek. A krakkói bursa azonosítja az említett személyeket. További azonosításukra alkalmassá teszik saját írásaik, műveik és az általuk kiadott oklevelek.

²²Koronát jelent – görögül: sztephanosz = korona

3. kép. Lorántházi Bakk István pálos generális által kiadott oklevél.
A papíron, az oklevél szövege alá nyomott papírfelzetes pecséttel.²³

Midőn a szentet és a dicséretet önmagában összekapcsolta, pasztorális föladatának méltóságát

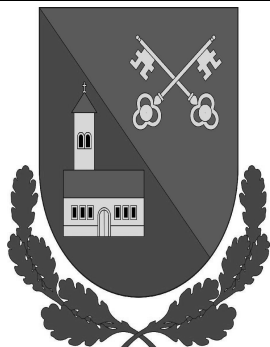
²³DL 60905. 1505. augusztus 25. Az egi rendházban (in cenobio prope Agriam in montibus sito). István pálos rendfőnök a Dyosgewr-i (diósgyőri) vikárius és a rend szerzetesei, valamint a czabai Jappricza Gergelytől megtudottak alapján ez utóbbit, mint a rend jótevőjét feleségével, Katalinnal, testvéreivel, Yappricza Elekkel, Mihálllyal és Luciával együtt a rend konfraternitásába fogadja és hozzájárul, hogy Gergely és hozzátartozói halálának napját a Dyosgewr-i vikárius bejelentse a rendi nagykáptalanon és a rend szokása szerint – mint más szerzetesekért – 30 misét mondanak értük. Ezenfelül a Dyosgewr közelében levő kolostorba temetkezhetnek, miként elődeik. Ha meghalnak, a temetési menetet a kolostorban a szerzetesek méltón fogadják és a megfelelő szertartásokkal végezzék el a temetést.

mind két részen, Pannóniában is, Szlavóniában is a kolostorok megvizsgálásában eredményesen használta. Isten kegyelméből kolostorunk védelmezőjeként a Somogyban levő Szent Péternek,²⁴ az apostolok fejedelmének tiszteletére épült szép kolostorba érkezett, a Reminiscere²⁵ vasárnap előtti szerdán, hogy a látogatás kegyelmeit ki-
ossza.²⁶

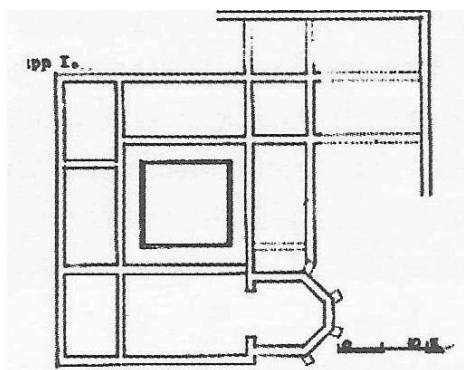
²⁴Szentendrei Dezső Vince magosdi (Somogy m.) birtokait adta a pogányszentpéteri pálosoknak (1525) In: A. P. Enyere f. 6. n. 2. és A. P. S. Petri f. 5. n. 9. – Rupp I. p. 315.

²⁵Reminiscere – húsvét előtti ötödik vasárnap.

²⁶Szentpéter, másként Stregencz, a mai Pogányszentpéter község helyén állott fenn. Az oklevelekben Stregencz alio

4. kép. Pogányszentpéteri templom és címer. (Forrás: A Pogányszentpéter web oldala.)

Alaprajz: Guzsik-Fehérvay, 1979. alapján

5. kép Pálós kolostor alaprajz²⁷

nomine Szentpéterfalva alakban fordul elő. 1381-ben már megvolt. 1390-ben az itteni pálosok Németiben kapnak földeket, 1408-ban Szent-Péterfalván részbirtokokat, 1409-ben Inkén malmot, 1410-ben Szent-Pál városban bizonyos jövedelmeket, 1417-ben Varaszlón egy malmot, 1420-ban az egész Szent-Péterfalvát nyerték adományul, az utóbbit a Kanizsaiaktól. 1425-ben Páld részeit nyerik. 1457-ben Patán kapnak részeket. 1477-ben György Páldon egy malmot adott nekik. Az 1536. évi adólajstrom szerint Páld és Szent-Péterfalva helységekben bírtak földesúri joggal (Csánki D. i. m. II. 646. – Rupp Jakab. I. 1., 317.). – *Klastromi-dűlőnek hívják a pálosok kolostor helyét ma is Pogányszentpéteren – Pogányszentpéter pálos kolostorrom.*

²⁷„Pogányszentpéterfalvai monostor Stegenech nevű dombon már 1381 előtt meg volt.” Kisbán 1938. I. p. 93. Szentpéter (Stregenc) Pogányszentpéter, Somogy m., Veszprémi e. m. 1342-1382 között alapította a Kanizsai család (?), élete, 1548-ban szűnt meg. A község határában, a Klastromi dűlőben összefüggő kultúrréteg és korábbi, szórványos ásatás nyoma őrzi az emléket. Az alaprajz 1979-ben még rekonstruálható volt, az 1986-os szemle során ez már nem volt lehetséges. In: Guzsik-Fehérvay, 1979. Inventárium 35-37. p. Rupp J. Magyarország helyrajzai története fő tekintettel az egyházi intézetekre, Pest, 1870-1876. I. 315-318. DAP Documenta Artis Paulinorum (A magyar rendtartomány monostorai) Bp., 1976. II. 437-443. Megjegyzés: Az Érdykódex szerint az alapítók a Bánffyak. A kolostor alapítására vonatkozó okleveleket érdemes még tovább kutatni, hiszen az alapítás éve és az alapító család neve sem egyértelmű ma még. Továbbá a „Sztrigench” várra vonatkozó adatok még

A kocsiról betegen leszállt, s nagy lelki erővel erejét összeszedve, kezében pásztorbottal beteg tagjait a Szent Péter-templomba ment, hogy Istennek, miként egész életében szokása volt hálát adjon. Az imádság befejeztével a kolostor atyját, a neki alárendelt testvérekkel együtt, az apostoli szokás szerint szent csókkal köszöntötte. Ők pedig viszonzásul, mint kedves atyát megvigasztalták. Végül délután három órakor a testvérek legközelebbi imádságakor az ebédlőbe ment, de egy kevése ételmelet sem vett magához, inkább csak nézegetett, mint evett. Az ebédlőből kilépve a test-

szintén feltárára várnak. – A szentpéterfalvai vagy másnéppé pogányszentpéterfalvai monostorról In: Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, I. köt. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1938. 93, 112, 120, 126, 156, 161, 173, 324. Megjegyzés még: Amikor törökök feldúlták a pogányszentpéteri monostort is, amely szintén a tekintélyesebbek közé tartozott hiszen vikáriátus volt a szakácsi perjelség tartozott a joghatósága alá. In: Chalad fasc. 6. n. 3. és a fasc. 8. n. 2., és Kisbán I. p. 173. Vikáriátusról 1453. június 7-én: A zalai konvent bizonyítja, hogy eléje járult a Somogy megyében lévő Zenthpether-i pálos klastromnak a vicarius: Miklós testvér, és a saját, valamint István egyetemes perjel és Szt. Pál rendjének összes tagjai nevében tiltakozás formájában jelentette, hogy Miklós veszprémi vicarius és kanonok, Segusd-i főesperes, továbbá a Somogy megyében lévő Nagzenthpal plébánosa: Kelemen, állítólag az ő (Miklós vicarius) és László pálos testvér bevállása alapján a veszprémi káptalannal oklevelet állítottak ki, Kelemen plébános javára, oly formán, hogy Miklós vicarius és a László testvér a nevezett Kelemen plébános és utódai számára azt az ígéretet tették, hogy a rendes illetéken felül Zenthpeter birtok minden egyes lakója 10-10 dénárt fizet a nagybajtban a plébánosnak, és hogy híveknek "in festo animarum" (általában aug. 16-án) a parochialis egyházba kell menniök és ott le kell adniok a "funera mortuorum sepulture"-t. Ha ezt a megállapodást a szerzetesek nem tartanák, vagy nem tartatnák be, akkor Kelemen plébános és utódai évenként 20-20 dénárt hajthatnak be a Zenthpeter-i híveken. Erre a nevezett két testvér állítólag önként kötelezte magát. E hamis levél birtokában Kelemen plébános a szerzetesekkel és azoknak Zenthpeter-i jobbágyaival szemben több méltánytalanságot követett el, és erősen megkárosította őket, amit ezer forintért sem viseltek volna el, azonkívül a Zenthpeter-i hívekkel simoniacus módon alkudozik, egy jobbágy pedig "ex pigritia presumptuositatis ipsius plebani" gyónás nélkül halt meg. Ilyen esetek miatt több jobbágyuk másfelé ment lakni. Mint-hogy azonban Miklós vicarius és László testvér semmiféle címen nem tettek Kelemen plébános részére bevállást sem a veszprémi káptalannál, sem más hiteles helynél, és nincs szándékukban ilyet tenni, azért a tiltakozás megtétele után Miklós vicarius kérte a konventet, hogy a fentiek bizonyosságául állítsanak ki minderről István egyetemes perjel és az egész rend részére tiltakozó oklevelet, amit a konvent meg is tett. DL 14694

vérek társaságától kísérve a betegszobára ment. Szánalmasan, a beteg testtől elcsigázva az ágyra lefeküdt, és ájtatosan a testvérek imádságába ajánlotta magát, majd lihegés közben halkan mormogva ismételte Dávidnak azt a zsoltárát: Ó, jaj, nekem, mert lakásom meghosszabbítatott. És ismételve örvendező arccal mondta:

– Öröm töltött el, amikor jelezték: Indulunk az Úr házába! Látjátok, testvérek, az isteni édességnek az előízlése benne a halál iránti vágyat ébresztette föl. Mélységes elmélkedések által megízlelte Istennek édességét, az égi haza finomságát és a szentek gyönyörűségét. Ezeknek az illata magával ragadta: nemcsak a földi örömet, hanem magát az életet is megvetette, és egész belsejével a mennyei örömekre vágyódott. A testvérek könnyes szemmel körülállták, és a jámbor atyák halálosan sóhajtoztak. És midőn látták, hogy a nehézlégzés helyett álom jött a szemére, és egy kissé elaludt, kezüket egymásba fonva kettesével kimentek. Másnap, amikor megvirradt, Bálint testvért,²⁸ a kísérő atyát, aki életének és tehetségének feddhetetlensége miatt utazásának elmaradhatatlan kísérőjéül vette maga mellé, magához hívatta, és miután gyónását befejezte, szeretettel kérte, hogy jelenlétében Üdvözítőnknek és Urunk ötszent sebének tiszteletére a *Szent Péter-bazilikában* mondjon szentmisét.

Míg a szent misztérium folyt, a jámbor atyát a testvérek csoportja körülvette, ő pedig térden állva és összetett kézzel, égre emelt könnyes szemmel és töredelmes szívvel, Urunk Jézus drágalátos testének a vétele előtt mindenkinek a hallatára ilyen szavakkal kezdett imádkozni:

– Ó, legkegyesebb Jézus, aki az engedetlenség bűne miatt a paradicsomból kizárt és ítéletre szánt emberiséget szelíd szenvedésszel a kárhózat szándékából kiszabadítottad, és a hálál legyőzésével az örökkévalóság kapuját nyitottad föl neki. Te, aki engem, méltatlan bűnöst, a Te megváltásodnak a részesét, kora ifjúságom óta az irántad való vágyódásra és követésre indítottál, íme, itt van a nap, amelyen kegyes elhatározásodból meg kell szabadulnom a test börtönéből, de érdemeimet nem találom, melyekkel a Te dicsőségedre eljuthatnék. Irgalmas és igazságos Uram, kétségbe nem eshetem, mert látom hegyes tövisekkel átszúrt fejedet; vértől árasztott kezedet és lábadat

szemlélem. Kínjaidról és gyalázatról elmélkedem, melyeket elviseltél. Semmilyen bűn nem volt benned, amiért igazságosan szenvedned kellene. Ó, jószágos Jézusom, az én bűneim érdemelték azokat. Kérlek tehát, legyen segítségemre a te szelíd szenvedésed, és a te boldog haláloed nyissa meg nekem az ég kapuját. Kérlek, jöjj el, ó, szerető uram, édes Jézusom, mert a lelkem tehozzád vágyakozik, Istenem, nagyon vágyódom feloszlani, hogy veled legyek. Kérlek tehát, Uram, a halál fejezze be számkivetésemet, szüntesse meg gyötrelmeimet, végezze be földi tartózkodásom idejét, a természetnek adja meg, ami jár, és vezessen révbe.

Nehézgyalogosok (Hadnagy Bálint)

Gyalogsági roham (Hadnagy Bálint)

6. kép. Tanulmányok Mátyás király éve alkalmából a Miskolci Bölcsész Egyesület által a Budai várban rendezett konferencia anyagából. Összeállította: Gyárfás Ágnes, MBE Miskolc, 2009. (Tóth Sándor: *Mátyás király hadserege. Az állandó hadsereg összetétele p. 53.*)²⁹

²⁸Bálint fráter. VP III. 155-156. p.

²⁹Hadnagy Bálint = Valentinus Hungarus = Magyarországi Bálint = Magyar Bálint. In: Kisbán Emil: *A magyar Pálosrend története, I. köt.* Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1938. p. 135.

Amikor töredelmes szívvel és jámbor könyvek között ott, a Szent Péter-bazilikában³⁰ Urunk Jézus Krisztus testét magához vette, akkor a testvérek felé fordult, és mintegy méltatlankodva így szólt:

– Testvérek és fiaim, ne engem sirassatok, hanem magatokkal törődjete. Az élők és holtak bírása ugyanis ezt mondta: „*Legyetek készen*,”³¹ mert amely órában nem gondoljátok, megjön az emberfia, és akkor, akinek nem lesz menyegzős ruhájuk, rettenetes lesz az élő Isten kezébe kerülniök. Gondoljatok arra, testvérek, hogyan fognak színt változtatni a lelkek ott, ahol az elégtételt az utolsó fillérig be fogják hajtani. Virrasszatok és imádkozzatok, kísértésbe ne essetek.”

Miközben társa a szent ruhákat vetette le, a jámbor atya nagy fájalmában az oltár legalsó lépcsőjére ült le, és saját szavával kérte, hogy szolgáltsák ki neki a betegek szentségét. A kolostor atyja a testvérekkel együtt imádkozott fölötte, hogy hitből fakadó imádság gyógyítsa meg a beteget, és szent olajjal megkente őt. Amikor mindez a keresztények szertartása szerint befejeződött, a tisztelendő atya minden támogatás nélkül csak a pásztorbotra támaszkodva, összes testvértől körülvéve a betegszobába ment, s ott az Úr az ő szolgáját annyi csodával megdicsőítette. Ezeket az ő társának hűséges elmondása alapján megörökítjük.

Midőn tehát én, Bálint testvér, az ő útítársa, hozzája mentem, könnyes szemmel fogadott, és így szólt:

– Miért – mondta – háborgatsz, fiam? Íme; fehérruhába öltözött ifjak nagy csapata volt itt. Rendkívüli szépségű virágkoszorút viseltek a fejükön. Szeretetre méltó arccal jöttek elém. Az ifjak közül kettő a virágokból két koszorút hozott nekem, és mialatt azok szépségét elámulva csodáltam, a szépségnek és az illatnak a csodálatos koszorúját a fejemre helyezték, és ezt mondták: Jöjj velünk, mert méltó vagy, hogy Krisztus jó illa-

tát árasztva a mi társaságunkba bekapcsolódj. Amikor a lélek sürgetett, hogy keljek föl, beteg tagjaim lenyomtak. Ettől fogva fohászkoztam és sóhajtoztam. Miután megismételtem, mosolyogva mondták: Ó, kedves társunk, várj egy kicsit, hogy képes legyél a szenvedés által az ártatlan Baránynak a vérében lemosni a halandóság ruháját, utána azonnal befogadhatunk gyülekezetünkbe.

Én, a tisztelendő atyának a társa, miután az elmondottakat meghallgattam, a testvérek gyülekezetébe siettem örvendező lélekkel, hogy az esetet elbeszéljem. A testvérek imádságába ajánlottam az atyát és magamat. Lélegzetemet visszafojtva siettem vissza, hogy lássam az atyát. Az ágyon összekulcsolt kézzel találtam, és így szóltam hozzá:

– Tisztelendő atya, könnyes szemmel imádkozó testvérek köszöntenek téged.

De az atya könnyes szemmel főlshajtva így szólt:

– Kedves fiam, térden állva imádkozz te is az Istenhez értem, bűnösért. Mert Isten igazságos ítélete huszonnégy évi vezeklésre ítélte, rendünk néhány testvérének elnézett bűne miatt, mert a rendreutasításban szelíd voltam.

Ezeket hallva így kezdtem bátorítani:

– Atya, légy nyugodt, mert Krisztus azért jött a világra, hogy a bűnösöket hívja, és az elveszett bárányt vállaira vegye. Ezért énekelte zsoltáros: Az Úr irgalmával van tele a föld. Atyám, én magamra vállalom vezeklésed terhét, és bízom az Istenben, hogy a huszonnégy év csak huszonnégy óra lesz.

Mivel semmit sem felelt, ismét a testvérekhez siettem, és elbeszéltem mindent. Azok zokogva imádkoztak, és az oly jámbor és kegyes atya kínzó szenvedésén szomorkodtak. Amikor az éjszakából a másik nap fölvirradt, a fejénél kezdtem mondani az aznapi imádságot, akkor az atya, mint nehéz álomból ébredve így szólt:

– Kedves fiam, az örök áldásnak az Atyja a kegyelmet visszaadta neked, mert a te és a testvérek imádságára irgalmat nyertem Jézus Krisztus által. Most már meghalok, a földet átadom a földnek, már fejemre tették a dicsőség koronáját. Pályafutásomat keveset szenvedve befejeztem és sok nyugalmat találtam. Te pedig, fiam, palástoddal takard be testemet.

³⁰Eggerer A.: *Annalium*, I. köt. Wien, 1683. p. 278. – Guzsik Tamás: *Eltűnt pálos kolostorok Somogy megyében*. In: *Műemlékvédelem*, 1979. 4. szám. 349-353. p. Megjegyzés: Az első kötetet Eggerer András pálos áldozópap adta ki e címmel: «Fragmen panis Corvi Protoeremitici sive Reliquiae Annalium... Bécs, 1683». 1. Az évkönyvek második kötetét pedig Benger Miklós pálos áldozópappal közösen tették közzé.

³¹*Legyetek készen...* – idézet a Szentírásból, Máté 24, 44.

Közeledve tehát a tizenkettedik óra, nyitott szemmel, szerfölött örvendező arccal, mellén összekulcsolt kézzel, halkán ismét megszólalt:

– Íme, megjöttek az angyalok, és ezt mondják: Kelj fel; kedves társunk, és imádd Urunkat, Jézus Krisztust.

És én nyomorult, bűnös társa, azonnal a földre térdeltem, és sírva, sóhajtozva mondtam:

– Bátorság, tisztelendő Atya! Íme, itt van a vezeklésül kiszabott huszonnégy esztendő, mert most van itt a nap huszonnegyedik órája, miként a próféta mondta: Egy évért egy napot adok neked.³²

És ismét figyelmeztetett:

– Kelj fel, fiam, és adj tiszteletet Istennek.

Íme, Isten angyalai szakaszonként jönnek. Én pedig az örömtől rögtön futottam a testvérekhez, és mondta:

– Kedves testvérek, jöjjetek, mert tisztelendő atya halálán van.

A testvérek rögtön gyors léptekkel jöttek. A tisztelendő atya kissé magához térve így szólt a körülállókhoz és a térdelőkhöz:

– Fiacskáim! Íme, jön Krisztus Szűz Máriával. Szemét lecsukva csöndben imádkozott. Ismét kinyitva szemét, örvendező arccal hangosan mondta:

– Ez az, amire mindig vágytam!

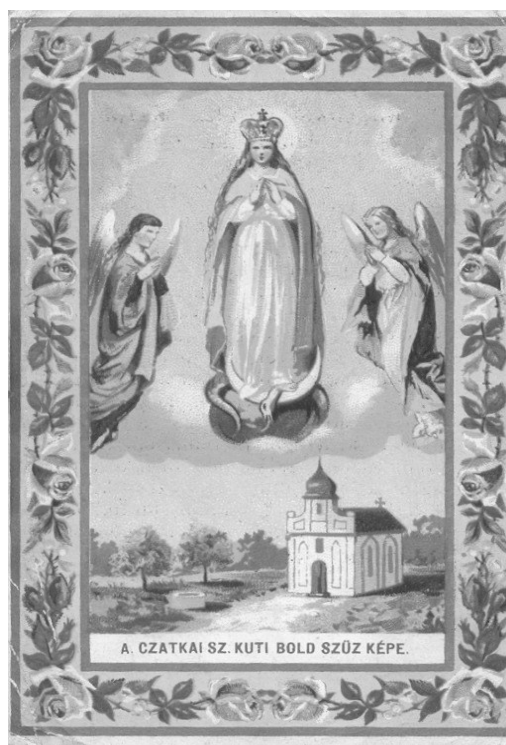
Háromszor megismételte: Miután ezeket mondta, erősen fojtott lélegzéssel kezdett arca elhalványulni, és így a második nehéz lélegzésnél testvéreinek fölszentelt kezei között kiadta lelkét. Rendünk szertartása szerint az esti órában az előre elkészített sírba eltemettük.

*Hívd a munkásokat,*³³ és add ki bérüket.³⁴

Ugyanezen a tisztelendő atya, István testvér, midőn a rendfőnöki tisztségét szentül és dicséretesen végezte, a kegyes Isten védelmével Csatkára ment; hogy a testvéreknek a látogatás szent kegyelmeit kiszolgáltassa. Amikor a templomba ment, hogy a szokása szerint Istennek, akinek minden él, hálát adjon, és amikor befejezte imádságát, a testvéreket, mint jámbor atya szent csókkal fogadta.

7. a. kép. A csatkai Szt. Kúti Boldog Szűz képe (gótikus templom)

7. b. kép. A csatkai Szt. Kúti Boldog Szűz képe (barokk templom)

Jelentették neki, hogy a környék lakói pestisjárványban szenvednek, tartva attól, hogy a testvéreket is megfertőzte ez a betegség, a testvérektől kísérvé azonnal a betegszobára sietett, és megtekintve a betegeket, jámbor és atyai beszéd-

³²Pál apostol. Megjegyzés: Az Úr előtt egy nap olyan, mint ezer esztendő. (Péter apostol II. levele 3. fejezet)

³³*Hívd a munkásokat...* – idézet a Szentírásból, Máté 20, 8.

³⁴73. fejezet Ugyanezen tisztelendő atya élete és halála Gyöngyösi Gergely: Lorantházi Istvánról VP III. 158-159. p.

del bátorította őket. Ezután az ebédlőbe ment, s ott valamicske ételmet vett magához. Az utazástól elfáradt öreg tagjait megpihentette, egy kissé lepihent, majd fölkel, és mivel vallásosságával már gyermekkorától kedves volt Isten előtt, pástorbotját magához véve, ismét visszatért a betegszobába, hogy legfőbb előjáróként látogassa meg őket, akikről úgy tudta, hogy nyolcan vannak. Ugyanakkor megnézte azt a fiatal jelölt testvért is, aki még nem tett fogadalmat. Barátságosan megkérdezte, hogy miért fekszik itt. Az a fiatal mintegy Istentől eltelve felelt:

– Tisztelendő atya, a fekete halál támadott meg, és a kolostor atyja ide küldött.

A tisztelendő atya ezeket mondta neki:

– Kedves fiam, a kegyes és irgalmas Isten mindenkit megostoroz, akit fiává fogad, de légy állhatatos, mert a dolgozóknak mondta: Add meg nekik a bérüket.

A lelkes fiatal testvér az atya figyelmeztetésére tisztelettel és jókedvű arccal felelt:

– Tisztelendő atya, elbeszélhetem Isten csodás tetteit, amelyet nekem ma kinyilatkoztatott? Mert miután a tisztelendő atya a déli felüdülés előtt kiment innen, rögtön egy magas termetű és szeretetre méltó külsejű férfi, csodálatosan díszes ruhába ide bejött, és nekem ébren voltam, megmutatta ezeket a testvéreket, odament mindegyikükhöz, s napi dénárként egy-egy aranyat nyújtott nekik. Mikor pedig mellettem el akart haladni, könnyes szemmel mondtam: Uram, miért nem fizetsz nekem is, miként ezeknek? Az azonnal így szólt: Azért, fiam, mert még nem dolgoztál szőlőmben. Én így válaszoltam: Uram, jóllehet még nem dolgoztam, de mégis azért jöttem e szent férfiak közösségébe, hogy halálomig dolgozzam. Nyomban közelebb jött hozzám, és átnyújtott egy aranyat. Tisztelendő atya, most is itt, erősen összeszorított ujjaim között tartom:

Erre a tisztelendő atya így szólt:

– Fiam, mutasd a tenyered.

Az szétnyitotta ujjait, és ott egy aranyforintnak az alakja volt látható. Amíg a megdőbbent atya a körülállóknak Isten irgalmáról figyelmeztető szavakat mondott, íme, hirtelen a fiatal testvér haldokolni kezdett, a testvérektől körülvéve azonnal leróta az emberi test adóját. A következő napokban azok a testvérek is elhunytak az Úrban, akik fejenként az egynapi dénárt megkapták.

Virraszatok tehát, testvérek, amíg alkalmas az idő. Dolgozzatok az Úr szőlejében, hogy nektek is mondja a szőlő Ura: Hívd a munkásokat, és add meg a bérüket.”

Gyöngyösinek a Dombroői Márk³⁵ testvéréről szóló fejezetében: „Márk testvérnek azt a kis munkáját könyvek, krónikák, oklevelek és kiváltások alapján helyesbítették. Ez a tisztelendő atya meghalt tisztelendő István atya idejében a lepoglavai kolostorban, amikor ő volt a vikarius.”³⁶

Amikor rendfőnökké választották tisztelendő Domonkos testvért, a művészetek mesterét; aki István mester helyettese volt két éven át.³⁷ Kiváló szerzetes atyák ebben a korban³⁸ írja Gyöngyösi: Tisztelendő János atya maga mellé vette kíséreeül, vagyis az utazásaiban társának³⁹ Bakk István testvért. Tanult és nagy tehetségű, az Isten ígéjének kiváló hirdetője volt. A humanista tudományokban nagyon képzett. Ő is különösen szerette a rendet. Előre ember volt, és a rend javára rátermett segítője a tisztelendő atyának. *Szent Atyánk életéről*,⁴⁰ a *Boldogságos Szűz Máriáról*, *Szent István királyról*, az első szent atyákról és egész évre szólóan minden szentről igen választékos stílusban inkább elégikus, mint szapphói énekeket szerzett. Elöljárói feladatát is több kolostorban szorgalmasan ellátta. Végül pedig egy csodálatos és áhítatos értekezésben magasztalta a Boldogságos Szűz Mára ünnepeit, művét *Mennyei rózsafüzér*-nek nevezte, és az összes zsoltárt a Boldogságos Szűz dicséretére alkalmazta *Rosarium*

³⁵Lásd még: Dombroői Márkról, és Lórándházi Istvánról, Battis István költőről. In: Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története, Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1938, p. 141

³⁶ Gyöngyösi Gergely VP III. p. 160.

³⁷ Gyöngyösi Gergely VP III. p. 170.

³⁸ 92. fejezet. Kiváló szerzetes atyák ebben a korban in. Gyöngyösi Gergely VP III. p. 185.

³⁹ Eggerer A. I. 1663. p. 289. Megjegyzés: krakkói Battis ez valószínű a humanista neve nem a származását jelöli, hanem az egyetemre járást, a peregrinust. Eggerernél vagy Szinyeinél is a Batt név szintén szerepel, de ezt Gyöngyösi Gergelytől már tudjuk, hogy a Bakk nevet jelöli.

⁴⁰Remete Szent Pál. Megjegyzés: Kisbán szerint: „Kortársra Lórándházi Istvánnak (1512) remete Szent Pál csodáiról írt kéziratban maradt művének címe: *Continuatio sancti patris Pauli primi eremitae* etc.” In: Gyöngyösi cap. 75. – Battis István névnel felsorolja Kisbán ugyanezen művében: A magyar Pálosrend történetében, II. köt. Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1940-ben kiadott munkájának 332. oldalán.

appeilavit, ac totum psalterium in laudem eiusdem virginis gloriosae coaptavit... (Gyöngyösi 82. cap).⁴¹ Lorándházi Bakk István generális perjel (1504-08, 1512-14), amikor testvére, Calixtus⁴² volt a perjel Villyén, helyreállította a monostort a lengyel tartományban.⁴³

István fráter a művészetek mestere, bácsi kanonok, nagyon tiszta életű férfi, a szabályok buzgó követője és az alázatosság serény gyakorlója, kiváló prédikátor volt. Sok fiatal testvért előkészített, tanított és irányított. Istentől kapott tehetségét nem ásta el a földbe, hanem sokakat megajándékozott vele, és így nagy hasznot húzott belőle. Különleges kegyelem volt bene a szerzetesi hivatások támasztására, mágnesként vonzott magához mindenkit. Ez a tisztelendő atya, miután több helyen engedelmességből a vikáriusi tisztséget ellátta, végül 1517-ben a szentlőrinci kolostor rendfőnökhelyettese lett.⁴⁴

Stephanus de Lorandhaza.⁴⁵ Prior generalis. Obiit anno 1512- *Scrpsit Continuationem miraculorui s. patris Pauli primi eremita*. Ex Gyöngyessino cap. 75. azaz Stephanus Bakk de Lorandhaza Floruit ad annum 1528. Edidit:

- a) Elegiaco et saphico carmine Vitam s. patris Pauli
- b) De Beata Virgine Maria, De s. Rege Stephane, De primitivis sanctis patribus ac de quolibet sancti in speciali per annum opuscula
- c) Tractatum devotum de Beata Maria Virgine sub titulo: Rosarium caeleste
- d) Totum Psalterium in eiusdem Gloriosae Virginia captavit Ex Gyöngyessino ad annum 1516.⁴⁶

⁴¹V. Kovács Sándor: Előszó. In: Gyöngyösi Gergely VP III.

⁴²Bakk Calixtus villyei pálos kolostor perjele. Kalodván Bakk Péter 1306-tól szintén pálos perjel.

⁴³Lásd még: Ipolyi Arnold: Adalékul a pálosok magyar történetíróihoz... Magyar Sion 1863. 38, 93. p.

⁴⁴Gyöngyösi Gergely VP III. p. 185.

⁴⁵Stephanus de Lorantházi vagy is Lorántházai István és Battis István sőt Batt István egy személy kinek neve = lorántházi Bakk István, ki a krakkói egyetemre is járt. Háromszor megválasztott pálos generális, aki magyar származású volt. A párizsi egyetemen is tanított. Műveit többször kiadták Párizsban is.

⁴⁶Lásd még: Bakk István-Bakk Erzsébet: A magyar Pálos Rend oktatási és irodalmi életének története, Bp., szerk.:

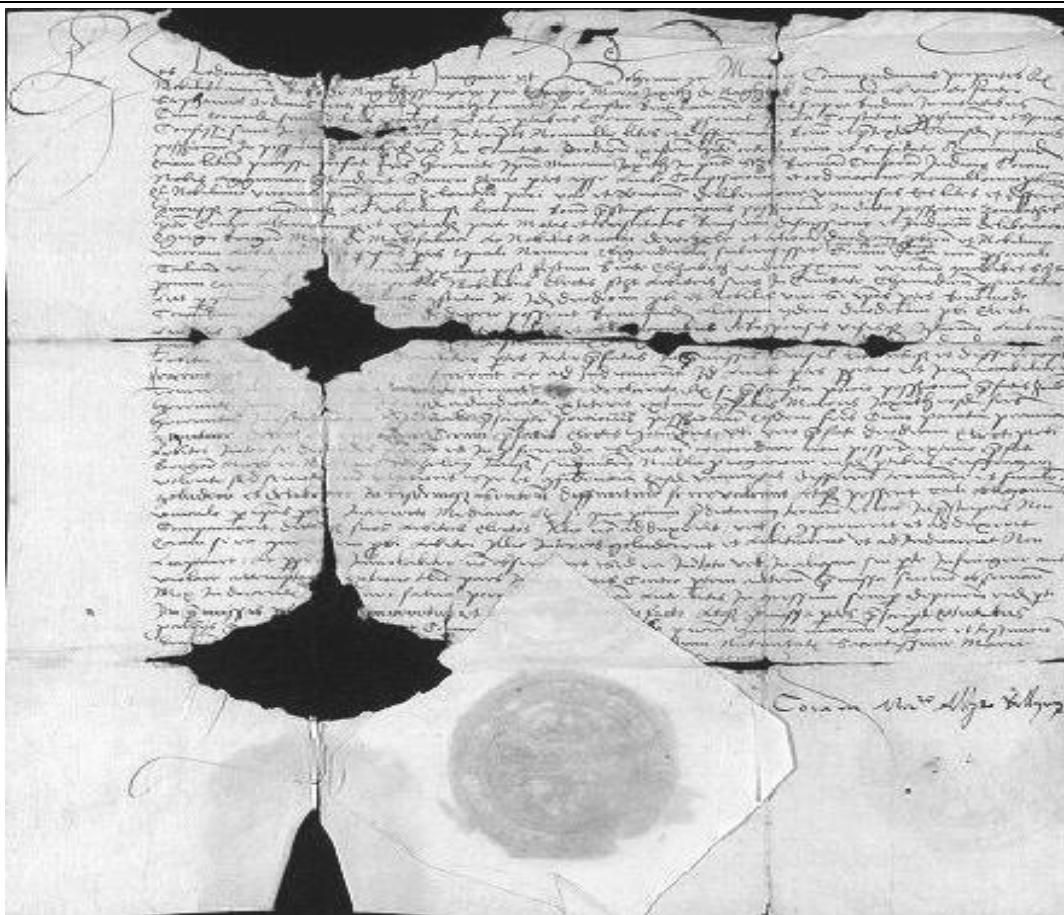
Ma már az utolsó oklevélről is van adatunk István atyáról. Így hangzik: Kelt 1517. szeptember 9-én II. Lajos király által:

„feria quarta prox. p. f. nativ. Sacratissime Marie Virginis. Lajos király bizonyítja, hogy eléje járult Laurentius Bako de Nagh-Bessenew pro egregio Marco Jaxyth de Naghlak, másrészt **pedig frater Stephanus [Bakk], ordinis beati Pauli primi heremite in clastro beati Laurentii martyris supra Budam in montibus és közösen azt a bevallást tették**, hogy köztük bizonyos pereskedés folyt az Arad megyei **Zombethel** nevű birtokban lévő birtokrész⁴⁷ miatt, melynek folyamán a nevezett remeték az említett Jaxyth Márkot a király elé perbe akarták vonni, most mégis oly egyességre léptek, hogy az erre a birtokrészre vonatkozó peres ügynek az eldöntését Makofalva-i Mako Gergely és Wezele-i Miklós és rajtuk kívül még 12 fogott bíróra bízta oly módon, hogy a felek a Szent Erzsébet ünnepét követő vasárnapon, mindegyik fél a maga fogott bíróival, meg fognak jelenni Csanád városában, ahol a fogott bírák megkísérlik köztük a békét, de ha ez nem sikerül, ugyanazok megvizsgálván a felek okmányait és meghallgatván azok érvelését, döntenek azok ügyében, mely döntést mindkét fél köteles magára nézve kötelezőnek elismerni. Hozzá tették, hogy ha azt a birtokrészt a fogott bírák a remetéknek ítélnék oda, az esetben Jaxyth Márk köteles őket annak a becsárában kielégíteni. Ha pedig maguk a fogott bírák nem tudnának egységes döntésre jutni, akkor a nevezett Mako Gergely és Wezele-i Miklós egymagukban dönthetnek az ügyben. Amelyik fél nem jelenik meg, vagy a döntést egészben vagy részben visszautasítja, a bírói részen kívül 200 arany forintban marad el. A szöveg alatt jobbra: Coram magistro Alberto Bellyeny.⁴⁸

Gyárfás Ágnes, MBE, Miskolc, 2014. 172, 233, 235, 506, 508, 531, 574, 679.

⁴⁷A Bakkok által adományozott birtok a magyar Pálosrendnek. (A kalodvai birtokokat.)

⁴⁸DL 29958: Comitatus Orodienensis, Cista Maramaros, Fasc. 4. No 23.

8. kép. Bakk István az ősi magyar Pálos-rend generálisa: DL 29958: Frater Stephanus...

„Én, a pálos rendbe tartozó István testvér, Szent Ágoston regulája szerint a rend főnöke, személyesen tiltom meg minden egyedülálló és közösségben élő testvérnek, úgy az előjáróknak mint az alávetetteknek, hogy a parancs hatálya alatt a könyvük elvesztése után, akik az engedetlenséghez hozzászoktak, kiszabjuk, hogy közülük senki se vegye meg Szent Pál életét más nyomtatott formában, mint azt, amit kitűnő művészettel Matthias Milcher budai könyvárus hozott létre, egészen addig, amíg nála az (ti. a könyv) fellelhető. Ez az igen híres és gazdagon nyomtatott könyvecske a magasanengő Örök Isten és az isteni Pál első remete dicséretére és dicsőségére született, Velenében, a szeplőtelen születés 1511. évében, december 1-jén Matthias Milcher budai könyvárus költségén, és a leucho-i Jacobus Pentij⁴⁹ munkája révén.”⁵⁰

⁴⁹Johann Georg T. Grässe: Trésor de livres rares et précieux, In: ... a un ex. sur vélin Dibdin Bibl. Decam T.I. p. 85. mentionne une éd. de 1505 qui coïncide probablement avec celle-ci - Une autre a paru: Venetijs impensi Lucantonij de Guanta Florientini, Arte aute Jacobi pentij de leuco A.

⁵⁰ford. Virág Barnabás

Remek tanár, és szónok⁵¹ atyákat neveltek ki az ősi magyar Pálos-rend úgy, mint *Stephanus Bakk*⁵² de Lorandházát („vitam sancti Patris nostri..., de Beatissima Virgine Maria, defuncto rege

⁵¹DF 286489: ... máj. 6. (in Constantie, II. nonas Maii, pontif. a. 1.) V. Márton pápa Györgynek, a pálosok generálisának és e tisztségben utódainak engedélyezi a hordozható oltár használatát és per vos vel alium sacerdotem idoneum missam et alia divina officia sine iuris alieni preiudicio in vestra et familiarum vestrorum domesticorum presentia celebrare vel celebrari facere. 1520 k.-i másolat. ELTE Kt., Liber Viridis, Chartularium, bullarium (DF 286489) fol. 3b. – DF 286489: ápr. 27. (Constantie, V. Kal. Maii) V. Márton pápa értesíti az esztergomi érseket, a zágrábi és az erdélyi püspököt, hogy a jelen levelében ártírt ápr. 21-i oklevelével megerősítette XII. Benedek oklevelét a pálosok kiváltságairól. Egyben meghagyja nekik, hogy ők együtt vagy külön, vagy megbízottaik által az ő pápai tekintélyével védjék meg őket. Az ellentmondókat egyházi fenyítéssel sújtásák. Liber viridis, Chartularium, bullarium (ELTE Kt. – DF 286489 – f. 18b-20b.)

⁵²Stephanus Bacc (Bakk) Lásd: Gyöngyösi Gergelynél. Lásd még: Album Studiosorum Universitatis Cracoviensis, Tom. I. et II. Cracov, 1887, 1887-1892.; Schrauf Károly: Regestrum Bursae Hungarorum Cracoviensis. A krakkói magyar társulatlakónak jegyzése. A magyar tanulók tanulmányainak továbbmenete.

Stephano ... tam elegiaco, quam saphico carmine edidit elegantissime”) művének a végén még önmagáról is röviden megemlékezik. A későbbi európai historia litteraria-irodalom valóban leginkább csak az övét, a Cantica canticorumhoz írt, a XVI. században Párizsban kétszer is kinyomtatott (1541, 1571) kommentárját tartotta számon. Gyöngyösi közelében, sokan kortársaként éltek, azt kell mondanunk, hogy a Vitae Fratrum egy fél évszázadnak, a reánk maradt a virágzó humanizmus korából egy közösség tudós, irodalmi munkásságának nagyszerű keresztmetszetét adja. Ugyanebből a közösségből került ki több nevezetes nyelvemlékünk, a Festetich-, a Czech- és a Peer-kódex is. Hiszen: „Báthory László, ki 1457 körül működött és a szent írást, továbbá több szentnek legendáját magyarra fordította; Tatai Antal, budaszentlőrinczi hitszónok, ki 1474. körül a pálosrend régi missaléját és breviáriumát szerkesztette, melyekből az utóbbi 1540-ben Velencében Liechtenstein Péter nyomdásznál jelent meg; Szombathelyi Tamás, a pálosrend generálisa, ki 1486-ban halt meg és kéziratban a következő latin munkákat hagyta hátra: a) Plura opuscula ex dictis sanctorum patrum; b) Sermones complures; Expositiones reguláé; Tractatus de cognitione professionis et exhortationes pro visitoribus; Szigeti Jakab, a rend vicarius, ki 1479-ben a következő latin munkákat írta: a) Sermones in dominicas et festa, b) Expositiones Psalterii; és Pozsonyi János ünnepelt máriavölgyi hitszónok, ki 1488-ban Sermones de immaculata conceptione beaté Marie virginis című latin munkát írta, mely az egyetemi könyvtárban jelenleg is megvan. A XVI. századbeli írók közt említetnek: Magyar Bálint budaszentlőrinczi hitszónok, ki a budaszentlőrinczi monostorban elhelyezett remete sz. Pál teteménél történt csodákat egy könyvben gyűjtötte össze, mely latin nyelven Krakkóban 1507-ben jelent meg; Lorándházi István,⁵³ a rend generálisa, ki 1512-ben a remete sz. Pál csodatetteinek leírását folytatta. Csanádi Albert, ki 1515-ben élt és a következő latin és magyar munkákat írta: a) Sermones plures in laudem s. Pauli primi eremite; b) Eiusdem s. patris vita carminé heroico concinnata, c) Séries passionis dominicae stylo rythmico

et idiomate hungarico; Gyöngyösi Gergely, a rend generálisa, ki 1528 körül élt és a következő munkákat írta: a) Commentaria in antiquas ordinis constitutiones, b) Chronicon példányban ismeretes; c) Breviloquia de profectibus et defectibus religiosorum, *dedicata p. Stephano*⁵⁴ *generali pro tunc concionatori existenti*, d) Directorium fratrum officialium ordinis, dum erat prior Romae in Monte Coelio, dedicatum Bernardo episcopo Sabiniensi et cardinali s. crucis; Pesti Gáspár, a rend vikáriusa, ki 1530-ban működött, s következő munkáknak a szerzője: a) Sermones exhortatorii ad viros religiosos, impressi Cracoviae 1531. b) Compendium directorii in Visitation fratrum, impressum Cracoviae anno 1532.”

A szentéletű atya, akit boldognak nevezünk Lorándházi Istvánról:⁵⁵ Pálos boldogok: (Részlet) Boldog Gergely, szentlőrinczi pálos, Boldog Jámbor Ferenc, Boldog Thar-Ispán Albert, Boldog Szombathelyi Tamás, Boldog Csanádi Albert, Boldog Zákoly János, Boldog Ungvári Kálmán, Boldog Szalánkeményi Péter, Boldog Mihálykövi Bálint, **Boldog Lorándházi István †1518.**

9. kép. Gergely egyetemes perjel pecsétje a jelzete: DL 37846.

⁵³Lengyelországi könyvtár bűvárlatok Csontos Jánostól. In: Magyar Könyvszemle Tizenötödik évfolyam 3-4. füzet, 1890. július. 219-256. p.

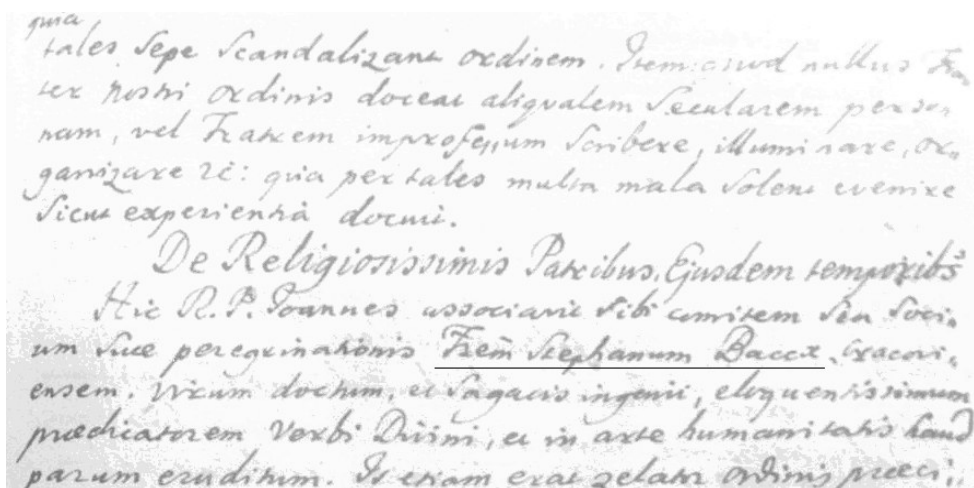
⁵⁴Lorándházi Bakk István.

⁵⁵Boldog Lorándházi István, OSPPE, [OSP] 1512? <<http://www.katolikus.hu/szentekek2/SZENTEK/00000181.H> TM>2012. július.

A Bakk nemzetség által alapított pálos kolostorok: A bakvai pálos,⁵⁶ bodrogszigeti és kalodvai kolostorok.⁵⁷ A Bakk család több adományt is tett az ősi magyar Pálos-rendnek:

„Kezy⁵⁸ [Bakk] Balázs 1524-ben a II. Lajos a tudós és nemes Kezy Balázsnak a beregi (remetei) monostor javára tett nagymuzsai birtokadományozását, sőt reávonatkozó királyi jogot is monostornak adta. Majd meghagyta, hogy a pálosokat

ebbe a birtokba iktassák be.⁵⁹ Úgy, mint 1512. január 17-én ... sexto die ultimi diei exhibitionis: feria tertia p. f. b. Pauli primi heremite. A váradi káptalan jelenti Ulászló királynak, hogy megkapta két oklevelét: egyet neki szólóan, a másikat pedig nobilibus Nicolao de Thorda necnon Petro Cheywrews de Mynthzenth, Pilippo de Pele, *Stephano et Paulo [Bakk] de Kezy* szólóan, hogy ez utóbbit embere útján címzetteknek kikézbésítve.

10. kép. Boldog Bakk István pálos generális Gyöngyösi Gergely munkájában.⁶⁰

A káptalan kiküldte emberét: discretum Stephanum presbiterum, rectorem altaris sanctorum trium regum in dicta ecclesia nostra Varadini fundati, aki 1512. jan. 11-én (die dominico prox. p. f. b. Pauli primi heremite) kikézbésítette a király levelét Petro Chywrews de Mynthzenth in eadem Mynthzenth, majd a következő napon, jan. 12-én (feria secunda) Stephano de Kezy in eadem Kezy et Philippo Pele in eadem Pele, akiket személyesen megtalált és megmondta nekik a király szavával, hogy a kikézbésítéstől számított 32-ik napon meg kell jelenniök a királyi személyes jelenlét előtt, hogy számot adjanak hatalmaskodásukért. És mert Thorday Miklóst személyesen nem tudta megtalálni, őt jan. 13-án (feria tertia) Nywed nevű lakóhelyén emberei előtt és útján fi-

gyelmeztette a fentiekre. Eredeti, papír, zárlatán pecsét nyomaival. Az oklevél hátlapján a következő feljegyzés: Pro A Benedictus de Felchwth cum Waradiensi. Ex I Nicolaus de Thorda mortuus est et causa ipsius est condescensa.⁶¹

A váradi káptalan előtt *Paznan-i [Bakk] István* fia János Szűz Mária iránti tiszteletből, a maga és rokonai lelkiüdvéért a pálosok Szűz Mária kolostorának adja Bihar megyei Zanto-i birtokrészében penes fluvium Vyozos a parte possessionis Wrdugzanto ad plagam occidentalem elterülő rétjét.”

Bakkok és az ősi magyar Pálos-rend kapcsolatáról önálló tanulmányban is meg fogunk emlékezni.

A pálos kolostorok, különösen a Buda fölötti szentlőrinci a tudományok és művelődés valóságos gócpontjaivá váltak. A Mátyás király halálára való emlékdal (*Néhai való jó Mátyás király...*) minden valószínűség szerint 1490-ben, közvetle-

⁵⁶ Fejér, IV/I. k. 386. 1.

⁵⁷ Bakk Péter kalodvai perjel. 1300-as évek. – DL 29936. 1511. február 9-én.

⁵⁸ Keszi. Lásd még: Nagyszentmiklós és Erzsébet-major, Eszter-major, Marospart, Mina-major, Nagyszentmiklói szőlők és Szentistván-major. 1451 után Keszi Balázs deák solymosi várnagy vette meg, a ki 1456. május 31-én Péter csanádi püspöknek adta át, kegyes alapítványul. In: Borovsky Samu, Torontál vármegye községei.

⁵⁹ 1524

⁶⁰ Magyarul olvasható a *Varia Paulina III.* (1998. Fráter György Alapítvány) c. könyv 70. oldalán (szerk.)

⁶¹ DL 32579 *Váradi Káptalan.*

nül az uralkodó halála után keletkezett. Tisztelték a Buda fölötti Szentlőrincet és az óbudai pálos Fehéregyházát a Jagellók is. Bakócz érsek⁶² Fehéregyházán, a pálosoknál keresztelte meg az újszülött Lajos trónörökösöt. A középkor végére az ország legnépszerűbb szerzetes rendjévé alakultak, hozzájuk tartozott tetemes földbirtok és sok egyházi kincs.⁶³

Mátyás király kiemelkedően szerette a pálosokat. Miután 1467. január 15-én győzelmet aratott Ali bég felett, e napon – éppen Remete Szent Pál ünnepén – Magyarország védőszentjévé avatta Remete Szent Pált. Országga nagyjai, családjai többségükben pálos elkötelezettek, így a Bakok is Mátyás királyságához is több szálon kapcsolódtak.

Berendi Bak Gáspár csatában vett részt, később pap, majd szepesi prépost, 1464-ben, Bolognában tanult és Rómában, 1472-ben mondta az első misét. 1472-ben a lengyel követekkel Iglóra ment, Kázmér királyt ő általa hívta meg lakodalmára Mátyás király.

Ezt a kapcsolódást a családdal tovább erősítette, hogy a király Óbudai Fehéregyházát a pá-

losoknak adományozta, ahol az Árpád sírja⁶⁴ volt és ennek a kolostornak az első perjele lett *Bakk Mátyás*,⁶⁵ akinek vezetésével 8 pálos szerzetes lakott.⁶⁶ Fehéregyháza híres és kedvelt búcsújáró helye lett a fővárosnak. 1494-ben VI. Sándor pápa II. Ulászló kérésére megerősítette a rendet Fehéregyház birtoklásában. Mátyás testvér, (Pesti Bakk Mátyás)⁶⁷ Remete Szent Pál sírőrzője. Fehéregyházának a Fehér Boldogasszonyról nevezett kolostor első perjele.⁶⁸ Árpád sír kápolna őre. A középkor végére az ország legnépszerűbb szerzetes rendjévé alakultak, hozzájuk tartozott tetemes földbirtok és sok egyházi kincs.⁶⁹

II. kép. Remete Szent Pál alakja.
Zárókő a pálos kolostorból a XIV. sz. (Forrás: Zolnay László: Az elátkozott Buda, 1982. p. 489.)

⁶²II. Gyula pápa verses itinerariuma mellett a vadászatot megéneklő költemény (*De venatione*) címettje az az Ascanio Sforza bíboros (†1505), aki egy ideig VI. Sándor adományozásából az egri püspöki javadalom távoli haszonélvezője volt és emiatt Bakócz Tamással pereskedett. In: Bakócs-codex. Az Ipolyi féle másolatot közli Kandra Kabos. Kiadva. Adatok az egri egyházmegye történetéhez, I-II. Eger, 1887.

⁶³IV. Jenő pápa Dénes esztergomi bíboros-érsekhez /: titulo Sancti Cyriaci in Thermis presbitero cardinali:/. A minap a pálos-rend generalis perjele a rend összes tagjainak a nevében kérelmet nyújtott be hozzá, mely szerint kezdetben a rend csak pusztá, elhagyott, erdős helyeken, az emberi lakóhelyektől távol telepedett le és kis cellákban, kis kápolnában élte le szerzetesi életét, amint több helyütt most is, de idők folyamán egyesek adományai révén a cellák hatalmas monostorokká, a kápolnácskák nagyszerű templomokká alakultak és a monostorok körül mindenfajta más szükséges épület is létesült; viszont több helyen, így Magyarországon is egyes telepek eredetét és azok törvényes jóváhagyását illetőleg részben a régiség, részben a nemtörődömség, gyakran az ellenséges betörések és az okmányok elvesztése miatt bizonytalanságban vannak és ennek folytán egyes rendtársak kétségben vannak, jogosan gyakorolják-e ők azokon a helyeken az Istennek tartozó szolgálatokat. Azért a maga nevében megbízza az érseket, hogy az összes monostorok eredetét kutatva, bármily címen létesültek is azok, minden esetleges mulasztást pótolva, erősítse meg azokat apostoli meghatalmazásánál fogva, mintha már az alapításkor is minden törvényszerűen történt volna, hogy valamennyien részeseülhessenek a rend kiváltságaiban. DL 13521. Firenze Itália. 1440. január 21.

⁶⁴Anonymus Árpád sírjáról: „Ezek után urunk születésének 907. esztendejében Árpád vezér elköltözék e világból, ki is tisztességesen lőn eltemetve egy kis patak forrása fölött, mely egy kőmederbe folyik alá Athila király városába”; „holott is a magyarok „megtérése” után egyház épült, melyet Albának (Fehéregyháznak) neveznek, fehér Boldogasszony tiszteletére...”

⁶⁵Bacc Mátyás perjel In: Kishán Emil: a magyar Pálosrend története, Budapest, Pálos kolostor kiadása, 1938. p. 130.

⁶⁶Eggerer p. 254.

⁶⁷Varia Paulina III. 111, 113.

⁶⁸1484-ben, 8 pálos testvérrel kezdte meg a működését. Plébánia jellegét Sándor pápa 1493-ban szüntette meg. In: Varia Paulina III. p. 110. Megjegyzés: Zarándokhelyként működött mind a két kolostor: Buda melletti Szent Lőrincen, Boldog Szűz Mária Fehéregyháza.

⁶⁹Lásd 63. lábjegyzet. – Eggerer, A.: *Fragmen panis corvi ... Annalium ... Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Pauli Primi Eremitae ...* I. Wien, 1663. – Mallechich, G.: *Quadripartitum regularium, in quo primo de privilegiis ... Ordinis S. Pauli Primi Eremitae... Uo., 1708.* – Benger, N.: *Annalium... Ordinis Fratrum Eremitarum S. Pauli Primi Eremitae volumen secundum ... ab 1663 usque ad a. 1727.* Pozsony, 1743. – Zákonyi M.: *A Buda melletti Szent-Lőrincz pálos kolostor tört. Bp., 1911.* Klny. Századok 1911.

Végh Tibor

A magyar Szent Korona látható és láthatatlan szerkezete

(Észrevételek az apostolképek szabályszerűségeiről)

Ahogy a Szent Korona kettős létezésű: létezik, mint tárgy és létezik, mint személyiség, ugyanúgy kettős létezésű a szerkezete is. Van anyagi szerkezete és van eszmei szerkezete. Az anyagi szerkezete látható, az eszmei szerkezete láthatatlan. Láthatatlan, de megjeleníthető.

A látható szerkezete (: a kereszt, a pántok, a pártázat, az abroncs, a csüngők) a térbeliséget adja, (: a 3 dimenzió), a láthatatlan szerkezet pedig a képekhez tartozó névünnepi dátumok, mint időadatok segítségével kapcsolódik az idősíkhöz, a 4. dimenzióhoz. A szélesség-hosszúság-magasság látható, az idő láthatatlan.

A láthatatlan, de megjeleníthető szerkezet, a szentek névünnepének évköri (naptári és csillagászati) sorrendje vezetett a Szent Korona Boldogasszony-központúságának felismeréséhez, azaz személyiség-jellegének bizonyításához. (A Boldogasszony-központúságról többször, több helyen és többféleképpen megközelítve is beszámoltam. Lásd az 1. sz. jegyzetet)

A továbbiakban a Szent Korona láthatatlan szerkezetében rejlő rengeteg szabályszerűség közül „csak” az apostolképek segítségével felismerhető néhányat szeretném bemutatni. Az apostolképeket (név, névünnepi dátum, kapcsolódó állatövi jegy és a Szent Koronán elfoglalt helyük szerint) lásd az 1. sz. ábrán.

A Szent Korona látható szerkezete felülnézetben megfelel az emberiség egyik u.n. „ősképének”, a körbe írt keresztnek. Ez a látvány azonban csak mozdulatlan (statikus) állapot. De az apostolok névünnepének időbeli sorrendje ezenfelül szinte mozgásszerűen (dinamikusan) ki is rajzolja, meg is határozza az őskép 2 összetevőjét, a kört is és a keresztet is, azaz eszmei szinten is megjeleníti ugyanazt a szerkezetet, mint ami a Szent Korona tárgyi mivoltában látható! Lásd a 2. sz. ábrát.

Az ábrából – jól láthatóan – nemcsak a kör és a kereszt rajzolódik ki, hanem ebben az eszmei szerkezetben benne van a Boldogasszony-központúság tengelye is. A (nyilazott) vonalvezetés – szaggatott vonallal jelzett – „üresjáratai”, vala-

mint a rajzolatok indítási és érkezési helye teszik lehetetlenné, hogy ezt a szimmetriatengelyt más irányba jelöljük ki.

A kör az alsó helyzetű apostolok névünnepének időrendjéből adódóan jelenik meg, a felső helyzetű apostolok által meghatározott keresztalak megjelenését pedig az teszi egyértelműen lehetővé, hogy Péter-Pálnak közös az ünnepe, így őket feltétlenül össze kell kapcsolni, s ezek után nem marad más lehetőség, mint a másik 2 apostol összekapcsolása, s mindez együttesen formázza a keresztet, és semmiképp nem engedné meg pl. kör, vagy négyszög alakzatának létrejöttét a szentek valamilyen más sorrendjében.

Figyeljük meg azt is, hogy a kör vonalának és a kereszt vonalainak indítása és érkezése a Boldogasszony-központúság tengelyéhez képest váltószimmetrikus: a kör a tengely jobboldalán indul, és a baloldalán érkezik, a kereszt viszont a tengely baloldalán indul, és a jobboldalán érkezik.

Péter és Pál (VI. 29-i) ünnepeinek közös voltát azért tartom szükségesnek kihangsúlyozni, mert Pap Gábor a Szent Korona szentjeinek – általa „egyedül lehetségesnek” kinyilvánított (lásd „Hazatalálás” c. kötete 550. oldalát) – sorrendjében Pálnak január 25-ével – Pétertől elszakítva! – külön ünnepet tulajdonít, így éppen azt zárja ki, hogy azokra a szabályszerűségekre fény derüljön, amelyek pontosan ennek a 2 szentnek a közös névünnepi adatából következnek.

A pántok alsó és felső apostolképei névünnepének sorrendje a dátum állatövi csillagképhez való tartozásában is (váltószimmetrikus) szabályszerűséget mutat. Lásd a 3. táblázatot és a 4. és 4/a. ábrát. Az alsó helyzetű apostolok sorrendjében az utolsó 2 szent tartozik ugyanahhoz az állatövi jegyhez, a felső helyzetűeknél ellenkezőleg, a sorrendben első 2 apostol. A váltószimmetrikus szabályszerűséget kétféleképp is igyekeztem szemléltetni: táblázatosan és folyamatszerűen is.

Az időrendet pántonként vizsgálva azt találjuk, hogy az oldalsónál és a hosszantinál is ugyanolyan íves rajzolat adódik, de az oldalsó pánt sor-

rendje alsó helyzetű apostoltól (Fülöp) indul, a hosszanti pánté, pedig felső helyzetűtől (Jakab). Lásd az *5. sz. ábrát*. Kérdezhetné valaki, hogy a hosszanti pántot miért épp balról szemlélem? Az indok egyszerű: ha nálunk magasabb rangú személység társaságában vagyunk, akkor tőle balra kell állnunk, ülnünk, balról kell kísérnünk. Márpedig a Szent Korona nálunk sokkal magasabb rangú személyiség, és személyiség! (Az íves rajzolat vonalvezetése egyébként mindkét oldalról nézve természetesen ugyanúgy alakul.)

A pántok időrendjének az összes nézetek szerinti váltószimmetrikus szabályszerűségeit a *6. sz. ábrán* gyűjtöttem egybe. Látható, hogy

- mind a 4 esetben a dátumok ugyanazt a hurokszerű alakzatot rajzolják ki,
- az oldalsó pánt vonulata mindkét esetben lefelé, a hosszanti pánté mindkét esetben felfelé irányul,
- a 2 pánt előlről, illetve balról nézett helyzetben jobbról induló és baloldalon végződő hurkot képez, hátulról és jobbról nézett helyzetben, pedig balról induló és jobb oldalon végződő hurkot képez, és ez az összetartozásuk ismét a Boldogasszony-

– központúság tengelyére utal. (Lásd a *7. sz. ábrát*.)

– a 4 négyzetben a hurokvonal mind a 4 lehetséges helyzete megvalósul.

A hosszanti pánt

– szentjei szimmetrikus és egyben váltószimmetrikus elhelyezkedést mutatnak az időtengelyen is, (lásd a *8. sz. ábrát*),

– és váltószimmetrikus az idősorrend az alsó és felső, valamint az elülső és hátsó helyzetű képek között. (Lásd a *9. és 9/a sz. ábrát*.)

Ezek a váltószimmetrikusan megismétlődő szabályszerűségek egyébként a Szent Korona más vizsgálódásaiban is jellemzőek.

Az ismertetett szabályszerűségek meglétét tapasztalva igencsak nehéz annak a lehetőségét feltételezni, hogy a Szent Koronán az apostolképek bármikor is más elrendezésben szerepeltek volna, mert ez az eszmei szerkezet hiányát jelentené, márpedig az eszmei szerkezet a Szent Korona lényegéhez tartozik. (Az apostolképek helyének felcserélésére nézve lásd pl. Berta Tibor „Időkód” c. könyvét.)

1. sz. jegyzet

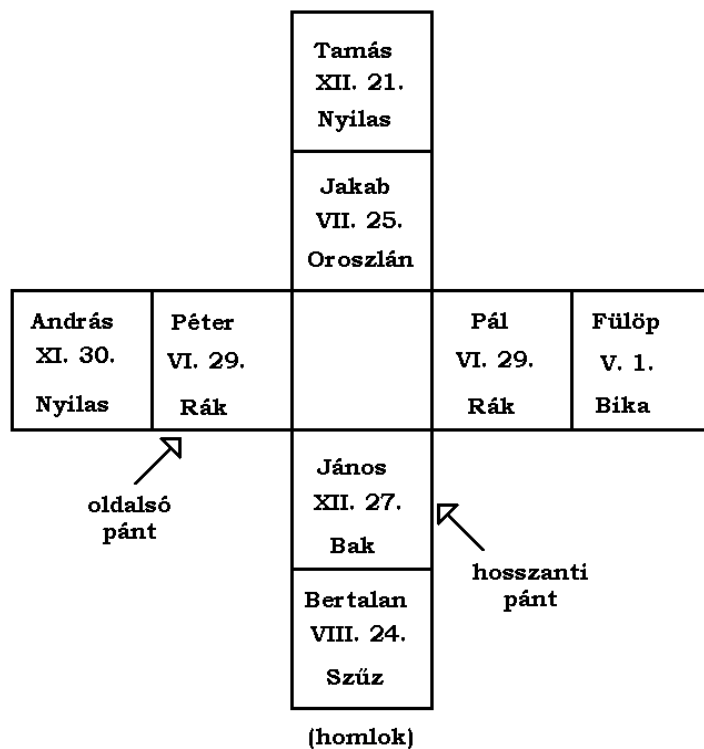
A Szent Korona Boldogasszony-központúságáról tájékozódni lehet pl. az alábbi forrásokból:

„Országépítő”	(Koós Károly Alapítvány)	2004/3, 2005/1
„Dobogó”	(„2 Hollós” Könyvesbolt)	2005/június, 2005/augusztus
„Táborkereszt”	(Cserkészvezetők folyóirata)	2006/augusztus
„IURA”	(a pécsi egyetem Jogi Karának tudományos folyóirata)	2007/2
„Pannon Eleink”	(Zalaegerszegi Civil Ház)	2009/április
„Ősi Gyökér”	(a Miskolci Bölcsész Egyesület folyóirata)	2009/3

a www.nemenyi.net könyvtárában „Mit üzen a Szent Korona?” címmel

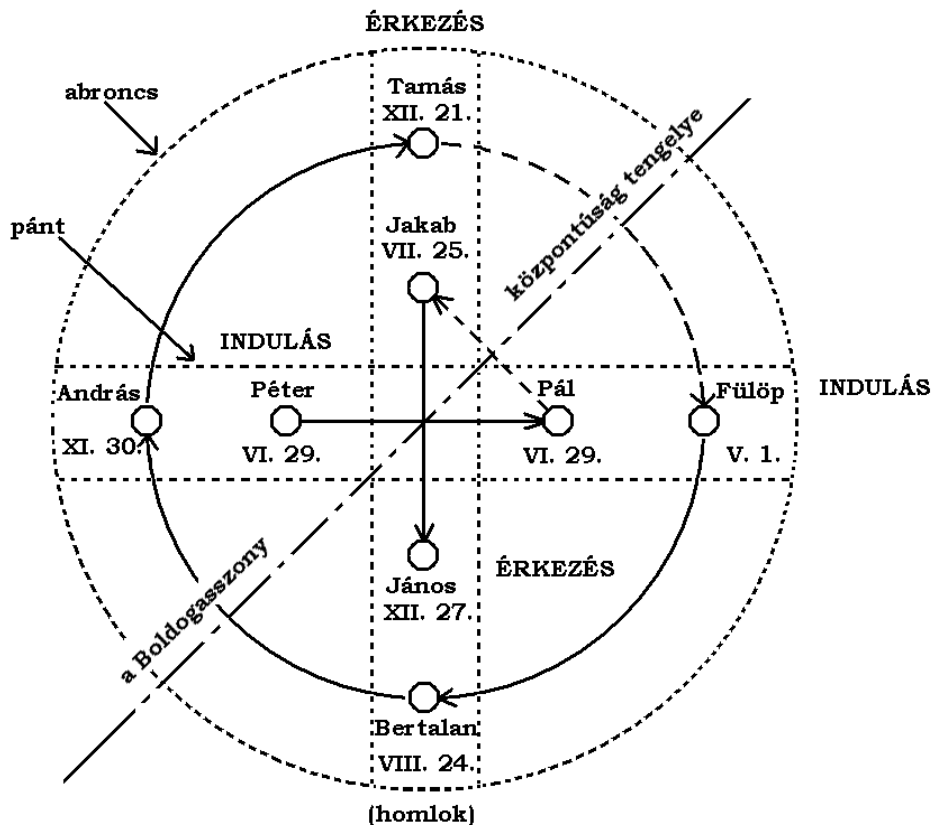
Előadás DVD-n 2007. X. 9.-én a balatonboglári „Varga Béla” Művelődési Házban (a boglári Városi TV felvétele)

Az apostolok neve, névünnepeinek dátuma, csillagászati jegye és képének helye a Szent Koronán felülnézetben

1. sz. ábra

A pántok alsó és felső helyzetű apostolai névünnepeinek naptári sorrendje

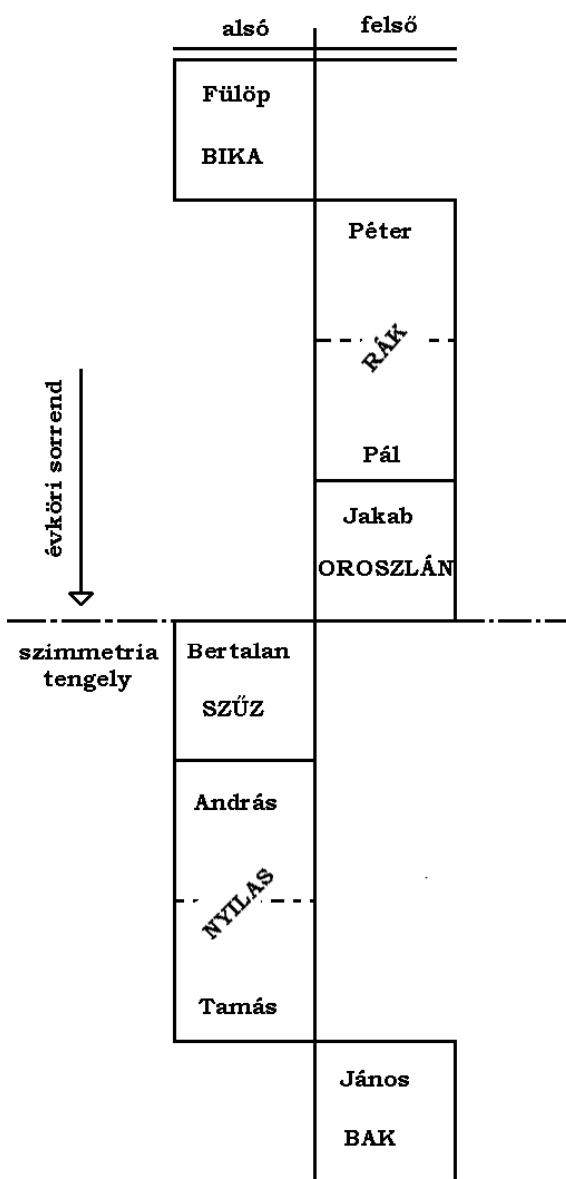
2. sz. ábra

Az alsó és felső helyzetű apostolok csillagászati jegyek szerinti besorolásának váltószimmetriája

alsó			felső		
V. 1.	Fülöp	BIKA	RÁK	Péter	VI. 29.
VIII. 24.	Bertalan	SZŰZ		Pál	VI. 29.
XI. 30.	András	NYILAS	OROSZLÁN	Jakab	VII. 25.
XII. 21.	Tamás		BAK	János	XII. 27.

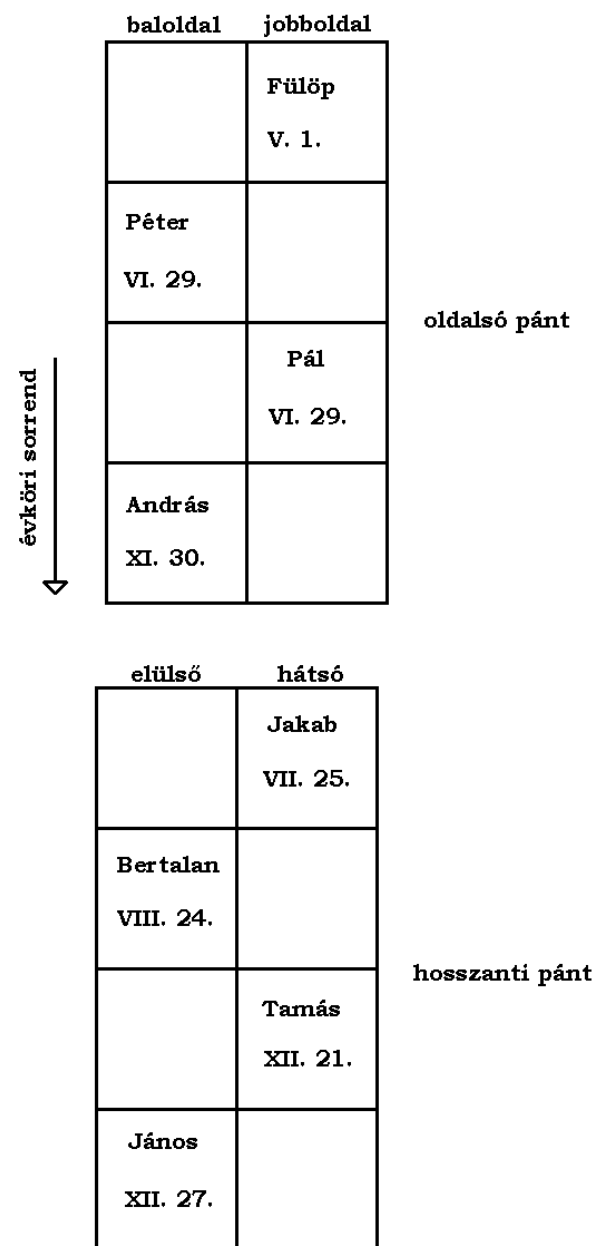
3. sz. táblázat

Az apostolok és csillagjegyük
évköri sorrend szerint

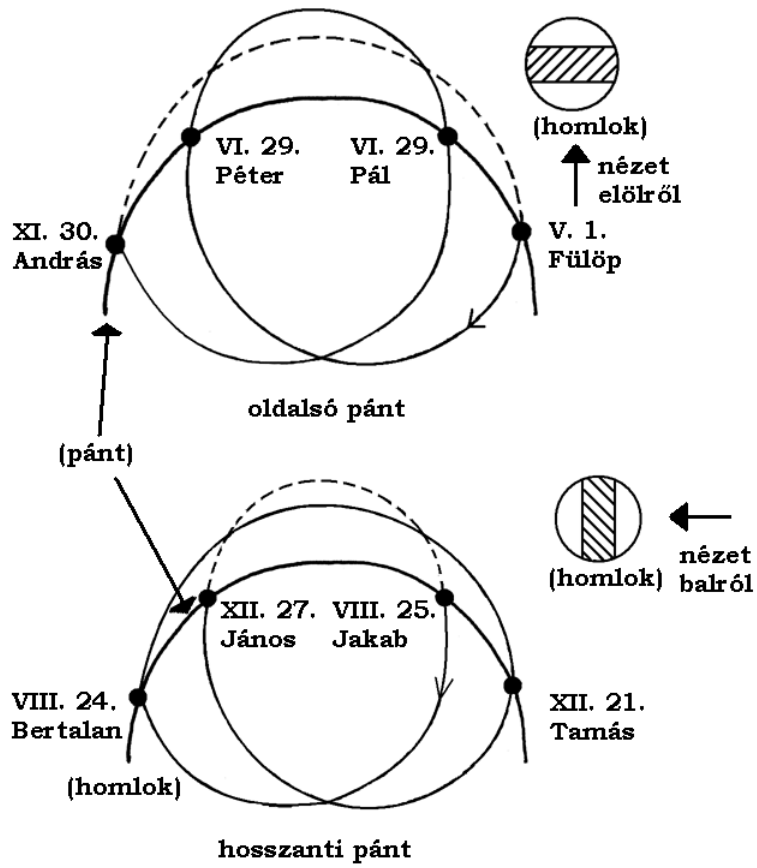
4. sz. ábra

Az apostolképek horizontális helyzete

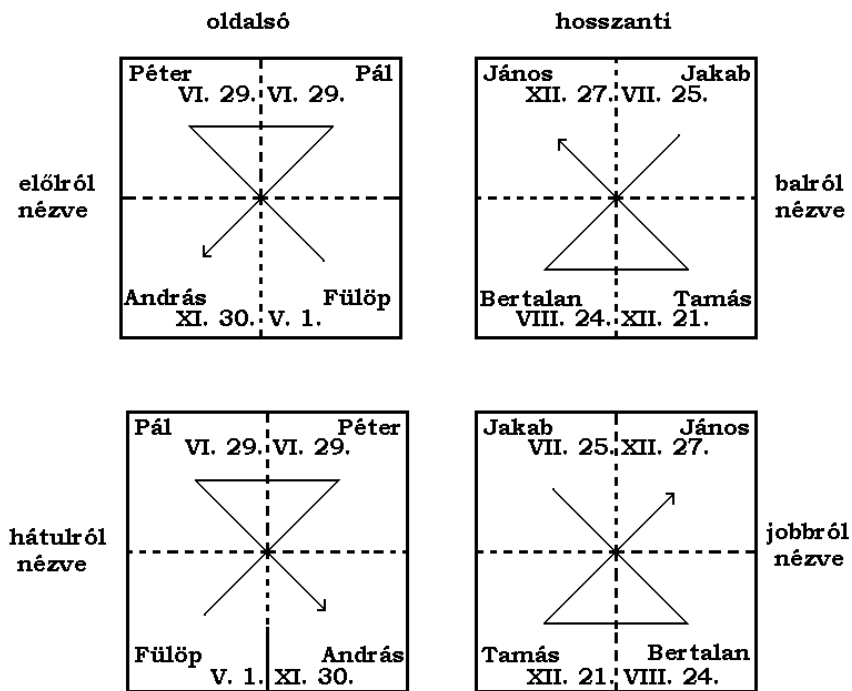
4/a. sz. ábra

Időrend a pántokon

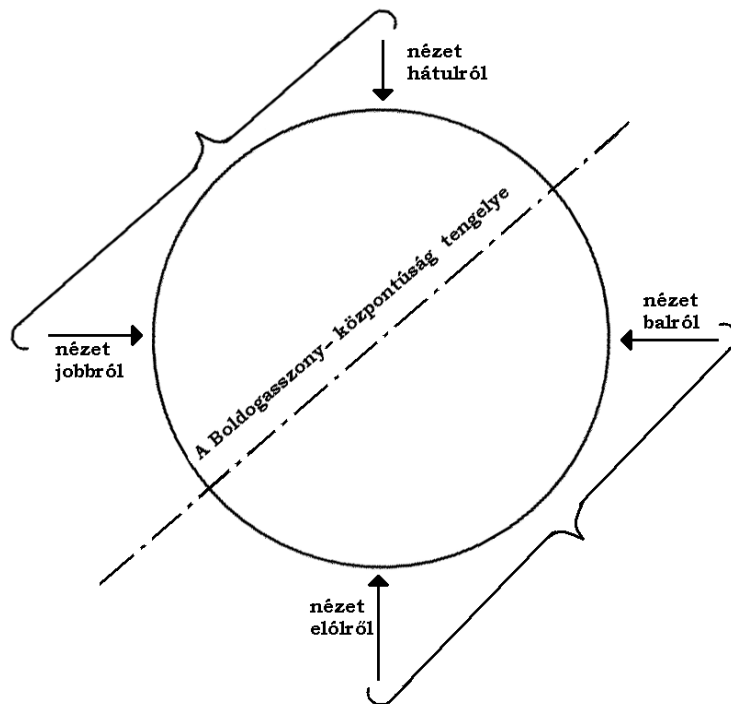
5. sz. ábra

A pántok idősorrendje nézetek szerint

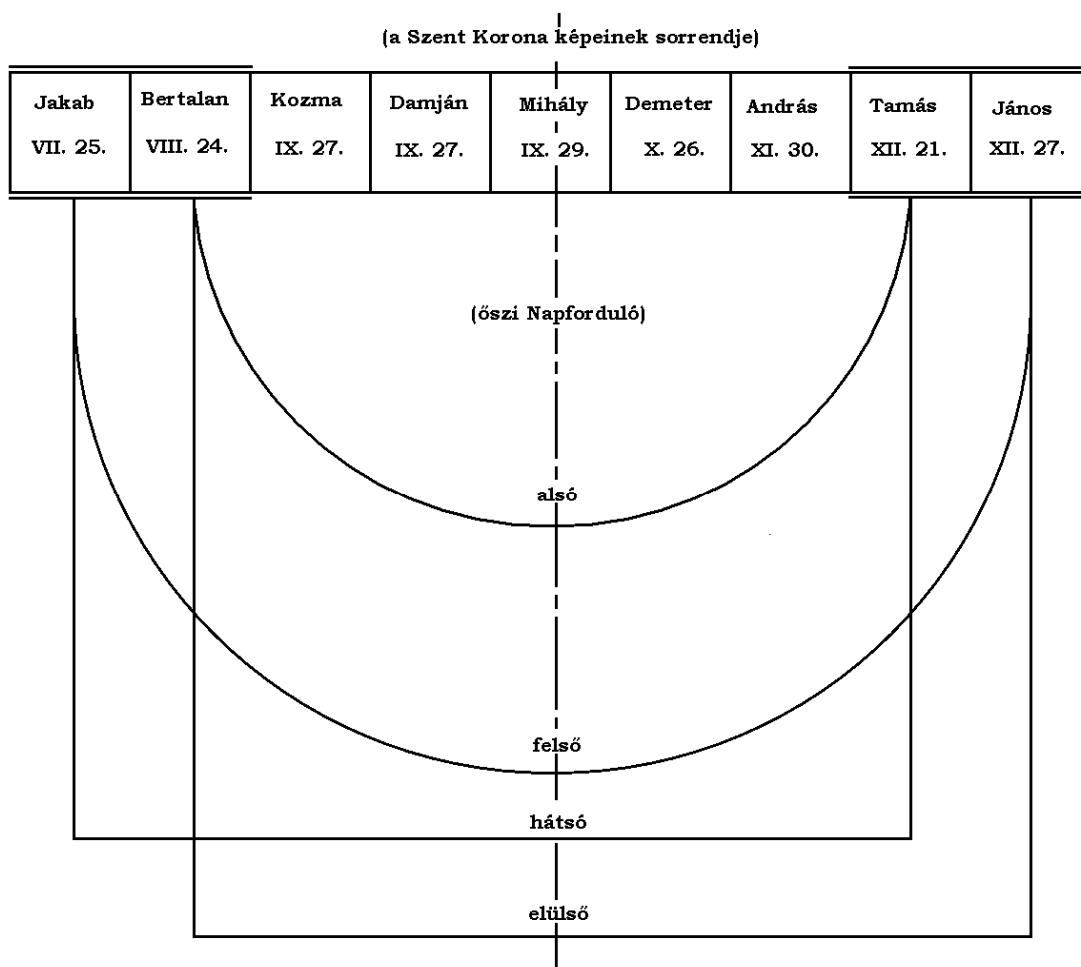
6. sz. ábra

A hurokvonal nézeteinek összetartozása (indításuk és érkezésük szerint)

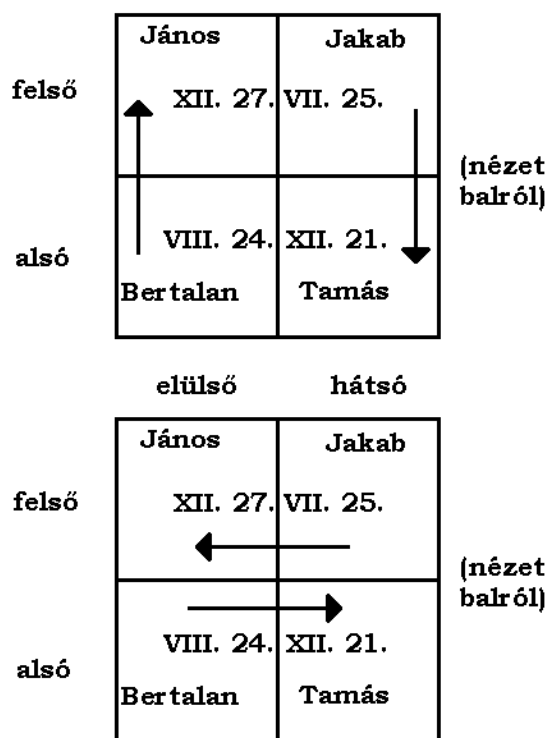
7. sz. ábra

A hosszanti pánt apostolainak szimmetriája és váltószimmetriája az idő tengelyén

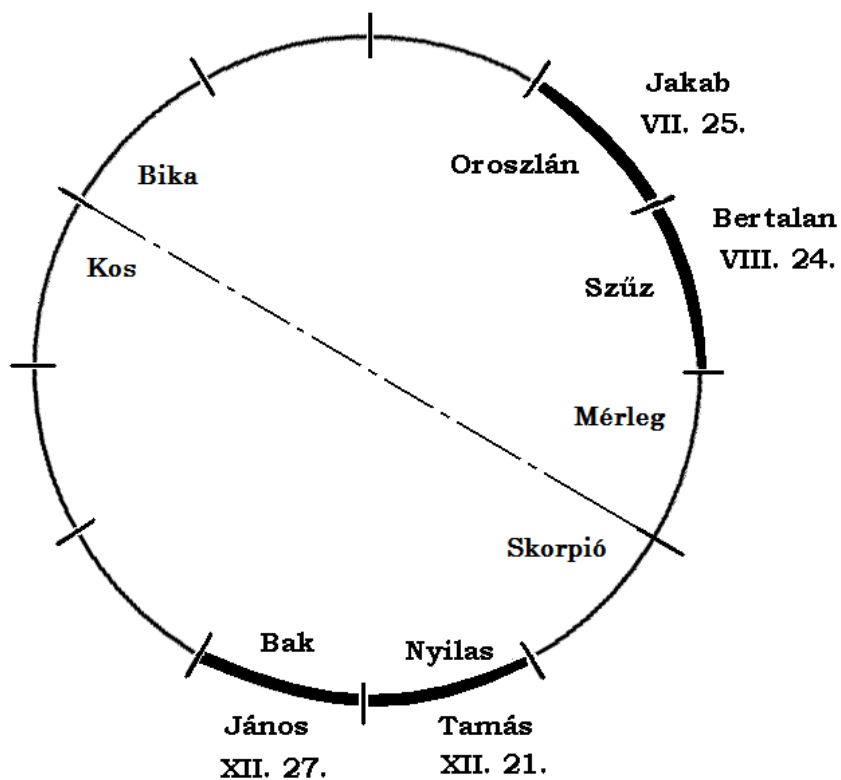
8. sz. ábra

A hosszanti pánt képeinek váltószimmetrikus idősorrendje helyzetük szerint

9. sz. ábra

A hosszanti pánt szentjeinek szimmetriája a Zodiákusban

9/a. sz. ábra

Somos Zsuzsanna

II. Richárd Plantagenet király szárnyasoltára (National Gallery, London)

I. Történelmi előzmények

1066-ban a hastingsi csatában győzött a normann herceg, *Hódító Vilmos (1066-1087)*. Fia, a trónörökös (később I. Henrik király) számára a legjobb családból keresett feleséget. Így esett a választása Skóciai Szent Margit királynő lányára Editre, akinek anyja fele részben a szent magyar királytól, I. Istvántól, fele részben pedig az angol-szász királytól, Vashordájú Edmundtól származott, írták a korabeli krónikák. Edit a házasságban, valamint az uralkodásban anyósa után a *Matilda* nevet kapta. Miután a királyi pár trónörököse, a koronaherceg a tengerbe fulladt, a király, I. Henrik megeskette a főurakat, hogy halála után lányát, a 24 évesen gyermektelenül Franciaországból hazatért *Matildát (1102-1167)*, az *özvegy német római császárnét* választják meg királynak. Ezt a főurak könnyen megszavazták, mert tudták, hogy ebből úgysem lesz semmi, hiszen a királynak akkoriban kettős feladata volt: az uralkodás és a haza fegyveres védelme – és ugyebár e funkciókra egyetlen nő sem alkalmas. A királyi apa is sejtette, hogy ez nem lesz egyszerű, de arra gondolt, hogy Matilda még fiatal, megházasodhat és gyermekei is lehetnek, akik végképp megoldják az öröklés kérdését. Ennek érdekében csakhamar kiházasította lányát, aki egyáltalán nem rajongott a gondolatért, hisz az apa-figurának beillő első férje után most egy kamaszt kapott férjül. A kiszemelt *Geoffrey Anjou (1113-1153)*, Anjou Fulco gróf fia, nemcsak dúsgazdag, de szép és daliás harcos hírében állt, rövid köpenyben járt és rekettye-ágot viselt – erről nyerte el a királyi család a *Plantagenet (planta genista)* nevet, akinek birtokai a francia tartományok közé voltak beékelve, így az angol birodalom határait is növelték. Ámbár a házasság akadozva indult, azonban a gyermekek valóban megoldották a trón kérdését. Mindez a *Plantagenet dinasztia* megalapítását is jelentette.

Közben 19 évi polgárháború zajlott Matilda és unokatestvére Blois István megkoronázott király között, de végül beköszöntött a béke Matilda fia, *II. Henrik (1154-1189)* uralkodása alatt.

Az utolsó Plantagenet király *III. Richárd* volt, akit Shakespeare, a Tudor ház ünnepelt írója szándékosan torzított el testben és lélekben, hogy a Tudorok uralmát legitimizálja.

II. Richárd Plantagenet király (1377. január 6. – 1400. február 17.), a *Fekete herceg* fia 10 évesen került a trónra anyja, Johanna pártfogásával. Anyjának négy férje volt, volt idő, amikor egyszerre kettő! Borzas, vörös haját anyjától örökölte.

II. Richárd (Az angol királyok uralkodási sorrendje „Pitkin” sorozata, British Múzeum)

Richárd 10 évesen került trónra, 15 évesen megházasodott: elvette feleségül az ugyancsak 15 éves *Bohémiai Annát IV. Károly német római császár lányát*, aki baljós jelek közt érkezett meg (hajója összetört), nem hozott hozományt, sőt Richárd fizetett érte 13.000.- fontot. Gyermeük nem született. Anna halála után VI. Károly francia király lányát, a hat éves *Valois Izabellát* vette el feleségül.

A Westminster Apátságban II. Henrik Bohémiai Annával együtt nyugszik aranyozott bronz szobor alatt, egymás mellett, de valaha egymás kezét fogták.

A király 1.000 fős udvartatásával – a kor szokásának megfelelően – állandóan úton volt, mert így udvartatása teljes ellátást kapott a főuraktól. Amikor megházasodott, felesége, Bohémiai Anna 120 fős csapata csatlakozott hozzá. Ez az állandó utazás tette szükségessé a mélyen vallásos király számára a szárnyasoltár megrendelését.

A király drága köntösökben pompázott, szívesen étkezett szobájában.

A király étkezési szokásai újítólag hatottak, ebből a korból maradt fenn Anglia *legrégebbi szakácskönyve* („*The Form of Cury*”/A főzés formái – forrás: Clarissa Dickinson Wright – internet). Legalább 3 fogást tárltak fel, rengeteg drága fűszert, sok szárnyast és vadat használtak (e korban a „tömegélelmezési cikk” a hal volt). Egészségesebben étkezett, mint kortársai, több gyümölcsöt (főleg körtét) és fűszert használtak az étkezéseknél.

A király újításai:

– az étkezés előtt kötelező volt a *kézmosás*. Tilos volt az asztalnál a könyöklés, böffentés és szelentés,

– hetente legalább egyszer *fürdött*,

– bevezette a *zsebkendő használatát* (addig ott és olyan módon fújták az orrukat az emberek, ahogy tudták),

– *köz-toiletet* építtetett kötelező használatra,

– *jelvényekkel* különböztette meg magát és híveit. Hűséges emberei viselték e jelvényeket, sőt nekik zsebkendőket is ajándékozott a király, így különböztették meg magukat.

II. Richárd mélyen vallásos és békepárti volt. Rossz uralkodó volt, uralkodása elején új adókat vetett ki (étkezési és udvartartási újításai sokba kerültek), amelyek miatt parasztlázadás tört ki – végül a király visszakozni kényszerült. Úgy gondolta, hogy abszolút hatalma van országa felett és parancsainak senki sem mondhat ellent. Híres mondása volt: „a parlament kedvéért még egy kuktát sem bocsátok el”. Mindig nagyobb adókat vetett ki, ez növelte az elégedetlenséget, egyre csökkent támogatottsága.

Válaszul a parlament lemeszáróltatta négy leghűségesebb tanácsosát, barátját, akikkel homoszexualitás vádjával is illették. Legbensőbb barátja *Robert de Vere gróf* volt, akinek előléptetése érdekében II. Richárd az *őrgróf címet* alapította és adományozta (forrás: Walsingham krónikája).

Trónöröklési vitája volt unokatestvérével *Henry Bolingbroke-kal*, aki végül a főurak segítségével megszerezte a trónt: a királyt elfogták, a Towerbe zárták, lemondatták. A sors iróniája, hogy a kifinomult ízlésű, ínyenc II. Richárdot halálra éhezették. Helyére Henriket ültették a trónra *IV. Henrik (1399-1413)* néven. Mindez előjátéka volt a Plantagenet ház két ágra szakadásának és a Rózsák háborújának.

2. II. Richárd király szárnyasoltára

Az oltár műfaját a XX. század *internacionalista gótikának* nevezte meg, amely a gótikus stíluson belül kibontakozó új tendenciák érvényesülését jelenti Európa szerte. Udvari művészetnek is lehet nevezni, mivel e művekben az udvari központok ízlésvilága érvényesült. Ugyanakkor ezen művészeti ág stílusa „lágú” volt a figurák lágy, „S” alakja miatt dús drapéria-kezeléssel, ami harmónia-törekvésre utal. Mindezeket az udvartartások emelkedett stílusa és a személyes vallássosság gazdagította.

Csodálatos alkotás, művészet-történészek szerint a Nemzeti Galéria egyik legbecsesebb kincse. A látvány bennünket is lenyűgözött, csodálattal szemléltük az alkotást, miközben a látogatók döntő többsége figyelemre sem méltatta. Nem beszélve arról, hogy nekünk kellett megkeresni a művet, mert a tisztviselők nem tudtak létezéséről. Az 53. számú kiállító teremben akadtunk rá. (A szárnyasoltárról minden felvételt a szerző készített.)

II. Richárd szárnyasoltára kinyitva, meglepően tökéletes állapotban.

A bal oldali szárny alakjai:

A király arany köntösében térdel fejen koronával, imádságra kulcsolt kézzel, gallérján látható egy rekettye ág és a fehér szarvas (régies angolban white „hart”), ami az emblémája.

Mellette Anglia és a katolikus egyház jeles személyiségei:

– balról az első alak *Vértanú Szent Edmund (841/42 – 870)* Kelet-Anglia királya, akit a dánok öltek meg, lenyilazták. Így a képen attribútumát, a nyilat tartja kezében.

– közepen *Hitvalló Edwárd (1042-4066)*, az utolsó angolszász király, attribútuma egy gyűrű, amit egy szegény zarándoknak adott, akiről kiderült, hogy valójában Szent János evangélista.¹

– a legbelső alak Anglia egyik védőszentje *Keresztelő Szent János*, aki Isten bárányát tartja kezében. Ő keresztelte meg Jézust a Jordánban, miközben égi szózat tett tanúbizonyosságot Jézus Istenfiúságáról.

A jobb oldali szárny alakjai:

Olyan csodálatos égszínkék színekkel ábrázolja az ismeretlen festő az alakokat, amilyenek csak a mennyországban létezhetnek.

Központi alakok: *Szűz Mária és dicsfényel a gyermek Jézus arany lepelben angyalok koszorújában*. Minden angyal viseli a király attribútumát,

¹ Hitvalló Edwárd király hívására indult Magyarországról Skóciai Szent Margit családja Angliába, hogy a család fő elfoglalja jogos örökségét, az angol trónt, ami sajnos nem sikerült.

a fehér szarvast. Az üdítően kék színű angyalok száma 11, ami számmissztikai szempontból nem egy szerencsés szám. Hogy mégis ennyi angyal szerepel a képen, arra csak egy magyarázat van: a király 11 éves uralkodására készítették a szárnyasoltárt.

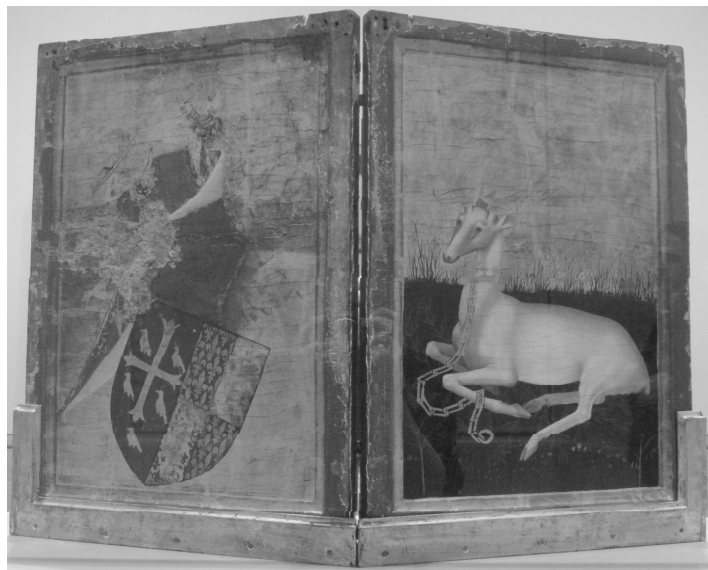
Fent a sarokban Szent György, Anglia másik védőszentjének zászlaja (fehér alapon vörös kereszt, a Feltámadás jele), amely ezüst színű tengerben van Anglia/Írország térképével. Ez valószínűleg Angliát jelenti, amint a Szűz és a Gyermekek védelmében áll.

A király január 6-án született, amely a katolikus vallásban sokszorosan fontos ünnepet jelöl, nevezetesen:

1. Ezen a napon keresték fel a gyermek Jézust ajándékaikkal a *Napkeleti bölcsek/Mágusok*, így a „*Három királyok ünnepe*”.
2. Ezen a napon *Keresztelő Szent János a Jordán folyóban megkeresztelte Jézust*, miközben égi szózat tett tanúbizonyosságot Istenfiúságáról.
3. Ezen a napon cselekedte meg *Jézus első csodáját a Kánai menyegzőn*, amivel bizonyította, hogy Isten.

Mindhárom esemény azt jelenti, hogy Jézus, mint Isten jelent meg közöttünk. Ezért az Egyház nyelvén *Epiphániának*, azaz *Isten megjelenése ünnepének* nevezzük ezt a napot, amely egybeesik II. Richárd születésnapjával, amit a király bizonyára ómennek tekintett személyére nézve.

A szárnyas oltár hátlapjai:

Az erősen sérült szárnyasoltár hátlapjai

Egyik oldalon *Anglia és Franciaország mitikus kézfogása* Hitvalló Edwárd király védelmezésében, amely ikont ugyancsak személyes emblémaként használt II. Richárd király.

A másik oldalon II. Richárd fehér *szarvas emblémája*/"white hart" arany koronával és láncal a nyakában.

EPILOGUS

Családom évek óta Angliában, Lincolnban él. Meglepetéssel észlelték, hogy a város egyik patinás szállodája II. Richárd király emblémájának, a fehér szarvasnak („white hart”) nevét viseli, aminek jelentését addig nem is értették, míg meg nem tekintettük Londonban a király szárnyasoltárát. Igen, a királyi embléma neve a szárnyasoltárról ma is létező és használt fogalom! Szeretném, ha mi magyarok is ennyire megbecsülnénk múltunk emlékeit, hisz nekünk is lenne mit!

„White hart”/Fehér szarvas hotel Lincoln városában, (Anglia).

IRODALOM:

1. Genti János lancasteri herceg. Wikipédia.
2. Keresztelő János. Wikipédia.
3. National Gallery website:
<http://www.nationalgallery.org.uk/cgi>
4. II. Richárd angol király. Wikipédia.
5. The Royal Line of Succession. „Pitkin” sorozat. British Múzeum kiadványa.
6. Somos Zs.: Magyar szentek és hősök a rég-múltból. Kairosz, 2014.
7. Velich A.: Háztól házig: királyi családok és házasságok Nagy-Brianniából. Internet
8. Vértanú Szent Edmund. Internet: <http://multkor.hu/cikk.php?id=10948>
9. Wilton Diptych. Wikipédia

Fister Mária Magdolna

Hegylakó gorálok – a gyöngyök népe¹

Az árvai víztározó közepén kimagaslik az egykori falu, Szlanyica temploma és körülötte a kálvária. Az egész vidék – a Szepességől a Babjagoráig –, a határ mindkét, azaz a szlovák, lengyel, illetve két falu erejéig még Csehországot is beleszámítva mindhárom oldalán, a gorálok által lakott hely. Életmódjukat, házaikat, egykori házuk berendezését a szlovákiai oldalon az ólublóí skanzen mutatja be, a lengyelországi oldalon a Babjagora lábainál, a felsőzubricai szabadtéri falumúzeum jeleníti meg. Ott még ízeikből, különleges, juhtúróval megkent laska-lángosukból is kapunk. A népszámlálási adatok szerint a három országban a gorálok összlétszáma 240 ezerre tehető. Házuk boronaház, a gerendák közét szigetelték, tapasztották, festették. Nyelvük sok szava a szlovákhoz, több szava a lengyelhez hasonló. A név: gorál, egyszerűen hegyi embert jelent. Pásztorok. Ma is. Birkát, kecskét tartanak, sajttal és más tejtermékkel kereskednek. Irodalmi nyelvük sohasem volt. De otthonukban egymás között, falvaikban az utcán ma is gorálul beszélnek. Büszkék a gorál voltukra. Néphagyományaik, népviseletük különbözik a lengyeltől is, a szlováktól is. A hímzések fehér alapon pirossal, zölddel készülnek. Egyik alapmotívumuk a tulipán. A férfiak kalapját tengeri csigából fűzött gyöngysor díszíti. A férfi ünnepi viseletéhez a fokos is hozzá tartozik.

1. kép. Jellegetes gorál ház, a két ablak közötti üveges keretben egy kép Mária gyermekkel

2. kép. Ez pedig itt a fokos a nyolcas osztatú csillaggal

3. kép. A mestergerendába a készítés éveként az 1848-as esztendőt vésték, a hatos osztat hétszirmú virágba vált

Mindebből arra következtettem, hogy valamilyen nagyon ősi – kelta, szkíta, hun – néppel találkoztunk. Feltételezésemhez további adalékul szolgált a Babjagora (ma Lengyelország) lábainál alapított, a gorálok kultúráját bemutató felsőzubricai szabadtéri múzeum egyik szobájának mestergerendájába vésett központi ábra – a hatszirmú virágként tündöklő kör. Mivel ez a hatszirmú kör a faragással díszített magyar népművészeti alkotások (széktámla, sulykoló, kelengyelálda, tükrös stb.) gyakori motívuma is.

¹A „goral” szókezdő betűjét k-ra cserélve, koral, koralky, ami szlovákul gyöngy, gyöngyök jelentéssel bír, de „goralky” lengyelül is gyöngyöket jelent.

Pár évvel ezelőtt Egegen (történelmi Nógrád-megye), a templom külső déli falán fotóztam hasonlót. Elgondolkodtam, vajon mi adja a hatos osztatú körök különböző helyen és különböző időben való alkalmazását? Mi szolgál közös gyökérként?

A kérdés megválaszolásához elővettem Magyar Adorján: *Elméletem ősműveltségünkről* című könyvét.² A *Szemere* őstörzs ismérveit tárgyalva, a vallásos alapjelképek között a hatos osztatú kört, mint hatszirmú virágot is felsorolja. A szemerek 3-6-12 számrendszert használtak. *Anyjogú őstörzs* volt³. „Vallásbeli szócsoportjuk az SZ, S, Z, C, CS, és M, N mássalhangzókból állott.” Jó példa lehet erre Szmrecsány neve, amely név a szlovák „smrek” (kiejtése: szmrek), magyarul lucfenyőnek fordítható, de felfedezhetjük benne a SZeMeRe őstörzs nevét is. Talán nem mellékes, hogy Egeg szomszéd faluja éppen Felsőszemeréd, nevéből eredően feltételezhetően a szemerek lakhelye. Szmrecsány és Egeg nem „szomszédvárak”. Közöttük ott fekszik a Selmecei hegység, a Nagy-Fátra, az Árvai Magura és az Alacsony Tátara. Elég nagy területről van szó! De Szmrecsány a gorálok által is lakott terület.

4. kép. Méhkaptárak a Babjagora alatt, rajtuk a fénymag, mint bejárati nyílás!

A szerencsét hozó lóhere levélre, illetve mint a középkori freskós templomok falán látható „fénymag”-ra emlékeztető nyílású méhkaptárt is

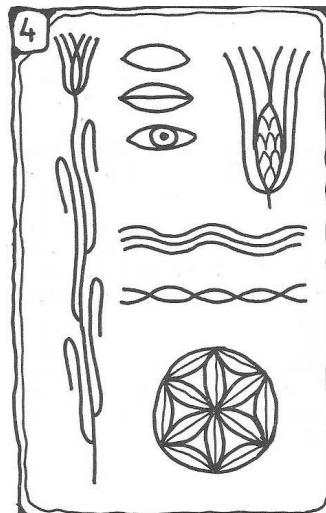
² Duna Könyvkiadó Vállalt Svájc, 1978.

³ Hiszen azért díszíti a két ablak között a Szűzanyává színváltozott Istenanya.

találtunk a babjagorai falumúzeumban. Ott ez is a hagyomány szerves része.

Magyar Adorján említett könyvében utána néztem, hogy a méhek és ez a négyes levél tartozott-e valamely őstörzsünkhöz?

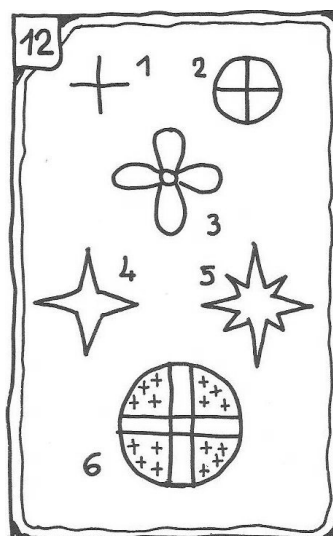
Meg is találtam a választ!

5. kép. A Szemere őstörzs vallásos alapjelképei

A *Szemere őstörzs* vallási kultuszában különösen nagy szerepe volt a *méheknek*. A méhekhez, illetve a mézhez, mézborhoz és a méhek védőszentjéhez Szent Benedekhez való további kötődést találtunk a szmrecsányi templom freskóinak és oltárképeinek elemzésekor.

Magyar Adorján idézett könyvében az 52. oldalon az *Avar őstörzsnél* közölt rajzon feltünteteti a *négylevelű virág*-jelet, valamint az Avar őstörzsről azt is leírja, hogy „*tűztisztelők voltak. Napistenük*, a törzs regubeli ősatya, egyúttal tűzisten is volt.”

6. kép. Az Avar őstörzs vallásos alapjelképei

Az Avar őstörzs férfiélvű, a négy-nyolc számrendszer szerint számolt. Szent fájuk a boróka volt. A boróka is fenyő, erdei fenyő, tehát fénylő.

Őseink közül a szemerék társadalmi szervezetsége anyajogú, a hatcikkelyű kör jellemzi. Kultúrájában, vallásában (az ókorban e kettő még ugyanazt jelentette) a fény a központi „szereplő”. Később az avar társadalom férfijogúvá vált, a kört négyes-nyolcas osztattal tagolja, de a hatszirmú virág mégis megmaradt, ugyanúgy ahogy a fény is, immáron tűz és Napisten képében!

A babjagorai, valamint az ólublói skanzenben a Nap tiszteletének egyértelmű jelére is rátalálunk. A házak tűzfalát – ahol a tetőcsúcs találkozik – napsugarak díszítették. Megkérdeztem az idegenvezetőnkötől, hogy mit jelent az a dísz? – Tudja kedves, mi azelőtt pogányok voltunk, és az ott Napszimbólum! – hangzott a válasz.

7. kép. Napszimbólumos oromzat nyugaton, a Babjagóra alatt. Közelében a Beszkidek felől és az árvai víztározó felől is van egy-egy Magura csúcs.

8. kép. Az ólublói szabadtéri múzeum napszimbólumos háza. A Szepesi Magura hegylánc közvetlen közelében.

A Kárpát-medencében több helyen, de máshol is találhatunk hasonlót. A további közös gyö-

kerek keresése, bizonyítása meghaladja ezen rövid tudósítás kereteit.

Azért még van néhány párhuzamot bemutató képem.

9. kép. Goral zenész gyöngysorral díszített kalapal és széles bőr övvel

10. kép. Csángó kimer és szijú (bőr öv)

11. kép. Gyöngysorral díszített csángó kalap
Forrás: Duma-István András *A csángók világa*
55-56. oldal

A gorál nép ismereteim szerint nem tartozik sem a lengyelekhez, sem a szlovákokhoz. A nyelvük ma kevert, egyaránt tartalmaz szlovák és lengyel szavakat. Ez nem zárja ki, hogy egykor lehetett saját nyelvük. Mert a kultúrájuk, hagyományaik tartalmazznak olyan elemeket, amelyek mind a lengyelben, mind a szlovákban hiányoznak. Amelyek nem szláv elemek. Ezt az általam feltételezett ősi, archaikus nyelvet már sem a tár-

TÖRTÉNELEM

sas érintkezésben, sem a családokban nem használják. Nem is tudnak ilyenről. Helyette kialakult egy speciális, csak általuk és csak ezen a vidéken használatos nyelv, amelyet ma gorálnak nevezünk.

Hasonló folyamatok zajlanak napjainkban Szlovákiában. Vágsellyét (Šaľa nad Váhom) 1938-ban nem csatolták vissza, ezért ott nem nyílt magyar tannyelvű iskola és átmenetileg sem lett a magyar a közigazgatás nyelve. Később a vegyi gyár (Duslo) telepítése miatt a Trianon előtti magyar többségű kisvárosból 50-60 év alatt szlovák többségű iparváros lett. Sok vágsellyeit ha kérdezték, hogy szlovák vagy-e vagy magyar, inkább sellyeinek mondta magát, szlovák-magyar keverék nyelvet beszélt. Egymást teljesen elfogadva, hiszen szó szerint vérben és génjeiben hordva úgy magyar, mint szlovák ősöket. Napjainkban a szlovákiai Komáromban tapasztalunk hasonlót. Kávéházak teraszán, játszótéren, bevásárlás közben, hivatali ügyintézés során magyar szavakhoz szlovákot illetve vagy szlovák mondatban magyar szavakat használva vígan és önfeledten társalognak a fiatalok. Magatartásukból egyfajta összetartozást, összekacsintást is érzek. Védekeznek. Sohasem lehet tudni, hogy a pult másik oldalán, az íróasztal túlsó felén ki ül s majd miért „büntet”. A családi emlékezet őrzi azokat az időket, amikor rossz volt magyarnak vagy rossz volt szlováknak lenni. Feladták a nyelvüket.

Hasonló történhetett egykor a gorálokkal is.

A Képes Krónika⁴ szerint Krimhilda csatája után a hunok, vagy háromezren összesereglettek Csiglamezején és Erdélybe távoztak. Biztos, hogy csak háromezer hun maradt élve? És mindenki távozott Erdélybe? Mi történt a harcosok családjával? Krimhilda csatájának hunjai nem Mongóliából jöttek. Itt lakó, tősgyökeres kelta, szkíta, hun nép voltak. Jó példa erre a Poprád melletti Hunfalva (Huncovce), amely nevét onnan kapta, hogy 435-ben a határában vívtak győztes csatát a hunok. Védtek az otthonukat. Csiglamezőt azóta sem sikerült megnyugtatóan beazonosítani. Dr. Rudnay Egyed *Atilla trilógia*⁵ című művében Csiglamezőt Sziklamezőnek értelmezi és a mai Szlovákia északi részével azonosítja. Szintén a Képes Krónika írja, hogy Krimhilda csatája után a

hunok a „vlachokkal elvegyültek”. A gorálok által ma lakott terület közvetlen szomszédságában ma is vlachok élnek. Az ólublói skanzenben a gorálok történetét ismertetve szintén elhangzott, hogy a gorálok és a vlachok egymás mellett élnek. Meglehet, a skanzen szakemberei is, nem lévén más adat, a Képes Krónikából merítenek.

Tény, hogy a gorálok ma szláv nyelvet beszélnek, népművészetük kelta, szkíta, hun elemeket tartalmaz és kedves, vidám emberek, akik például finom sajtot árusítanak.

12. kép. A szlanyicai⁶ templom kovácsoltvas díszítése.

13. kép. Az árvai várban bemutatott kelta lelet

⁴ Képes Krónika, Európa Könyvkiadó, Budapest 1986, 36. oldal.

⁵ Zsarátnok Könyvek, 2014.

⁶ Szlanyica (Slanica) egykori falu az árvai (Orava) víztározó helyén a gorálok által is lakott területen.

14. kép. A szepesi vár távoli képe, amely ősidők óta lakott hely. A közeli Drevenyiken (szó szerinti fordításban – palánkvár) szkíta és kelta leletek is elő-kerültek.

Život na hradnom kopci počas staršej doby železnej (8. – 5. stor. pred n. l.) dokladá bronzová trojboká strelka a železná hadovitá záušnica. Tieto pamiatky spolu s ďalšími spišskými nálezi naznačujú zásah kultúry Skýtov do týchto oblastí.

15. kép. A vár történetének ismertetésekor ezt szépen dokumentálták

A táblakép fordítása: „A korai vaskorban (i. e. 8.–5. század) a várhegyen élők életéhez háromélű bronz nyílhegy és vasból készült tekervényes fű-

lönfüggő tartozott. Ezek az emlékek, más szepeségi leletekkel együtt a szkíta kultúra idáig való hatását jelzik.”

K najrozsiahljšiemu osídleniu dochádza v období púchovskej kultúry (2. stor. pred n. l. – 2. stor. n. l.). Jej domovom sa stali hornaté oblasti severného Slovenska. V tom čase jestvovalo na hradnej výšine rozľahlé hradisko, ktoré svojou plochou prevyšovalo rozlohu neskoršieho stredovekého hradu. Predstavovalo nepochybne významné hospodárske a správne centrum. Nositeľia púchovskej kultúry bývajú stotožňovaní s keltským kmeňom Kotínov, ktorých antické pramene uvádzajú ako výrobcov železa. Práve hutníctvo a kováctvo boli najvýznamnejšími odvetvami hospodárstva tunajšieho obyvateľstva. K rozvinutej špecializovanej výrobe patrilo aj mincovníctvo. Jeho ukázkou sú strieborné mince so štylizovaným motívom cválajúceho koňa. Razili sa pravdepodobne priamo v areáli tunajšieho hradiska. Pamiatky z tohto obdobia sú v expozícii zastúpené popri minciach aj keramikou a pracovnými nástrojmi. Pozoruhodná je zrekonštruovaná hlinená zásobnica vysoká 1 m, ktorá slúžila na uskladňovanie potravín.

16. kép. Ez a táblakép részlet pedig – főntről a hetedik sorban – a *kelta cotinusok* egykori jelenlétét dokumentálja

A fordítás: „Legnagyobb kiterjedésű a régészetben „puchói kultúra”-ként (i. e. második évszázadtól az i. u. második évszázadig) megnevezett időszakban éltek a településen. A puchói kultúra népének otthona a mai Szlovákia északi részének hegyes vidéke. Abban az időben a várhegyen egy erődítmény (földvár, váracs – a ford. megjegyzése) állott, amely kiterjedésében nagyobb volt, mint a későbbi középkori vár területe. Minden bizonnyal jelentős gazdasági és közigazgatási központ volt. A puchói kultúra népét a kelta cotinusok népével azonosítják, akiket az antik

források, mint vastermelőket említeneek. Éppen a kohászat és a kovácművesség volt az itteni lakosság legjelentősebb tevékenysége. Az itteni fémmegmunkálás fejlett ága volt a pénzverés. Jó példa erre a leleteink között bemutatott stilizált vágtazó lovat ábrázoló ezüstérme. Feltételezhetően éppen ebben az erődítményben készültek ilyenek. A kiállítás ebből az időből származó érmék mellett kerámiát és munkaeszközöket is bemutat. Figyelemre méltó az 1 méter magas agyagedény, amely élelmiszer tárolására szolgált.”

17. kép. A niedicai várban (ez már a lengyelországi terület, de szintén a gorálok által is lakott hely), mint a helyi népművészet ma készített jeles darabját árusították ezt a csempét

Ugye ismerős!

Szerintem édestestvére a korondon készült szarvasos tányér és a madaras kancsó.

Az 1895-96-os milleniumi ünnepségek része volt a Magyarország Vármegyéi és Városai című monográfia kiadása is. A Szepes Vármegyéet bemutató kötete sajnos már nem jelent meg, pedig előkészületben volt. Ebből idézünk:

„Szepes vármegye északi részén, a Magurában és a Dunajecz völgyében, meglehetősen élesen határolt területen egy külön népfaj él, melyről újabb időkben alig vettek hivatalosan tudomást: ez a gorál, vagyis hegyi falvakban lakó lengyelség. Régi földrajzi s néprajzi írók említést tesznek hazánk északi vármegyéiben lakó lengyelekről (Korabinszky, Bél M., Csaplovics stb.) s egészen 1880-ig a statisztikai kimutatások rendszeren beszámoltak róluk, attól kezdve azonban következetesen a tótokhoz számították őket, noha nyelvi, faji sajátágaik s eredetük azoktól merőben eltérő. A gorálok nemcsak Szepességben laktak, hanem talán még tömegesebben Árvában, kisebb számban pedig Sárosban és Liptóban is. *Szepes vármegye északi részének ők a legrégebb lakosai. Egy részüket itt találták a honfoglaló magyarok, más részük pedig később telepedett le itt, mint soltész, erdőirtó.*” Dr. Bruckner Győző: A Szepesség népe című tanulmányában 1922-ben írja mindezt⁷.

Az Új Magyar Lexikon 4. kötetében a *lengyel nyelv* címszó alatt a 348. oldalon írja: „A tátrai gorálok nyelvébe több magyar jövevényszó került.”⁸ Szerintem semmi sem bizonyítja, hogy nem a hun, szkíta, kelta gyökerű magyar az alapnyelv, amelybe a lengyel/szlovák s tán inkább rusznyák szavak kerültek.

18. kép. Magyarország – 1914 közigazgatási térkép részlete a gorálok által is lakott területről

A mai Szlovákia északi részén, Lengyelország déli határa mentén ma is megtaláljuk a közös – szkíta, kelta, hun – gyökereket. A korábbi testvérekkel, unokatestvérekkel a kézfogás ma, a „migránsokkal” sújtott Európában ugyancsak időszerű! Ha akarjuk, akkor a tulipán, a hatszirmú virág, a

napsugaras házoromzat, a méhkaptár nyílása és a szarvasos csempe a nyelvcsere ellenére a legszorosabb szövetségessé tehet minket. Ha akarjuk, akkor megtaláljuk a nyelvben is (Smrek – szemere) a közös gyökereket.

⁷ Akadémia Kiadó, Budapest, 1962.

⁸ www.mek.oszk

Tircsné Dr. Propper Valéria

Thaly Kálmán és az irodalomhamisítás kérdése

(Előadás: 2015. február 27-én, a Miskolci Bölcsész Egyesület Magyarságtudomány Napján)

Mottó:

„Akkor erős csak a magyar,
Ha összefog s egyet akar, „

(Endrődi Sándor: Kuruc nóták. 1700 – 1720. 3. kiad. Bp. Athenaeum Kiad. 69. p.)

Thaly Kálmán

Thaly Kálmán

(1838. Csépl. Komárom vármegye – 1909. Bp.)

A kuruc költészetnek kitüntetett helye van a magyar irodalomban és a magyar ember lelkében. A kuruc dalok korszaka az az időszak a magyar történelemnek, amelyet a vasvári békétől, 1664-től, a szatmári békéig, vagyis 1711-ig számítunk. Különös jellemzője ezen daloknak, hogy bár tárgyük különböző, mégis mindet áthatja a hazasze-

retet, a hetyke vidámság, avagy éppen ellenkezőleg, a borongós búsongás. Ha pedig a kuruc korról beszélünk, akkor feltétlenül meg kell emlékeznünk fejet hajtva, és mélységes tisztelettel Thaly Kálmánról, aki a kuruc kor szerelmese és kutatója volt.

Thaly Kálmán apja megyei főbíró volt. Anyai ágon (Barthaloss Katalin) másodunokatestvére Jókai Mórnak. Őt fiútestvére volt. Édesapját 13 éves korában veszítette el. Pozsonyban és Pápán végezte iskoláit. Pesten református teológiát, majd jogot hallgatott. Csajághy Sándornak, gyámjának segítségével lett újságírója 1860 és 1864 között a Pesti Naplónak, majd irodalomtanára a református főgimnáziumnak és szerkesztője a Századok folyóiratnak.

1878-81 között országgyűlési képviselő volt a függetlenségi eszme képviselőjében. (Előbb Ferencváros, majd Debrecen képviselőjében.) A millenniumi kiállítás történelmi csoportjának elnöke lett. A tisztelt ház az ő javaslatára fogadta el, hogy az ország hét pontján emlékmű épüljön. A millennium alkalmából a kolozsvári egyetem tiszteletbeli tagjává választotta.

A párizsi világkiállításon 1900-ban, az ő javaslatára készült el a magyar terem, ahol kiállították Vágó Pál: A huszárság története című festményciklust.

Vágó Pál: A huszárság története című festményciklus részlet

(A festő a francia becsületrend tisztikeresztjét kapta, Thaly Kálmánt pedig I. Ferenc József császár és magyar király a Szent István-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A kiállítás magyar díszvendége Jókai Mór volt, akit nagy tisztelettel fogadtak a francia írók.)

Thaly Kálmánnak jelentős szerepe volt Rákóczi hamvainak 1906-os hazahozatalában. Következetes képviselőházi fellépése miatt volt kénytelen Ferenc József engedélyezni és elrendelni a fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatalát és ünnepélyes újratemetését.

Fraknói Vilmosmal utazott Konstantinápolyba (1888.) és a Galata városrészben található Szent Benedek kolostorban megtalálták a fejedelem hamvait. Annak idején még Mikes Kelemen temette ide Rákóczit, édesanyja, Zrínyi Ilona mellé. A Szent Lázár Rend főnöke, Lobry Ferenc mutatta meg a fejedelem sírját. A régészeti feltárások 1889-ben kezdődtek meg. (Fraknói Vilmos 1843. Ürmény (Nyitra vármegye) – 1924. Bp. zsidó (Frankl Vilmos) származású, majd katolizált felvidéki orvos családból származott. Történetíró, a M. Nemz. Múz. Könyvtárosa, múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, nagyváradi kanonok, az MTA tagja.)

Végül Ferenc József Thaly képviselőházi fellépése következtében döntött úgy, hogy hazahozatja a hamvakat. De mindez Thaly Kálmánnak is 15 rendíthetetlen évébe került.

Az alábbi levelet íratta a császár 1904-ben: (Ferenc József tudott magyarul, de nagyon törte a nyelvet. Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös beszéltek jól magyarul.)

„Kedves gróf Tisza!

A magyar történelem kiváló alakjai közül egyedül II. Rákóczi Ferenc hamvai nyugosznak idegen földön, és e hamvak hazaszállítása a nemzetnek ismételen kifejezett közóhaját képezte.

Hála legyen érte az isteni gondviselésnek, azon ellentétek és félreértések, melyek súlyosan neheztedek elődeinkre hosszú századokon át, ma már egy végképp letűnt korszak történelmi emlékét képezik.

A király és a nemzet kölcsönös bizalma és alkotmány visszaállított békés uralma megteremtették a trón és a nemzet között a sikeres egyesült munkásság alapföltételeit képező összhangot.

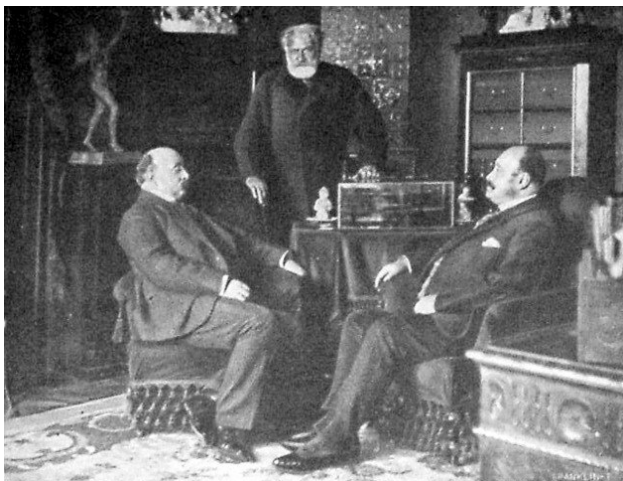
Keserűség nélkül gondolhatunk tehát vissza mindnyájan a mögöttünk álló borús korszakra és a király és nemzet egyesült kegyelme keresheti fel mindazok emlékét, kiknek vezető szerep jutott a küzdelemben.

Ennél fogva utasítom, hogy II. Rákóczi Ferenc hamvai visszaszállításának kérdésével foglalkozzék és erre vonatkozó javaslatait elvárom.”

A II. Rákóczi Ferenc hamvait szállító hintó a Váci körúton (Károly körút) a bazilika felé halad

A király 1906. október 24-én szentesítette a fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozataláról intézkedő törvényt. (Rákóczi fejedelem és fia Rákóczi József, gróf Thököly Imre fejedelem, és felesége gróf Zrínyi Ilona, gróf Bercsényi Miklós és felesége, gróf Csáky Krisztina, gróf Esterházy Antal és Sibrik Miklós hamvait. Forgács Simon gróf hamvait nem lehetett azonosítani.) A hamvakat szállító díszes menetben Thaly Kálmán legelől haladhatott. (Azért Kassán, – és nem a Mátyás templomban – temették el a bujdosók hamvait, mert Rákóczi nagyanyja Báthory Zsófia, és apja, I. Rákóczi Ferenc is Kassán nyugodtak, és „Kassa kuruc város”. Thaly Kálmán 1890. októberben Rákóczi Ferenc szemfedőjének egy aranyhímzéses darabját maga vitte el Torinóba, és 18-án átadta Kossuth Lajosnak. Kossuth végakaratára szerint koporsójában, a szíve fölé helyezték e darabkát. Kossuth szíve, Rákóczi szemfedője alatt nyugszik.)

Kossuth Lajos Tódor, Thaly Kálmán
és Kossuth Ferencz

1906. október 27-én Orsován, a határbelépéskor, Thaly Kálmán megható ünnepi beszédet mondott:

„Lelkiismerettel adhatjuk át a szent ereklyéket a hazának és – bocsánat, hogy magamról is szólok – áldom az isteni gondviselést, hogy az, amiről ifjúkoromban álmodoztam, s amelynek előkészítésére férfikoromban évtizedekig dolgoztam, most öregkoromban az ő kegyelme által megvalósulhatott, és e megvalósulásban a Képviselőház szíves jóvoltából magamnak is rész jutott. Most már én, öreg szolgálja a Rákóczi-kultusznak, befejezem feladatomat”

A hamvak magas költségen történő újratemetésével nem értett mindenki egyet. Jó példa erre a III. kerületi munkások által 1906. október 28-án a Korona téren tartott nyilvános népgyűlésen elhangzottak. Ebből a jelentésből idézek egy mondatot, bár nem ez az idézet az érdekes, hanem a történelemnek az az egybeesése, hogy hogyan hívták a jelentést leadó rendőrnyszemélyt? (Magát a teljes jelentést a mellékletben olvashatják.)

„Lakatos László szólalt fel, aki előbb kifogásolta Rákóczi és bujdosó társainak hazahozatalát, mert az erre költött százezrekből inkább kórházat vagy szanatóriumot kellett volna építeni.

Budapest, 1906. november 19-én

Kádár János”

(Természetesen ez a rendőrnyszemély Kádár János nem azonos azzal a Kádár Jánossal, akit oly jól ismerünk, hiszen, az a „Kádár” név felvett név volt és még csak 6 év múlva, 1912-ben fog megszületni Fiumében.)

A hamvakat november 5-én helyezték örök nyugalomra a kassai Szent Erzsébet székesegyházban, ill. Thököly hamvait, – végakaratainak megfelelően – Késmárkon. Svájc legtekintélyesebb politikai napilapja a **Journal de Geneve** írta ekkor:

„Thaly Kálmán Magyarország legnépszerűbb embere, kinek nevét egyformán tisztelik kunyhóban és palotában.”

Thaly gyermekfővel élte meg a szabadságharcot. 10 éves volt a szabadságharc kitörésekor, tehát katonaként még nem harcolhatott. Rajongója lett a kuruc kornak. Kivételes archaizáló képességgel rendelkezett. Nemcsak nyelvben, vagyis a szavakkal archaizált, hanem verselésben, és az előadás fordulataiban is.

A szocialista irodalomtanítás egyik nagy bűne az, hogy ma már Thaly Kálmán nevét elsősorban csak úgy emlegetik és úgy ismerik, – ha ismerik egyáltalán – mint a „nagy történelemhamisító” és Thaly Kálmán alakja úgy jelenik meg a magyar irodalomtörténetben, mint egy sötétlelkű, mániákus csaló. A szocialista osztályharc-alapú történelmi ideológia nem tudott mit kezdeni a hazafias nemesi versekkel, de a hazafias nemzeti népi énekekkel sem. Ezért a nemzeti ideológia teljes diszkvalifikálását tűzte ki célul és hajtotta végre következetesen. Még súlyosbította szegény Thaly Kálmán megítélését a szocialista időszak

történelem-irodalom-kultúra kritikában Thaly homoszexualitása. A szocialista kritika véleménye szerint Thaly művei azért hamisak, mert hamis maga a szerző, erkölcsileg tévelygő, patológiai alak.

Thaly Kálmán szocialista megítélésére, különösen történelmi munkáinak kritikájára nyomta rá bélyegét életének az a ténye, melyet életműve megítélésénél valóban nem lehet figyelmen kívül hagyni, de nem szabad csupán ez alapján ítélkezni. A szocialista értékítélet-kritikában a homoszexualitás egyenlő volt a tehetségtelenséggel, az üldözendő bűnnel, egyenlő a gazemberséggel és a szakmai hozzá nem értéssel. Tény, hogy Thaly fetiszáló hőskultusz teremtésében mindég előtérbe került a rajongó férfibarátság kettőse. Gondoljunk csak a Rákóczi-Bercsényi ideális barátságának leírására műveiben.

Viszont az is tény, hogy a kuruc dalok megírásakor elvitathatatlan tehetségről tett tanúságot Thaly. Pedig az irodalomtörténészek valójában nem tudták maradéktalanul bebizonyítani, hogy a vitatott bizonyos 10 kuruc dalt valóban nem gyűjtötte, hanem írta Thaly Kálmán. Annyit sikerült az irodalomtudósoknak bebizonyítaniuk a 10 balladáról, hogy „része van bennük Thaly-nak”. (Varga Imre) Riedl Frigyes és Tolnai Vilmos Thaly halála után (1913.) kezdte kutatni a kuruc balladákat és ők jelentették ki, – miután elemezték Thaly stílusát, szóhasználatát, verselését, stb. – hogy 10 ballada nem népköltés, hanem Thaly Kálmán maga írta azokat. (Riedl Frigyes 1856. Lodomér – 1921. Bp. irodalomtörténész. Édesapja Riedl Szende nyelvész. Riedl Frigyes tanítványa volt többek között Benedek Marcell. A Pázmány Péter Egyetem Irod. tanszék vezetője, a modern irodalomtörténeti kutatás megteremtője. Zseniális tanár, aki baráti hangú előadásaival közel tudta hozni a magyar irodalmat tanítványai szívéhez.)

Az én véleményem viszont a következő: nem mindegy, hogy írta, vagy gyűjtötte balladáit Thaly Kálmán? Ez a probléma csak minálunk, magyaroknál lehet ilyen kardinális és főként elítélendő kérdés. Homéroszról sem tudjuk, hogy a máig fennmaradt eposzokat valóban a Homérosz nevű költő írta-e? Shakespeare-ről sem tudjuk, hogy a Shakespeare-nek nevezett angol ember írta-e azokat a csodálatos műveket? (Az angolokat ez egy pillanatig sem zavarja.) Valaki megírta azokat a

hallhatatlan műveket. és most a szerzőket úgy nevezzük, hogy Homérosz és William Shakespeare. Nem mindegy, hogy ki írta ezen műveket? A lényeg, hogy csodálatos és örök emberi értékekről szólnak és fennmaradtak.

A legismertebb Thaly-féle kuruc ballada a Balog Ádám nótája. Ez a nóta pedig legalább olyan fontos a magyar ember lelkének, mint az angoloknak pl. a skót Macpherson-féle Osszián énekek. És azok is „hamisítások”. Az irodalomtörténészek véleménye szerint a világirodalom egyik legnagyobb hatású költője éppen Macpherson, aki hatott Osszián dalaival Goethe, Herder, de Petőfi és Arany János költészetére is. És Macpherson sem tett mást, mint skót hazája dicsőségére megírta dalait és lemondott a szerzőség dicsőségéről. De gondoljunk csak az amerikai Longfellow Hiavata eposzára! Longfellow is „csupán” újratertett egy „megnemlévő” indián mítoszt.

Kuruc dalaival Thaly Kálmán is hagyományt és mítoszt teremtett, de még inkább azt mondhatjuk, hogy kiegészített egy úrt a magyar irodalomban-történelemben, amely úr talán azért támadt, mert a hadi-viharok megsemmisítették a meglevő alkotásokat, de eredetileg nem voltak hiányzó láncszemek.

De hogy további példákat mondjak még az un. irodalmi hamisításokra: Heltai Gáspár Száz fabuláját Aiszóposz Állatmeséinek egy XV. századi német fordítását véve alapul írta meg. Lefordította, átírta, „magyarította” és mégsem mondjuk, – nagyon helyesen – hogy Heltai Gáspár hamisított volna.¹

Ráadásul a Balog Ádám nóta valódi népdallá vált. Különböző szövegváltozatai keringenek a mai napig a nép ajkán. Éppúgy népdallá lett, mint a Csínom Palkó népdal, vagy Petőfi számos költeményének nem csak a formája népdal, hanem valódi énekelt népdal lett.

Thaly Kálmán egy nagyszívű magyar ember volt. És ez a lényeg! És nem az, hogy vajon írta, vagy kutatta kuruc dalait? Ez az eldöntendő kérdés legfeljebb a magyar irodalomtörténet szempontjából lehet kérdés, de semmiképpen nem szabad ez alapján elítélni Thaly Kálmánt. Egyébként

¹ Az ú.n. magyarítás a korai színi irodalomban meghonosult, s ma is jobbak a magyar vígjátékok, mint külföldi eredetűjük. Pl. a Kaktusz virága.

is, ebben az esetben fordított „hamisításról” lehet csupán beszélni, hiszen ha valóban Thaly írta a zseniális költeményt, akkor a dicsőséget átengedte egy ismeretlen kuruc vitéznek. Riedl Frigyes maga egyébként nem hamisításról beszélt, hanem áttulajdonításról, és fordított kisajátításról. (A fogalmakat is ő találta ki és alkalmazta.)

Riedl az áttulajdonítást mint a legkorábbi irodalmi műfajt határozta meg, és szakmunkájában kifejti a fordított plágium, a fordított kisajátítás jellemzőit is. A fordított kisajátítás az, amikor valaki, – pl. Thaly Kálmán – önként lemond a saját szerzőségéről, magasabb rendű közösségi célok érdekében. Vagyis nagyon is önzetlen tettről beszélhetünk.

„Minő lelki processzus folyt le a valódi szerzőben, midőn legkiválóbb költői termékeit letagadta és másnak tulajdonította”

Thaly Kálmán az „Adalékok” előszavában a következőket írta, mely szavakat akár válasznak is érezhetünk, bár természetesen Thaly ekkor már nem élt:

„Öntetszélgeztől menten mondhatom...mert hisz csak a gyűjtés, közlés, tájékoztatás az enyém: maga a szöveg a XVII. és XVIII.-ik századé. Én csak a szerény bányász vagyok, ki a nemes érczet napfényre hozám.”

Riedl Frigyes ezt a fordított áttulajdonítást egyenesen Thaly hazafiúi lelkesedésének tudta be és nagyon is pozitívan ítélte meg. A kuruc kor dicsőítésére írta balladáit Thaly Kálmán Riedl Frigyes véleménye szerint is, vagyis Riedl, Thaly kritikája valójában dicséret. Riedl és Tolnai egyáltalán nem akarta lejáratni erkölcsileg Thalyt. Egy bumeráng szindróma alakult itt ki, tőlük már függetlenül, a későbbi évtizedekben.

Thaly hagyomány-kiegészítést és hiányzó mítoszteremtést hajtott végre – zseniálisan. Hiszen *„lehetetlen, hogy a leviharzott... harcok meg ne teremtették volna a magok dalvirágait...”* (Thaly) Csak ezek a dalvirágok éppen a leviharzott harcok következtében elpusztultak.

Szerb Antal így fogalmaz:

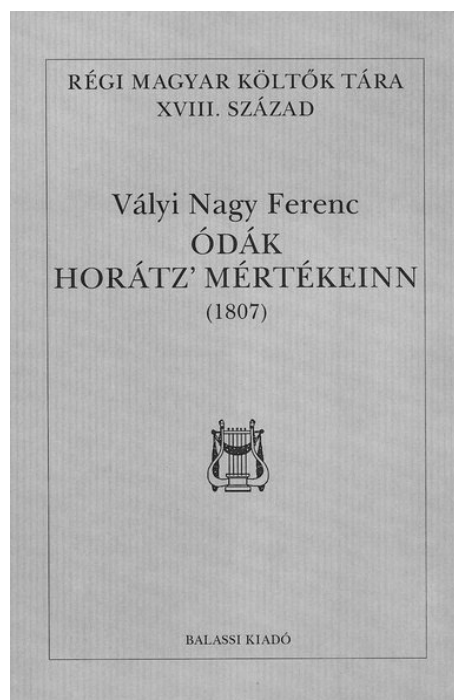
„Thalynak nincs szüksége erkölcsi védelmezőkre, jellemére nem hull semmi árny cselekedetéből, ellenkezőleg, a nemes önfeláldozás példájának lehet tekinteni.”

„A Thaly versek, úgy ahogy vannak, minden történelmi áglória nélkül is kitűnőek.”

Viszont az is tény, hogy azóta beszélünk eredeti kuruc költészetről, mióta Riedl és Tolnai megkezdték Thaly költészetének boncolgatását.

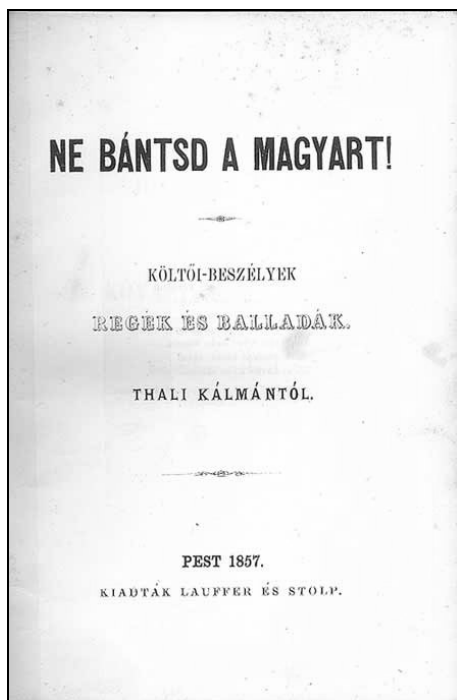
Néhány gondolat a plagizálásról: amely azt jelenti, hogy más ember munkáját a sajátjaként tünteti fel a hamisító. Magának a szónak a jelentése: *lélekkufár, emberrabló*. Napjaink szakirodalma azt mondja, hogy hamisítás esztétikai értelemben ma már nem is létezik. A digitális szövegkiadások korában egy szövegnek már nincs ideális változata. Számptalan szövegváltozat, számptalan szerző, vagy számptalan szerkesztő létezhet és alakíthatja a szöveget. (Természetesen más a helyzet a tudományos szakmunkákkal és azok tudományos következtetésekének szerzőségével.)

A magyar irodalomtörténet első és talán legismertebb plágium-pere az *Iliász-pör* volt. Kazinczy Ferenc szerette volna, ha valaki lefordítja Homérosz Iliászát. Egy *Vályi Nagy Ferenc* nevű sárospataki tanító meg is tette, de Kölcsey Ferenc is megtette. Kazinczy pedig elküldte a tanító úrnak a Kölcsey-féle fordítást, aki aztán azok egy részének felhasználásával, de a saját neve alatt adta ki Homéroszt. Ebből lett a botrány. Már mint Kölcsey kifogásolta az eljárást, Kazinczy meg nem értette, hogy mi a problémája Kölcseynek, mert Kazinczy véleménye szerint mindegy a fordító, a szerző akkor is Homérosz. Nos, ezen a vélekedésen is lehet vitatkozni, mintahogyan Kazinczy és Kölcsey is ezen vitatkoztak a korabeli folyóiratok hasábjain.

A világirodalom egyik nagyon érdekes „hamisítási” ügye pedig a XVIII. századi angol tudós William Lauder nevéhez fűződik, aki Miltonról és Az elveszett Paradicsomról szerette volna lehúzni a vizes lepedőt, ill. bebizonyítani, hogy Milton római költők fordításait használta fel hatalmas művéhez, és Milton műve merő plágium.

De térjünk vissza Thaly Kálmán életéhez! Thaly Kálmán 18 éves korában adta ki első verseskötetét, amely 1857-ben jelent meg, *Ne bántsd a magyart* címmel. *Szabadság hajnala* című kötetét, amely 1861-ben jelent meg a Habsburg cenzúra betiltotta. (És még ekkor is csak 22 éves.)

Egyik verse miatt felségárulási perbe fogták, amely elől Erdélybe menekült. *Vargyasi Dániel Gábor* királybíró *udvarhelyszéki* birtokán talált menedékre. Házigazdája adott át Thalynak egy ládát, amelyben Bethlen Gábor- és Rákóczi-féle iratokat, leveleket és kuruc dalokat talált. E láda tartalmából adott ki *Történelmi kalászkok 1603-1703.* címen egy válogatást.

De Thaly Kálmán adta ki többek között:
Thököly naplóit és leveleskönyvét. 1861.
Rákóczi emlékiratait. 1861.
Régi magyar vitézi énekek. 1864.
Adalékok a Thököly- és Rákóczi kor irod. történetéhez. 1872.
Gróf Batthyány Ádám levelezése. 1887.
Archivum Rákócianum. 10 köt. 1873-1889.

Esterházy Antal: A kuruc generális tábori könyve. 1901.

II. Rákóczi Ferenc ifjúsága. 1881.

Rodostó és a bujdosók sírjai. 1889.

Rákóczi-emlékek Törökországban. 1893.

A székesi gróf Bercsényi-család 1525-1835. műveket.

Thaly Kálmán történelmi műveinek kritikussai (Szekfű Gyula, R. Várkonyi Ágnes, Kovács Sándor Iván) egyoldalú történelemszemlélete miatt bírálták, miszerint műveiben csak a kurucok szempontjaiból fontos eseményeket említi meg.

Vizont a történetírás tudományos elméletével foglalkozó filozófusok azt is mondják, hogy a múlt folyamatosan változik. Folyamatosan újraolvassuk a múltat és újraírjuk a múltat. Ugyanakkor a történelem félreértések sorozata (Popper Leo), amelyet folyamatosan dekódolni szükséges és a történelem dekódolások rendszere (Umberto Eco). És maga a történelmi szöveg sem más, mint irodalmi alkotás, és a történetírás is irodalmi műfaj.

Kritikusai szemére vetették Thaly Kálmánnak, hogy egy felnőtt férfi rajong egy elmúlt korért, amelyet újratemetni próbál, de nem képes kora problémáira kora tudományos színvonalán választ adni. (Nagyon kevés oly zseniális elme élt ez idáig a világon, aki kora problémáira választ is tudott adni.)

A Thaly Kálmán körül kibontakozott „bumeráng botrányt” valójában Szekfű Gyula Rákóczi munkája indította el. 1913-ban, az akkor még szinte ismeretlen Szekfű, néhány hónap alatt megírt egy Rákóczi életrajzt, mely életrajzzal kapcsolatban csak azt tudta, hogy merőben mást akar írni, mint Thaly Rákóczi-életrajza.

„*mást, mint Thaly ünnepelt Vezérlő Fejedelme. De nem a jobbágyok Édes Ura, nem Mikes Kelemen egyszerű nagy embere, „akit még az ellenségei is nagyra tartanak”, hanem az útvesztőiben tévelygő, energiáit kicsinyes, kisszerű tervekre fecsérlő, elveszett, „Száműzött Rákóczi”-t... Az egész könyvön végighúzódik az a nyomasztó hangulat és az a szándéka a szerzőnek, hogy... „leszámol az illúziókkal és új Rákóczit rajzol”...*

És ez a szándék éppen úgy befolyásolta Szekfű Gyula munkavégzését, módszerét és a források felhasználását, ahogyan azt Thaly szemére vetik történelmi munkái bírálatánál.

Megdöbentő Szekfű Gyula végső következtetése:

„Minden, ami azóta lökést adott a nemzeti életnek Rákóczi álláspontjától teljesen idegen volt”...*A fejedelem...*” már csupán a magánélet súlytalanságába taszított trónkövetelő, egy megkövült múlt.”... (R. Várkonyi. 313-314. p.)

És ez a Szekfű könyv volt az, amely a bizonyos bumeráng-botrányt újtára szabadította. A közvélemény pedig nem értette, hogy mi történik? Csak azt érzékelték, hogy egy alig ismert történész megtámadta a szeretve tisztelt, rajongott fejedelmet, de megtámadta az ismert és szeretett költőt is. És aztán jöttek a szocialista-kommunista ideológusok hogy még tovább rontsanak Thaly Kálmán megítélésén.

Közönséges hamisító, vagy hősiesség jellem volt-e Thaly Kálmán, mikor átírt, kiegészített kuruc balladákat? Ady Endre *a Rákóczi-kor kései Mikes Kelemenjé-nek* nevezte Thaly Kálmánt, és a *Nyugat, Figyelő* rovatában, 1913-ban a következőket írta Thaly Kálmánról:

„Az ifjú Thaly költő akart lenni, s mert költő, természetesen a legelső, s mert szent naivságú teremtménye volt a Jóistennek, bele akarta írni magát az úgynevezett örökkévalóságba. Ám akkor az abszolút császárság korát élte a magyar vers: Arany János volt a kalifa, s még a gondolatnak is bűn volt azt hinni, hogy volt és lehet más poéta még. (...) A kuruc kor, ez a mindent bearanyozó, talán azért volt neki haláláig a legszentebb, mert elfogadtatta, igazolta őt olyannak, amilyennek hitte magát, nagy költőnek. Thaly Kálmánról regényt kellene írni, jókaiast, flaubertit, s mórícizsigmondosat együtt valami nagyon szépet.”

Volt, aki hamisítással vádolta, megint mások irodalmunk legnagyobb archaikus költőjét látták benne. Egy biztos: Thaly zseniális „álarcos költője” a kuruc kornak. (Riedl) Az archaizáló költészet legradikálisabb formája az, amikor a szerző még a saját nevét is eltagadja a hitelesebb archaizálás érdekében.

Thaly saját maga így nyilatkozott *Kurucvilág* című kötetéről:

„Ezen gyűjteményeim anyagának összehozása s közzététele idejében a kuruc versekkel sokat, nagy szeretettel és a legbehatóbban foglalkozva, – egészen beleéltem magamat a kuruc költészet szellemébe és modorába; amire önkéntelenül is, mintegy ösztönszerűleg kedvet kaptam a nevezett korszak szabadságharcai – legalább

egyed, regényesebb vonatkozású – mozzanatainak költői alakú, verses feldolgozására a magam részéről, az eredeti kuruc énekek, balladák, dalok mintájára.”

Legismertebb költeménye a Balogh Ádám nótája. Mai napig nem tudjuk, hogy gyűjtötte-e avagy írta-e a verset Thaly. Az irodalomtörténészek erre is hajlanak, meg arra is hajlanak.

Szerb Antal pl. a következőket mondta: *”az akták még nincsenek lezárva”*

Béni Balogh Ádám portréja

Balogh Ádám nótája

*Török bársony süvegem,
Most élem gyöngy életem:
Balog Ádám a nevem,
Ha vitéz vagy, jer velem!*

*Fakó lovam, a Murza,
Lajta vizét megússza,
Bécs várát ha nyargalja,
Császár azt megsiratja.*

*Zsindeles hí, eszterhás,
Ég a kunyhó, ég a ház,
Nem is egy ház, háromszáz,
Mert a kuruc ott tanyáz.*

*Sándor Ferkó sógorom,
Addsz ide a jó borom!
Harc után ha szomjazom,
Az áldomást megiszom.*

Saját néven megjelent kötetekben is találunk bizonyítékot utánzás szeretetére. Petőfi és Arany sorait szerette annyira, hogy kisebb változtatásokkal áttemelte saját verseibe.

Thaly verse

*Fut a folyó, fut a hullám
Fut a szélvész, fut a villám:
De hát még a szegénylegény
Ezeknél is gyorsabban mén!
Ma Czepléden éjszakázik
Holnap Szeged alatt ázik
Holnapután Debreczenbe
Lovat árul jóhiszenbe.*

Petőfi verse

*Gyors a madár, gyors a szélvész
Gyors a villám;
Hanem az Alföldi betyár
Még gyorsabb ám!
Ma őkelme csikót szerez
Kecskeméten,
Szentmártonnál az nap át is
Megy a réven.*

Arany János „Török Bálint” c. balladájából származik ez a két sor:

*„Mire a nap mégegyszer kisütne
Német zászló lesz oda felütve.”*

Thaly „Esztergom megvétele” c. balladájában ez a két sor így szól:

*„Mire a fényes nap háromszor felsütne
Hej! Magyar lobogó lesz oda feltűzve!”*

Riedl Frigyes, irodalomtudós szerint Thaly Kálmánnak „hajlama volt” arra, hogy költői álarcban, más nevében írjon verseket. Thaly Kálmán tisztességes, puritán életű, szavatartó ember volt, aki kerülte a fényűzést, a szórakozást. Végrendeletében pl. hatalmas összegeket hagyott fontos hazafias célokra: az Akadémiának, a Magyar Történelmi Társulatnak.

Tolnai Vilmos, Thaly egyik kritikusa írta:

*„Vedd el a nemzet nyelvét, s a nemzet megszűnt
az lenni, ami volt: nyom nélkül elenyészik, bele-
olvad, belehal az őt környező népek tengerébe.”*

Nos, Thaly Kálmán csak adott, önzetlenül sokat adott nemzete nyelvéhez.

Végezetül:

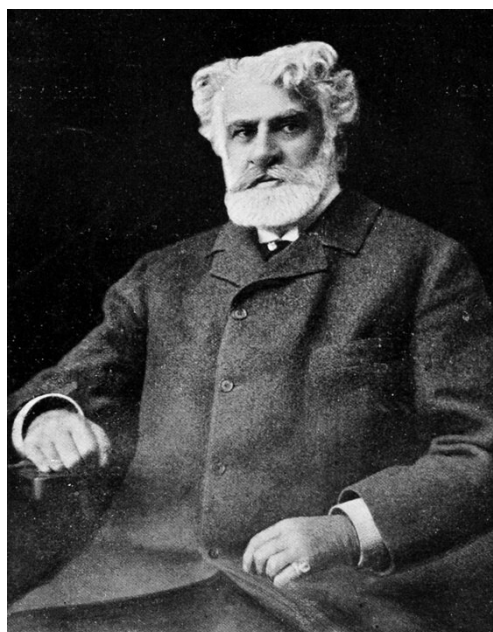
Akik ismernek és hallották már több előadásomat, azok tudják, hogy bármiről is tartok előadást, előbb-utóbb eljutok kedvenc íróm, Jókai Mór zsenialitásához.

1902-ben írta a következő sorokat Jókai Mór, s szavai illenek Thaly Kálmán életművéhez, de a

ma embere számára is elgondolkoztató szavak ezek:

„És most itt állunk kicsiny nemzetünkkel, melynek a kerek világon nincs rokona, testvére, hazája. Sziget az országunk a népek tengerében. S akik körülvesznek bennünket, azok mind maforik, akik éheznek testünkre, vérünkre, azért, mert a magunk nyelvét beszéljük, azt műveljük: irodalmat, művészetet alkotunk nemzeti alapon, mert hazát tartunk fent, azt boldoggá, hatalmassá, örökkelévalóvá tenni törekszünk: mert a szabadságért lelkesedünk.”

(Jókai Mór. Ahol a pénz nem Isten. (1904) Bp. Akad. Kiadó. 1971. 137.p.)

Thaly Kálmán arcképe

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bánó Attila: Rejtélyek a magyar múltból. Bp. Athenaeum. 2000. 183-195.p.
- A kurucz világ költészete. Szemelvények. Rendezte és bevezetéssel ellátta: Kardos Albert. Bp. Lampert Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. udv. Könyvkereskedés Kiadása.1898. 34. p.
- Endrődi Sándor: Kuruc nóták. 1700 – 1720. 3. kiad. Bp. Athenaeum Kiad. 69. p.
- Szentpéteri Márton: Perújrafelvétel. Javaslat Thaly Kálmán rehabilitálására. = Iskolakultúra. 2001. 4. sz. 9-19.p.
- Csehy Zoltán: „Valami rejtélyes vonzalom”. = Irodalmi Szemle. 2013. november.
- Varga Imre: A kuruc költészet hitelessége. Bp. 1936. Pallas Irod. és Ny. Rt. 51. p.
- R. Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. Bp. 1961. Akad. Kiad. 502. p.
- R. Várkonyi Ágnes: A kuruc kor hősei. Bp. 2006. Móra F. Kiadó. 333. p.

I. SZ. MELLÉKLET

„Rendőrnnyomozói jelentés egy budapesti munkás népgyűlésről

Tekintetes Főkapitányság!

Tisztelettel jelentem, hogy a III. kerületi munkások 1906. október hó 28-án délután 3 órakor III. *Korona téren* nyilvános népgyűlést tartottak a következő napirenddel:

1. a drágaság és a lakásnyomor
2. a sajtó

A gyűlésen – melyen körülbelül 100-an vettek részt – **Lakatos László szólalt fel, aki előbb kifogásolta Rákóczi és bujdosó társainak hazahozatalát, mert az erre költött százezrekből inkább kórházat vagy szanatóriumot kellett volna építeni.** Azután a nagy drágaság és lakás nyomorról is szólt, ami részben a munkások szervezetlenségének másrészt a parlament s a hatóságok nemtörődömségének tulajdonítható. Végül kikel[t] a sajtó ellen, mert meghagyja magát vesztegetni, egyedül csakis a „Népszava” az, ami a munkások érdekeit védi. Beterjeszt egy határozati javaslatot, mely így szól: „Kimondja az október 28-án megtartott népgyűlés, hogy elvárja a főváros tanácsától, ha munkás házak építésébe kezdenek a III. kerületi lakosokról és munkásokról ne feledkezzenek meg és nyújtsanak módot a helyzetükön segíteni az által, hogy a kerületben lévő fővárosi telket olcsó munkásházak építésére használja fel. Ezen határozati javaslatot a fővárosi tanácsnak is beterjesztik, amivel a mai gyűlés vezetőségét bízzák meg.

Budapest, 1906. november 19-én

Kádár János

[olvashatatlan megjegyzés]

Jelzet: Budapest Fővárosi Levéltár VI. 1. a. Főkapitányság Elnöki rezervált iratok -1976-1906. Eredeti, kézzel írt tisztázat”

(Halász Hajnal: II. Rákóczi Ferenc és társai újratemetése. 2. p.)

Gyárfás Ágnes

HATTYÚ VITÉZ

(Meseelemzés)

A hattyú gyönyörű madár és szépsége a folyamközi kál-szabir nép művészeinek lelkét is megihlette. A víz mindig jelen van a magyar mesehősök életében, s oly mértékben hatott a tudatukra, hogy különböző mesei háttere alakult ki a forrásnak, pataknak, folyónak, tengernek.

A hattyús mesék színtere a tó, a Fertő-tó, Karcsa kis tava, s az erdélyi tengerszemek mellett találtunk hattyús meséket.

Azonnal feltűnt a hasonlóság Wagner Lohengrinje és a magyar Hattyú Vitéz között.

Wagner Richard (1813-1883) nehéz vándor életet élt, de voltak támogatói, műveit is bemutatták, volt megélhetése. Végül 1864-ben a Bajor király meghívására Münchenbe költözött, de a bajorok ellenszenvé elűzte onnan.

Liszt Ferenc szimpátiája végigkísérte felnőtt korát, Wagner második felesége Liszt leánya Cosima volt. Liszt Ferenc önmaga második énjét ismerte fel benne. Wagner átélte az 1848-as forradalmak évében a maga művészi forradalmát, olyan őszintén és hatásosan, hogy Bartók Béla a Magyar Tudományos Akadémián tartott székfoglaló előadásában Wagner életművét elemezve azt mondta, hogy Wagnert felülmúlni nem, csak utánozni lehetett.

Wagnert őszintesége tette vonzóvá. Amikor Árpád-házi Szent Erzsébetről írtam, észrevettem, hogy a Tannhauser tartalmát a tübingiai örgróf család életéből merítette és maga Erzsébet volt a daljáték Elisabetjének mintája, s láttam, hogy Erzsébet tisztasága, szépsége volt az, ami meghattotta, de nem értette meg Erzsébet személyiségének lényegét, a tisztaság és a tiszta szerelem egyazon voltát.

Erzsébet magához tudta láncolni a szerelemmel szeretett férjét és ezt a szerelmet kedvesen, ragyogva, remek életstílusban élte meg. Ettől vált mesehősnővé. Wagner felületesen csak a tisztaságot emelte ki, ezáltal egy drámai naivát formázott meg, de nem Erzsébetet. A Tannhauser forrása a „Wartburgi dalnokverseny” című költemény, amely először mondja el összefüggően a teljes Lohengrin mondát. Ez a költemény emlékeztet

a hősekre, mert Lohengrin alakját a X. századba helyezi (I. Henrik király korába). Ezek a későbbi források már kapcsolatba hozták Lohengrint a Grál kehely mondájával.

A monda szerint a Grál kehelyben Arimathiai József gyűjtötte össze Jézus kihulló vérének. Ezt az edényt a Mont Salvat hegyén egy sziget közepén erős várban őrzik. Őrei szeplőtlen lovagok, köztük egy az ezüstvértés lovag Lohengrin. Lohengrint itt már Hattyúlovagnak nevezik.

Wagnert elragadta az Ego és „Közlés barátain számára” című írásában a megismerhetetlen, isteni férfi képével azonosítja Lohengrint. A mintát Zeusz és Szemelé szerelmi történetéből meríti, melyben Szemelé elpusztul, amikor isteni valójában megpillantja Zeuszt.

A népmesék jellemzők, de bátor és megértő hőseket mutatnak be. Wagner misztifikálta a férfias személyiséget. Olymposi magasságba emelte. E mellett a nő ledegradálását nem oldja fel költészete varázsa.

Wagner Lohengrint több forrásból ismerte. Grimmék mesegyűjteménye akkor már közkézen forgott, s abban szerepelt a 12 hattyúról szóló mese a csalán ingecskékkel, melyeket a húguk kötögetett rájuk. Ismerte a középkori mondavilágot, melynek népszerűsítése az ő korában zajlott. Grimmék a mondákat is kiadták.

Ezeket olvasta, de a középkori költemény borongós, titokzatos alakként mutatta be Lohengrint, s ez Wagnert elriasztotta, mint „a katolikus országok templomaiban a faragott és festett szentek”. Ezt a rossz érzést feloldotta az a pillanat, amikor „Lohengrint mélyebb értelem szerint, vagyis a népköltés termékeként is megismerhettem” írta.

Az idézetet az Operakalauzsból vettem, s hiszek Balassa Imre és Gál György Sándor kigyűjtésének, s annak is, amit ezután írtak, hogy a Ring komponálása közben egyre kevésbé hatott rá a népköltészet, mert a schopenhaueri filozófia hatása alá került, s egyre inkább eluralkodott lelkén a pesszimizmus.

A Lohengrin az a különleges műve, amelyet népköltészeti hatás alatt komponált.

Arra sehol nem kaptam választ, melyik mese lehetett az az alapmű, amelyre a Lohengrin épült, vagy inkább arra kell gondolnunk, hogy elolvasta a német mesegyűjteményt, amely általánosságban megérintette alkotói vénáját. Észrevette a népköltészet erejét, maradandó voltát.

A német népmesék azonban női ideált választottak, hiszen mint már korábban is írtuk Árpád-házi Szent Erzsébet volt a hősnőjük. Férfi hősök a magyar népmese sajátos alakjai, akik keresik a csodálatos asszonyt szívük szép szerelmét és fel is lelik Tündér Szép Ilonában vagy leányai, komornái körében. A magyar férfi hős alapvetően nem elismert férfi, általában a legkisebb fiú, néha Hamupepejke, szóval meg kell küzdeni az elismerésért is, nemcsak a szerelemért.

Wagner Lohengrinja azonban Tündérkirály, aki „a vizek kéklő tükrén közeledik... Mindenki szívét megbabonázza... az ismeretlen férfi ismét eltűnt visszatérve a tenger habjain honába, mi helyt egyénisége titkát fürkészik”.

Wagnert saját szavai alapján megérintette a népköltészet hatása, eszmei mintáját mégis a görög mitológiából merítette. Zeusz idegen férfi alakjában meghódította Szemelét. Amikor a lány megtudta, hogy egy Olymposi Istent szeret, meg

akarta ismerni isteni valójában is. Ez megtörtént, de a látvány hatása Szemelé életét követelte.

Az Isteni férfi és a földi nő viszonyának tragikum, a nő kárára különleges képlet. Távol áll a népmese világtól. Úgy érezzük, hogy az a folyamat, amely a Turáni legandárium Ilona-Vár, Illavár, Ilion elfoglalásával kezdődött, irtó hatását a 19. századra is kiterjesztette és álságos, költői mázzal igyekezett leplezni. Az érzékelhető, hogy Lohengrin tündérvilágában női jelenlétre nincs utalás, csak szeplőtlen férfiakra.

Wagner magyarázatában ez másként hangzik. Lohengrin azt a nőt kereste, aki nem igényel magyarázkodást, hanem feltétel nélkül szeret, mert „nem a magasabb rendűségért szereti, hanem feltétel nélkül. Nem azért hódolnak előtte alázatos imádatlaltal, mert magasabb rendű, hanem mert szeretik. Mivel nem ezt kapta visszatért felséges magányába”. (159-162)¹

Ez a férfi típus nem népmesei. Hol miben kereshetjük a népmesei hatást, ezt meg kell vizsgálnunk.

A Lohengrin c. német zenedráma a Hattyú Vitéz című Fertő-tó menti magyar népmese egy epizódját dolgozta fel és helyezte történelmi környezetbe.

I. Henrik a törvénytörő tölgy alatt bejelenti, hogy hadjáratot indít a magyarok ellen, s igazságot szolgáltat az elhunyt Brabanti herceg leánya Elza ügyében, aki állítólag megölte öccsét az erdőben. I. Henrik kihirdeti, hogy tegyen a kard igazságot. De senki sem jelentkezik a lovagok közül, aki kockáztatná életét Elzáért.

Elza oda sem figyel, mert énekli álmát, amelyben egy ezüstpáncélos hattyúvitéz jelent meg, aki meg fog érte küzdeni.

Meg is jelent az öbölben hattyú vontatta csónakban Lohengrin, s párviadalban egy csapásra földre terítette ellenfelét.

A királyi udvarban készülnek Elza esküvőjére, de a gonosz Ortrud, a legyőzött vádló (Telramund) felesége elhitegeti Elzával, hogy jegyese egy jött-ment, ha nem tudják honnan jött, s kicsoda. Elza megfogadta, hogy ezt soha nem kérdezi meg. Az áskálódó szavak hatására mégis megteszi. Ezzel tönkreteszi mindkettőjük életét, ő pár nélkül marad, Lohengrin pedig visszatér a Grál kelyhet

¹ Idézeteim forrása: Operakalauz zenepéldákkal. Balassa Imre - Gál György Sándor. Zeneműkiadó V. Bp. 1956.

őrző lovakok körébe, a szeplőtlen lovakok társaságába. Már jön is érte a hattyú vontatta csónak! Már indul a part felé, hogy beleszálljon, amikor Ortrud felkiált, hogy a csónak nem más, mint maga Gottfried, Elza eltűnt öccse. Megismeri a kis láncról, amit ő tett a nyakára.

Lohengrin imával kéri a Grált, hogy oldja fel a varázst. Erre galamb száll le az égből: meghallgatta Grál Lohengrin imáját. A hattyú láncát leoldotta Lohengrin, mire az újra Gottfrieddé változott. Lohengrin most már galamb vontatta csónakban hagyja el a valódi világot és megy a Grál őrzők távoli honába.

A Hattyú Vitéz című népmese a király házasságát mutatja be. Egy alkalommal midőn feleséget keresett, szarvasüñő tűnt elő, s kérte ne lője le, mert ő királylány.

El is vette feleségül, de el kellett mennie a csatába, s feleségét egy vén banyára bízta. A királyné hat iker fiút és egy leánykát hozott világra. Őket a banya kosárba rakta, minden gyerekre tett egy aranyláncot s a fiával kiküldte az erdőbe, hogy ölje meg őket, de a fiú megsajnálta a gyerekeket, s életben hagyta őket. A banya a csecsemők helyére pedig kutyakölyköket tett a királyné ágyába.

Volt egy remete, aki hazavitte a gyermekeket a kalibájába, s felnevelte őket.

Minden nap kétszer jött egy szarvasüñő és három évig szoptatta a csecsemőket, azután eltűnt.

A banya megtudta, hogy élnek, s a lányát bízta meg a megölésükkel, de annak is megesett a szíve a tóban úszkáló gyermekeken. Leszedte a nyakukról az aranyláncot, s haza ment. Erre a gyermekek hattyúvá váltak. De csak hatan, mert az elsőszülött a faluban volt a remetével. Volt nagy bánat, mikor meglátták a tóban a könnyező hattyúkat.

A banya eltette a láncokat, de egy láncból poharat öntetett.

Haza jött a király, látta a kutya kölyköket, s törvényt ült, hogy megvívna-e valaki a királynő ártatlanságáért. Nem jelentkezett senki, erre börtönbe vetette. Azonban minden évben kihirdette a párviadalt, de soha senki nem jelentkezett.

Eltelt húsz év, a remete az első szülött fiúnak elmondta édesanyja történetét. A fiú felkerekedett, hazament a palotába és megvívott édesanyja ártatlanságáért. Haza hozták a palotába és elhoz-

ták az erdőből az öreg remetét, aki az ünnepi vacsora után elmesélte a királyi párnak gyermekeik történetét. Megkeresték a láncokat, s mentek a tóhoz. Igen ám, de ott hat hattyú úszkált, láncból pedig csak ötöt találtak, hiszen a banya egyből egy poharat öntetett! Hat hattyúból öt megkapta a láncot. A hatodik fiúcska búsan tovább úszkált a tó vizén.

A leánytestvér nagyon szerette fiú testvérét, s ezért nem teketóriázott, a saját láncát a testvére nyakába akasztotta. A hattyú fiúvá vált, a lányka hattyúvá. Egy arany szalaggal a szájában csónakázta a hattyú a testvérét. Egyszer áthúzta a tó túlsó oldalára, mert a fiú azt álmodta, hogy ott él egy királylány, aki vár rá, s vagy ő lesz a felesége, vagy senki más.

Éppen lovagi tornát rendeztek, amikor a királyfi megérkezett. Volt egy vitéz, akit már-már győztessé akartak kikiáltani, amikor a király leszólt, hogy várjanak, mert érkezett egy új lovas, vele is meg kell küzdeni. A királyfi emberfeletti erővel megküzdött a királylányért és győzött. Rangos esküvőt ültek, gyermekük is született. Mikor az udvarban elkezdtek sustorogni, hogy a királyfi egy jött-ment, mert nem tudják kicsoda.

A királyné megkérdezte, honnan jött, hová való a férje. A királyfi sírva válaszolt, hogy e kérdés miatt távoznia kell. Hattyú királykisasszony testvére áthúzta a tavon és az otthoni palotában örömmel adták hírvül, hogy megtalálták a poharat! Gyorsan láncot öntöttek belőle, s ráakasztották a hattyú nyakára, ki azonnal visszanyerte királykisasszonyi alakját.

A királyfi 300 lovas vitézzel ment el feleségéért és kisfiáért. Hazatértek, ahol már a többi fiú lakodalmát ülték, folyt a bor Hencidától Boncidáig.

Ezt az utolsó két epizódot dolgozta fel Wagner a Lohengrinben, de belekomponálta a férfi Ego fölöttes én fogalmát. Emiatt tartalmi hasonlóságot ugyan felismerünk a két mű összevetésekor, de szellemiségük különböző volta szinte lényegtelennek teszi a tartalmi elemeket. Ugyanis a réges-régi meseelemek örök életűek, ezeket szedik elő az írók, mert az olvasottság, a műveltség ezt diktálja. A lényeg az, hogy milyen szellemmel tölti meg a hagyomány őrizte epizódokat.

Wagner a narcisztikus, elvonuló férfit fogalmazta meg a Hattyú vitézben.

A magyar népmese az édesanyja becsületéért párviadalt vállaló hőst mutatja be, s a család férfi tagjainak a gonosz legyőzésében vállalt hivatását.

A Hattyú vitéz címszavai: *ünőszarvas, kutyakölykök, remete, banya, kehely, hattyú, ezüstlánc, aranyszalag, párviadal*.

Ünőszarvas egy csodaszép nő előképe. Szépsége, mozgása, arányos teste vonzó képet fest elénk. Szarvas volta teszi lehetővé, hogy túlnőjön az ármányon és szoptathassa gyermekeit.

A magyar eredetmonda ismeretlen eleme a gyermekeit szoptató szarvasünő. Amikor az Aranyhajú királyfiak c. mesét elemeztem, megmutatta magát a csillagos ég és egy mese keretében bemutatta a Nyilas az Orion csillagképek, a Szíriusz és a Kis és Nagy Kutya csillagképek, az Egszarvú és az Ikrék kapcsolattrendszerét a magyar világ égi képét.

Itt nem az a cél, hiszen nem két fiúról és nem két kutyakölykről szól a mese, ezért nem felel meg az égi képnek. Az ünőszarvas, mint a királyi család anyja, s hét gyermeke egy későbbi világ meséje, amikor a hetes szám megjelent a hét vezér körében is és az államszervezet megalkotásában is vezérszám maradt.

Emese és a Turulmadár mítosza a Nagyszentmiklósi aranyelet kancsóin maradt fenn. A madár másféle szerepkört kapott a mesékben. A szarvas, mint anya, aki hét gyermeket szoptat mesés eredetmonda, s a turániak népes voltát idézi. Azt a kort, amikor már sokan voltak és életmódjuk szorosán összeforrt egy tóval.

A szarvasünő tejúti állat. A kál-szabirok is szarvas vonulást képzeltek el a Tejút csillagai között. A Plejádok hét csillaga rendszeresen szerepel a mesében. Ne feledjük, hogy a Vérszerződés kötésén hét egyenlő rangú férfi választotta ki vezérül Álmost. Az égen lépegető szarvas szépsége stabil mese elem és a turáni nép minden nemzetségét megérintette. Emese álma viszont az a monda, melyet a krónikák őriztek meg. Így elmondhatjuk, hogy számos eredet történetet ismerünk, hiszen a tündérmesék hősei gyakran szűzen születtek, s valamennyinek köze volt egy-egy lélekállathoz. A szarvasünő a nemzet egyetemes megerősödésének állata volt, s tartósan megma-

radt. Kifejezi a rokon keresés mozzanatát is „A tó másik oldalán”.

A királynét börtönbe zárják, ellentétben az aranyhajú királyfiak édesanyjával, akit derékig földbe ástak. Ezzel fejezték ki a Szíriusz fél éves tündöklését és fél évig tartó alászállását. A Hattyúvitézben a börtön Szíriusz magára hagyott, boldogtalan állapotát jelenti. A fiatalasszonyok kiszolgáltatott voltát, akiket öreg banyák mesterkedései zaklatnak és aláássák sorsukat. Akik bánatosak, mert elmegy a férjük a csatába, meg akkor is, ha hazajön...

Itt az idő mintha megnyúlt volna. Szíriusz bánatos ideje több mint 20 évre hosszabbodott. Nem a kozmosz pontos körvonalazódása a cél, hanem az, hogy mire megy a világ, ha a szarvasünő királynét elzárják. A nő megbecsülése nélkül működő társadalom széthullik, a banyaság uralkodik el. A hazatérő férj boldogtalan, a gyermekek eltűntek, csak a kutyakölykök rohángásznak a palotában. A gyermekek sorsát is a banya irányítja, illetve rontja. Halálra vannak ítélve. Hattyúsorsuk, embersorsuk váltása újjászületések sorozata azért, hogy lélekben bölcsébbé válva beteljesülhessen királyi küldetésük.

A mesékben nem szokás évszámokat emlegetni, a húsz év említése konkrétum, nem igazán mesei elem, inkább hősének. Miért került bele mégis a Hattyú Vitéz mesébe? Mert hosszú idővallumot akartak érzékeltetni. Talán azt, hogy a királyné rabsága sokáig tart. Mivel azonban a mese végén felszabadul, reményt is sugall, hogy egyszer vége lesz a Gonosz hatalmának. És nem mesében elmondott hősének a valódi műfaja.

Szíriuszt a Boldogasszonnyal azonosítja a magyar nép. A Boldogasszony a magyarok királynője, így rámutat a mese, hogy ő van rabságra ítélve. Amíg a „legidősebb fiú” meg nem vív érte, addig valamennyien alárendelt sorsot élünk meg. Legfeljebb az elit képviselője a király kóvályog álszabadságban egyedül a palotában. Társai a banya műveként oda került kutyakölykök.

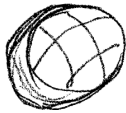
A Boldogasszony felszabadítása királynői sorsába való felemelése oka és következménye a fiai sorsának. Mindnyájunk boldogsága az ő megbecsülésével függ össze.

Szarvasünő a Boldogasszony lélekállapota, egy vele. Ezért tudja táplálni népét, rabságában is.

Remete, aki kalibában lakik. Az Aranyhajú királyfiak c. mesében is szerepelnek remeték: Szent Péntek, Szent Szombat, Szent Vasárnap. Ők segítik a fiúkat a Nap háza felé vezető útra. A remete mindig segít, jó tanácsot ad. A mesében való szereplése olyan természetes, mint a táltos csikó, a griff madár, a róka, vagy a sárkány. Tehát réges-régi. Az ősi korok palil, pabil pateszi rendjének tovább élői, az újabb évszázadokban ők képezték a pálos rend szerzetes tagságát. Az aranykorban Orion szervezte őket a Boldogasszony védelmére, kultuszának gyakorlására, megőrzésére. Ez az égben szervezett királyi papság túlélte az évezredek és a mesékben ma is él. Sajnos csak mesékben, mert a valóságban a Habsburgok megszüntették a pálos rendet.

A remeteség időt és teret átívelő létforma. A lélek töltekező állapota a szentség megértésének, átélésének pillanata. Az a szint, amikor a magány nem öncél, hanem a szeretet és a jószág magvak szétosztásainak módszertani stúdiuma. Az az idő, amikor Jézust mesterként alázattal elfogadva felkészülünk arra, ami a MAG népének feladata: a Jóság és Szeretetművek világhálózatának kiépítésére.

A remeték Thébai Szent Pál utódai a krisztusi tanítások sértetlen továbbadói. Az évszázadok alatt mindig barlangokban és a barlang elé állított leveles-gallyas-folyondáros kalibákban éltek. Melkizédek rendjének rítusát őrizték: révültek, tanítottak, gyógyítottak, kereszteltek, áldottak. Szent Mihály napján bementek a városba és a gyermekeknek kis kenyérbéket (pogácsa) osztogattak. Ennek tetejét bevagdosták MAG jelkép formájára. A gyerekek a ropogós kockákat vidáman rágcsálták.

Minden gyereket megáldottak, akik megköszönték az áldást, s az év folyamán rendre tejet, túró, vajot hordtak ki a remetéknek a kalibához. Ez az életmód Thébai Szent Pál örökösait illette meg. Őt holló táplálta, naponta egy fél kenyeret hozott számára a csőrében. Amikor Szent Antal meglátogatta egy egész kenyeret hozott, hogy ő se éhezzen. Ezt a példát megértették a Szent Remete eszméi szerint élő turáni nemzetségek és a remetét táplálták, idős korukban ápolták. A mikor a királyi gyermekeket magához vette a remete, a

Boldogasszony szolgálatát látta el. Tudta, hogy az ő méhének gyümölcsei és lelki úton tartotta vele a kapcsolatot.

Banya

A banyaság a sokarcú női minőség kristályformájának egyik oldal-lapja. A banya látszólag rosszat forral, de tettei a hősök próbatételeit készítik elő.

A banya tudja, hogy a gyermekeknek jobb, ha a remete neveli őket, és nem édesapjuk a király, aki szarvasünő képében megjelenő feleségét csak szépségéért vette el. Aki képes volt a feleségét börtönbe zárni, mert nem bízott a tisztaságában.

A banya bölcsessége gonoszsnak álcázva jelenik meg. Ő nem emberi jelenség, hanem a Sors eszköze. Ezért a legtöbb mesében azzal büntetik, hogy kiutasítják az országból. A banya szerepét és módszereit az Aranyhajú királykisasszony (MBE 2000) c. mese elemzésében részletesen kifejtettem. A banya magatartása, stílusa megtanít a gonosz módszereire, hogy védekezhessünk, ha szükséges.

Itt a Hattyú Vitézben feltűnik, hogy nincs jól megszerveve a gonoszsnak-mű. A banya fia és lánya szabotálja a munkát, egyikük sem öli meg a gyermekeket. Rossz az értékörzés rendszere is a banyánál. Az aranyláncokat a királyi ház tagjai könnyen megtalálják. Arra is fény derült, hogy hova lett az utolsó lánc. Megtudták, hogy a banya poharat öntetett belőle. A pohárból kellett újra láncot önteni. A banya gonoszsnakának nincs konkrét oka. Mint egy kóros góc a szervezetbe úgy épül be a családi fészekbe a gonoszsnak. A banya bábának álcázza magát, így jut a szarvasünő Boldogasszony intim környezetébe, s így sikerül a csecsemőket kutyakölykökre cserélni.

Párviadal

A párviadal szokása a történelmi korban alakult ki. Korábban, az Aranykorban erre nem volt szükség. A férfiak becsületpróbája volt a lovon vagy gyalog szerrel vívott küzdelem. A lovagrendek kialakulása során a lovagoknak kötelességük volt párbajra hívni azt, aki egy hölgyet megsértett. A Gesta Romanorum (Magyar Helikon 1975.) c. középkori elbeszélés-gyűjtemény sokoldalúan bemutatja a duellum szokásának árny- és fény oldalát. A lovagnak kötelező volt a gyengék

védelme és a nők megbecsülése. A női becsület érdekében kardot emelni dicsőség volt a lovag életében. Minket a „párviadal a mesében” kérdés a magyar hősnének szempontjából érdekel. Tudományos tény az irodalomtörténetben a hősnének hiánya a régi magyar irodalomból, népköltészetből.

A hősnének tartalmilag színes.

A teremtéstörténettől az eredetmondán át leírhat nagy eseményeket, csatákat, érdekes történeteket, melyben a lovagi torna vagy a spontán párviadal a történet kulcs eseménye. Ilyen történet sok van a magyar kultúrtörténetben, mégsem tekintik hősnéneknek. A Szent László legenda országosan ismert hősmonda. Képi eszközökkel bemutatják az Árpád-házi királyok korának templomai, kápolnái. De leolvasható a Lehel kürtjének folyamatábráiban is. Rostás László szépen mesélte a képsor alapján a hősnének eseményeit. A folyamközben kis táblákon elhelyezett rajzos, vésetek sorában foglalták össze Inanna földre szállásának, légi katasztrófájának, és megmenekülésének történetét. Keret király meggyógyulásának novellája egybe esik a gyógyítás istennőjének teremtéstörténetével. Ezt egy határkő (budurru) négy oldalára karcolták be. Képekkel és szöveggel (képjelírással) pontosítva azt a tényt, hogy a gyógyulás égi kelyhe az Istenanya kezében van.

A párharc a férfi hősök korának eseménye a hosszabb elbeszélő műfajban: azért hősének a műfaji elnevezése. Ezt a nevet a 19. században fogalmazták meg, azelőtt az énekmondók énekeket énekeltek. Ennek nő vagy férfi lehetett a főszereplője. Emese álmát annyira tisztelték, hogy Álmos fejedelemmé választásánál meghatározó jelentőséget kapott.

A 19. sz. pozitivista, német, porosz bölcsőből eredő irodalomszemléletében nem volt helye a női elvű magyar írásos, rajzos vagy szóban megőrzött szépprózának, elbeszélő éneknek.

Mi pedig azt mondjuk, hogy az ilyen mesék, mint a Hattyú Vitéz, vagy a Háromvadas királyfi, vagy a Vén szolga, melyek a Sánta Harkály c. meséskönyvben olvashatók mind a férfi hőst felmutató középkori hősnének magyar megfelelői, mert

- férfi hősookról szóló regényes eseményeket mesélnek el,
- férfias párviadal, lovagi magatartás a történet fontos eleme,

- mert minden a nők becsületének érdekében történik,
- és mert mindez szép, ritmikus prózában maradt fenn bármikor lantkíséret mellett énekelhető formában.

Ebben, hogy ez fennmaradt meghatározó szerepük volt a *táltosoknak, harsányoknak, igriceknek, regölőknek*, akik minden magyar gyermeket kiműveltek az énekmondásra. Ennek a nemzet minden tagjára kiterjedt nevelő munkának köszönhető, hogy élnek a meséink, hogy egyetlen nemzet sem rendelkezik ilyen mesekinccsel, s hogy ezt ma is éltetik a mesemondók és szülők. A hősnének Magyarországon élő irodalmi műfaj, amellyel még ma is kiművelhető az erkölcsös férfi karakter. A 19. században az irodalmárok nem látták meg a fától az erdőt. Olyan „primitív eposzt” kerestek, mint a Kalevala, vagy olyan értelmetlenül hősködő férfiak után kutakodtak, mint Aeneas. Az igazi lovagi erény őrzői a magyar népmesék, amelyekben nincs értelmetlen vérontás és azért győz a jobbik, mert ő a jóság hordozója.

A párviadal fogalma tehát a mesék azon csoportjára vonatkozik, amelyben a középkorra is jellemző lovagi küzdelem szokása maradt fenn, de a mese hősi elemeibe illesztve.

Lánc, szalag, kehely

A turáni nép sorsa az egymást megváltó önfeláldozó szeretet. A hattyúvá vált gyermekek közül egy nem tud visszaváltozni emberré, mert a banya az ő *láncából* kelyhet öntetett. A leánytestvér annyira megsajnálja testvérét, hogy saját láncát nyakára akasztja és maga választja a hattyú sorsot.

A Banya a végzet. Hiszen maga készíti elő a vesztüket, de a láncsal megmentésüket is.

Mit jelent a lánc és a kehely viszonya. Oda-kötöződik az ember a rászabott világhoz, mégis ha nyakába teszik a láncot vállalnia kell az ember sorsot, pedig mennyivel szebb hattyúnak lenni! A rabláncból öntött kehely az örökélet jele. Az ember nem tud ezzel mit kezdeni, újra láncot csináltat belőle, hogy a hattyúsorsot embersorsra változtassa.

Valóban boldog volt a hattyúsors? Hiszen véletlenül a megváltott fiúnál volt egy aranyszalag,

amit a hattyúvá vált húga szájába vett, s a fiú úgy húzatta át magát a tó másik végébe.

Ha ezüstlánc, ha aranyzalag minden „rabul ejt” amit a nyakunkba veszünk. Az önfeláldozó nővér átadta a maga láncát testvérének, s hattyúvá változott, s ezután aranyzalaggal a nyakában húzhatta a csónakot, amely a bajvívás a lovagi lét és a házasság öblébe vitte a fiút.

És ez így ment egyik partról a másikig, mert újra vissza kellett húzni, hogy a fiú megfeleljen otthoni küldetésének is a családi rend helyreállítása terén.

A hattyú a tavak tündére. Szépsége elkápráztat, hangtalan madár, előkelő és megközelíthetetlen. A hattyú a földi világ madárnak álcázott angyala. A hat fiú és a kislány angyalian tiszta lény volt, hiszen a bűnös palotából eltávolította őket a banya, rossz szándékkal, de egy remete nevelte fel őket. Tejük is volt, mert szarvas-űnő szoptatta őket. Olyan, mint egy eredetmonda. Wagner Richardot mindebből a hattyú vontatta bárka képe ragadta meg és a legkisebb fiú lovagi kalandjai, házassága.

A magyar mese tragikus, bölcseleti tartalmat tár elénk arról, hogy az életünk minden újraszületéssel megújítja rablétünket. Függyön rabtartásunk láncon, vagy szalagon, mindenképpen húzni kell a csónakot. Pedig készen van a kehely, az öröklét pohara, de ezzel nem tud az ember mit kezdeni. Az emberi sors nem az öröklét, hanem az örök erőpróba. Lánc, szalag, bajvívás, embersors, hattyúsors.

A hattyú mese réges-régi magyar mese, a pecséthengerek korában is megvolt az előtörténete.

Colon Dominique 925. ábra

Al Hiba (Lagash) Iraq

Berlin VA 2096. Clorite 3,4x0,9 cm. Moortgat 1940

No 247. Period III B

A kerek pecséthenger görgetésével végtelené válik a hattyúk vonulása, de a magasból jövő csengőhang is! Lehet, hogy a csengőhang és a szépség együttműködése, s maga a múltó pillanat az öröklét, csak még nem vesszük észre.

A csengő melletti hullámvölgyben ízlésesen, de félre nem érhető módon formázták meg a (g) eme ~ anya szót, összevonva a hattyúsorsot a női hivatással.

A leánytestvér levetette a láncot, s átadta férfi testvérének, hogy viselje ő, s tudat alatt a leány a hattyúsorsban a regulák nélküli boldogságot választotta, vagy úgy hitte, hogy ő ezt választja. Számára a hattyúság életmódja és elemi szabályai vonzóak voltak, tetszettek neki. Választásánál motiválta a még hattyú fiútestvére bánata, mert látta, hogy a kedves bátyja boldogtalan. De azt is tudta, hogy ő maga hattyúként boldogabb lesz, mert lelke mélyén erre vágyott, a független létre. Ne feledjük, hogy a Tellói Nagyboldogasszony jelzője „független, mint a víz”. Ez tudatalatti munka volt a leány lelkében a testvéri szeretet őszinte érzelmével ötvözve. Nem kellett a lánc, hát volt a fiúnál egy aranyzalag. Ezt a szájába véve csónakáztatta fiútestvérét a tavon... egyik partról a másikig.

Ennél plasztikusabban nehéz lenne leírni a sorozatos újjászületések láncolatát, a nő és a férfi elrendeltetését e láncsorban. A magyar hősnének nem öncélú mesélgetés, hanem bölcseleti tartalmak őrzését és átadását felvállaló irodalmi műfaj.

A Lohengrin és a Hattyú Vitéz összevetése nem arra a kérdésre kíván feleletet adni, hogy melyik hatott a másikra, hogy melyik volt az eredeti, mert megítélésünk szerint másként kell a műveket elemezni. Úgy, hogy létezett egy őskép egy réges-régi epizód, melyet a hattyú szépsége teremtett. Ezt az ősi történetet ötvözte zenedrámába Wagner és mondta el meséiben a magyar géniusz.

A két mű erkölcsi üzenete különböző. Wagner a férfi magány fogalmát misztifikálta. A népmese a lélek újjászületésének elkerülhetetlen voltát ötvözte egy mesés lovagvilágba. A 20 év óriási idővallum. A Tejútól lépkedő ünőszarvas házassága, szülése, a csecsemők táplálása, a remete önzetlen feladatvállalása az eredetmondák mítoszi aranykódéből léptek elénk. A fiúk párviadala édesanyjuk becsületéért, s a királykisasszony ke-

zéért a középkori hősénekek műfaji megfelelői. A hattyúsors-embersors, a lánc, a szalag és a pohár szimbólumával kifejezhető életprogramokat a bölcsélet eszmevilága hivatott megválaszolni.

A Lohengrinben is a banyaság motiválja a házaspár sorsát, ugyanúgy álnok hízelgéssel közelíti meg Ortmund Elzát, mint a banya a szarvasüő királynét. Elhintik a kételkedés magvát. A banya a király lelkét mételezi, Ortmund az Elzáét.

A gyermek mindkét műben egy lánc elvesztése során válik hattyúvá. Wagnernél a fiú (Gottfried) tesz szolgálatot a nővérenek és hozza el a lovagot, a mesében a leányka viszi hattyúként a királykisasszonyhoz testvérét.

Wagner egy égből megjelenő galambbal oldja meg a csónak vontatásának gondját Lohengrin távozásakor. Ez afféle Deus ex machina. (Az égiek beleavatkoznak a történetbe).

A magyar mese szerkezeti váza tökéletes, mert nem az események irányítják a történetet, hanem a bölcséleti tartalom az eseményeket. A bölcséleti mondanivaló szimbóluma a lánc és a pohár. Ezek Wagnernél különváltva egymástól függetlenül léteznek.

A lánc és Gottfried sorsa összefügg, s a lánc levételével megoldódik. Nincs folytatása. A kehely, a Grál misztifikáció. Nagy kérdés, hogy Lohengrin hogyan imádkozhatik a Grálhoz, ha azt a földön a Mont Salvat hegyén őrzik? Csak nem a

magyar népi imádságnak van igaza, mi szerint Jézus szent vérét „az angyalok fölszedik, Glorilomba beteszik, és a Mennybe felviszik?”

A magyar népköltészet azért megunthatatlan, mert mindig igaza van. Ezért söpörte le a maszlagos áltudomány a magyar irodalom asztaláról, mert nem tudott vele mit kezdeni. A népköltészetben ugyanis a lánc és a kehely a földi lét és az örökkévalóság szimbóluma az ember sorsvállalásának kényszerét és szabadságát közvetíti.

Mi jobb a hattyúsors vagy az embersors? A hattyúsors szabad, független... valóban az? Hiszen a fiú testvérénél véletlenül van egy aranyzalag, amit a hattyúlány a szájába vesz és húzza a csónakot. Úgy látszik, megvan határozva a dolgunk nemcsak itt a földön, de az örökkévalóságban is! Itt nem lánc, hanem aranyzalag a kantárunk, de húzni kell a csónakot.

Miután az énekmondó elmondta a „mesét” egy hatalmas hét személyes lakodalommal fejezte be szavait, mert a zene, a tánc és a dínom-dánom közben a magyarok bizony, eltűnődtek a mese képein.

A két mű összevetése rávilágít a kétféle életfelfogás módjára. A magyar mesemondó és a hallgatói egységes erkölcsi parancsot hordoztak szívükben, azt, amit őseiktől, azok pedig a Teremtőtől örökölték. Ez az erkölcs érvényes a dimenziális világra, a földre is, a többire is. A kötelességvállalás minősége különböző lehet. Itt lánc, odaát aranyzalag. A csónak viszont ugyanaz.

A mi dolgunk pedig az, hogy vállaljuk el magunkat, vegyük észre, hogy az őseinktől örökölt erkölcs továbbadása végett vagyunk a világon, és cselekedjünk ennek érdekében. A világot elsősorban nem a szétáradó tömegek teszik tönkre, hanem a Gonosz igazi módszere, hogy kultúr-mázzal keni be magát, bábának álcázza a banyát, s a boszorkánymesterek kenetteljes ájtatosságának bedől minden jóra való lélek. Tenni kell a jót és szólni kell az igazat. Mert az, aki nem született azzal az ősi erkölcsi „kategóriával”, amivel a magyar táltosok rendelkeztek, még megteheti, hogy elhiszi amit üzentek. Ez a hit igazi feladata. Jézus is így gondolta. Hivatkozom az Új Testamentumra.

Az emberek 2000 éve igyekeznek megtalálni a hit végcélját, ez azonban csak akkor sikerülhet, ha azok, akik tudják továbbadják a táltosok

meséinek erkölcsi üzenetét, azok, akik őseik lélekhorozói, és tudják, hogy a lelkük mélyén működő isteni erkölcs az emberi lélek szabadságának kulcsa, a jószág és szeretet szellemében teremtett világ fennmaradásának egyetlen esélye, ha ezt az erkölcsöt gyakorolja. Akinek lelkében működik annak kötelessége tovább adni. Egyrészt, hogy felébressze azt, akinek a tudattalan mélységében ugyanez szunnyadozik. Másrészt, hogy aki ennek hiányában, de világra jött, higgyen, s így „ha meghal is élni fog”. Ugyanis Jézus ugyanezt tanította. Jézus tanítása visszacseng a népmeséinkben.

Karácsony estéjén és az év minden napján csak mondjátok, mondjátok, mondjátok Jézus fé-

nye látófa a Teremtő felé vezető út mentén. Áldott Békés Napokat és Ünnepeket kívánok kedves mindnyájatoknak.

HATTYÚS MESÉK

Üveg király lánya (74-86. old.) Király virágoskertje, karcvai népmesék. Gyűjt. Nagy Géza Akad. k.

A tizenhárom hattyú (149-157. old.) Benedek Elek összes meséi. I-III. köt. Szukits K. 1929. Reprint

Hattyú vitéz (II. 251-256. old. Benedek Elek i.m.) (Lohengrin)

Kondás Jankó (II. 443-449. old.) Benedek Elek i.m.

Halász Józsi (II. 259-265. old.) Benedek Elek i.m.

HATTYÚ VITÉZ²

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy öreg király, s annak egy dali szép fia. Meghal az öreg király, a királyfira marad az ország, de nem volt felesége. Gondolja, elmegy világot látni, benéz ide is, benéz oda is, majd talál magához illő feleséget.

Amint megy, mendegél egy rengeteg erdőn keresztül, meglát egy szép fehér szarvast. Lepakja válláról a nyilát, megcélozza a szarvast, de az megszólal:

– Ne lőj meg, királyfi! Nem vagyok én szarvas, a tündérr királyné változtatott azzá, mert szebb voltam, mint az ő leánya. De ha valaki feleségül venne, ismét leánnyá változom.

Mondja a királyfi:

– Hát csak gyere ide! Ha csakugyan úgy van, amint mondod, szebb vagy a tündérr királyné leányánál, feleségül veszek.

A fehér szarvas erre megrázkódott, s egyszeriben olyan szép leány lett belőle, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem.

Hazaviszi a király a szép leányt, papot hívat, megesküsznek. Hét hónapig tartott a lakodalom, aztán éltek nagy békességben, mint két gerlicemadár.

Hanem egyszer mi történt, mi nem, a királynak háborúba kellett mennie, s a feleségét rábízta az ő vén dajkájára, aki huncut boszorkány volt, de a király arról nem tudott semmit.

Hát halljatok ide, mi történt! Az történt, hogy míg a király odavolt a háborúban, az isten hat fiúval s egy leánnyal áldotta meg a királynét. De a vén boszorkány, még mielőtt a királyné láthatta volna gyermekeit, ellopta azokat, s hét kutya-kölyket tett helyükbe.

Volt a vén boszorkánynak egy istentelen rossz fia, annak a kezére adta a hét gyermeket. Kiküldte vele az erdőbe, hogy ott ölje meg őket. De mikor a legény a gyermekeket letette a földre, s kihúzta a kardját, hogy megölje, a gyermekek olyan édesen mosolyogtak rája, hogy még ennek az istentelen legénynek is megesett a szíve rajtuk, s nem volt lelke, hogy megölje őket!

Hazament a legény, s azt mondta az anyjának, hogy megölte a gyermekeket.

Lakott ebben az erdőben egy öreg remete, az megtalálta a hét gyermeket, fölszedte a köpenyegébe, s bevitte a kalibájába. Ott szépen lefektette egymás mellé, s jött mindjárt egy fehér szarvastehén, az megszoptatta a gyermekeket, s három esztendeig odajárt minden nap, minden éjjel a szarvastehén, szép sorjában a gyermekeket szop-tatta. Mikor aztán akkorára nőttek, elbúcsúzott tőlük, s eltűnt a sűrű rengeteg erdőben.

² Benedek Elek: Világszép Nádszál kisasszony és más mesék. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest. 1960.

Telt-múlt az idő. A gyermekek már hétesztendősek voltak, s honnét, honnét nem, a vén boszorkány megtudta, hogy élnek. Volt a boszorkánynak egy leánya. Most azt küldötte ki az erdőbe, s meghagyta neki, hogy ölje meg a gyermekeket, s vegye le nyakukról az ezüzláncot. Mert hogy szavamát össze ne keverjem, mikor a gyerekeket elküldötte a fiával, egy-egy ezüzláncot akasztott mindegyiknek a nyakába.

Kimegy a leány az erdőbe, s hát amint megy, éppen akkor fürdik egy tóban a hat fiú közül öt, s a leánya. Nézi, nézi a leány a gyermekeket, de ennek sem volt lelke, hogy megölje őket, olyan szépek, olyan kedvesek voltak. De a nyakukról levette az ezüzláncot, hazament az anyjához, s azt hazudta, hogy megölte a gyermekeket.

Hát ahogy levette az ezüzláncot a gyermekek nyakáról, csak hallgassatok ide, mi történt! Mind a hat gyermek egyszeriben hattyúvá változott.

A legidősebb királyfi odavolt a faluban a remetével, s mikor visszajöttek, keresték mindenfelé a gyermekeket, kiabálták a nevüket, de nem találták sehol. Mennek a tóhoz, hát ott úszkál hat hattyú, tátogatják a szájukat, mintha akarnák mondani: látod, látod, mivé lettünk – s hullott a könny a szemükből.

Eközben a király hazajött a háborúból, s mondják nagy bánatosan, hogy mi nagy szerencsétlenség történt: gyermek helyett kutyakölykökkel verte meg az Isten. Hej, istenem, megszorodott a király! Nem tudta, mit csináljon. Az egyik azt mondta, hogy a királyné ártatlan, a másik azt

mondta, hogy bizony nem ártatlan. Az egyik azt mondta, hogy a királynét elevenen kell elégetni, a másik azt tanácsolta, elég lesz, ha tömlöcbe vetik.

Fájt a király szíve, majd meghasadt, de addig beszéltek a fülébe, hogy a királynét tömlöcbe vettette.

Telt-múlt az idő, eltelt húsz esztendő. Akkor az öreg remete elmondta a legidősebb királyfinak, hogy az erdőben mint találta meg. Hogy királynak a fia, s hogy mi történt az édesanyjával.

Nem volt maradása a királyfinak, indult a hazájába. Éppen akkor ért a király udvarába, amikor a király kihirdettette, hogy akar-e valaki megverekedni ezzel s ezzel a herceggel, aki most is azt állítja, hogy a királyné bűnös volt.

Hiszen hirdethette ország-világszerte, egy vitéz sem húzott kardot a királyné mellett. Ment a királyfi, s jelentette, hogy ő megverekszik életre-halálra. Először kardra mentek, de csak egyszer csaptak össze, mind a kettőnek a kardja kettétört. Aztán mentek buzogányra, s a királyfi úgy fejbe vágta az ármányos herceget, hogy gonosz lelke mindjárt kirepült.

A királyfi egyszeriben ment a király színe elé, s elémondott mindent, ahogy történt. Mutatta nyakán az ezüzláncot. Hogy ilyen lánc volt a többi testvérének is a nyakán. De mikor elvették, hattyúvá változtak, s vissza sem változnak igaz képükre, míg az ezüzláncokat elé nem kerítik, s a nyakukra vissza nem teszik.

Hej, uramistenem, örült a király! De szörnyű haragra is lobbant. Megfogatta a vén boszorkányt, eléadatta az ezüzláncokat, akkor aztán a testét kétfelé vágatta, s a vár kapujára kiszegette.

Azalatt kihozták a tömlöcből a királynét, s elhozatták az erdőből az öreg remetét is. Aztán indultak mind az erdőbe ahhoz a tóhoz, ahol a hat hattyú szomorkodott.

Hát amint odaérkeznek a tóhoz, úsznak a hattyúk feléje nagy örömmel. Kinyújtják a nyakukat, hogy tegyék rá az ezüzláncot. S uramteremtőm, akkor veszik észre, mikor ötnék a nyakára tették a láncot, hogy a hatodik lánc hiányzik. A legkisebbnek, aki fiú volt, nem jutott lánc. A többi négy fiú s a leány visszaváltozott igaz képére.

De lett erre nagy, erős szomorúság. Kérdik ettől is, attól is, vajon hová lett a hatodik ezüzlánc. Eléáll egy inas, s jelenti:

– Abból a vén boszorkány ezüstpoharat csináltatott.

A hattyúnak maradott királyfi nagy búsan visszaúszott a tó közepébe. A király s a királyné a többi gyermekével keserves sírás közt visszament a palotába. Keresték mindenütt az ezüstpoharat, tűvé tették a palota minden zegét-zugát, de nem találták. A királykisasszony mindennap kiment a tóhoz, mert ő legjobban sajnálta a testvérét, s egyszer mit gondolt, mit nem, kiakasztotta a nyakából az ezüstitlancot, a hattyúnak a nyakába akasztotta, s abban a szempillantásban hattyúvá lett a királykisasszony, a testvére pedig visszaváltozott igazi képére.

Mondja a királyfi a hattyúvá lett királykisasszonynak:

– Köszönöm, hogy megváltottál. Ne félj, nem hagylak soká hattyú képében.

Volt a tó partján kikötve egy csónak, abba beleült a királyfi, s kérte a hattyú királykisasszonyt, hogy húzza el a tónak a túlsó partjára. Ott van egy vár, abban lakik egy királykisasszony. Az lesz az ő felesége, vagy senki ezen a világon.

A királyfinak volt egy aranypántlikája, azt a csónakhoz kötötte, a hattyú királykisasszony a szájába fogta az aranypántlikát, úgy húzta a testvérét, Hattyú vitézt. Szépen odahúzta hattyú királykisasszony a tó túlsó partjára Hattyú vitézt, s hát éppen akkor érkezett a vár udvarába, amikor tele volt az udvar királyfiakkal, hercegekkel, hogy megívjanak a királykisasszonyért. Volt egy közöttük, aki mindenkit legyőzött, s éppen szólni akart a király, hogy neki adja a leányát, amikor megpillantotta Hattyú vitézt, s mondta:

– Várjatok egy keveset, imhol jön egy vitéz.

Kiáll Hattyú vitéz azzal a híres vitézzel, összevágznak, hogy ég-föld megrendül belé. Viaszkodnak egy órát, kettőt, s az lett a vége, hogy fűbe harapott az a híres vitéz.

Mindjárt megtartják a lakodalmat, s ott marad Hattyú vitéz a várban. Eltelik egy esztendő, eltelik kettő, már egy szép kicsi fiuk is volt. Akkor elkezdenek suttonni az udvarbeliek, hogy azt sem

tudják, ki fia-borja ez a Hattyú vitéz. Hátha valami ágrólszakadt jövevény. Addig súgnak-búgnak, addig beszélnek, hogy a felesége is megszólítja Hattyú vitézt.

– Ugyan bizony, lelkem, uram, nem mondanád meg, honnét, miféle országból hozott téged a hattyú azon a csónakon?

Sírva fakadt Hattyú vitéz, s mondta a feleségének:

– Jaj, lelkem, feleségem, miért kérded ezt tőlem? Most már nekem nincs itt maradásom. Te özvegyen maradsz, kicsi fiam árván. El kell mennem, s a jó Isten tudja, térek-e még vissza.

Hiába sírt-rítt az asszony, elbúcsúzott Hattyú vitéz, keserves sírás közt otthagya feleségét, kicsi fiát, ment a tóhoz. A hattyú királykisasszony szépen odahúzta a csónakot a tó partjára, beleült Hattyú vitéz, vitte a csónakot szép csöndesen, s meg sem állott, meg sem pihent, míg a tónak a túlsó partjára nem ért.

Hazamegy a királyfi, de lett, istenem, nagy öröm, hogy ím a hatodik fiú is megkerült. Mindjárt mentek együtt a királykisasszonyért – mert közbe legyen mondva –, megtalálták az ezüstpoharat. Ezüstpohárból láncot verettek, a hattyú királykisasszonynak nyakába akasztották, s ím, az is visszaváltozott igazi képére.

No de a királyfinak sem volt maradása ott-hon. Ment a felesége s a kicsi fia után. Vele ment háromszáz lovaslegény: úgy vágattak be a várba. Most bezzeg nem mondta senki, hogy ágrólszakadt jövevény. De örült az asszony is, hogy az ura igazi királysarjadék, s csaptak nagy vendégséget. Hét nap s hét éjjel muzsikált a banda, akkor aztán felkerekedtek gyerekestül, mindenestül, s mentek Hattyú vitéz hazájába.

No, éppen jókor jöttek a király udvarába. Ott már állott a lakodalom. Egyszerre volt a lakodalmak az öt fiúnak s a leánynak. Újra megtartották Hattyú vitéz lakodalmát is. Hencidától Boncidáig folyt a bor s a pálinka. Még a sánták is járták, ahogy tudták. Tán még ma is járnak.

Aki nem hiszi, járjon utána.

Rónai Lászlóné

A lélek erejének szerepe a gyógyításban

l/ Az ember alapvető feladata: az örökkévaló harmonikus fejlődés. Az Isten a teremtésünknel feladatokat állított elénk, mely több lépcsős transzcendens, metafizikai folyamat. A mai kor emberének a következő célok kell kitűznie, amennyiben a sorsát a saját kezébe szeretné venni:

- *Öntudatra ébredés,*
- *Befelé figyelés, a *lelkünk jelzéseire,**
- *Megingathatatlan HIT, szándék, akarat,*
- *Változtassunk önmagunkon, s a közvetlen kapcsolatot megteremtése Istennel, (transzcendencia)*
- *Öngyógyítás, átváltozás az emberi testben, a DNS-ben,*
- *Az Életfán való barangolás különböző dimenziókba, Tudatszint emelés,*
- *Mások ébresztése, gyógyítása.*

A legfontosabb ezek közül: az Istennel való kapcsolat megteremtése! Az örök fejlődés folyamatában meg kell tanulnunk úgy gondolkodni, cselekedni, mint a Teremtő. Az Ember Isten képére és hasonlatosságára teremtett, lehetőségei határtalanok. De ahhoz, hogy ezeket alkalmazni is tudjuk, ismerni kell az Isteni törvényeket és főként el kell higgyük, hogy az Ember teremtő erővel bír. Ösztönösen tudjuk, hogy Isten meghallgat, segít és véd, ez a tudás megerősít minket, magabiztosságot ad a holnaphoz.

Itt a 3 dimenziós Földön a legoptimálisabb megnyilvánulásunk az Emberi test-Lélek-Szellem egysége. Ha egy szál magunk élnénk a Földön, akkor sem volnánk egyedül!

Kezdjünk elvégre befelé figyelni, Lelkünk jelzéseire, mely asztrál testként nem szóban, hanem elsősorban érzésekben szól hozzánk nappal, éjszaka pedig álom által üzen. *Hol van a lelkünk?* Mutogatunk a szívünkre és a homlokunkra is a talamusznál. Mindkét helyen ott van. Fizikai testünk körül a 4-es aura rétegünk, az asztrál- vagy a Lélek-testünk van. A szív és a homlok csakráinkhoz kapcsolódik. Egy átlagos embernél fizikai testétől minden irányban kb. 60 cm-re sugárzik szét, spirituális embernél viszont lehet 1,5 m-es a sugárzása. A formája a fizikai emberé, van keze, lá-

ba, feje. Színe optimális működésnél lehet fehér, rózsaszín, zöld, vil. kék, de mindig pasztell szín. Mérete: max. 4 mikron, mely csak beavatott, magas etikai és tudatszintű embernek van.

A lélek híd az alsó síkok és a szellemvilág között.

A holisztikus gyógyítás egyik alaptétele: a *Léleknek olyan fontos a szerepe az életünkben,* hogy nem csupán a negatív érzéseinkből, képzelődéseinkből eredően tud lelki bajokat előidézni, hanem „fizikai, testi” organikus elváltozásokat, testi betegségeket is képes okozni és gyógyítani egyaránt!

Ma is agyonhallgatjuk a Lélek gyógyító erejét, sőt az egyes nyilvánvaló eredményeket is – ellenérvek sokaságával – személyes támadások érik. (pl. az ideggyógyászat terén)

A hit, az akarat és az optimista szuggesztív képzelőerő együttesen növelik a Lélek gyógyító erejét. Ezek nem a misztikumon, hanem a lélektan elismert tényein alapulnak! Ezek az erők természetes adottságaink, így minden ember számára elérhetőek.

2./ Születéskor kapunk egy életenergia mennyiséget, arra az élet-feladatra, amire vállalkoztunk leszületésünk előtt! Ezt addig pazaroljuk, tévelygünk, míg rá nem döbbenünk, mi is itt a feladatunk: az ami igazán értelmet ad földi életünknek, és minőségileg jobbá válunk tőle! Az ehhez szükséges életerőt/csít pótolni lehet számtalan módon. (Lélegző gyakorlatokkal, meridián tornával- és masszázssal, jógával, imával, napi meditálással, pozitív gondolkodásmóddal, stb.)

Kinek van *életcélja*: 1 hónapra, 1 évre, 10 évre, 100 évre? Legyen! Emberünket tovább is lehet éltetni, mint 75-80 év, csak higgyük el és tegyünk érte! Képileg is erősítsük meg és bármi történik, ne engedjünk belőle! Csakis pozitív célok legyenek: pl. lesz egy kényelmes házam, kerttel, itt élünk együtt a férjemmel, s a két gyermekünkkel! stb. Teremtő gondolataink vannak, mit csak a KÉTSÉG rombolhat le. Ragaszkodjunk hozzá, mert amire gondolunk, azt éltetjük energiánkkal!

3./ Nem elég változtatni gondolatainkon, tegyük azt minden napi ÉLETMÓDDÁ! Elmondom *a 8 mp-es szabályt a pozitív gondolkodás megtartásához*: ha önmagunkkal vagy másokkal szemben negatívát gondolunk, 8 mp-en belül még semmissé tehetjük, mondjuk magunkban: „Törölve, törölve, törölve a negatív gondolatokat! Életemben minden a legnagyobb rendjén van, úgy legyen! Istennek legyen hála!” Eleinte rengeteget fogunk törölni, s ha nehezen menne a pozitív gondolatra áttérni, a mutató ujjunk körömvégét vájjuk a hüvelyk ujjunk körme alá és a fájdalom azonnal törli az előző gondolatot. Miért fontos ez? Mert a rosszat is teremteni tudjuk (félelmet, aggodást, irigységet, stb.) és előbb-utóbb betegségként íródik át az emberünkre. (Jézus: nem az a baj, ami kintről befelé, hanem amit belülről kifelé áramoltatunk.) Ha mi mérgezzük, az minket mérgez végül! Minden gondolatunk, szavunk, tettünk végül visszazáll ránk! Ha örömet adunk, az örömet, ha bánatot adunk, akkor azt kapjuk vissza! Ok-okozat törvénye, nem emberi, Isteni trv. (Jézus: csak azt tegyék másokkal, amit szeretnétek, hogy mások is tegyenek veletek! vagy Jó tett helyébe jót várj! stb.) Reggel fölkelünk mondjunk köszönetet a Jó Istennek az éjszakai nyugodalomért, az ételünkre, italunkra kérjünk áldást és köszönjük meg. 20 percet minden nap szánjunk magunkra, relaxáljunk, hunyjuk be a szemünket, csak a lélegzetünkre figyeljünk, szívjuk be a jót, és fújjuk ki a feszültséget, behunyt szemünk mögött lássuk, amint a jézusi tiszta fehér, aranyfény fentről ránk hullik és mi fürdünk benne, tisztulunk és gyógyulunk, végül köszönjük meg! Este pedig szívből mondjuk el az imánkat, ne darálva, hogy oda sem figyelünk, mert úgy nem ér célba! Bocsássunk meg mindenkinek, önmagunknak is, ha a nap folyamán bántottunk valakit gondolatban, szóban, tettben, vagy minket bántottak meg.

4./ Legyen bennünk hála és a köszönet, ne aggódjunk folyton, ne elégedetlenkedjük, ne irigykedjünk! Legyünk megbocsátók, – önmagunk felé is – ! Ezzel pszichológus nélkül is el tudunk engedni, fel tudunk oldani olyan *negatív blokkokat, falakat*, amiket mi magunk építettünk, lehet, hogy már előző élethől is! Ha ezeket lebontjuk magunkban megbocsátással, az energiaáramlás ismét egyensúlyba kerül mindhárom testünkben. (Jézus:

Nem 7-szer, de 77-szer is meg kell bocsátanunk!) *Mindezzel beindítjuk az ÖNGYÓGYÍTÓ folyamatokat is, melyek felülről a szellemi és a lelkünk szintjéről indulnak ki, és végül kivetülnek, átíródnak a fizikai testünkre!!! Transzcendencia, metafizika és mondhatom, hogy sejt szinten, genetikai szinten is megtörténik a hatás! Ne várjunk mindent az orvosoktól, mi is tehetünk!*

5./ Ha csak egyetlen életünk lenne, mindennek nem sok értelme volna, de a reinkarnáció folytán egy EON-ban sok-sok életünk lehet, a lélek s a szellemtestünk, – ami általában láthatatlan nekünk – tovább él (halhatatlan), majd ismét leszületünk, s az előző életeink kihatnak azok minőségére! Érdemes most helyt állni becsülettel, a kapott talentumot kibontani, tovább csiszolni. Ha már Öntudatra ébredtünk, akarunk változni is és azt minden nap meg is éljük, erős HITÜNKKEL, a *Fény úton-járóvá* válunk, ahonnan már nincs visszaút!!! *Ha mégis visszacsúszunk*, erős pofonokkal térít vissza az őrző angyalunk, aki *nagy TANÍTÓ!* Ne várjuk meg a pofonokat, előzzük meg, változtassunk magunk, önmagunkon! *S ha már mi felébredtünk, ÉBRESSZÜNK másokat is*, hisz ezt kisugározzuk a környezetünkre is. Ha egyensúlyban vagyunk, az látszik az auránkon is. Miért van az, hogy egyesek taszítanak, míg mások társaságát, közelségét keressük?

6./ *A gyógyulásban milyen lélekből eredő erők közreműködnek?*

– Elsősorban a *HIT*. *HIT a Teremtő Istenben*, és *HIT Önmagunk Öngyógyító erejében*.

E két hit erősen összefügg. Immunrendszerünk feladata az állandó védelem biztosítása, így óriási készletet tart fenn a számára káros anyagokból, betolakodókból. A nyiroksejtek milliárd különböző célpont felismerésére képes jelfogót, un. receptort képesek elkészíteni. Ez a „fegyverkészlet” a kórokozók felismerését teszi lehetővé. Ez a választék csodálatos módon lehetővé teszi a szintetikus anyagok felismerését is! Mily csodás az immunrendszerünk mindent felismerő képessége! A sejtek többsége persze nem találkozik neki megfelelő antigénnel, ezért azok 1-2 hét múlva elpusztulnak, de az immunrendszerünk nap, mint nap újra előállítja és rendelkezésre tartja ezt a hatalmas méretű „ellenanyag” készletet.

A *HIT pozitív, gyógyulásra összpontosító erőt hoz létre*. Így javul az idegrendszer állapota, s jobban tud kommunikálni az agy a szervekkel. Az immunrendszer hatékonyabban dolgozik, a beteg gyorsabban gyógyul.

Ha valaki a gyógyfűvekben hisz, attól fog meggyógyulni, ha a gyógyszerekben, vagy egy bizonyos orvos személyére esküszik, attól lesz jobban. Ha Szűz Mária gyógyító erejére támaszkodik, attól javul, ha saját képzelete, önszugesztioja révén, akkor attól. Egyet *tilos* csak: a betegben *KÉTSÉG-et ébreszteni*, hitében megingatni.

A *HIT nagyon erős, megingathatatlan gondolatsor, rendkívüli erő koncentrátum, ami könnyen megvalósul*. A teremtésben minden ugyanabból a forrásból származó alap-erőből épül fel. A teremtés első fokozata a gondolat, a második a *kimondott szó* és a leírt szó, a harmadik a tett.

Attól függően, hogy milyen sebességű, rezgésű egy energia forgása: látható vagy láthatatlan a számunkra. A gondolat egy magas rezgésű erő, ezért láthatatlan. Ha több ember közös célért küzd, gondolataik egyesülnek, ilyenek a gyógyulásra irányuló gondolatok is. *Egységben az erő*. Pl. csodálatos gyógyulások búcsúhelyein sok ember imádkozik ugyanazon célért, így koncentrált erőformák jönnek létre, *valóságos* gyógyulások történnek.

– Másodsorban szükséges *az őszinte gyógyító szándék és az akarat*.

Akik nagyobb energiákat képesek mozgósítani és ehhez megvan a gyógyító szándék és akarat is, az átlagosnál nagyobb gyógyító erőt képesek átadni másoknak is. Úgy mondjuk, valaki született gyógyító, de ha nincs hozzá szíve, őszinte gyógyító szándéka, mit sem ér! Ha képessége szívvel, tiszta erkölccsel is párosul jelen életéből, akkor viszont bármilyen (nem mérgező) eszközzel képes gyógyítani: lehet orvos, természetgyógyász, bioenergetikus, pszichoterapeuta, meridián gyógyító, stb.

Tudjuk, hogy minden szerves, szervetlen, az ásványok, sőt a színek is – a rájuk jellemző rezgéstartományban – *rezegnek*. Ez műszeresen mérhetően, különböző intervallumot, tartományt mutat. Amikor egy szerv megbetegszik, rezgéstartománya eltér az egészségestől, szó szerint *lehangolódik*. Ha ez a rádióval történik, állítunk a kereső gombon és az adás tisztán hallható. A beteg szervek akkor állnak vissza az egészséges „adás-

ra”, ha a Lélek erejével (hit, szándék, akarat) az agy besegít nekik az immunrendszer által. Ezen az elven alapszik a Magneter készülék, vagy az un. Kolcov-lap is. Amennyiben ez a „lehangolt” állapot már hosszabb ideje fennáll, *vagyis ha krónikus, makacs* és visszatérő a betegség fizikai síkon, akkor más módon is segítenünk kell az egészség helyreállítása érdekében. És itt jönnek az alternatív gyógy módok, technikák sokszínű lehetőségei *lelki és szellemi síkon* egyaránt.

7./A *lelki szint* leginkább az érzésekben nyilvánul meg aggodás, irigység, félelem, gyűlölet, elégedetlenség, a megbocsátás hiánya stb. – mint negatív érzések. A szeretet, a harmónia, békesség, öröm, elengedés képessége, stb. – mint pozitív érzések. A *tartós* negatív érzések, gondolatok megbetegítének, a *tartós* pozitívak pedig gyógyítanak. Ebből következik, ha valaki tartósan beteg, a saját érdekében szabaduljon meg negatív személyiségjegyeitől, rendezze kapcsolatait és *főként bocsásson meg önmagának és mindenki másnak is!* Jó érzésekre, tiszta, örömteli gondolatokra, kapcsolatokra törekedjen életében.

Ha ez nem sikerül egyedül, *kéjjen segítséget* hite szerint! Ezen a szinten jó példa erre az orvosi világból a *gyakorlati eredményeiben* és tudományosan is bizonyított *SIMONTON-tréningnek* nevezett önszugesztív, képzelőerőn és akaraton alapuló, relaxált állapotban végzett, un. hitgyógyulás! SIMONTON amerikai onkológus és felesége dolgozta ki. A betegek aktívan kell tennie az öngyógyulás beindításában, napi rendszerességgel, tartósán. Elsősorban erős HIT kell hozzá Istenben és önmagában, másodsorban fel kell tárnai a betegséghez vezető lelki blokkokat, majd feloldani, elengedni azokat, végül pozitívan változtatni személyiségjegyeinken és életmódunkon. Naponta háromszor imaginális, képi belső megjelenítéssel elképzeljük pl. immunrendszerünket katonából álló hadsereggé. Látjuk, hogy jelenleg a katonák sebesültek, legyengültek, ezért bekötözzük, gyógyítjuk sebeiket, pihentetjük őket, kényeztetjük. Majd a beteg szervezet magunk elé képzelve rohamra indítjuk a katonáinkat azzal, hogy az egészséges sejteket nem, de a betegeket pusztítsák el. Látjuk az azonnali részeredményeket. Ezt tartósan ismétljük, amíg a szervünket teljesen egészségesnek nem látjuk. Bár a technika egyszerű,

LÉLEKGYÓGYÁSZAT

mégis jobb igénybe venni *gyógyító segítségét*, aki a beindításban segíthet, utána egyedül is tudjuk rendszeresen végezni. A tréninget a gyógyulás után sem célszerű teljesen abbahagyni, a tartós eredmény érdekében.

A szellemi szint a legmagasabb szintű gyógyítás, s abban ma már remélem egyetértés van, hogy a szellemvilág is létezik, finom rezgésű, magasabb dimenziókban. *Az ember legmagasabb szintű énje, a Szellem teste is az Isteni forrás energiájával azonos!* Szellemtestünk nem itt a Földön van, de össze vagyunk vele kötve. Ez megmagyarázza, hogy az Isten a saját képére teremtette az Embert. *A legfinomabb, láthatatlan energiákból induló un. SZELLEMGYÓGYÁSZAT által beindított síkokon gyógyító, sőt akár szerveket cserélő és visszánövesztő folyamatok is átíródnak a fizikai testre és ott megnyilvánulnak!! A Szellemgyógyászat szinte nem ismer lehetetlent, igen kevés betegségfajta az, amit ne tudna ma már gyógyítani, mindenféle orvosi, fizikai eszköz nélkül, sőt hozzá sem érve a beteg fizikai testéhez!*

Megemlítem az európai szintű, jeles magyar megalkotóját és tanítóját *ifj. Csontos Gyulát*, aki

Felvidéken él. Itthon egyre több tanítványa van, így pl. *Kercselics Imre*, aki sok éve bizonyítja a gyógyászat sikerét és adja tovább tudását. *Szabó Katalin* tisztán látó és szellemgyógyász munkássága kiemelkedő, több mint 20 éve szellemi iskolát alapított itthon, mely már külföldön is működik! Külföldön kiemelkedő a ma 53 éves *Grigorij Grabojov*, aki bizonyítottan visszánövesztett szellemi erők segítségével pl. epehólyagot, vezetőkeivel, melyet orvosilag előzőleg eltávolítottak. Grabojov újgenerációs gyermekként, feladattal született Kazahsztánban, Bogarában. 5 éves korában már tudta, hogy feladata a ma élő emberiség tanítása és megmentése.

Szellemgyógyász csak képességekkel született, vagy azokat tanulással megszerzett, az égiekhez közvetlen csatornával rendelkező, tiszta lelkű és szellemű, magas tudatszintű ember lehet!

Végül ideje átfogalmazni a régi mondást:

Nem csak az az igaz mondás, hogy „*ép testben ép lélek*”, de a beteg lélek az ép testet is betegé teszi, viszont az *ép lélek* még a beteg testet is igen nagy mértékben képes meggyógyítani! – *A hangsúly tehát a lelken van !!!*

Énekkal gyógyító táltos, övén a jellegzetes tarsoly, kezében a tradíciók szerint elkészített dob és dobverő. Hagyományőrző felvétel a mai korból (Internet)

Tibold Szabina

Földi utunk a Mindenség felé

(Gondolatok a Magyar Őskutatási Fórumra – 2015 augusztusa)

Nehéz megtalálnom a megfelelő hangot azoknak a gondolatoknak a kifejtésére, melyek most bennem keringenek. A világban történő változások, az időjárás döbbenetes kontrollálásától az élelmiszerek mérgezéséig, a népek lázadásaitól a globális szétszóródásig, a nem kívánt, de ránk kényszerített idegenek beáramlásáig minden egy végzetes káoszra mutat világunkban. Annyi rossz történik körülöttünk, hogy szinte számon tartani sem tudjuk már mindazt, amiért feje tetejére áll bennünk a lélek rendje. Mégis érezzük, hogy kétségbeeséssel nem lehet megoldani semmit sem, elsősorban nem ennek a globális méretű ördögi zűrzavarnak a kimenetelét. Nem is egyéni feladatunk ez, hanem egy közösségi erőfeszítésre vár. A kérdés, van-e közösségünk? Pontosabban, egyáltalán tudjuk-e még, mi az a *köz-össég*?

Valamikor népünk köz-tudattal élt, együtt gondolkodott és vigyázott egymásra, településeire, Nemzetére. Még volt több ezer éves kultúrája, hagyományai, nyelve, írása, szimbólumai, dallamai, ritmusai és varázserejű-regői. Igazágtudatban neveltetett és abban élt. Bízott a Jóistenében, Boldogasszonyában, Szent Bábájában, az Ősei szellemében. Élt a Szeretet törvénye szerint, tisztelettel, szerénységben, de állandóan harcra készen, hogy megvédje azt, ami léte és övéi öröklött alapja, azoktól az erőktől, melyek azokat veszélyeztették. A mások által becsempészett hamisságot fel sem ismerte, csak amikor már késő volt. A naiv, tiszta lélek balsorsa ez, hogy meg kell ismernie, s még alkalmaznia is esetenként a csalárdságot, hogy megőrizhesse egzisztenciáját. Ezt a sátáni dominanciát látjuk ma, s ezt nyeljük le keresztben nap, nap után. Elfogadjuk, hogy mindez a sok rossz, már véglegesen megváltoztathatatlan...

Sokan alkalmazkodnak az „új ritmushoz”, mondván, hogy ez korunk zenéje, erre kell táncolnunk. Csakhogy ezt a zajt és disszonanciát nem lehet megszokni, mert nem ennek a követésére vagyunk formálva. Pontosán az ellenkezője igaz, hiszen isteni mintára voltunk teremtvé, s az a minta *káoszból rendet, disszonanciából harmóniát terem, s célja, hogy bevilágítsa a sötétséget*.

Ebben az értékrendben szemlélvén valóságunkat, a válasz tisztán kell, hogy csengjen a szívekben: Az isteni mintát kell követnünk és törekednünk a fent említett értékek létrehozására mindennapjainkban is. A minőségünk szemmel tartására és önmagunkból való megvilágítására kell törekednünk. Ha felismerjük az Idő relativitását, képlékenységét, akkor úgy tudjuk alakítani a dolgainkat, hogy minden elférjen benne. Amerikában van egy kifejezés „it only takes a New York minute” (csak egy 'New York perche' telik) mivel köztudott, hogy New York lakói állandóan rohannak, mint a megszállottak, felgyorsítván az időt, s görbítvén a teret. Nekünk nem kell rohannunk, hanem a saját ritmusunkhoz kell mérni lépteinket komótosan, mint a gazda, aki végigsétál portáján és felméri egy pillantással mi van rendben, mi kér figyelmet. *A titok a megpillantásban és felmérésben, nem a rohanásban rejlik.*

Információ tömegek, amelyek különböző médiákon keresztül érkeznek hozzánk, gyakran elmentmondásosak, s java részük depressziót vált ki belőlünk, majd fárasztó tehetetlenség érzetet. Nem csoda, hiszen pontosan ez a célja, mivel semmit nem tudunk csinálni azzal a sok rosszal és gonosszal, amit az arcunkba fröcskölnek. Ez egy világjelenség, nem csak itthon érvényes, s ezért úgy kell felismerni, mint a boldogságkereső, jóhiszemű emberek legnagyobb ellenségét. **Meg kell állítanunk a befogadását**, s ezt magunk is meg tudjuk tenni, egyénileg. Ehhez semmi más nem kell, mint engedni azokat átrepülni az éteren, különösebb figyelem rászentelése nélkül. Ami lényeges számunkra, az úgyis megtalál és tudjuk, hogy valóban figyelmünkre, megoldásunkra szorul.

Megoldás, mely úgy tűnik nem is létezhet jelen perspektívánkból. Pedig létezik, hiszen pontosan ezen a fogalmon nyugszik e felállított Univerzum rendje. – Probléma-megoldások azok a kihívások, melyek értékét adják egzisztenciánknak. Megtalálni a harmóniát két agyféltekénk között és megépíteni gondolati hídjainkat, melyek átvezetnek e feneketlennek tűnő mélységek felett.

A *megoldáshoz* először fel kell mérnünk a *problémát*. Eszembe jut kisiskolás korom egyik számtanórája, amikor is nagy érdeklődéssel fogtam hozzá egy feladat megoldásához. Új volt, s ki is silabizáltam a saját fejem szerint. Sajnos, bár az eredményem jó volt, a tanító néni nem fogadta el, mert a levezetésem nem úgy volt, ahogy ő kívánta. Azt hiszem volt is ebből valami probléma, arra már nem emlékszem, csak arra, hogy ezután nem bíztam a saját józan eszemben, s nem is ment a matek soha nekem jól az iskolában. Elveszítettem az önbizalmam és az érdeklődésem is befagyott. Ezt azért meséltem el, mert nem szabad az ilyen élményeknek bedűlni, mint én tettem. Lehet, hogy vannak ügyes, gyors megoldások, de nem biztos, hogy azok az egyedüli járható utak célunk eléréséhez. Jelen korunk többszörösen hatványozott problémáinak megoldásai elképzelhetetlennek tűnnek első ránézésre. Azt kell mondanunk mégis, hogy *„nincsen olyan gond, amire nem létezik valamilyen megoldás”*.

El akartam ezt mondani, mert naponta szükség van az önerősítésre, s csak az tud hathatón tenni a köz-össégért, aki tiszta szellemben, önerővel rendelkezik, képes a lényegre kiválasztani, s megmenteni azt a statikusságtól.

Különböző világkorok, különböző felismerések, mind apró lépések a tökéletes kiteljesülés felé. Úgy néz ki, hogy valami az emberiséget kimozdította abból a természetes egységből, melynek általában utolsó teremtménye (koronája) ő maga, s büszkén hordozza Isten arculatát.

A kérdésem, hogy ez valóban így lenne?

Lehet, hogy egyszer talán így volt abban a világban még, amit Aranykornak hívtunk, amikor a gonosz még nem fertőzte meg jelenünket, jellemünket. Az gonosz egyik taktikája a *szemfényvesztés*, a másik az *ellentmondásba keverés*, a harmadik a *kísértésbe ejtés*. Erre a három fonákra kell odafigyelnünk. Nem hinni semmiben, amit a jóérzésünk, erkölcsi tisztánlátásunk nem támaszt alá. Soha ne essünk zavarba az ellentmondásoktól, hanem tisztítsuk le egy logikus következtetésre, aminek pozitív kimenetele lesz. A szemfényvesztés a bűvészek trükkje. A gonosz a legjobb bűvész, soha nem adja ki a titkát mutatványainak, s mégis leleplezhető, ha nem a szemünkkel, hanem lelki tisztaságunk szűrőjén át figyeljük füst és tükör mutatványait. A gonosz leghatványo-

sabb trükkje a *kísértésbe ejtés*, mert észre sem vesszük, hogy beleestünk annak feneketlen kútjába. A kísértés annyi formában tud ránk köszönteni, amennyi képzzettel magunk felruházzuk vágyainkat. A jól ismert mondás, hogy *„Nagyon vigyázz arra mit kívánsz, mert valóra válhat!”*, pontosan a kísértésbe eshetőségünkre figyelmeztet.

Mindenre van *ellentmondás*. A zsidó apák egyik nevelési módszere, a szórszálhasogatás művészete. Megtanítják fiaikat a *fonákosság szemléletre*, s a mindennel való *ellentmondások* megvitatására, hogy eredményeként a fonáksgot is hihető tényként tüntethessék fel. A mai joggyakorlat pontosan ezen a szórszálhasogató gyakorlaton mozgatja a tehetetlen, elképedt, fejét vakaró tömegeket. A – „jobb felől üt, nekem fütyül, bal felől üt, nekem fütyül, elmehetnek...” – világosan rávilágít, hogy ez nem egy mai keletű jelenség. Viszont az, hogy egyre jobban elfajult már, s mindenki tehetetlenül, önfeláldozó rabszolgája lett rendszerének, a mi korunk, a mi szellemi tunyaságunk tükre. Már régen megállíthattuk volna, de nem tettük, mert mindenki mossa kezeit és áll csendesen a sorban, mint barom a vágóhíd előtt. Tanulja az ostoba törvényeket, szabályokat, melyeknek valójában semmi józan értelme nincsen, hogy ne-hogy bajba kerüljön véletlenül is a törvény előtt. Ezért emlékeztessük magunkat, hogy az *ellentmondások labirintusa a gonosz útvesztője!*

Emlékezzünk, hogy a *szemfényvesztés*, a *kísértésbe ejtés* és az *ellentmondás* a mozgató eleme.

Kiráz minket a hideg a gonosz működésétől, mert már itt-ott meglegyintett minket a szele, de nem a gonoszt akarom ecsetelni és erősíteni, hanem magunkat, hogy felismerhessük és ellen állhassunk neki. Természetesen, ha akarunk, mert van, aki jól érzi magát a gonosz világában. Az enyéim és én, nem érezzük jól magunkat egy ellentmondásos, szórszálhasogató világban. Szeretném, ha végre felemelkedhetnénk az energikus rezonancia hullámain egy olyan valóságba, ahol a gondolat gondolattal társul, s a hazugságnak nincsen ereje a szeretet, a jóság, a szépség és az alkotó szellem felett.

Ez is a Teremtés tervezetében van, e kitérhetetlen valóság felé haladunk. *A Magyarság az emberiség szíve és lelkiismerete*. Ezért szenvedünk

mi nagyobb fájdalommal, mint bármely más nép, mert bennünk van elrejtve az **Ősmag**, az a „program” mely genetikai láncolatunkban megmáshíthatatlan, s az emberiség és e szépséges Földanya boldog jövője függ ébredésétől.

A mi népünk rovásírással lejegyzett adatai az ősmúltról, eltűntek. Azt rebesgetik, hogy valahol a Vatikán katakombáiban vannak hét lakat alatt elzárva, hogy még véletlenül se jöhessenek olyan titkok napvilágra, amik megcáfolhatják jelenlegi globálisan elfogadott történelmi irányzatainkat. Viszont aki Magyar, annak igazán nincsen szüksége másra, mint a saját lelkébe-látásra. Érzéseken, feltörő álmoképeken, ősi területeink lélegzetében felderengő emlékpillangók követésére, melyek szárnyain megjelennek népi mintázatunk írásos, regélő emlékei.

Más népek ősi gondolatai, vallásos, filozofikus, csillagrendszeri és számrendszeri meglátásai jobban meg lettek őrizve, s kutatási alapul szolgálnak az egzaltált meglátást keresők számára. Ilyen pl. a kínai 6-os számrendszerű I-Ching, a Maya/Aztek kalendárium kis és nagy léptű számításai, az indiai Yugák, melyek mind *világkorokkal és körökkel gondolkodnak, s felvetítik az emberiség kis és hosszú távú földi sorsát, lassú evolúcióját egy letisztult valóság felé.*

A kevésbé ismert Yugákra hivatkozom befejezésül, mert amit elének vázol, személyes felismerésem volt, sokkal azelőtt, hogy a Yugákról valamit is hallottam volna még. Ez engem nagyon megrendített, s bizonyította, hogy van isteni rendszer és tervzet, melyet nekünk, embereknek kell felismernünk, s annak alapjai már le vannak fektetve, be vannak ágyazva a DNS láncolatunkba. A népek sokasága, nemzetekbe való tömörülésük nem más, mint különböző osztályai az egyetlen igaz Egyetemnek, amit Mindenségnek = Univerzumnak nevezünk. Amikor egy nép diplomázik (graduál) a földön, akkor egy másik világrendszer ölében kezdi felfedezni egy új valóság láncolatait. Ez a meglátás felmenti úgy az embert, mint népét a reménytelenség és az anyagba szorultság fojtogató kilátástalanságából. Meg kell járni az utat, megtanulni az adott leckéket, megcsinálni a feladatokat és tiszta lélekkel élni, ébredni a végtelenség hajnalain.

A Yugák szerint a világ egy mágikus hely. Ciklikusan változik, körkörös spirálon halad, de lineárisan mért. Aki képes kilépni a spirálból, a lineáris útról is letér, s akkor Idő és tér megnyílik előtte, gondolati szabadsággal. Ugyan ez a felismerés volt ajándéka annak a lélekútnak, amit én jártam meg 30 évvel ezelőtt. Azt is megértettem, hogy egyetlen akadályozója van ennek a szabadságnak, a *hamis szándék*. Carlos Castaneda táltos mester ugyan ezt mondta, hogy *minden a szándékunktól függ*. A Mindenség válaszol kérdéseinkre, hívásainkra, kihívásainkra, *pontosan olyan rezonanciával, amilyennel szándékunk megnyilatkozik*.

A Yugák(idő) nagy évköre 24 000 év. Ez lebomlik kisebb Yugákra, melyeknek Évszakaik is vannak, mint a mi napévünknek. Ezek történelmi korokat reprezentálnak. Minden kis Yuga kör megnevezett és egy Mayát, vagyis illúziót rejt magában, melyet fel kell ismerni és levetkőzni, mint kígyó a bőrére. Minden illúzió levedlése újjászületést eredményez. Azt tanítják, hogy az embernek át kell mennie és fölémelkednie négy Mayának, vagyis négy illúzióknak. Ezek a kisebb Yugák nem ugyan annyi évet tartalmaznak, mint a mi csillagövi számításaink:

Káli Yuga a legrövidebb, 1000 éves 100 év előtte, 100 év utána tranziciós periódussal.

Dwaparta Yuga a következő kor, mi ebben vagyunk, 2000 évig tart, 200 éves tranziciós periódusok előtte és utána.

Treta Yuga lesz a következő, 3000 éves, a 300 év előtte, 300 év utána tranzicióval.

Satya Yuga az *Aranykor* és a leghosszabb időtartamú, 4000 évig tart 400 év előtte, 400 év utána tranziciós periódusokkal.

A teljes ciklus 12 000 év emelkedése mely az **Aranykorban** érkezik csúcsára, majd 12 000 év amíg lesüllyed újra a *Kali Yuga*, a sötét kor mélyére.

Idézek Karen Kemptől:

„Amint emelkedünk magasabb korokba, a 'hatás' mely okozza a precessziót, ugyan akkor meg is változtatja a bolygónk frekvenciáját, következetesen az intellektust és tudatossági szintet is. Ezzel a feltöltődéssel mi fokozatosan egyre többet és többet TUDUNK arról, hogy valójában kik is vagyunk, s hogyan illünk be a Nagy Tervbe. Sze-

mély szerint én hiszem, hogy minden 1000 évben egy DNS szál újra kapcsolt, megajándékozván minket nagyobb és nagyobb potenciával. Így, amikor elérkezünk a Satya Yugába, teljesen tudatában vagyunk a saját divinitásunknak, hogy mi alkotjuk a valóságunkat a szellemünk és gondolatunk fókuszával, közösen egy hatalmasabb aspektusért, egyénileg pedig további személyes kiteljesülésért.”

Sokan a 'divinitást' és a felismerést hogy 'mi alkotjuk saját valóságunkat', félreérthetik és ÉN-centrikusnak tarthatják, pedig erről szó sincsen. A legnagyobb szerénység és tisztelet kell ahhoz, hogy felismerhessük, mi valójában társ-alkotói vagyunk a Teremtő Szellemnek. Ahogyan nem mondjuk egy kisiskolásnak sem, hogy egyetem nem létezik, csak álom, de ha létezik sem neked nyitották meg, akkor magunknak se mondjuk, hogy az alkotó lélek nem része a saját teremtésünknek. Amikor kislány voltam, elgondolkodtam Istenen, hogy valóban létezik-e, s ha igen, hogy néz ki? Behunytam a szemem és erősen vártam, hogy valami kép megjelenjen a szemhéjam mögött. Szorítottam, de semmit nem láttam, csak szikrákat a szorítástól. Végre kinyitottam őket és az első, amit megpillantott könnyekkel befutott szemem, az eltérébélyesedett vadrózsa bokor volt a lugas mellett, virágzó pompájában. Ekkor valahogy az a gondolat ütött bennem otthont, hogy a rózsabokor nem kérdez ilyen ostobaságokat, csak él és van, mert oda ültették és szereti a helyét. Nyáron virágzik, télen alszik. Az Isten benne is van, meg mindenben van, akkor annyi arca van igazán, ahány teremtménye, s még több, amiről nem is tudunk még. Ettől a pillanattól fogva Isten mibenléte, milyensége, de még a fogalma sem volt már számomra lényeges. Később minden lecke, minden öröm és bánat csak öltések voltak lelkem gúnyáján. Érzem, hogy minden pillanattal közelebb kerülünk egy még szinte elképzelhetetlen kiteljesüléshez, és semmilyen dogma nem viszik közelebb hozzá, csak egy bátor, szenvedéllyel és tiszta lelkiismerettel megélt élet. Amikor inspirációnk van, még ha egy sütemény megsütésére, vagy egy kerítés megépítésére, tegyük meg, mert a lélek kér rá minket, s örömet okoz majd másoknak is. *Az örömszerzés indíttatása talán az, ami a szeretet egzaltált megjelenési formája bennünk. Az*

örömszerzés tehát isteni sugallat, isteni cselekedet és az életünk végső fénye.

Édesanyám Turáni Jóslatát olvastam most újra, meg akartam erősíteni magamban tartalmát, s jobban emlékezni tanítására. Benne van egy gyönyörű, ősi himnusz, Bobula Ida nyelvész könyvéből, s a Tellói Jóslat pontosan ott nyílt ki, amikor kézbe vettem. Felismertem, hogy minden benne van, amit valójában el szerettem volna mondani, három versszakban. Vele szeretném befejezni gondolataimat:

ŐSI HIMNUSZ

(rovásírás alapján)

Országok Orzága,
Törvénytudás népe,
Napkelet s Nyugat közt
A Világnak fénye,
Nagy a te nemzeted,
Nagy a te végzeted,
Oly messze magasztos,
Hogy föl se érheted.

Mint a magas mennyég,
Szíved mérhetetlen,
Életed gyökere
Szent és sérthetetlen,
Hegyek, árnyas erdők,
Hős föld büszke népe,
Ez a te végzeted
Ősi öröksége.

Erős, gazdag vár vagy,
De az örök törvényt,
Amit Isten rád rótt,
Vállalnod kell önként,
Hogy beteljesüljön
Győzelmes végzeted:
Úr oltára te vagy,
Emeld fel fejedet!

IRODALOMJEGYZÉK

Gyárfás Ágnes: Tellói jóslat Pecséthengerek legendái. MBE Miskolc, 2013.

Gyárfás Ágnes: Égi Mese. MBE Miskolc, 2009.

Jose Argüelles: Earth Ascending. Bear and CO. 1988.

Karen Kemp: Yugas (Internet)

Buzády Tibor

A puli

A puli már nem is megy kutyaszámba, hanem a közismert kifejezés szerint: „A puli – az puli”. Ez a kis állat a magyar embernek többet jelent, mint bármely négylábú, és csaknem annyit, mint egy igazi kenyeres-pajtás. Versek, novellák, anekdoták százai tesznek tanúságot arról, hogy a puli a legmagyarabb kutya. Származása szerint nem tekinthetjük ugyan csak magunkénak, hiszen hasonló kutyák léteznek Tibettől, Szibériától kezdve egészen Lengyelországig. A puli mégis ízig-vérig magyar állat. Hogy miért? Mert tulajdonságai közel állnak a magyar ember tulajdonságaihoz! Dolgos, hangos, földhözragadt, érzékeny, mozgékony és nyílt egyéniségű. Vagy talán a sok évszázados munkatársát becsüli meg benne a nép?

Puli házaspár

Akárhogy is van a dolog, ez az állat szívet zsongító érzelmeket kelt minden magyarban, nemcsak odahaza, hanem tengerentúl is. Mi több! Merem állítani: nem is magyar az az ember, aki egy puli láttán nem érez tudatalatti közösséget a kis állattal!

A pásztorebernek kétféle kutya kellett. A farkasokkal, a medvékkel, a tolvajokkal a nagytestű kuvaszok és komondorok vették föl a harcot. A terelő munkához egy kisebb, mozgékonyabb fajta kellett, ez lett a puli. Ő aztán lelkiismeretesen és „kutyakötelességgel” el is látta a feladatát. A régi pásztorok a szelídebb juhok összetartására kisebb 40, az erősebb konda őrzésére 45-50 cen-

timéteres, az egykori rendőrök pedig még annál nagyobbakat használtak.

A maszkos fakó puli arcorri részén sötétfolt van

A pásztorok tisztán őrizték meg a fajtát. A törzskönyvezést maga a pásztor és ásója végezte el: csak a legnagyobb és legértelmesebb kölyköket hagyta meg puliinasnak. A régmúltból fennmaradt rajzokon csúnyácska pulikat látunk, mert a pásztorok inkább a fajta munkaképességét és temperamentumát tartották szem előtt. Csak az utóbbi száz évben szépült, nemesedett a puli külleme is.

Bár ősi fajtánknak tartjuk, írásos formában mégis csak 1751-ben fordul elő a neve. 1924-ben törzskönyvezték először.

A jó puli élénk vérmérsékletű, kellemes összbenyomású állat. Rendkívül értelmes, tanulékony, s mondhatnánk rendszerető. Egyeseknek talán nem is tetszik, mert izeg-mozog, eléggé hangos, és mert hosszú szőrét nehéz tisztán tartani.

Közismert tulajdonsága: ha megsértődik, duzzogva elvonul, és órákig nem lehet vele beszélni. Szerencsére a harapós puli egyre kevesebb. Elhelyezés és ételmezés tekintetében rendkívül igénytelen.

Ideális magassága kb. 40-45 cm. A törzs és végtagok négyzetes formát mutatnak, amire rövid nyakkal illeszkedik a bozontos fej. Farkát hátra kunkorítva viseli, de helyén csak egy szőrpamacs látható. Lelógó fülét még figyelő helyzetben sem mozdítja meg. Orra nem túl hosszú, nem is fel-

MAGYAR HÁZIÁLLATOK

vagy lefelé görbülő. Szája széle és szeme héja fészes. A pulit nyílt és értelmes „tekintete” teszi vonzóvá. Persze nagyon sok emberben felmerül a kérdés: vajon lát-e a szemét elfedő bozonton át? Bizony, lát! Nagyon is jól, és őt ez a függöny egyáltalán nem zavarja! Úgy lát, mint amikor az ember a félig lehúzott redőnyön keresztül kikukucskál az ablakon.

Lát-e vajon a puli?

A puli igazi különlegessége a szőrzete. A hosszú hullámos szálak bizonyos módon összeállnak, és szalagokat, zsinórokat, vagy lapos, egyenetlen nemezeket alkotnak. Néha rendetlenül gubancos-koloncos szőrzet alakul ki. Ma a zsinóros szőrű pulinak van a divatja, de az ősi forma – úgy hisszük – a nemezes lehetett. Fésülni a pulit nem kell, legfeljebb rendezett szalagokat, zsinórokat alakíthatunk ki türelmes bontogatással. A puli bundája kitűnő hőszigetelő. Télen melegen, nyáron „árnyékban” tartja. Az állat szívesen tartózkodik kint még téli időben is, nem kell félni a megfázástól, betegségtől!

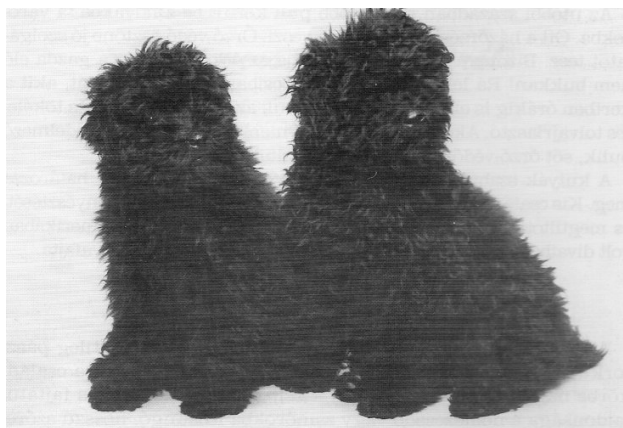

A puli rokona a lengyel alföldi juhászkutya

Kis puli ördögök

Színe fekete, fehér, vagy fakó. A fakók között van olyan is, amelyiknek az arcán kis sötét folt van, az ilyet hívjuk maszkosnak. Néha zsemlyeszínű, esetleg rozsdás-vörös, ordas. Lehet, hogy ez volt a puli ősi színe. Tenyésztési és esztétikai okokból szeretnénk a fakó pulit elfogadtatni önálló fajtának.

Közepes puliördögök

A pulit elég naponta egyszer etetni. A felnőtt állatnak nincs szüksége külön vitaminra, agyonreklámozott csodatápszerekre. Konyhai diribdarabbal, ételmaradékkal megelégszik. Persze, mi úgy vesszük észre, legjobban a magyaros kosztot szereti.

A puli eredetileg terelőkutya. Sokan azt állítják, hogy terelésre nem is kell betanítani. Azért az ő számára is adódnak nehezen megoldható feladatok. Például, amikor egyetlen egy birkát kell kitevelnie a nyájból; éppen azt, amelyiket a pásztor valami okból kiszemelt. Bizony ügyeskednie kell akkor is, ha az akol szűk kapuján kell behajtani a teméntelen birkát! A birka a legbutább állat, és még akkor sem menekül, ha ég az akol. Egy jó puli mindig megőrzi lélekjelenetét, kihajtja őket; ha kell, még a hátukon is végigszalad, hogy mögéjük

kerüljön. Ha valakinek alkalma adódik arra, hogy egy pásztorkutyák számára rendezett terelőversenyt megnézhesen, ne szalajtsa el! Csodálatos élményben lesz része!

Az öreg ördög maga

Az utóbbi században egyre több puli került be a falvakba, a városokba. Ott a házőrzést is komolyan veszi. Őrző-védő ösztöne jó szolgálatot tesz. Bizony a kapun kívül tartja az érkezőt, amíg a gazda elő nem bukkan! Rá lehet bízni a baba-

kocsiban fekvő kiscagdát, akit a kertben órákig is előrizget. A másik puli az autóban alszik, és tökéletes tolvajriasztó. Akadtak emberéletet mentő, állatokat megvédő pulik, sőt őrző-védő rendőrpulik is voltak régen.

A kutyák szabványleírását mindig a származtató ország határozza meg. Kis csatározás után leállították a törpe- és óriáspulik tenyésztését, és megtiltották a pulik kifésülését és nyírását, ami főleg Amerikában volt divatban. Külföldön a puli a legelterjedtebb magyar kutyafajta.

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyarok kedvenc kutyája, nemzeti fajtája. Eredetileg pásztorkutya volt, mára jó házőrző lett belőle. Okos, eleven, a családi körbe nagyon jól beilleszkedik, kicsit hangos. Jellegzetes fajtatulajdonsága a nemezesedő vagy zsinórokba lecsüngő, hosszú szőre. Füle lelóg, farkát előre csapva hátára felfekteti. Teste oldalról nézve négyzet alakú. Többféle színnyalatban fordul elő.

Svéd tenyésztő díjnyertes pulijaival

Illyés Gyula

Régi vers egy kutyáról

*Dicsérik mások hálaadó
lélekkel tanítójukat,
az élet felé nekem egy
kutya mutatta az utat.*

*Vele indultam legelőszőr
az udvarból ki a világba.
Szaglászva cikázott előttem, –
Tanulékonyan én utána.*

*Futott az úton és a réten,
és hogyha valamit talált,
csahintott egyet. Szinte intett,
ahogy vígan kétlábra állt.*

*Egy ürgeluk itt – magyarázta –,
itt meg egy róka feketett.
Félméret szökkent, hogy elkapja
a fölrebbenő fürjeket.*

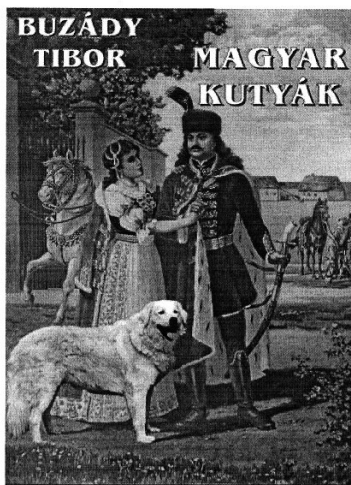
*Kavicsot dobtam a folyóba –
úszott máris. A közepén
szemrehányóan vakkantott, majd
fejcsóválva lépdelt felém.*

*Elébe térdeltem, fejét
magamhoz öleltem zavart
szívvel és néztem hű szemét,
amíg vígan arcomba nyúlt.*

*Elugrott, rázta a vizet,
fröcskölte a virágokat.
Így kellene nekem is
lerázni minden gondomat.*

*És megbocsátani neked,
játékaidat, Istenem
és játszani, míg fejemet
át nem öleled hirtelen.*

Puli
Vizsla
Kuvasz
Komondor
Magyar agár
Mudi
Pumi
Erdélyi kopó

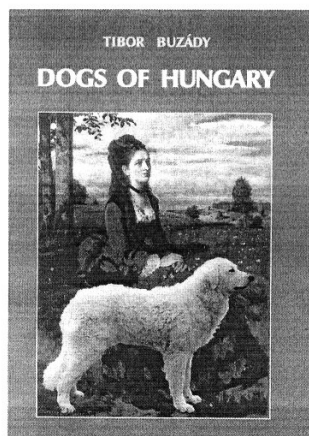

1500,-

A magyar
fajták rövid
elemzése

Kutyás
versek és
novellák

120 kép és
illusztráció

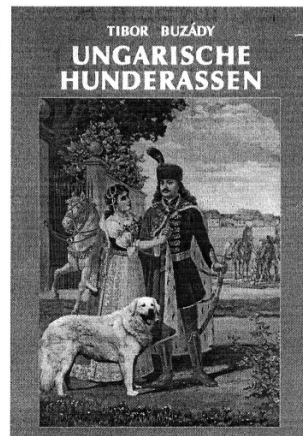
1800,-

Árusítás helyben
vagy utánvétellel.

norabudapest@gmail.com

Buzády Tibor
1124 Budapest
Somorjai u. 10/b

(30)-215 9216
(1)-319 3245

1800,-

A tények azonban makacs dolgok

Záhonyi András mérnök formabontó összeállítása
a „**hivatásos**” és az „**amatőr**(nek tekintett)” **kutatók** bakijairól, tévesztéseiről

„Nem az a cél, hogy úgy ismerjük meg a magyarságot, amilyennek szeretnők látni, hanem az, hogy úgy ismerjük meg, amilyen volt.”

László Gyula régész-képzőművész

Fel lehet-e hívni az emberek, a média figyelmét arra, hogy a „nemzeti oldal” jószándékú dicsőségeskeresői gyakran túloztak-túloznak, és a hivatásos („megélhetési”) kutatók pedig időnként (megrendelésre, politikai nyomásnak engedve) csúsztatnak-cúsztatnak?

„*A tények azonban makacs dolgok*” c. összeállításkunk erre tesz (időnként humoros formában) kísérletet.

Közismert, hogy az utóbbi 500 évben a magyarság érdekeit háttérbe szorították, történelmét a „győztesek” átírták. Ezért a magyar polgárok vágnak arra, hogy az elmúlt idők dicsőségéről, kultúránk, nyelvünk szépségeiről is halljanak. Az emigráció tagjai (és a „rendszerváltás” után a Kárpát-medencében élő magánkutatók is) igyekeztek ezt a jogos igényt kielégíteni. Műveikkel nagy népszerűségegre tehettek szert, mivel az „eltitkolt történelem” bemutatását már nem tiltották, az akadémiai tudomány és művészet terén viszont elmaradt a „szemlélet- és rendszerváltás”.

Reméljük, hogy előadásunk elősegíti majd a fiatal tudósgeneráció mielőbbi döntéshozó pozícióba kerülését, majd az eddigi hibák-tévesztések kijavítását.

(A nehéz történelmi időket megélt, már igen idős tudósgenerációtól ez a váltás csak igen lassan és visszafogottan várható el...)

Csak egy őszinte szembenézés révén képzelhető el, hogy a **TUDOMÁNY tekintélye a magyar em-**

berek előtt visszaálljon. A MTA jelenlegi (matematikus) elnöke is megerősítette, hogy erre a szemléletváltásra feltétlenül szükség van.

25 év után eljött az ideje, hogy ne kövessük tovább román, szlovák, cseh, osztrák, szerb stb. szomszédaink „történelemszépítő”, „dicsőségglyártó” példáját, s szakítsunk a legyőzött népek „merjünk kicsik lenni” programjával is. Nekünk ugyanis elegendő az **igazságot** megírni – nem kell azt túlszínezni. A több mint 1100 éve a Kárpát-medencében élő magyarságnak és elődeinek (a néhány kudarc és elkövetett hiba ellenére) ugyanis tényleg volt dicső és sikeres történelme!

Az **őszinte tükörtartás** mellett célunk még három igazságkereső, de csak kevés helyre eljutó szakkönyv szélesebb körű megismertetése is.

Összeállításunkban főleg két, forradalmi gondolatokat megfogalmazó régész (László Gyula, Makkay János) és egy 2000 oldalas rovas-enciklopédiát összeállító **matematikus-írástörténész** (Mandics György) középiskolások számára is érthető érveléseit, példáit tárjuk rövidítve a nyilvánosság elé.

Összeállításunkkal azt szeretnénk elérni, hogy a magyar tudósok (köztük a történelem- és íráskutatók) – félretéve ellentéteiket, egyéni érdekeiket – fogjanak össze a **közös cél** érdekében. Úgy, ahogy azt a szomszédos /hasonlóan kis területű/ országok szakemberei teszik. Látniuk kell ugyanis, hogy ha ez az **összefogás és önkritikus rendcsinálás** elmarad, akkor hosszú távon a magyarság fogja szellemi értékeit lebecsülni és elfelejteni.

A **jó- és rossz szándékú spekulációk, az eltorzított „tények”, a hamisítások leleplezése ezért alapvető érdekünk!**

Tudjuk, hogy ez fájni fog azoknak, akik eddig haszonélvezői voltak a gyakran politika irányította tudománynak és művészetnek, vagy nagy tapsot kaptak a nemzeti rendezvények lelkes közönségétől. Mégis arra kérjük őket, hogy gyakoroljanak önbírálatot, és maguk javítsák ki hibáikat, tévesztéseiket. Majd fogjanak össze, és írják meg „igaz történelmünk” könyvét.

Ha nem teszik, gyermekeik, unokáink a mieinkkel együtt élnek majd meg a magyarság szellemi megsemmisülését, nyelvünk és kultúránk rezervátumba zárását.

Ha megteszik, megmarad tekintélyük és becsületük, s az egykori megalkuvás, szenzációkeltés hamar feledésbe merül. És ami a legfőbb: a **belső rendcsinálással** esélyt adnak a magyarság szellemi megmaradásához.

Könyvünkkel és előadásunkkal ehhez a **közös munkához** kívánunk sok erőt és **bátorságot!**

Bemutatott példák

Új eredmények az archeogenetikában

A méltatlanul elfeledett Pozsonyi csata

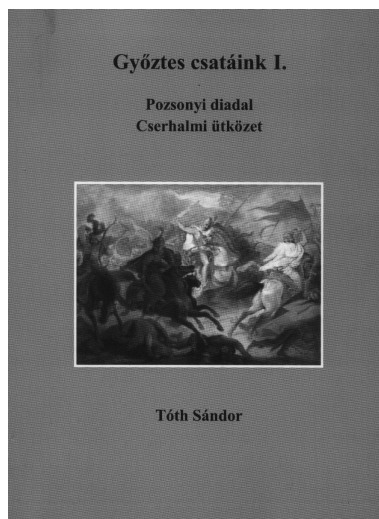
Forrás: Torma Béla Gyula – Veszprémy

László: Egy elfeledett diadal

(A 907. évi pozsonyi csata. HM Hadtört. Int. és Múz., Bp., 2008.)

Tóth Sándor: Győztes csatáink I. Miskolci BE, 2009.

A magyar őstörténetről

Források:

Magyar Őstörténet. Tudomány és Hagományörzés. MTA BTK Tört. tud. Int., 2015.

Makkay János: Hogyan kell történelmet írni? A szerző kiadása, Bp., 1998.

(Györfy György, Kristó Gyula, Glatz Ferenc, Róna-Tas András, Rédei Károly stb. műveinek, gondolatainak kiértékelése)

László Gyula: Őstörténetünk. Tankönyvk., Bp., 1981.

Őseink pogányságáról

Székely-magyar rovásírás

A kritikai hangot megfogalmazó Szarvas Gábor „szerepe” Somogyi Antal rovásírásos hagyatékának fennmaradásában

Ki és miért üldözhetette a rovásírást?

Feltűnési viselkedésben szenvedő „leletgyártók”, szenzációkeltők, hamisítók

Az „akadémiai rováskutatók” (pl. Sándor Klára, Vásáry István) vesszőparipái (jelátvételek, késői eredeztetés, Somogyi Antal, Mandics György és kutatótársaik eredményeinek, munkáinak „elhallgatása”)

Forrás: Mandics György: Róvott múltunk I-III. Irodalmi Jelen, Arad, 2010-2012.

Megfelelési kényszer a „hivatalos” és a „nemzeti” (amatőrnek tekintett) tudományban, preferált kutatási területek

Miért fontos a forráskritika és a források összehasonlító áttekintése?

Az elmaradt akadémiai rendszerváltás következménye: maradt a régi paradigma (idegen, magyarelles elképzelések idézése; a tények félreértelmezése, elhallgatása – pl. az idejétmúlt nyelvi családfa-elmélet elemeinek megtartása).

El szabad-e olvasni egy akkád (babiloni-asszír) nyelvű, késői ékjelekkel leírt mezopotámiai eposzt sumerul? (A válasz: nem!)

„Akkadosítási” kísérletek

Etruszk feliratok olvasása – kutatónként eltérő ábécével, szinte mindig gyökeresen más olvasattal

Marác László a finnugor elmélet gyenge pontjairól

Személyeskedések a tudományban

Az ugor-török „háborúról”

A Badiny-Komoróczy vita

A Vékony Gábor – Harmatta János vita

Anti-Kristó

Így írtok ti magyar őstörténetet

Mandics György „róvott múltja”

Vita a székely-magyar rovásírás szabványosításáról

Magyarországon jelenleg nincs külön írás-történeti képzés – mégis egyes „hivatások”

történészek, régészek, íráskutatók szinte érvelés nélkül „amatőrnek” bélyegeznek másokat – majd erre a szubjektív ítéletre hivatkozva az utóbbiak eredményeit teljesen figyelmen kívül hagyják!

Záhonyi András előadásának képanyaga (elhangzott a 2014-es Miskolci Őstörténeti Fórumon):
www.scribd.com/doc/236299633/Zahonyi-A-e-2014-Miskolci-Őstorténeti-Forum

Theresia de Kerpely: „OF LOVE AND WARS” című könyvének részlete az Eucharisztikus Kongresszusról 1938-ban

1938 nyár csúcspontját és boldogságát nem csak az egész család együtt léte okozta új otthonunkban, nem csak Péter fiam amerikai barátja látogatása, belgiumi iskolás évek után, hanem egy másik esemény, ami nagy benyomást tett rám, egyike azoknak az eseményeknek ami évtizedeken belül egy fontos elhatározásra vezetett.

Ez az esemény az Eucharisztikus Kongresszus volt, amit 1938 Augusztusában Szent István napján tartottak Budapesten. Megmaradt emlékezetemben ez az esemény, mint egy fényes és sötét kép, mint a Hold két fele mikor félben van a teljes Holdfogyatkozásnál.

Kellemes meleg augusztusi este volt, tele a harangok zöngésével, tele örömmel, ahogy sétáltunk a Gellért Hegy másik oldalára nézni a ceremóniát, a fiatal amerikai barátunkkal és nevetve beszélgettünk a régi időről. Csak meg akartuk nézni az ünnepséget, mert egyikünk se vehetett részt a szigorúan vallásos ünnepelésben kivéve K. lányait, akiket az anyjuk Katolikus vallásban nevelt fel. Mi mint máskor is tisztelettel hallgattuk a misét a katedrálisban, egy esztétikailag meghatározó élmény volt, ami engem, úgy éreztem, nem érintett meg lelkileg. K. aki nem volt semmilyen vallás tagja nem tett különbséget. Neki, és az őt képviselő gordonkázós B.-nek, aki az *Arabesque* című könyvemben szerepel, minden zene szent volt.

Emlékezetemben, mint egy filmben látom a csodálatos és misztikus jelenetet. A csodának van egy sötét oldala is, amit az éjjeli Duna szimboli-

zál, ez a fekete folyam, aminek mellén az Egyház hajója úszik kivilágított hajóorral, ahol fehér ruhás pápa küldöttje áll és tárt karokkal adja az áldást. Ez volt a kiküldött Pacelli bíboros, aki nemsokára XII Pius pápa lett.

Ez a fekete folyó, ami a pápa uralkodása alatt a pokol tüzét fogja visszaverni és felfújt holttesteket fog vinni, most a hit tüzét veri vissza, a pesti fiatal katolikusok százai magasra emelt égő fákláival, mint élő virágfüzér koszorúval a folyó két oldalán. Közel a parthoz a pesti oldalon állnak a Parlament épület gótikus tornyai, mögötte a bazilika dómja. A szemben lévő oldalon a fényben úszó Budai hegyek, a Citadella, nem messze a Gellért Hegytől ahol állunk, látható a Mátyás templom mozaik teteje és tornya a Várban, a fehér villogó Halászbástya lépcsői és tornyocskái, mind kivilágítva. A hidak csillogó arany gyöngyös láncai, mintha a lánc egyik oldalról a másikra lenne dobva és feszesre feszítve.

K. és én állunk a hegy oldalán egy mély árok szélén. Két karjával átölel: „Olyan kicsi vagy” mondja, „hogy könnyen elsodorna a tömeg és elvesznél.”

Ahogy a pápa hajója, a férfikóruossal lassan halad előttünk, énekük dicsérve a Mennyei Királynőjét, egy nagy közös sóhaj hangzik el a figyelő tömegben, mint egy szótlán ima, ami egy különös titkos érzést kelt a szívemben. K. aki megérzi minden gondolatomat, megszorítja kezemet és magához húz.

Később töprengtek, hogy vajon ez volt-e, ami meghatott? Biztos hogy több volt mint csak a látvány, bármilyen csodás volt az Egyházi fejedelem fél-királyi felvonulása a Dunán, hasonló mint a Wolsey Kardinálisé a Temzén. De hát akkor mi volt?

Pár hónappal később a fényes jelenethez sötét jelenetek vonultak és nem tűntek el.

Télen Berlinbe mentünk ahol K. egy koncertet adott. Úgy terveztük, hogy egy pár napot ott töltünk a koncert után megnézni a várost, mert én még soha nem voltam Berlinben. De nem volt jó alkalom. Nekem akármilyen vonzó látványa lehetett volna a városnak, mindent eltakart az a lelki sötétség, ami ott uralkodott a háború előtti télen. Mindenhol a Sátán uralkodott, az üzletek kirakatain, a kávéházakban, az emberek hangjában, és az emberek elfordított pillantásaiban, akik nem emelték fel szemüket.

Azt mondtam K.-nek „Menjünk haza. Nem akarok ide visszajönni, amíg Hitler itt uralkodik.” Ezt be is tartottuk, ami jelentős kellemetlenséget okozott a quartetnek. Ezzel a gesztussal mutattuk a gonoszság megvetését, ezzel mutattuk a jövőre vonatkozó álláspontunkat, de ez mégse szabadított meg minket a szenvedéstől. Nem sokára ez a go-

noszság megjelent a saját városunkban és ez alkalommal nem volt hova futni előle.

A fordítás Theresia de Kerpely *Of love and Wars* című könyvéből való.

Az író ír származású angol özvegyasszony volt, mikor megismerkedett a fiatal és rendkívül tehetséges Kerpely Jenő muzsikussal. Kerpely a Waldbauer vonósnégyes tagja volt, bejárta a világot, nagy sikereket aratott. Nemcsak klasszikus darabokat játszottak, hanem modern komponisták, mint Bartók, Kodály műveit is ismertté tették.

Nagy szerelem fejlődött ki közöttük, Theresia Budapestre, pontosabban Budára költözött. Megérte a háború előtti nyugodt időket és a háborút is, a Kelenhegyi úton...

Sajnálatos, hogy tudomásom szerint nem fordították le rendkívül finoman és szép nyelven megírt elgondolkodtató könyvét magyarra.

Amerikában, Kerpely Jenő halála után írni kezdett, sok sikeres könyvet írt.

Köszönöm Snarey Bozzay Zsuzsanna, Angliában élő magyar rokonunknak, hogy lefordította a könyv kis fejezetét, melyből kis ízelítőt kapunk Theresia de Kerpely elbeszélő stílusából...

Közzétette: H. Szathmáry Király Hanna

Az Eucharisztikus Világkongresszus főoltára a Hősök terén (Internet)

XX. MAGYAR ŐSKUTATÁSI FÓRUM

Miskolc - 2015. VIII. 4-8.

A jubileumi rendezvény megnyitójának ünnepélyes színhelye a Diósgyőri Vár Lovagterme volt. Bognár Lili Janka népdalokat énekelt, a kárpátaljai Vihajtó Mihály gitárművész hangszerén a szittya lovasok vágatását idézte meg. Pfliegler Péter alpolgármester Rostás László városi főépítész, Bakk István a Budaörsi Televízió elnöke és az egyesület szeretett lelkésze Kovács Imre tartották az ünnepélyes megnyitó beszédeket. Hatásos és reprezentatív előadást tartott Kiss Krisztina közgazdász, Hankó Ildikó antropológus a Demokrata munkatársa, és Tóth Sándor történész. A huszadik alkalommal megrendezett találkozó fő témája a turáni népek őstörténete, szellemi és lelki kultúrája, valamint a magyar Szent Korona volt.

A XX. Magyar Őskutatási Fórumon Kovács Imre református lelkész, Pfliegler Péter alpolgármester, Rostás László Miskolc város főépítésze

Pfliegler Péter alpolgármester az alkalmat köszöntő beszédében úgy fogalmazott, hogy „a történelem sosem tekinthető lezártnak, mindig lesz miről nézeteket ütköztetni, s mindig lesz miről közösen gondolkodni – a magyar őskutatási fórumoknak pedig éppen ez a célkitűzése. A Miskolci Bölcsész Egyesület őskutatási fórumai olyan, sokszor talán meglepő következtetéseket, válaszokat adnak, amik a hivatalos történettudományban még nem nyertek teret. Az egyesület azonban éppen ezzel a küldetéssel, a viták generálásával közelít a történelmi igazságokhoz”.

Dr. Gyárfás Ágnes, a Miskolci Bölcsész Egyesület elnöke volt a főszervező: „Jelen pillanatban a magyar Szent Korona tan ismeretében és

védelmében, de türelmesen kivárva kell megkezesni azt a pillanatot, amikor erőteljesen, keményen és komolyan összefogva meg tudjuk segíteni a magyar államot abban, hogy bízson bennünk, magyarokban, és ne féljen erős kézzel megvédeni az országot! Ez lenne az a szellemi tartalom, amit közvetíteni szeretnénk. A Szent Korona összefogja, és szellemi szinten egyesíti a magyarságot. A jelenleg Illa berek, nádak, erek című kiadott kis könyvemben foglalkoztam azzal a szellemi élettel, ami a bükk, a bakonyi sertésőrző kondások és a lápi halászok körében elterjedt. Ezt a kápolnához kötődő lelki-szellemi életet remeték és táltosok vezették. Amint a különböző oklevelekből rájöttem, ez egy társadalmi rend volt, egy szervezett iskolarendszer volt. Nálunk a XI-XII. században szervezett rendszerben tanították a gyermekeket. Azért volt képes fennmaradni például a rengeteg mese, meg a regős ének. Erre a dolgra felfigyelve értettem meg, hogy miért pont az a hat szent van a Szent Korona diadémisszán.”

Gyárfás Ágnes olvasatában gyönyörűen kirajzolódott a tűzzománc-képek jelbeszédéből az erőt sugárzó teremtés szentsége, amellyel a magyar ember győzni tud az óriáson. Szeretné továbbadni azt a tudást minden magyarnak, mert képesek vagyunk az óriáson győzelmet aratni! Szeretné, ha ez megfoganna minden magyar lélekben! A kutatási eredmények mozaikjaiból kirajzolódó fejlett iskolarendszer még élt és működött Mátyás király koráig, aki a maga egyetemét erre építette fel. Gyárfás Ágnes feltárta a Mátyás király egyeteméről megjelent rengeteg korabeli írást, és erre az alapra helyezte a jelenleg Miskolci Bölcsész Egyesület néven működő iskolájukat (amely régebben a Nagy Lajos Király Magánegyetem nevet is magába foglalhatta). Évtizedek óta tudományos igényességgel tárják fel a magyarság ősmúltját, történetét, nyelvét, egyetemes népi és nemzeti kultúráját, zenéjét, táncát s a világban elfoglalt helyét. Őrzik, kutatják és felmutatják a magyar értékeket.

Hétfőn, aug. 4-én a Kecskés Együttes koncertje hangzott el a Diósgyőri Vár Lovagtermében. Zsigmond király korabeli hangszeres zeneművek,

ESEMÉNYEK

dalok, balladák kerültek bemutatásra nagy siker kíséretében.

Kedden tartotta **Komáromi Zsuzsanna** előadását, aki az etruszk leleteken magyar hímzésmin-tákat talált. Erről **Váradiné Osváth Ilona** kiállítása keretében beszélt. Mind az előadás, mind a kiállítás nagy érdeklődést váltott ki.

Rostás László az egyesület „ludi magisztere” kedden este a szent helyek vonzási törvényszerűségét és a lélekre gyakorolt hatását elemezte szellemi továbbképző előadásán.

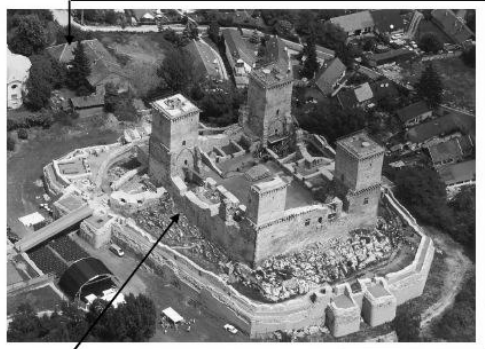
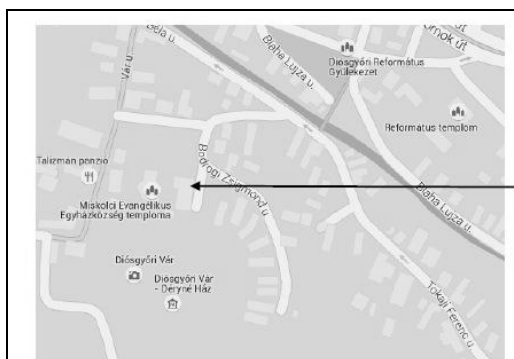
Turóczi Péter verseit Magyar Judit adta elő (betegsége miatt későbbi időpontba). Heiler Éva ihletett versmondása nagy hatást gyakorolt a hallgatókra.

Szép magyar verseket gitár kísérettel énekelte el **Dr. Nagy Géza**, aki orvos is, előadóművész is.

Kedden aug. 5-én rendezték meg a 41 éves **ŐSI GYÖKÉR** szerzői estjét. A lapot Buenos Airesben indította el Badiny Jós Ferenc professzor és 1999 augusztusában átadta Gyárfás Ágnes és az egyesület gondozásába. A folyóirat felkerült az Országos Széchenyi Könyvtár "Hungarica" gyűjteménye tagjaként a világhálóra. **Bakk Erzsébet** előadásában ennek technikai oldalát is megvilágította.

A Kecskés Együttes koncertje

Diósgyőri Vár

Miskolci Bölcsész Egyesület székháza

ŐSI GYÖKÉR
szerzőinek estje
a XX. Magyar Őskutatási Fórumon

2015. augusztus 4-én 17³⁰ - 19⁰⁰

a MISKOLCI BÖLCSÉSZ EGYESÜLET
székházában

3534 Miskolc, Vár u. 9.

(autóval csak a Tokaji Ferenc utcán át közelíthető meg)

Alapító – Örökös Főszerkesztő

†BADINY JÓS FERENC

Szerkesztő

Bubcsó Gábor

Munkatárs

Bubcsó Gáborné

Szerzők

ARADI ÉVA, †BADINY JÓS FERENC, BAKAY KORNÉL,
 BAKK ERZSÉBET, BAKK ISTVÁN, BERÉNYI LÁSZLÓ GÉZA,
 BORBOLA JÁNOS, CZEGLÉDI KATALIN, FARKASINSZKY TIBOR,
 FAZAKAS ÁRPÁD, FISTER MÁRIA MAGDOLNA, FÖLDY FERENC,
 GYÁRFÁS ÁGNES, GYORINÉ LUCA ÁGNES, HANKÓ ILDIKÓ,
 HERVAY TAMÁS, J. HORVÁTH TAMÁS, †KISS ISTVÁN,
 †KISZELY ISTVÁN, KRIZSAI MÓNKA, L. KECSKÉS ANDRÁS,
 MÁTÉ BÁLINT, †MEDVIGY MIHÁLY, MISÓCZKI LAJOS,
 MOLNÁR V. JÓZSEF, M. SZABÓ ZSUZSA, PITLU JÁNOS,
 RÓNAI LÁSZLÓNÉ, ROSTÁS LÁSZLÓ, SZATHMÁRY KIRÁLY HANNA,
 SCHEFFER MIKLÓS, SIKLÓSI ANDRÁS, SOMOS ZSUZSANNA,
 SZÉKELY GYÖNGYI, TIBOLD SZABINA, TIRCSNÉ PROPPER VALÉRIA,
 TÓTH SÁNDOR, TRUX BÉLA, TURÓCZI PÉTER, VÉGH TIBOR,
 ZÁHONYI ANDRÁS

Program

Dr. Gyárfás Ágnes felelős szerkesztő
 Az Ősi Gyökér 41 éves története

Szerzők hozzászólásai
 Jövőképek, javaslatok, bírálatok

Tircsné Dr. Propper Valéria
 Az Ősi Gyökér mint világrészekben átívelő miskolci fórum

PfiS Bakó Erzsébet
 Ősi Gyökér az Országos Széchényi Könyvtár „Hungarika”
 Világhálóján

„Cserdes Magyarország”
 Előadja NAGY ZOLTÁN trombitaművész

Seffer Miklós Keszthelyről érkezett, tervező grafikus. Jelenleg a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatója, a Szent Rendszer elmélet megalkotója. Szakrális földrajz a Szent Korona szellemében címmel tartott előadást. „Az én meglátásom szerint a szakrális földrajz a létező épített és táji örökségünkben keresi a szent rendezőelveket, az isteni jelenlétet. Ebben fedeztem fel magának a Szent Koronának a jelenlétét, tehát Magyarországnak a legszentebb eszmeiségét, kultuszát. Maga az egész magyarság történelme a Szent Korona történelme. Úgy gondolom, hogy a Szent Korona nem a múltnak fog szólni, hanem a jövőnk záloga.

Megfigyeltem, hogy a Szent Koronán szereplő szent személyeknek az évkörön elfoglalt ünnepei bizonyos magyarországi tájegységek településeinek teljes tükörképei. Tehát rá lehet vetíteni ezt az évköri alakzatot, amit a Szent Korona szent személyei alkotnak. Rá lehet vetíteni bizonyos tájegységek településhálózatára és egy teljesen konkrét és egyedi rendezőelvet kapunk. Nem csak önmagukban álló települések szövetét látjuk a térképen, hanem egy rendszer bontakozik ki, ahol maguk a településnevek, az ott található szakrális építmények (esetleg kolostorok) titulussai. Nagyon sok összefüggés van ebben a rendszerben, amit én naptárkörnek neveztem el. A véletlenek sorozata a

Pilisre irányult. Itt találtam meg a legelső szent rendszert. Spirituális erőművek szent rendszerének is nevezhetjük. A Pilis a pálos rend bölcsője, tehát már ez is ad egy spirituális töltést a helynek. Ezen kívül még felfedeztem a Bakonyban, a Mecsekben és a Keszthelyi-hegységben hasonló rendszereket, amik szinte egymásra rímelnek. Hasonló töltetű, hasonló nevű települések is találhatóak ugyanazokon a naptári pontokon. Óvatosan mondom: nem gondolnám, hogy ez tudatosan lett megalkotva, hanem egy isteni jelenlétnek egy folyamatos beavatkozása lehetett a vallásos ember életében. A középkori ember sokkal nyitottabb volt, sokkal inkább átjárta az életüket a vallásosság, a szakrális élet. Valahogy ez az égre hangolt lelkület, talán egymástól függetlenül kiépült kolostorokat hangolt össze egy egységes egészé. Jelen pillanatban ebben látom a mögöttes magyarázatot. Nagyon szeretném, ha ez hatna a mai emberekre, de ezt csak úgy lehetne felébreszteni, felkelteni, ha egy tudatos kivonulás lenne ezekre a naptárkörökre és a megfelelő szenthez vagy égi személyhez való konkrét, irányult ima összhangja esetleg egy plusz töltetet adhatna magának az emberi fohásznak. Ez a harmadik, és egyben legrangosabb fórum, ahol ezt be tudom mutatni, bár nagyon leszűkített formában.”

ESEMÉNYEK

Régészeti szenzációról, pár éve tartó ásatási folyamatról értesülhettünk **Tóth Sándor** történésznek, az egri Történeti Tárház tulajdonosának vetítettképes előadásából. Magyarország egyik legnagyobb lelőhelyén, a Kecskemét melletti Bugacpusztán tárták fel az Aranymonostort a Kecskeméti Múzeum kitűnő régészei és munkatársaik. Ez a tény teljesen más alapokra helyezi a magyarság őstörténetét, történelmünk megítélését. Magas szintű kultúráról tanúskodó város romjai kerültek elő a megtalált monostor, az egyházi épületek és a világi épületek gazdag leletanyagával. Szent László uralkodásának korától a tatárjárásig itt, Magyarországon, egy hatalmas, virágzó birodalom volt, nem pedig a sötét középkor uralkodott, mint ahogyan ezt sokan hitték illetve tanították. Ezt a kultúrát pusztította el a tatár sereg. Előtte, I. Szent László királyunk idejétől százötven évig idegen be nem tette hazánkba a lábát, hála Könyves Kálmán és III. Béla királyaink országvezetésének is, amikor folyamatosan fejlődő, erős volt a gazdaságunk és a katonaságunk. Európa egyik vezető nagyhatalma lennénk, ha ez a rombolás nem következett volna be.

A fórum közönsége

Az eddig feltárt város két kilométer hosszú volt, a bazilikája hatalmas, háromhajós, kéttornyú épület. Közép-Európa egyik legnagyobb bazilikája volt. Világhírű leletek is napvilágra kerültek, pl. a Limoges-i kincsek, aranyozott, bronz és zománcos tárgyak, Szent Péter ereklyetartója, rengeteg ékszer. A magyar nemzet, a magyar királyság, a magyar birodalom a kultúra legmagasabb színvonalán állott! Gazdaságilag, katonailag Európa legerősebb állama voltunk addig, amíg a tatárjárás mindezt pusztává nem tette.

Szepeskáptalan püspöki székesegyház megtekintése

Minden Őskutatási Fórum keretein belül van egy kirándulónap. Ez alkalommal a *Szepesség* gyönyörű tájain autóbusszoztunk régi magyar emlékhelyeket felkeresve. Egy látószögön belül kereshettük fel a Felvidék legnagyobb terjedelmű váromját és Szepes-káptalant. Közép-Európa legnagyobb kiterjedésű vára Szepes vára, amelyet az északi gyepük védelmére és a királyi várispánság székhelyeként kezdtek építeni gránitcsúcsra már 1113-ban. 1249-ben már okirat említi az eredeti lakótornyot, amelyhez hozzáépítettek, s a román kori palota körüli bővítésekkel a 15/16. századok folyamán nyerte el végső formáját. Szepes vármegye első székhelye volt. Összesen 135 helyisége volt, amiből a 3 m vastag falak néhol még ma is 20-23 m magasak. Az 5. udvar 25 m magas tornya a legépebb. Volt a várban majorság, malom, sokszáz főnyi katonaság, 75-100 ágyú, még temető is. A romterület védett, a kilátás gyönyörű. A vár közelében, a külön álló Szent Márton hegyen alakult még Imre király idejében egy sajátos egyházi város, a szepesi prépostság székhelye: Szepeskáptalan (Spisská Kapitula). Ma is csak 30 épülete, s egy utcája van, a kanonoksor. Az utca két oldalán tíz-tíz kanonoki ház, a püspöki palota, a templom és papnevelő intézet épülete áll. A várost 1662-65 között épült bástyafalak veszik körül, s két bástyakapuja van. 1776-ban lett püspöki székhely, a káptalan 1848-ig hiteles hely volt, így gazdag levéltára is van. A mai püspöki székesegyház helyén 1140-ben már állott egy román stílusú épület. A jelenlegi kéttornyú, háromhajós, gótikus bazilikát 1232-ben kezdték építeni román stílusban, és a 15. században fejezték be gótikus ízlésben. Az északi kapun belül egy 13. századi

kőoroszlán áll, ez a legrégebbi stílusú műalkotás a Felvidéken. Északi falán fennmaradt I. Károly király koronázását ábrázoló hatalmas falikép, amely 1317-ben készült és ma is ép. A falakon főúri és fejedelmi címerek láthatók, néhány maradt csak meg a 15 szárnyasoltárból. A templom legszebb része a Szapolyai István nádor által 1493-ban épített gótikus Szapolyai kápolna, a Szapolyai-család vörös-márvány síremlékével. Az egész épület együttes műemlékvédelem alatt áll. Szepeskáptalan, Szepesvár és Szepesváralja az Unesco védett örökségének része.

Szepeskáptalan püspöki székesegyház belseje

Csütörtökön aug. 7-én délután *Nádi Katalin* hatalmas tortával lepte meg a 20 éves születés-

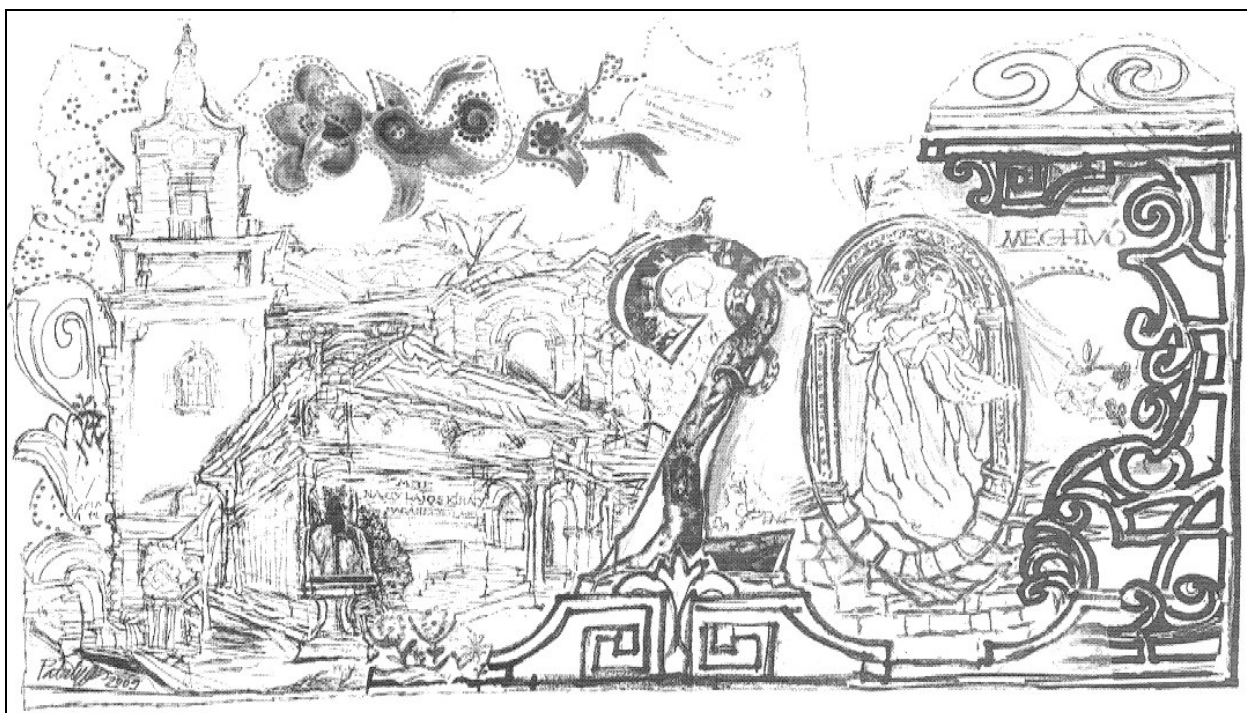
napját ünneplő Őskutatási Fórum tagjait, az akkor éppen megjelent több mint 80 ember mindenikének jutott egy-egy szelet a Kisgergely cukrászda remekművéből.

Ugyancsak csütörtökön délután nyitotta meg **Pálné Dr. Conty P. Magdolna PATAKI JÁNOS** festőművész kiállítását a Bölcsész Galériában. Pataki János az ország művészvilágának meghatározó személyisége. Grafikáival arculatot adott az egyesületnek, a Magyar Szent Koronáról alkotott kompozíciója egyedülálló remekmű.

A megnyitón elhangzott **Hampó József** Magyar Capricciója a szerző és **Nagy Zoltán** trombitaművész előadásában, melynek DVD változata is elkészült.

A XX. Őskutatási Fórum további előadói: Vukics Ferenc, Patkós Attila, Szarka Zoltán, Rónai Lászlóné, Szokolczay Zsolt, Rápóti Fekete Mónika, Pitlu János, Kecskés András, Czeglédi Katalin, Schmidt Irén, Szabó András, Farkasinszky Tibor, Bakk István, Záhonyi András, Medvigy Endre, Tircsné Dr. Propper Valéria, Berényi László, Tibold Szabina, Szőnyi Magdolna, Fister Mária Magdolna, Rózsa György, Hervay Tamás, akik értékes előadást tartottak, s ezzel elmélyítették magyarságtudatunkat.

Simonné Schuck Mária Magdolna és a szerk.

Pataki János festőművész grafikája

SZITTYA VILÁGTALÁLKOZÓ

Magyarok Háza, 2015. május 30-31.

Siklósi András áldozatos szervező munkájának eredményeként idén is sokan eljöttek meghallgatni a nemzeti elkötelezettségű kutatók, szervezők, mozgalomindítók előadásait.

Változatos beszámolókat hallhattunk, igen sokféle témakörből. A műsort versbetétek is színesítették, Pitti Katalin csodálatos énekhanga pedig mindenkit megörvendeztetett.

Egyperces néma felállással emlékeztünk meg az 51 éves korában nemrég elhunyt Lipusz Zsoltról, akinek előadása így sajnálatos módon elmaradt.

(Megj.: Lipusz egyik mehökkentő állítása, hogy Magyarországon egy ideje minden gyermek „eredendő bűnnel” születik – csupán azzal, hogy magyar, kiváltja a liberális és a pánszláv erők, az internacionalista, kereszténységét elfelejtő, manipuláló európai média „haragját”.)

Teljes kép nyújtására most nem vállalkozhatunk – néhány érdekességre azonban megpróbáljuk felhívni a T. Olvasók figyelmét. Régebben vaskos kötet is készült a találkozókról, mely az elhangzott előadásokat részletesebben, képmellékletekkel mutatta be. Az anyagi források hiánya miatt a szervezők most nem tervezik ilyen könyv megjelentetését.

Néhány elhangzott gondolatsor

Éva Mária Barki kiemelte, hogy alig néhány évvel lebontása után épül az „új Berlini Fal” – méghozzá az orosz-ukrán határon. Kijev „hídépítőként” ünnepelt polgármestere most a szakértő németek segítségét kérte a „falépítő munkához”. Az USA beavatkozott az európai politikába.

(Megj.: Noam Chomsky amerikai filozófus szerint az „elgyengült” Öreg Hölgy – Európa – pedig szinte szó nélkül tűri ezt...

A szerb-magyar határ közelében tervezett kb. 150 km-es fal arra hívja fel a figyelmet, hogy az EU csupán az olaszok és a görögök menekültjeivel hajlandó foglalkozni – a nagyobb számban a Balkán felől beözönlőkkel azonban nem.)

A beavatkozás oka: a **német-orosz gazdasági összefogás** és a **keleti nyitás** (a szorosabb együttműködés Kínával) megvalósulása veszélyeztetné az USA világhatalmi törekvéseit.

(Amerika csőd előtt áll – egy kirobbanó háború azonban megmentheti a bukástól.)

A szegedi Halász József megállapította, hogy a mai Európa már nem kér a **globalizmus**ból. Vissza kell térni az ősi kultúrák értékrendjéhez.

Bene Gábor egy remek kérdéssel indított. „**Lehet-e a főhatalmat emberre bízni?**”

A válasza rövid: nem lehet. A Szent Korona Tana az a máig élő eszmerendszer, amely jogilag megoldást kínál a hatalommal való visszaélés káros eredményeinek utólagos érvénytelenítésére, az eredeti helyzet visszaállítására. A megelőzés fontos eszköze az elszámoltathatóság, az egyéni, saját vagyona is kiterjedő felelősségvállalás a döntésekért.

(Megj.: A székely közösségekben régen a döntéshozó funkciók évenkénti váltása vetésforgó-rendszerben történt – lásd Barabási László, a Csíkszeredai Múzeum egykori igazgatója könyveiben, melyeket a Fríg Kiadó jelentetett meg.)

Az embereket könnyebb félrevezetni, mint meggyőzni arról, hogy félretájékoztatják őket. A politikába nagy számban beépülő karrieristák, ellenügynökök jól tudják ezt, s ki is használják.

Szántai Lajos a keresztre feszítés 14 stációját Magyarország sorsával állította analógiás kapcsolatba. A 15. állomás a feltámadás, mely reménye szerint előbb vagy utóbb be fog következni!

Király B. Izabella egykori politikus is a **magyar föltámadás** esélyeiről, buktatóiról beszélt. Siklósi András *Harc* c. versében ugyanezt így fogalmazta meg:

„Isten velünk van, együtt küzd velünk,
Legyőzöttekből győztesek leszünk.”

Horváth István orvost bíróság elé citálták – pedig csak a szív- és érrendszeri betegségekkel küzdők számára talált fel egy **új gyógymódot** (az immunizálást). Külföldön óriási pénzekért vennék meg a szabadalmát – ő azonban azt szeretné, hogy itthon valósuljon meg, és elérhető áron részesülhessenek belőle a magyarok is.

Varga István a **devizakölcsönökkel** kapcsolatos családokról, megtévesztésekről szólt.

Ilyennek minősítette a középárfolyamon történő átszámítást is, mivel egy még nem közismert EÜ-döntés szerint a deviza alapú kölcsönszerződések hibái (pl. a megtévesztő tájékoztatás) miatt azokat forintkölcsönként kell elszámolni.

A problémák megoldására és jövőbeli elkerülésére megoldásként a **helyi pénzek** és a **saját** (bankoktól független) **számlavezető rendszer** bevezetését javasolta. Ez utóbbi lehetővé teszi, hogy mi is fizethessünk ún. pénzhelyettesítővel – ennek révén egy független hitelkeret állhat majd rendelkezésünkre, amellyel fontos magyar találmányok, gazdaságos termékek megvalósítását is lehetne finanszírozni.

Lehmann György, a devizahitelesek népszerű ügyvédje felvetette a ma nemzeti körökben sztárelőadóként feltűnő, egykori vezetők, politikai államtitkárok **felelősségét** a devizában történő eladósodás tömegessé válásában. Az Európai Bíróság pozitív ítéletét a **tisztességtelen szerződési feltételekről** (jogilag pl. nem mindegy, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt „megengedett” árfolyamváltozás jelentős mértékű, vagy korlátlan) egyelőre igyekeznek hazánkban „agyonhallgatni” (a magyar ügyvédi kamara furcsa módon ismét néma maradt), pedig a **középárfolyamon** történő **forintosításnál** sokkal kedvezőbb feltételeket lehet általa kiharcolni a hitelfelvevők számára.

A bankok különjogait a közjegyzői eljárás (a végrehajtás kérése) esetében meg kell szüntetni. Kérni kell a jogtalan végrehajtási ügyek felfüggesztését (csak hivatkozni kell egy közérdekű per precedenst teremtő ítéletére).

Végyári József nyelvész a test, a tészta és az ostya **szavainkról** olyan **rejtett összefüggéseket** tárt fel, amelyek a keresztény hitérettel kapcsolatosak, és más nyelvekben másképp, csak töredezetten érhetőek tetten.

Tácsi István szerint az **ősi matriarchális** világvalásból „pogányságot” csináltak az erőszakos hódítók. Kiemelte Szűz Mária (a néphagyományban Boldogasszony) társmegváltói szerepét, valamint (Szent) István országfelajánlásának jelentőségét.

A felajánlást később több uralkodónk is megismételte.

Darai Lajos filozófus sajnálja, hogy a régóta begyepesedett, téves tanok nagy része a mai tankönyvekben is változatlan formában megtalálható. Mára a finnugor rokonságot partizántörténettel vegyítő **Arvisura** is „beilleszkedett” a folyamatos történelemhamisítások rendjébe. Az „Igazszólás” egyik ihletője feltehetően Zsirai Miklós nyelvész (aki a marxista Molnár Erik téziseit követve, a **finnugor** nyelvészetet az őstörténeti rekonstrukció és az őshazakeresés legfontosabb irányadójának tartotta).

A műben szereplő „ősi” rovásírás olyan ékezetes jeleket tartalmaz, melyek csak a latin betűk átvétele után alakultak ki.

Kritikával illette Türk Attila régész legújabb elméletét is, aki szerint „az eddig elfogadottnál sokkal gyorsabb ütemben” (kb. 50 év alatt) költöztek át őseink a Kárpát-medencébe.

A Szittya Világtalálkozó (SZVT) előadásainak részletes programja

Főszervező: Siklósi András

Helyszín: Magyarok Háza, Bp., Semmelweis u. 1-3.

Május 30-án (szombaton)

10-10,30 Lélekemelő muzsika + általános tudnivalók + Himnusz és Magyar hitvallás

10,30-11 Siklósi András: A globalista világterroret csak a szkíta-magyar tisztaság győzheti le (megnyitó előadás)

11-11,30 Ifj. Tompó László: Miért tragikusan rossz a mai idők kultúrpolitikája és oktatási rendszere?

11,30-12 Ifj. Hegedűs Loránt: Isten megment minket, ha hiszünk benne és követjük akaratát

12-12,30 Rostás László: Az (ős)magyar szellemiség és lelkiség kiemelkedő szerepe a világtörténelemben

12,30-13 Tanka Endre: Hogyan szerezheti vissza hazánk az EU-ban önrendelkezését államterületének földjére?

13-13,30 Végyári József: „Jézussal magyarul” (hit és anyanyelv)

13,30-14 Patrubány Miklós: Az MVSZ nemzetvédő tevékenysége 1992-től napjainkig

14-15 EBÉDSZÜNET

ESEMÉNYEK

15-15,30 Tácsi István: A kettős magyar megváltás elmélete

15,30-16 Kiss Endre József: Megfékezhető-e a korrupció, a harácsolás és a törvénszegés?

16-16,30 Gyárfás Ágnes: A vizek népe az égen és a földön

16,30-17 Budaházy Edda: Megállítható és megfordítható-e tragikus népességfogyásunk?

17-17,30 Lipusz Zsolt: A trianoni országvesztés revíziójának szükségessége és akadályai

17,30-18 Aradi Éva: Hun eredetnyomok Indiában

18-18,30 Kiss Maotun István: Őshazánk a Kárpát-medence

18,30-19 Király B. Izabella: A magyar föltámadás esélyei és buktatói

19-19,30 Záhonyi András: A tények makacs dolgok – tudományos melléfogások és hamisítások

19,30-20 Fáy Árpád: Mi a különbség alkotmány és alaptörvény között?

20-20,30 Berényi László: Miért van a világnak 4 saroka? (őseink téridő-szemlélete)

20,30-21 Rácz Szabó László (Délvidék): Elszakított testvéreink további jogfosztása és megnyomorítása az utóbbi 20-30 évben

21-21,30 Greczer Attila: Magyar hagyományok

Május 31-én (vasárnap)

9-9,30 Szíverősítő dalok, áriák + napi eligazítás

9,30-10 Farkasinszky Tibor: Atilla, Álmos, Árpád – emlékezés dicső eleinkre

10-10,30 Horváth István: Immunizálással megelőzhető és gyógyítható a szív- és érrendszeri betegség

10,30-11 Eva Maria Barki (Ausztria): Magyarország új kihívás a kereszténytelenített és geostratégiaileg veszélyeztetett Európában

11-11,30 Halász József: Meddig tart még a mélyrepülésünk, s hogyan állhatnánk végre emelkedő pályára?

11,30-12 Cser Ferenc (Ausztrália) és Darai Lajos: Az Arvisura „igazsága”

12-12,30 Gaudi-Nagy Tamás: Néhány példa a megfélemlítésre és jogtalanságra egy formális „jogállamban”

12,30-13 Bene Gábor: Az „Oszd meg és uralkodj!” áfiuma ellen való orvosság

13-14 EBÉDSZÜNET

14-14,30 Szántai Lajos: A magyarság keresztútjárása

14,30-15 Toroczka László: Az illegális bevándorlás, amely átrajzolja Európa etnikai térképét

15-15,30 Somorjai Ferenc: A Kárpát-medence néhány kiemelkedő műemléke

(A közbejött elfoglaltsága miatt távol maradó Somorjai Ferenc helyére Marton Veronika ugrott be. Tőle az I. András király korabeli ima részletes szövegelemzését hallhattuk)

15,30-16 Varga István: Miként vegyük kézbe pénzügyeinket?

16-16,30 Czeglédi Katalin: A magyarság őstörténete a nyelv tükrében

16,30-17 Tejfalussy András: A desztillált ivóvíz, a tiszta NaCl konyhasó s a helyes táplálkozás egészségvédő hatásai

17-17,30 Lehmann György: Devizahitelesokről és végrehajtásokról tényszerűen

17,30-18 Lónay Gyula: A magyar nyelv misztériuma

18-18,30 Hervay Tamás: Érdemes-e jónak és tisztának maradni egy gonosz, becstelen világban?

18,30-19 Orosházi Ferenc: Bátor, radikális cselekvéssel legyőzhető-e a gyávaság, a közöny és az árulás?

19-19,30 Szendrey Marót Ervin: Ősnyelv, őstudás, magyar küldetés

19,30-20,30 Zárónyilatkozat, befejezés + Szózat, Székely himnusz, esetleg kötetlen dalolás (gitárkísérettel)

A 2015-ös SZVT politikai zárónyilatkozatának jelszava: Mentsük meg a magyarságot, s mutassunk példát a világnak!

A kétévente megrendezésre kerülő Szittyá Világtalálkozó jelentősége egyre nő az összmagyarság körében.

Záhonyi András

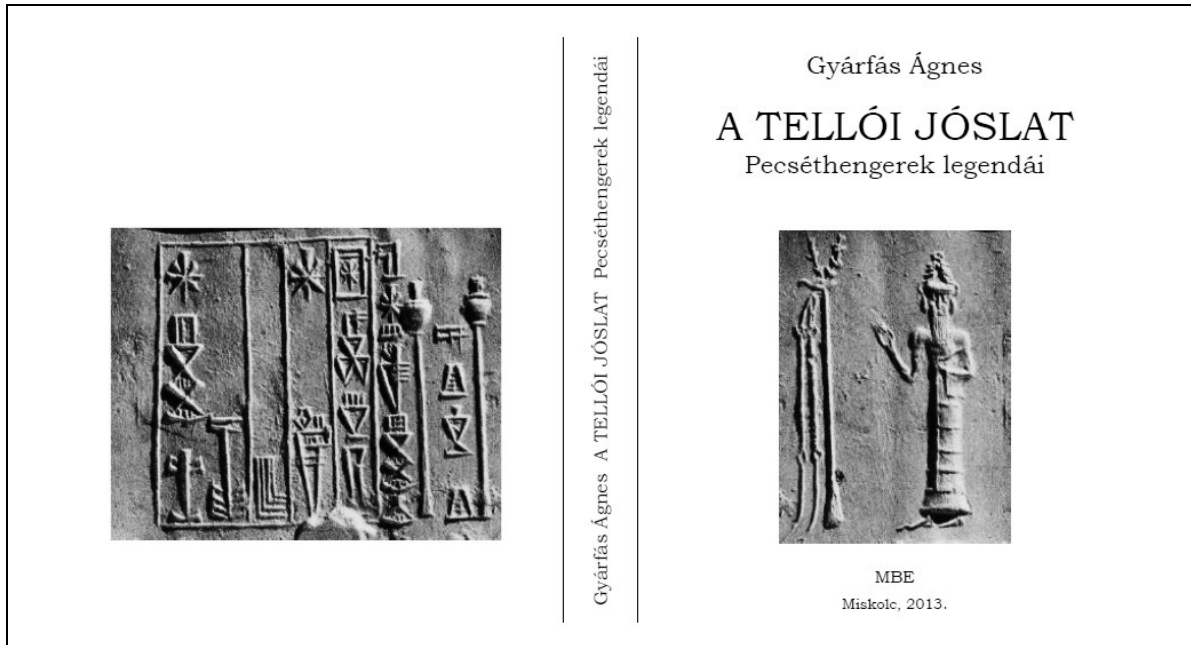
Dr. Kovács Sándor

„A forgás tudás. Őstudás. A teremtés folyamatos.”

Gyárfás Ágnes

A TELLÓI JÓSLAT

Pecséthengerek legendái című művének recenziója

Tisztelt Ünnepe!l!

Tisztelt Megjelentek!

Hölgyeim és Uraim!

A mai nap Dr. Gyárfás Ágnes magyar bölcsélet-kutató, a Miskolci Bölcsész Egyesület elnökszónyának köszöntése apropóján jöttünk össze a miskolci Almássy kúria termében, hogy ismertessük, illetve méltassuk az általa írt és közreadott legújabb művét, mely „A Tellói jóslat. Pecséthengerek legendái.” címmel a közelmúltban jelent meg Miskolcon.

A több mint ötfélszáz oldal terjedelmű könyv kiadója a Miskolci Bölcsész Egyesület, kivitelezője pedig az EMPIRE-MEDIA Kft. Maga a mű a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával készült, szerkesztője és a képanyag gondozója Bubcsó Gábor, munkatársai pedig Tibold Szabina és Bubcsó Gáborné. A tetszetős, igényes, színes borításban megjelent – képekkel, fotókkal, illetve rajzokkal illusztrált – vaskos kötet címlapján a „Tellói pecsét” látható. A tetraatom felépítésű,

négy fő fejezetre tagolt mű mintegy kétezer mezopotámiai pecsét, tábla vagy szoborfelirat olvasatának ismeretében készült. A kötetet kiegészíti egy turáni-magyar, illetve magyar-turáni képjel-szótár, továbbá név-, hely-, fogalom- és tárgymutató, valamint azok a mesék, amelyekre a leggyakrabban hivatkozik a Szerző. Végül pedig az anyag készítése során felhasznált irodalom repertóriuma zárja a könyvet.

A Szerző a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi szakirodalomra támaszkodik jelen művében is, több tudományterület jeles művelőitől idézve, közöttük említhető Pierre Amiet, Dominique Collon, Israel Finkelstein, Richard Elliot Friedman, Giovanni Garbini, Horst Klengel, Samuel Noah Kramer, René Labat, James B. Pritchard, Giorgio de Santillana, Hartmut Schnockel és Charles Leonard Woolley; a hazaiak sorában található Érdy Miklós, Fettich Nándor, Gyergyai Albert, Huszka József, Kákósy László, Kmoskó Mihály, Vargyas Lajos, Várkonyi Nándor és Zolnai Vilmos; az alapításának 25. évfordulóját ez évben ünneplő Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy

Lajos Király Magánegyetemének egykori vagy jelenlegi oktatói, illetve előadói részéről pedig Badinyi Jós Ferenc, Bakay Kornél, Kiszely István, Kovács Sándor valamint Pap Gábor.

A kötet oldalain kép- és szövegejtés, továbbá illusztráció céljából bemutatásra kerülnek a British Museum, a Louvre, az Antikenmuseum, a Heraklion Archeological Museum, valamint a bagdadi Iraq Museum, a jeruzsálemi Bible Lands Museum, illetve a miskolci Herman Ottó Múzeum témához kapcsolódó fontosabb régészeti emlékei is.

**Dr. Kovács Sándor ismerteti
Gyárfás Ágnes: TELLÓI JÓSLAT c. könyvét**

A Szerző – bevallása szerint – hálával gondol Sir Charles Leonard Woolley világhírű angol régészre, aki Urim város [uruURI(M)^{ki}] – azaz a bibliai Erech –, a mai Warka maradványainak múlt századi feltárását követően felfedezte a dél-mezopotámiai feliratok ragozó (agglutináló) voltát s aki régészeti munkáinak végeztével a következőképpen nyilatkozott: „úgy véltük, hogy kultúránk a görög-római kultúrán alapul. Be kell vallani azt, hogy a görögök mögött a lydek, a hettiták, a föníciaiak, Kréta, Babilon és Egyiptom áll; gyökereik még távolabb követhetők nyomon: mindezen népek mögött a sumérok állnak.” Samuel Noah Kramer neves amerikai ókorkutató lapidáris megfogalmazásában: „History begins at Sumer”. – „A történelem Sumérban kezdődik.” A Szerző ezenfelül hálás szavakkal emlékezik meg Horváthné Perjéssy Mária református lelkésze, aki az erdélyi s főként kalotaszegi előadói és kutató útját lehetővé tette.

A mű kidolgozása – hasonlóképpen a Szerző korábbi műveihez – színvonalas és kellőképpen részletező. A könyv felépítése, szerkezete arányos,

lényegre törő és logikus. Stílusa ezúttal is könnyed, ezáltal a mű egésze olvasmányos. A Szerző külön megemlítené érdeme a tények és összefüggések sokoldalú, elemző feltárása.

A mű első részében a Szerző a feminin leszármasítás legendáit tárja fel, a Nagyboldogasszony központi alakjának és szerepének hangsúlyozásával. E részben bemutatásra kerülnek az ősi (turánoid) nép képzeletében élő – teremtésről, születésről és újjászületésről szóló – legendák, melyek voltaképpen égi eseményeket mesélnek el. Ezzel az áhítatos égi retorikával egybecsengnek – utal rá a Szerző – többek között a magyar regösénekek, a magyar kártya és a Miskolci Kelengyészláda motívumai is.

A második részben a Szerző definiálja a mű alapkategóriájának – vagyis a legendának – a fogalmát, mely lényegretörőbb Dömötör Tekla meghatározásánál. Gyárfás Ágnes megfogalmazását idézve: „A legenda olyan monda, amely valamilyen szent dologgal kapcsolatos. A mondával annyiban megegyezik, hogy szintén van történeti alapja, de vannak benne költött részletek.” Dömötör Tekla szerint a magyar nyelvhasználat a mondát és a legendát elkülöníti egymástól, más szóval is illeti. Az angol és francianyelv a mondát is „legendának” nevezi, melyek „szentekről, csodákról, ereklyékről szóló történetek; s éppúgy, mint a mondákat, ezeket is igaznak tartja. Hőseik gyakran hajdan élt valódi személyek, de cselekedeteik, melyekről a legendák beszámolnak, túlnőnek a realitáson. „A legendák ugyanakkor példázatok is”, különösen jellemző ez a középkori legendaképződésekre. A műben ezt követően kerül sor a „Tellói Jóslat” ismertetésére, mely a Szerző nézőpontjából ítélve olyan őstudás, mely „magyarságunk lelki képmása és a jövőnkért jóállás”. A jóslat olvasatának munkatársai a magyarságkutató hallgatók voltak, nevezetesen Pálincás Éva, Csörnök Szilárdné Bodor Magdolna, Galamb Gabriella, Tóth Mónika, Pitlu János, Tibold Szabina és Bubcsó Gábor. Emellett bemutatásra kerül a turáni legendakör: teremtéstörténetek emlékképei, valamint tündérmesék legfőbb szüzséi és tartalmi elemei. Ez utóbbi kapcsán hívja fel a figyelmet a Szerző arra a kevésbé ismert tényre, hogy egyetlen tündérmesénk sincs, amely a jövőbe pillantás motívumaitól mentes lenne. A második rész utolsó fejezetét – jelesül a „Mebánás és megbocsátás a

régi magyar hitvilágban” című fejezetet – a Szerző Bakay Kornél professzornak ajánlotta, hálával és megbecsüléssel.

A harmadik részben a Kozmosz legendái találhatók, egybevetve a magyar ballada- és mesekincssel. E részben élénk tárul a turániak csillagvilágképe, mely a földi világ tükré volt (és vice versa), s mely áthatotta a magyar népmeséket. Ennek során olvashatunk – többek között – az égi „Nagy Vadász” Orion és családja történeteiről, akiknek megadatott – a Szerző szavait idézve – „a tündéri sors megélése és a tündértulajdonságok továbbörökítése”. A turániak ugyanis – fogalmazza meg a Szerző erudícióval – „az égboltozat állandóan változó világát kísérték figyelemmel és adták tovább utódaiknak mesébe ötvözött információs eszköztár segítségével. Náluk a csillagvilág egyaránt kifejezte az isteni karaktert és az emberi sorsot.”

A negyedik rész a legendák forrásait dolgozza fel, s a legtöbbször idézett 26 forrásmű pontos olvasatát közli. A mintegy kétezer elolvasott pecsét-henger írásos anyagából kiemelésre kerültek azok a szöveghelyek, amelyek nem szakrális jellegű toposzokat tartalmaznak, hanem eredeti mondani-valójuk van. A pecséthengerek képanyaga összevetésre került a Szerző által – az erdélyi, kalotaszegi tanulmány- és előadói körútja során – gyűjtött népművészeti kincsek motívumaival. Kiegészíti ezt a gyűjteményt Gyárfás Ágnes édesanyjának tárgyi hagyatéka – a Szerző ennek segítségével látta meg a magyar népi világ kultúrkincseit, mely „mindent megtartott az ősműltből, ami érték, és ami szép.”

A könyvben ezután következik a sorban négy magyar mese és a Gilgames XII táblás története. E magyar mesékben felfedezhetjük a mezopotámiai irodalom motívumkincseit, köztük a cédrusfákat a „Zöld király” című mesében éppúgy, mint Gilgames V. tábláján; továbbá a „szent számok” közül a hetest, a „Vízi Péter és Vízi Pál”, valamint a „Béka királykisasszony” című mesékben, avagy Gilgames IV., VI. és XI. tábláján. Vagyis a magyar népmesei hagyomány ugyanazt a motívumrendszert tükrözi, mint a mezopotámiai, így voltaképpen rejteki tudást hordoz!

Hölgyeim és Uraim!

Hosszasan elemezhetném még a tekintélyes terjedelmű mű, a „Tellói Jóslat” csillagászati, bölcséleti és etikai üzenetét, tovább sorolhatnám érteit, de az időkeretek miatt sapienti sat – a bölcsnek ennyi is elég. Helyette inkább egyetlen észrevételt tennék, amely reményeim szerint tovább növelheti e mű maradandó értékét. A Szerző a könyv 29. oldalán idéz Gilgames V. táblájáról, melynek során említést tesz Mannar isten nevééről, akinek a neve helyesen Nannar. Észrevételem mindazonáltal semmit sem von le a mű valódi értékéből.

Záró gondolatként utalni szeretnék arra, amit a Szerző művének korolláriumaként megfogalmazott: „A folyamközi turánok égi világának leírásával, az egymást keresztező állatok pecsét-hengereivel kezdtük és lassan bemutattuk azt a legendakört, amely a Világmindenség működését, a Teremtő művet öleli át. Dr. Gyárfás Ágnes magyar bölcsélet-kutató ezzel is bizonyította előttünk, hogy szorgos munkával véges életünkben is átfogható a Világmindenség végtelene.

Hölgyeim és Uraim!

Köszöntsük a Szerzőt, gratulálván legújabb művéhez és kiváló teljesítményéhez!

A Szerző Dr. Gyárfás Ágnes a könyvbemutatón dedikálja a TELLÓI JÓSLAT c. könyvét

Tibold Szabina

Szent asszonyok fájdalma

Fohászkodás a Papnőhöz

Taró bölcsessége
 Magas Papnő
 Elmondod-e titkod
 Világokat szövő?

Besuttogod-e
 szívembe
 Megoldásaid
 terhemre?

Megmutatod-e
 a tiszta utam,
 Visszavezetsz-e,
 hogy halljam fogadalmam?

Elfelejtettem ígéretem,
 Múltamra
 Árnyékot
 Vettem!

Mondd meg Nagyasszony
 amit tudnom kell,
 Adj reményt és erőt,
 hogy ébredhessek fel!

Utaim
 sikertelenek,
 Forduló pontjaim
 élesek!

Emeld meg fátyladat,
 villantsd fel igazad!
 A lányod vagyok!
 Figyelem szavadat –

Kiküldtél engem
 valóság álomba,
 Útmutatásod
 eltűnt a világba’.

Magas Papnő,
 Bölcs Asszony,
 Erős Anya
 Hallassz engem?

Megnyitom szívemet,
 ölelem lelkedet!
 Töltsd fel a méhemet
 fényvel, adj Életet!

Magas Papnő,
 Bölcs Asszony,
 Erős Anya,
 Hallj meg engem!

A természet útja

A pillanat eljön

Rejtett egyetlenem, amikor Én élvezettel elfogyasztalak, vak, állati és sötét szenvedélyben!
 Azután világra hozlak, vérben és fájdalomban,
 izzadsággal, üvöltések között...
 Te, pici leszel és törékeny, de hasacska tartalmazni fogja teljességem misztériumát.
 Magadban hordozod majd erőmet és szívedben igazamat.
 Kebleimből foglak táplálni és óvlak, dédelgetlek majd karjaimban.
 Törődésemtől kezeimből kinősz, s letekintve, meggyengülten látsz majd, távlatból, megsápadva.
 Ekkor elhagysz engem, üresen, kihasználva... s amit nyertél tőlem, azt ostobán szórni fogod.
 Az egyetlen út számodra a virágzás és feltöltődés felé Rajtam keresztül vezet!

Én vagyok az Anyád, spirálban és körökben, Én
vagyok az utad vége és kezdete...

Vissza kell hozzám térned és táplálnod engem
önmagaddal, hogy én újra, kitárulhassak Neked,
bőségemben és szenvedélyemben.

Bekebelezhesselek és megszülhessenek újra és új-
ra, amíg végre fel nem tártad minden egyes hasad-
ba rejtett titkomat, fel nem ismerted szívedben
igazamat.

Abban a pillanatban szabad leszel!

Nem kell többé testembe visszatérned, mivel te
magad is leszel fénylő, mindenható, magasztos,
mindent bekebelező és gazdagon adó

Isten-Nő!

A Szürkeségről

Felfedeztem csillogásom,
Én nélküli ragyogásom,
Fürdőszobák tükrében,
Egy zsendülő évemben.

Öreg tükrünk hűségesen
Visszanézett tiszta szemmel,
Mosolyomat visszaadta
Jövóm nőjét felvillantva.

A tükörben felfedeztem
Életbeli színeket –
Grimaszokat, új fogakat,
Szöske hajjat, kék szemet.

Napfény koronázta fejem,
Melengette lapát fülem,
Holdfényt hajam aranyában,
Hegyes nyelvecskét a számban.

Anyám szépségét kerestem
Nem láthattam, csak képzeltem,
Még egy szép nap rám nem talált
Tükör előtt majomkodván.

Megnevezte öncsódat
Felesleges hiúságnak,
S varázstükrömre borított
Egy láthatatlan hályogot.

Sok tükör házunkban nem volt,
De ami volt meg-megvakult.
Szemeit mind lecsukta,
Szépségemet eltagadta.

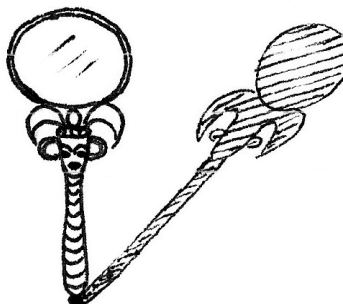
Bűntudattal belenéztem
Hálósobánk nagy tükrébe –
Sarokban állt sejtelmesen,
Felvillanó gonosz szemmel!

Még a hangját is hallottam,
Kárörvendően, gúnyosan,
Anyám szavait idézve
Semmiségem ecsetelte.

Ébredésem minden magja
Bűntudattal lett tarkítva.
Csillogást s a fényt elvette,
Szürkeséggel letakarta.

Idő, években elvonult,
Mire tükröm is kitisztult,
Szeretetem melegében
Hamisságából kigyógyult.

Visszahoztam ragyogását,
Kinevettem hiúságát,
Arcát megtaláltam fényben,
Természetben, tűzben, éjben.

Anbergine

Szeretettel: Padlizsán – a teremtés legtitokzatosabb gyümölcse, egyenesen az Ősanya öléből hullott a földre.

Sok pletykát és susporgást hallottam a Padlizsánról, néha értékelően, néha lekicsinylően, gyakran teljes ignoranciával, de soha nem közönyösen.

Személyes kapcsolatom Anbergine-nel hasonló nehézségeken keresztül alakult, amíg végre Perzsiában intim közelségbe nem kerültem vele. Amikor a perzsa szakácművészet páratlan hozzáértéssel és érzékenységgel elkészített Padlizsán tálaikat megkóstoltam, hűvös tartózkodásom meglepő hirtelenséggel szenvedélyes szerelemmé vált.

Meg akartam tudni Anbergine titkait, ezért úgy döntöttem, hogy megkérem szépen, ossza meg velem őket. Tányéromból a következő falat édes, pikáns illata üzenetet sugtogatott:

„Menj ki a bazárba, keresd meg a nővéremet, s ha megtaláltad, kérdezd meg tőle a 'Padlizsán Titkot'! Mondd meg neki, hogy én küldtelek!”

Másnap kimentem a bazárba, s nézelődtem erre, arra Anbergine nővére után.

Egy öregasszony kuporgott a gyalogjáró mellett, csadorját lazán maga köré vonva. Előtte, satnya zöldségekkel és gyümölcsökkel telt kosár ült a földön. Amint minden érdeklődés nélkül el akartam sétálni mellette, kinyúlt és megfogta a szoknyámat. Kissé bosszúsán megfordultam és

már nyitottam a számat egy kis vitára, amikor egy fénylő, gömbölyű dolog emelkedett ki a vénasszony kopott, fakult fátyola alól. Egy gyönyörű, tökéletes padlizsánt nyújtott felém, repedezett, agyondolgozott kezeiben. Padlizsán, mély violakék, burgundival melegített fényében kínálta fel, kis, hegyes gallérocskái tölcserében végződő, duzzadt, könnycsepp alakját.

Lekuporodtam az öregasszony mellé, ujjaimmal megérintettem Padlizsánt és tudtam, hogy megtaláltam mesemondómat. Törött farszimon megkérdeztem, hogy mennyibe kerül az áru? Fogatlan szájával az asszony rám mosolygott és kezembe nyomta a gyümölcsöt. Ez volt az öreglány legszebb áruja és a leggyönyörűbb padlizsán, amellyel életem során találkoztam. Nehéz volt hadonászásából megértenem, hogy nekem akarja adni, ajándékként. Nagylelkűségén meghatódva, egy bankjegyet tettem kosarába, valószínűleg összes javait kosárral együtt megvehettem volna az összegben, de a padlizsán értéke számomra megfizethetetlen volt. Anbergine nővérét kezemben tartva, elhagytam a Shah-bazárt.

Taxiba préseltem magam és a forró, állott szagú csadoros nőkkel zsúfolt kocsiban, Padlizsán el kezdett mesélni:

„A kezdet kezdetén, miután az Ősanya felismerte önmagát a teremtésben, elkezdett a dolgokkal egyenként megismerkedni. Látta, hogy minden jelképezi őt, egészében és részleteiben is. A Világmindenség szimbolizálja és magába foglalja az Ősanya minden aspektusát, testének, lelkének összes darabja külön is, egészben is megjelenik a természetben; és az Ősanya érezte, hogy az jó.

Azonban a manifesztáció hálójába akadt egyfajta lény, mely bár küllemre hasonlított az Ősanyához és képes volt még kisztílú alkotásokra is, nem volt boldog.

Turkáló, furkáló volt, mint Képzelet, de gyakran hiányzott belőle Képzelet energiája és lelkesedése, s bár Álmodot szerette, nem értette meg üzeneteit, útmutatását és ezért félt tőle. Ez a lény, kettősségében, még önmagától is félt. A két nem ahelyett, hogy szerette, tisztelte és segítette volna egymást, állandó harcban álltak. Mindegyik próbált a másik fölé emelkedni, elfelejtve vagy elhanyagolva eredeti szerepüket.

A női nem, amely leginkább emlékeztetett eredetében, funkciójában, és küllemében az Ősanyára,

s hűbben követte Álom tanításait, sokat szenvedett a férfi nemtől. Az, inkább Képzelet hiúságára és önteltségére alapozta egzisztenciáját.

A nők először alávetették magukat a férfiak akaratának, gyakran kényelemből, de leginkább a nyugalom kedvéért.

Amikor a nők világa egyre szűkebbnek bizonyult, s boldogtalanságuk testi fájdalmakban is manifesztálódott, végre felvették a harcot a férfiakkal. Be akarták bizonyítani, hogy ők is képesek mindenre, amire a férfiak képesek, plusz... A lázadásnak azonban egy sajnálatos mellékhatása kezdett jelentkezni, mivel a nők nem a saját Ósanyától örökölt eszközeikkel harcoltak, hanem a férfiak vértjébe és fegyverei mögé bújtak.

A fegyverek azonban őket sebesítették meg, nem a férfiakat, mégpedig ott, ahol a legjobban fáj: az alkotó központjukban, teremtő barlangjuk mélyén, a méhükben.

Elveszítvén irányukat, az Ósanyával való harmonikus kapcsolatukat, kezdték elveszíteni termékenységüket is.

Minél többet hadakoztak, mérgelődtek és nyavalyogtak, minél több keserű könnyet nyeltek, annál messzebbre kerültek örökségük szépségétől és teljességétől. Elfelejtették valódi értékeiket, eldobták legnagyobb kincsüket.

Látta ezt az Ósanya és könnyek gyűltek szemében: „Lányaim, Álom első képmásai, miért nem figyeltek az Ő útmutatására, miért nem halljátok hangját a szívetekben?”

Ekkor az Ósanya megérezte lányai fájdalmát önmaga mélységében, s tudta, hogy gyógyszerre van szükségük. Valamire, ami enyhíti fájdalmukat és emlékezteti őket szeretetére. Valamire, ami büszkeséggel és önszeretettel tölti majd el őket, s erőt ad majd nekik, hogy ledobhassák fátylaikat és férfimaszkjaikat, s hogy lüktethessenek önmaguk teljességében.

Ebben a pillanatban Ósanya arca felragyogott és ötletétől fellelkesedve önmagába nyúlt, megölelve csodálatos életét adó méhét: „Lányaimnak szükségük van valamire, ami emlékezteti őket eredetükre, misztériumukra, szépségükre, termékenységükre és álmaikra!” Az Ósanya akkor fátyla mögül elővonta Padlizsánt és lebocsátotta őt a

Földre, lányainak felajánlva gyógyszerül és emlékeztetőül.

Aki felismeri Anbergine-ben az Istennőt, az meggyógyul tőle azonnal. Ott, ahol a nők fátylak mögül látják a világot, Padlizsánnak nagyon sok dolga van. Lefátyolozott nővéreinek nagyon szükségük van gyógyhatására és meséire, ezért érthető, hogy ők közelebb kerültek Anbergine-hez. Mivel az Ósanya is fátyol mögül szemléli a világot, a fátylak mögött élő nők börtöne ugyanakkor biztonságos is. Ott, ahol a nők férfimaszkot hordanak, félnek Anbergine-től. Kíváncsiságuk azonban erősödik, s mint Te is, tanulgatják fátylas nővéreiktől a padlizsán titkokat.

Indigókék mélysége
az Univerzum jelképe,
Alakja és formája
méhünk kincsestára,
Fehér húsa, magjai
termékenységünk útjai.
Mielőtt megfőztetik
sóban keserű könnyet bocsát,
Amikor feltálaltatik,
édes ízét kínálja csupán.
Elkészítési módja
számtalan,
Gyógyhatása páratlan!
Én vagyok a padlizsán,
Anyád öléből hullottam Rád,
Élvezd ajándékaim,
Szeretettel:
Anbergine

Turóczi Péter

TISZA-VIRÁG

Tragédia két felvonásban

MÁSODIK FELVONÁS

Harmadik rész

Első jelenet

Helyszín a Róheim-villa hallja, 1919. március 21-én dél körül. Kint szakadatlanul esik tovább az eső. A jelenet hangos ajtócsapódással kezdődik.

MOLNÁR

Egyesek milyen nyughatatlanok! Hát hogyan lehet írni ebben a folyamatos telefoncsörgésben, meg dohogásban?! *(színpadiasan)* A művészethez nyugalom kell az Isten szerelmére már! *(kedvtelenül leüti pár betűt az írógépen.)*

HERCZEG

Már ne haragudjon meg kedves Molnár uram, de fél éven belül, már a második nemzetvesztést készülünk elszenvedni. Tavaly ilyenkor még az évszázadok által kimunkált rend uralkodott, kiszámítható, igazságos és biztonságos keretek között, most meg két nap alatt bármi 180 fokos fordulatot vehet, és még az okát sem értjük meg. Magam is szívesen mennék az ellentengernagy úr után, ha olyan optimista lennék, mint Ő. Nem tudom mit lehetne tenni. A szociáldemokraták egyesültek a kommunistákkal, és mától proletárdiktatúra van. Az élet fél év óta velünk élő pokol, melynek egyre mélyebb és mélyebb bugyraiba süllyed a magyar nemzet, ez a legyőzhetetlennek hitt Titanic.

LEHÁR *(az eddig a sarokban álló gitárt próbálja behangolni)*

Ez életem eddigi legizgalmasabb két napja. A politika a politikusoké, hagyjuk meg nekik. Fél éve is csak szájtépés volt – leszámítva persze a mi tiszteletre méltó témánkat, Isten nyugosztalja – most sem lesz ez másképp. Annyi szent, hogy egy proletár sem fog nekem diktálni. Fél évet adok ennek a kísérletnek is, aztán talán helyre áll a rend.

(csengetnek miközben beszél, Olga kinyitja az ajtót, és egy vizes esőköpenyes férfi lép be a hallba.)

NÁBOB *(kicsit fújtatva)*

Szép jó napot kívánok az uraknak ezen a csúnya napon! *(mindenki viszonozza a köszönést és érdeklődve néz a Nábobra.)* Elnézést kérek, hogy csak így betoppanok, magam sem így terveztem.

Engedjék meg, hogy bemutassam magamat: Bölöni György vagyok, vagyis egy Magyar Nábob, ahogyan Önök ismernek.

MOLNÁR *(csodálkozva)*

Részünkről a szerencse Bölöni úr, azt hittük nem fogunk találkozni. Talán valami változás van a megbízással kapcsolatban? Mert ez esetben előre szeretném jelezni, hogy a pénzt nem áll módomban visszaadni, mivel mi eleget tettünk az Ön kéréseinek...

NÁBOB *(félbeszakítja Molnárt)*

Szó sincs róla Molnár úr. Pusztán azért jöttem, hogy kicsit megsürgessem Önöket, tekintettel arra, ami az ország élén az elmúlt órákban történt. Attól félek ugyanis, hogy az elkövetkező idő nem lesz alkalmas egy dualista politikus életrajzi drámájának írására. Sőt kifejezetten ellenjavallt lesz az ilyesfajta tevékenység.

LEHÁR

Ezt meg hogy érti? És egyáltalán mi áll emögött az egész megbízás dolog mögött. Kinek dolgozik Ön?!

NÁBOB

Valóban, Önök ezt még nem tudják, ezzel kellett volna kezdenem. *(leveszi az esőköpenyt, és leül egy székre, közben Olga forró teát hoz neki)* Szóval a megbízóm nem más, mint a néhai Ady Endre költő, aki személyes jó barátom volt. Mint bizonyára tudják Ady idén januárban elhunyt. Hosszú ideig volt ágyban fekvő beteg, s érdekes módon éppen Tisza István meggyilkolása után dőlt le a lábáról. Ezt égi jelnek hitte, és folyton azt hajtogatta, hogy ennek nem szabadott volna megtörténnie. Beszélgetéseink során kiderült, hogy Ady a háború vége felé bizalmas kapcsolatba került Tiszával, és megöléséért Ady magát vádolja, saját korábbi kijelentései miatt. Azt találta ki,

hogy ír egy színdarabot, amiben őszinte, de igazságos képet fest Tiszáról, ezzel megtisztítva a becsületét a folttól, amely részben általa is esett rajta. Ereje azonban már elhagyta eddigre, s egy sort sem tudott leírni, bár szellemileg teljesen ép volt. Ezért lediktált nekem néhány verset komoly küzdelmek árán, melyekkel érzékeltetni szeretete volna, hogy milyennek is élte meg ezt az időszakot, és milyennek látta Tiszát. Az ideje azonban lejárt, így utolsó erőfeszítésként megmaradt valutája egy részét rám hagyva, megeskett, hogy megíratom a drámát, és a társadalmi megbékélés ügyét előmozdítom, mely béke elvesztéséért Ady magát okolta. Így esett a választásom Önökre, és ezért írják most ezt a drámát, Ady Endre akaratából.

HERCZEG

Ez megdöbbsentő. Most át kell értékelnem mindent, amit Adyról gondoltam.. *(Lehár közben párás szemmel a kéziratokat kezdi lapozgatni, közben penget néha egyet-egyet)*

MOLNÁR

Lenyűgöző történet, nem gondoltam, hogy ilyen a valóságban is van, nem csak a regényekben. Minden tisztelem Adyé. Ezen az erkölcsi magaslaton állva máris könnyű kilépni abból az árokból, ahol a történet megfeneklett 1914-ben. Ha szorít az idő, akkor mit szólna, ha ugranék egyet, és 1917. májusától venném fel a fonalat, mikor Tisza lemond a miniszterelnökségről?

NÁBOB

Azt hiszem az egyszerű lenne!

MOLNÁR

Olga, legyen olyan drága hozzon nekünk kávét és cigarettát, az alkotói kedv újra buzog bennem! *(Lehár pengetni kezd egy édes-bús melódiát. Miközben játszik, a színpad elejéig sétál, a színpad többi része sötétbe borul. Egy fény sugar világítja meg Lehárt, és az oldalról besétáló Újságírót – Adyt –, aki énekelni kezd.)*

Magyar jakobinus dala

Ujjunk begyéből vér serken ki,
Mikor téged tapogatunk,
Te álmos, szegény Magyarország,
Vajon vagy-e és mink vagyunk?

Vajon lehet-e jobbra várni?
Szemünk és lelkünk fáj bele,

Vajon fölébred valahára
A szolga-népek Bábele?

Ezer zsibbadt vágyból mért nem lesz
Végül egy erős akarat?
Hiszen magyar, oláh, szláv bánat
Mindigre egy bánat marad.

Hiszen gyalázatunk, keservünk
Már ezer év óta rokon.
Mért nem találkozunk süvöltve
Az eszme-barrikádokon?

Dunának, Oltnak egy a hangja,
Morajos, halk, halotti hang.
Árpád hazájában jaj annak,
Aki nem úr és nem bitang.

Mikor fogunk már összefogni?
Mikor mondunk már egy nagyot,
Mi, elnyomottak, összetörtek,
Magyarok és nem-magyarok?

Meddig lesz még úr a betyárság
És pulyahad mi, milliók?
Magyarország népe meddig lesz
Kalitkás seregély-fiók?

Bús koldusok Magyarországa,
Ma se hitünk, se kenyérünk.
Holnap már minden a mienk lesz,
Hogyha akarunk, ha merünk.

Második jelenet:

Az Újságíró és Lehár kimennek két oldalra, közben a színpad átalakul. A helyszín Bécs, a királyi palota. Tisza a bebocsátásra várakozik az előtérben, Burián éppen kifelé jön.

TISZA *(Bosszúsan, Buriánt méregetve, aki közben becsukja maga mögött az ajtót.)*

Lám csak kit fújt ide a szél. Csak nem az új királyunk, IV. Károly kiskutyáját? Amióta a múlt ősszel a bölcs Ferenc József eltávozott közülünk, már semmi sem a régi. Még te sem Burián uram...

BURIÁN *(szenvtelenül)*

A te érdekedben közvetítek köztetek. Korábban azt reméltem megérted, hogy nem a választójoggal kapcsolatos érveléssel van a hiba, az nagyon is kimunkált, hanem azzal, hogy azt hiszed, hogy a választójogot még lehet osztogatni, vagy megtagadni. Ez a felfogás idejét múlta. Engedned kell a

választójoggal kapcsolatban, nincs más választásunk.

TISZA (*kioktatóan*)

Nos barátom, érdekes, hogy bár nekem köszönheted, hogy kineveztek '15-ben közös külügyminiszterré, mégis mióta leváltottak a tisztségből, meglehetősen megnőtt benned a vágy, hogy elmagyarázd nekem a belpolitikát. Kár a gőzért. A választójog kiterjesztésének kérdését ugyanis történelmi perspektívából kell nézni, és éppen ezért a demokrácia beengedését csak olyan korlátok közt szabad megengedni, ahogyan azt az ország érdekei engedik. Ez pedig jelen pillanatban semmiképpen nem lehet az általános választójog, tekintettel arra, hogy a beözönlő nemzetiségek választópolgárai szétrobbantanák szeretett hazánk sérthetetlen ezeréves határait. Magyarország mindig a fokoza-
tosság politikáját folytatta a nagy nyugati áramlatokkal szemben, mint például a feudalizmus, és ennek így kell lennie a 20. század elejének eszméivel is.

BURIÁN

De hát nem érted?! Nagy demokratikus áradat vönul a világ felett, ami elnyel, hogyha ellenszégülünk neki. Éppen emiatt irányítanunk, és vezetnünk kell, csak ezt te képtelen vagy megérteni megrogzött konzervativizmusoddal. Neked is áldozatokat kell hoznod a magyar nemzet érdekében, és beszüntetni a háborúskodást az egész világgal!

TISZA (*szelíden félretolja Buriánt az ajtóból*)

Hagyd ezt most. Beszédem van a királlyal. Remélem ő még hisz az alkotmányosság erejében.

BURIÁN (*lemondóan*)

Az a te bajod, hogy nem tudsz az alkotmányos színezettől megmenekülni. Parlament és politika. Ez a két jelszavad, csupa elv vagy és semmi racionalitás. Még a pártod sem osztja merev nézeteidet. Ennek köszönheted azt is, hogy a király kezdettől fogva ellenszenvvel viseltetik irántad. Ha nem ragaszkodsz a nádori pozícióhoz, kálvinista létedre, egy szinte dogma szerűen katolikus királyi család sarjának koronázásán, talán nem azon gondolkozna Károly egyfolytában, hogy hogyan váltsön le.

TISZA (*lesajnálóan, közben kinyitja az ajtót, és félig visszafordultában, belépés közben beszél*)

Károlynak nincs elegendő energiája ahhoz, hogy

legyőzze a nehézségeket, ezért megelégszik azzal, hogy megszabaduljon azoktól a személyektől, akik nehézséget jelentenek neki. Én is ezek közé tartozom, de azzal, hogy engem eltávolít a miniszterelnöki székből, még nem lesz kevésbé kényelmetlen neki a magyar alkotmányosság. (*belép, és becsukja az ajtót maga mögött a megsemmisült Buriánra.*)

Jó napot kívánok felség! (*színtelen, hivatalos hangon*)

KÁROLY (*íróasztala mögött ül, eltökélt arc kifejezéssel*)

Jó napot, kérem üljön le gróf úr! (*Tisza leül*) Azt hiszem tudja, hogy mit fogok most mondani. (*Tisza bólint*) Tudja gróf úr, én nem vagyok egy szenvedélyes demokrata. Részben úgy gondolom, hogy a demokrácia a zsidók találmánya, hogy kiforgassanak minket. Mindezek ellenére azonban el kell ismernem, hogy a demokratikus gondolatok váltak mára irányadóvá, ha tetszik, ha nem. Engednie kell a választójog kérdésében, mert a Monarchia és Magyarország nyugalmát nem áldozhatom fel az Ön támogatása érdekében. Vagy enged és marad, vagy tovább makacskodik, és el kell, hogy mozdítsam.

TISZA

Fenség, először is szeretném kikérni zsidó honfitársaim nevében az előbb elmondottakat, tudja rendkívül károsnak tartom az antiszemitizmus terjedését, mely úgy tűnik Önt is megfertőzte. Több zsidó katonatiszt is harcolt már parancsnokságom alatt, és bátorságuk példamutató volt, jellemük pedig kifogástalan. Ők sem nagyobb demokraták, mint mi, csak jobban alkalmazkodnak nálunk.

(*Károly legyint.*) Mindazonáltal a tárgyra térve, úgy gondolom, hogy Magyarország egységét, területi integritását, és alkotmányosságát csak úgy lehet fenntartani, ha a nemzetiségi tömegek nem kapnak jogot a választásra, s ezzel kivédve a propagandát, megvédhetjük Magyarországot a káosztól és anarchiától. Az előbb felséged által elmondottakból tehát akkor most az következik, hogy arra kell kérnem fenségedet, fogadja lemondásomat, és kívánom, hogy találjon valakit, aki Ön szerint jobban képviseli a hazám ügyeit, mint én magam, aki az életét e küldetésre tette fel. Mindazonáltal szeretném figyelmeztetni fenségedet, hogy a Nemzeti Munkapárt parlamenti többségét magammal viszem ellenzékbe a magyar parla-

mentben, így attól tartok nem szabadul meg tőlem örökké.

KÁROLY *(kemény próbál lenni, hivatalos hangra vált)*

Tisza István gróf, Önt felmentem a miniszterelnöki teendők gyakorlása alól. Utódjául Wekerle Sándort fogom kinevezni, aki mögött az Ön, és Károlyi Mihály pártján kívül minden magyar parlamenti erő felsorakozott, koalíciós kormányként, Andrássy Gyulát és Apponyi Albertet is beleértve. Wekerle tapasztalata elvitathatatlan, hiszen volt már miniszterelnök, és pénzügyminiszterként a csódtól is megmentette egyszer Magyarországot. Ezen felül tudatom Önnel, hogy összehívtam a Reichsratot, az eddigi alkotmányellenes rendeleti kormányzást ezennel beszüntetve. Arra kérem respektálja Ön is a Monarchia törvényes kereteit, és az új kormányt, amely a választójog kiterjesztésének programja mögött sorakozott fel.

TISZA *(szúrós szemmel)*

A Jóisten áldása kísérje munkájukat. *(megnyomva a szavakat)* Minden felekezet Istené. Remélem tudja, hogy a dualizmusnak ezzel befellegzett. Most ha megbocsát azonnal Budapestre kell mennem a rendkívüli parlamenti ülésre. Viszontlátásra felség!

KÁROLY *(elkiismeret furdalásosan, de töretlenül)*

Ebben nem értünk egyet. *(rövid szünetet tart)* Isten Önnel gróf úr!

(Tisza kimegy, a király pedig megkönnyebbülten hátradől.)

Harmadik jelenet

Helyszín a parlament ülésterme. Tisza, mint az ellenzék vezére a patkóban ül, a pulpituson Wekerle miniszterelnök beszél.

WEKERLE *(éppen befejezi a programadó beszédet)*

...ezért az új kormány alakulásának, létjogosultságának alapja a választójog reformjának megalkotása azon elvek alapján, amelyek az előző kormány által ellenjegyzett április 28-i királyi kéziratban vannak lefektetve. Ennek értelmében a legfontosabb választójogi reformjavaslataink a választójogosultság korhatárának leszállítása a 24. életévre, a Károly-keresztesek választójogának

megadása tekintet nélkül a korhatárra, és a titkos szavazás kiterjesztése az 1913-as választójogi törvény idevágó rendelkezésén túlmenőleg. Köszönöm a figyelmet.

HÁZELNÖK

Tisza István gróf kért szót, hogy az előző kormány lemondásáról, és az osztrák parlament, vagyis a Reichsrat összehívásáról szóljon néhány szót. Parancsoljon gróf úr!

TISZA *(folyamatos bekiabálások, miközben beszél)*

Köszönöm a szót elnök úr! Engedjék meg, hogy röviden szóljak kormányom lemondásának körülményeiről, és az elmúlt napok eseményeiről. Tisztelt ház! A megelőző kormány a választójog kérdésében előterjesztéseket tett Őfelségének, de nem sikerült legyőzni Őfelségének azt az aggályát, hogy a kormány előterjesztései a magyar nemzet igényeinek s a nemzet többsége vágyainak nem felelnek meg, ezeket ki nem elégítik. Ilyen körülmények között mi sem volt természetesebb, mint az, hogy a kormány felmentését kérte, és mi sem volt természetesebb, mint hogy helyét olyan új kormány foglalta el, amely a választójog kérdésében messzebbmenő álláspontot képvisel. Szeretném bejelenteni ezzel kapcsolatban, hogy pártom nem fogja gátolni a kormányt munkájában, annak ellenére sem, hogy a választójoggal kapcsolatban nem értünk egyet.

Tisztelt ház! Most már csak egy-két szót kell szólnom egy olyan kérdéstről, amelyikről a tisztelt miniszterelnök úr sajnálatomra meg nem emlékezett. Ezalatt az Ausztriában felmerült jelenségeket értem természetesen. Ha valaki, én foglaltam el következetesen mindig azt az álláspontot, hogy sem Ausztriának Magyarország belügyeibe, sem Magyarországnak Ausztria belügyeibe beleavatkozni nem szabad. Ezzel az álláspontommal nem fogok ellentétbe kerülni most sem. De azok a tünetek, amelyek a legutolsó hetekben Ausztria parlamenti életében felmerültek messze túlmennek azon a határon, hogy ezt a magyar államélet illetékes tényezőinek tétlenül legyen szabad elhallgatniuk. Már elnézést kérek, de felháborító, hogy az osztrák parlamentben nap-nap után a legvakmerőbb támadások intéztesenek a fennálló törvényes rend ellen, Magyarországnak a monarchiában elfoglalt dualisztikus és paritásos állása ellen. Már

elnézést kérek, de szerintem ez olyan helyzet, amellyel szemben nekünk mindannyiunknak pártkülönbség nélkül fel kell szavunkat emelnünk és hands off-ot kell kiáltanunk mindenkivel szemben, aki a magyar állam területi integritását vagy a magyar államnak a Monarchiában elfoglalt dualisztikus és paritásos állását megtámadja. Sajnálom, hogy a tisztelt miniszterelnök úr nyilatkozatának ezt a hézagát nekem kellett ezekről a padokról kitöltenem, és csak azt a reményemet akarom kifejezni, hogy a miniszterelnök úr cselekedeteivel fogja pótolni azt, amit mai nyilatkozatában e téren elmulasztott. Köszönöm a figyelmet. *(Hosszantartó élénk éljenzés és taps a jobboldalon. Tiszát számosan üdvözlik.)*

HÁZELNÖK

Andrássy Gyula grófnak adom meg a szót. Parancsoljon képviselő úr!

ANDRÁSSY

Tisztelt ház! Szeretném kifejezni, hogy a Tisza gróf által kifejtettekkel a bécsi események vonatkozásában magam a kormány nevében teljes mértékig egyet értek. Káosz az úr Ausztriában, mióta Stürgkh miniszterelnököt meggyilkolták. Ki kell jelentenünk, hogy főként és elsősorban is a Monarchián belüli csehszlovák autonómia követelése nyílt sértést jelent a magyar nemzet számára. Igaz ugyan, hogy a horvát és kisebb részben a román igények legitimitását mindig, ha korlátok között is, de elismertük a nemzeti törekvéseket illetően, ugyanakkor a magyarok számára teljességgel megkérdőjelezhetetlen a szlovákság teljes integrálódása a magyar politikai intézményrendszerbe, és a szlovákok érdekazonossága velünk. Ezt támasztja alá az évszázados békés együttélés és a szlovák középosztály gyors asszimilációja is. Éppen emiatt a cseheknek a csehszlovák egységért kifejtett reichsratbeli tevékenységét nem minősíthetjük másnak, mint hazaárulásnak. *(Hosszantartó élénk éljenzés és taps.)* Éppen ezek miatt áll ki a kormány teljes mellszélességgel Apponyi Albert gróf közoktatási miniszter mellett *(Apponyi feláll és meghajol)*, aki programja hangsúlyos pontjaként emelte ki a román és szerb egyház által fenntartott felekezeti iskolák szorosabb állami ellenőrzés alá vonását, és hosszú távon államosítását, valamint a magyar, mint tanítási nyelv kizárólagos bevezetését. *(éljenzés, Tisza a fejét ingatja, mivel csak részben ért egyet.)* Köszönöm a figyelmet!

HÁZELNÖK

Köszönjük Andrássy gróf, most megadom a szót Károlyi Mihálynak az ellenzéki Károlyi-párt elnökének. Öné a szó.

KÁROLYI *(folyamatos bekiabálások és pocskondiázás mindkét oldalról, miközben beszél)*

Tisztelt ház! Azt kell, hogy mondjam elszomorít a képviselő urak hozzáállása, mind a nemzetiségi kérdés, mind a háború, mind pedig a demokrácia fontos ügyeihez. Tisztelt képviselőtársaim, Önök még csak nem is sejtik, hogy mi a tét a világháború küzdelmeiben. Fejüket mélyen a homokba dugják, és olyan ingerültséggel, retrográd nézetekkel és anakronisztikus szemlélettel kezelik a nemzeti kisebbségek problémáit, hogy még az 1868-as törvény látkörét sem képesek magukévá tenni. Értsék meg végre, most van az a lélektani pillanat, amikor még a belső feszültségeket lecsendesítve a jelen Magyarországon élve folytathatjuk a huszadik századot. Nincs több idő, gyülekeznek a viharfelhők felettünk. A német kancellár lemondott, s örült militarista tábornokai totális tengerelattjáró harcot hirdettek, mikor a béke már csak egy karnyújtásnyira volt. Minek ellenség, ha az embernek ilyen szövetséges van?! Az Egyesült államok belépett a háborúba az antant oldalán, mely a békét, a nemzeti önrendelkezést, és a demokráciát írta zászlájára, és kár lenne lebecsülni e friss és remekül kiképzett haderőt, akit immár ellenségünknek mondhatunk, bár a hadüzenetet még *(a „még” szót megnyomja)* nem kaptuk kézhez. A dualizmus sorsa megpecsételődött, ez jól látszik a Reichsratban lezajló eseményekből is, de kérdem én, miért baj ez a magyaroknak? Magyarország lakosságának többsége a függetlenség ügyét támogatja, s ezt az érzést csak mesterségesen sikerült elfojtaniuk az egymást követő 67-es kormányzatoknak, de az új választójogi törvény szóba kerülésével, megjegyzem teljes joggal, ez a törekvés új erőre kapott. Az Ausztriához fűződő kötelekeket talán még egy olyan elvakult 67-es megalkuvó, mint Tisza gróf sem tartja organikus jellegűnek, maximum funkcionálisnak *(Tisza mosolyra húzza a száját)*, s e kapcsolat értéke attól függ, hogy az mennyire kedvező Magyarországra nézve. Nos, nem kell nagy ész hozzá, hogy belássuk, hogy ma úgy kapcsolódik Ausztria Magyarországhoz, mint a fulladozó ember nyakába vetett kő. A Károlyi-párt éppen

ezért szabadságot, választójogot, és értelmes autonómiát kíván, és ha Önök süketek e jelszavakra, úgy egy hét múlva, svájci utamon majd az antant képviselői elé tárom őket, midőn a békéről beszélgetek majd elvtársaimmal. Köszönöm a figyelmet! *(hosszantartó hőzöngés, többen kimennek miközben beszél, illetve dobálják, hazaárulózzák.)*

HÁZELNÖK

Károlyi gróf értékesnek nem mondható felszólalása után, mivel nincs több napirendi pont az ülést bezárom, és Ófelsége parancsára nyári ülésszünetet rendelék el. A következő ülés novemberben lesz.

(Mindenki távozik, Tisza karzaton ülő feleségéhez megy, majd együtt kimennek a folyosóra, és leülnek egy pamlagra.)

TISZÁNÉ

István, nagy ámulattal hallgattam szenvedélyes beszédedet, de aggódom. Még mindig nem tettél le tervedről, hogy az ülészak szünetében visszatérj régi katonai alakulatodhoz? Nem töltenéd inkább velem, s a családdal, akik szeretnek e rövid kis időt, mikor épp nem nyomja válladat sem kormányzati, sem parlamentáris kötelesség? Hiányzik ifjonti szerelmünk, mely beragyogta az egész házat, s az a szenvedély, mely ma már más nem illet meg, csak a hazát. Mikor beszélgetél utoljára István fiaddal? Úgy várna rá, látom én, még ha nem is mondja. S szegény Juliskánk sírjánál mikor voltál utoljára? Kérlek, kérlek gyere inkább haza.

TISZA (egy ideig hallgat, majd komoran beszél)

Nézd Ilonkám, két féle politikus csoport van Magyarországon. Az egyik a – jobb szót nem találok rájuk – rajongók és kalandorok csoportja, míg a másik a higgadt mérsékelteké.

A rajongót szenvedéllyé vált meggyőződés, a kalandort az életfenntartás ösztöne hajtja előre s egész énjét, akarata, indulatai egész erejét viszi a politikai küzdelmekbe mindkettő. A mérsékelt pártok nagy tömegét ellenben a szenvedélytől mentes higgadt meggyőződés vezeti, melyet én is magaménak vallok. E meggyőződésnek nagyobb fokú kötelezettségérzettel kell párosulnia, hogy elég ellenálló képességet nyerjen amazok támadásaival szemben. A szabadság nyugodt és boldog élvezetét ki kell a nemzeteknek érdemelniük, nemcsak életüknek azon válságos napjaiban, mi-

dőn a lelkesedés, a vagyont és életet áldozni tudó haza- és szabadságszeretet egész nemzeteket tud hőstettekre ragadtatni, de a közélet hétköznapi küzdelmeiben is. A nemzet legjobbjainak, s ezek mögött az értelmesebb és komolyabb társadalmi körök egész haderejének, ilyenkor is meg kell állnia a helyét. Teljesítenie kell kötelességét, magánérdekeivel, kényelmével, nyugalomával nem törődve. Kellemetlen küzdelemre szánja el magát, ki a rajongónak, vagy a kalandornak áll útjába. Sáros úton kell lépésről lépésre tovább húznia a közügy szekerét, szenvedélyes támadásokat, méltatlan vádakot kell eltűrnie. Jutalma, önfeláldozó küzdelmek közt végigszolgált hosszú közpálya végén, legfeljebb hideg elismerés, míg késő nemzedékek hálás szeretete övezi a boldogok emlékét, kiket a sors kegye egy-egy pillanat szerencsés hőségé, vagy mártírjává avatott.

De amely nemzet többsége a kötelességteljesítés módját nem gyakorolja, a küzdelem e fajtától visszavonul, hazája sorsát a szenvedély és önérdék által vezetett túlzó pártok – vagyis a rajongók és kalandorok – kétes kísérleteinek önmaga szolgáltatja ki. Ezért kell hát most csatlakoznom a Bukovinában harcoló második debreceni honvéd huszárezredhez, hogy tétlenség helyett a hazámat szolgáljam, és ne csak szám jártatásával, hanem karom erejével is a fronton.

TISZÁNÉ (könyörögve)

De István, 56 éves vagy. Nem való már neked a harcmező, többet tehetsz a hazáért, ha élsz, mint ha értelmetlen halált halsz.

TISZA

Te ezt nem értheted Ilonkám. Hogy minek van értelme és minek nincs, azt ott döntenek el *(szelíden felfelé mutat)*, most pedig menjünk, a következő egy hétben csak veled foglalkozom szívem hölgye *(végigsimít Tiszáné arcán mosolyogva, aki viszonozza a mosolyt)*, és a családdal, de azután mennem kell, és minden további vita erről csak az együtt töltött időt rövidíti meg. Jöjj kedvesem, menjünk haza.

(Tiszáné Tisza vállára hajtja a fejét, és így elindulnak lassan körbe a színpadon. Tisza hátul kimegy, majd Tiszáné szomorúan megy egy kört egyedül, majd ő megy ki, és Tisza bejön egyszerű szürke egyenruhában egy csapat katonával. Lövöldöznek, néhányan elesnek, közben csatazaj halatszik)

Negyedik jelenet

Tisza a katonákkal egy lövészárokban fekszik szögdrót mögött a színpad elején, majd, mind kirohannak a színpadról egy a lövészárkot ért bombatámadás miatt. Eközben felépül a színpad hátulján az új helyszín, egy katonai sátor a táborban. Tábori ágyak, három katona beszélget az ágyakon ülve/fekve. 1917. november eleje van.

KATONA 1

Zord idők járnak már. Lassan felvehetjük a téli felszerelést, pedig még csak November eleje van. Ráadásul az eddigi jótevőnk, Tisza ezredes is elhagy bennünket. Sosem gondoltam volna, hogy egy tiszt, aki ráadásul nem sokkal ezelőtt még az egyik legfőbb parancsnok volt, itt fog aludni *(az övé melletti ágyra néz)*, azt eszi, azt issza, amit én, és mellettem harcol, akár a legvadabb kartács-tűzben is. Ezt hívom én katonának.

KATONA 2

Vagy inkább államférfinek. Emlékeztek a legelső napra, mikor megérkezett? Nem sokkal mellette csapódott be egy ellenséges lövedék, pont miután kinevezték ezredessé.

KATONA 3 *(nevet)*

Erre ő azt mondta *(eltorzított hangon utánozza Tiszát)*: „Ez talán nekem akar üdvlövés lenni? Még kisül a végén, hogy a harctéren sem vagyok biztonságban”

(Mindhárman nevetnek Tisza tréfálkozásán.)

KATONA 2

Hát nekem mindenesetre bebizonyította, hogy nem csak a karosszékében kényelmesen elüldögélő politikusként érzi magáénak a háború ügyét, hanem a lövészárokban is, ha úgy hozza a hadi szerencse.

KATONA 1

Hát az biztos. Mindegy, hogy ki a miniszterelnök, én csak akkor fogom elhinni, hogy elértük a végső győzelmet, vagy ne adj Isten elvesztettük a háborút, ha Tisza István ezredes szájából hallom.

KATONA 3 *(bólogat)*

Magam bosnyák paraszt ember vagyok, de Tisza ezredes nem éreztette velem, hogy ő magyar gróf, és ezért magasabb rendű lenne. Itt élt velünk, egyszerűen, mint egy igazi katona. Irigylem a Geszt környéki parasztokat, akiknek ő a kenyéradó gazdája. Kár, hogy vissza kell mennie Buda-

pestre. Sokat veszít vele a második debreceni honvéd huszár ezred.

(Belép Tisza a sátorba, egyszerű egyenruhában, útra készen.)

TISZA *(szomorúan)*

Búcsúzni jöttem legények. Visszavár az intrikák és cselszövések bűnös városa, Budapest. Muszáj mennem, hiszen a haza ügyét védeni a parlamentben nem kevésbé fontos, mint a lövészárokban.

Köszönöm nektek, jó bajtársak, hogy e gyönyörű magyar csapatban, szép hazánk e gyönyörű vidékén én is kivehettem a részem a háborúból, megismerve annak valódi arcát, melynek sötétsége korábban sem volt előttem titok.

KATONA 2

Mondja ezredes úr, meddig tart ez még? Mikor jön el már a béke? Volt értelme egyáltalán belépni a háborúba Németország mellett másodhegedűsként?

TISZA *(közben leül egy priccse)*

Ne ítéljetez a látszat után, és ne beszéljetez olyan könnyen második hegedűről. Szerintem nem csak helyes, hanem igen férfias is volt abba a csata-tervbe belemenni, amelynél fogva a németek jóformán magunkra hagytak Oroszországgal szemben bennünket, hogy gyorsan végezhesse a franciákkal. Így ők túlerőben vannak ott, ahol káprázatos sikereiket elérik, s ezalatt nekünk kell az orosz túlerőt fenntartanunk. Ez valóban nem fair, de mégis látjátok milyen dicső tetteket tudunk végrehajtani, és úgy tudom az orosz megadás már küszöbön áll, a sok fraternizálás is erre utal, s hiszem, hogy Románia sem húzza már ellenünk sokáig. *(derűsen)* Győzni fogunk, csak kitartás bajtársak, a béke közel.

KATONA 1

Köszönjük, hogy mindig lelket önt belénk ezredes úr. Nagyon sajnáljuk, hogy el kell mennie.

TISZA

Ugyan már fiam, én köszönöm, hogy végre megismerhettem általatok igazán a magyar népet! Ez a világ legkülönb fajtája, melyet csak szeretni és tisztelni lehet. Nagy kár, hogy a politizáló intelligencia mást sem tesz, mint ezt a nagyszerű, Isten áldotta népet rontja! *(vállára veti a zsákját.)* Isten veletek drága fiaim, Isten veletek bajtársak! Ha bármire szükségetek van, bátran keressetek.

(Elindul kifelé, a katonák pedig vigyázzba vágják magukat, és tisztelegnek neki.)

Ötödik jelenet

A helyszín újra a parlament, a választójogi bizottság ülésterme, ahol Tisza elnököl. A hosszú asztal körül hatalmas a hangzavar mikor Tisza belép. Lassan oda sétál az asztalfőhöz, komótosan szétarakja a papírjait, majd figyelni kezd. Erősödő zaj.

KÁROLYI

...a katasztrofális helyzettel szemben két férfi képvisel ma még sajnos minden erőt és hatalmat. Az egyik Tisza István, a maga elvakult csökönységével, a másik Wekerle Sándor, a maga mosolygó cinizmusával...

WEKERLE

Arcátlanság! Tisza gróf utasítsa rendre!

ANDRÁSSY

Legalább a frontkatonák érdekében, tárgyaljunk már érdemben a választójogról!

TISZA *(feltolja a szemüvegét az orrán és megköszörüli a torkát)*

Mint azt bizonyára tudják most értem haza a frontról a napokban. Ottani tapasztalataimra alapozva kérem, ne mondja nekem senki, hogy az általános választójogot a magyar nép ellenállhatatlan erővel követeli. Nem a magyar népnek, hanem a magyar politikusoknak van a választójogra szüksége. Ne mondja nekem senki, hogy a lövészárók népe a választójogról gondolkodik. Higgyék el az urak, azok még ma is a világháború első hónapjainak fenséges érzületében vannak. Mi vagyunk méltatlanok őhozzájuk...

KÁROLYI

A munkásság, a parasztság viszont változást, és radikális reformokat akar!

TISZA

Nem feltűnő, hogy a magyar nép a politikában fegyelmetlen, pártoskodó és nagyzó, a harctéren viszont fegyelmezett, áldozatkész és megbízható?!

APPONYI

Mi következik ebből? Ne rébuszokban beszéljen!

TISZA

Az következik ebből tisztelt uraim, hogy a politizáló paraszt nem a szíve szerint beszél, hanem azt mondja és teszi, amit az úgynevezett uraktól lát.

Ez a nemzetiségiekre is igaz. Az urak viselkedésétől függ tehát, hogy fenn tudjuk-e tartani, vagy elveszítjük a magyar szupremáciát.

KÁROLYI *(szinte önkívületben)*

Könyörgöm képviselőtársak! Amit rendszerint magyar szupremáciának neveznek, az tulajdonképpen nem egyéb, mint néhány ezer magyar dzsenti családnak ama joga, hogy egyenlő brutalitással uralkodjék magyaron és nem magyaron az országban! A magyar nép nagy dolgozó tömegeinek nincs is semmi köze ehhez az úgynevezett szupremáciához, mert a magyar munkásnak, polgárnak, földművesnek nem érdeke az, hogy a román fiút magyar iskolába dugják, az az érdeke, hogy anyanyelvén megszerezze a román és tót gyermek a műveltségnek azokat az elemeit, melyek hasznos állampolgárrá és értelmes munkássá segítik. Hiszen a lövészárókban is együtt harcolnak. Választójog kell, méghozzá általános és titkos, zárjuk már le ezt a vitát!

TISZA *(tisztá vizet akar önteni a pohárba)*

Nézze gróf úr, az, hogy ebben a háborúban a magyar nemzet és a magyar politikai nemzetnek nem magyar ajkú fiai is hősiiesen verekedtek, az nem dönti el a kérdést, hiszen a választójog nem bátorság és nem hősiesség kérdése, hanem a politikai érettségnek, a politikai rátermettségnek kérdése. Tudják mit mondok, a választójog szempontjából egyetlen egy dolgot tett ez a háború: meghozta az orosz forradalmat, meghozta az onnan jövő radikális áramlatot. Óvatosnak kell hát lennünk a radikális reformokat illetően, hacsak nem akarunk magunk is egy forradalmat *(Károlyi jelzi a fejével, hogy ő bizony akar)*. Ehhez három kérdést javaslak megvizsgálni. Az első az, hogy a számarányok hogyan fognak eltolódni a radikális választójogi reform következtében. Ne legyenek illúzióink, nem a magyarság javára. A második és az elsőnél fontosabb kérdés az, hogy a műveltségnek és a megbízhatóságnak milyen színvonalán áll az a nemzetiségi választóközönség, amellyel számolnunk kell. Erre egyszerű a válasz, minél nagyobb a tömeg, annál inkább olyan választóközönséget kapunk, amely könnyű prédájává lesz a nemzeti-ségi nacionalizmusnak. És végül a harmadik kérdés. Minő befolyást gyakorol a radikális választójog a magyar választóközönségre. Magyarországon a széles magyar nemzetiségű néprétegek ma még nagyon könnyű prédái a demagógiának, legyen

szó akár nacionalista, akár szocialista agitációról. Ez a gyakorlatban úgy néz ki, hogy míg a nagyobb intelligenciájú osztályoknál a szocializmus belevizsi a néprétegekbe a nemzeti eszmétől való elhídegülést, addig a kevésbé művelt osztályoknál a néptömegek nemzeti fanatizmusa viszi bele a maga érzületét a szocializmusba. Két irányzat ütötte fel tehát ocsmány fejét a klasszikus liberalizmussal szemben, melyet magam is képviselek. Az egyik a nacionalizmus, a másik a szocializmus. Mindkettő szélsőség, az egyik jobb, a másik baloldali, s csak mi vagyunk a közép erő, mely felveheti a harcot a szélsőségek ellen. Ezt hívom én a közép politikájának, és tudom, hogy Károlyi grófon kívül Önök uraim, szintén ebben hisznek, ha másért nem is, hát egzisztenciális okokból. Mert a szocialistákkal az Önök kis pártjai nem vehetik fel a versenyt, ha általános választójogról beszélünk *(jelentőségteljesen Andrássyra és Apponyira néz.)* Azt hiszem ez talán senki előtt sem titok.

WEKERLE *(egyetértően)*

Mind tudjuk, hogy a radikális választási reform milyen veszélyt jelenthet a magyar arisztokrácia vezető szerepére és előjogaira nézve. Azt hiszem több dolog köt össze minket Tisza gróf, mint ami elválaszt.

ANDRÁSSY *(átveszi a szót)*

Mindazonáltal úgy véljük, hogy lehetséges olyan középutat találni, amely azok kezébe helyezi a politikai hatalmat, akik alkalmasak annak gyakorlására.

KÁROLYI

Ez árusítás! Szeretném bejelenteni, hogy a Károlyi-párt és a szövetségesei által alkotott Választási Blokk azonnal megszakít mindennemű kapcsolatot a kormánnyal. Számunka a mielőbbi béke a legfontosabb, és ehhez az út csakis az azonnali és radikális választójogi reformon keresztül vezet!

TISZA

Mélyen sajnálom, hogy háborús viszonyok között kellett a választójog kérdésének napirendre kerülnie, s vannak olyanok, akik a magyar nép béke vágyát önös pártcélok érdekében próbálják kijátszani. Szégyellje magát Károlyi képviselő úr! Sajnálom, hogy ez a kérdés felettünk áll, mint Démoklész kardja ma is, és megakadályoz bennün-

ket abban, hogy azzal az egységgel, azzal az osztatlan figyelemmel, az összes lelki erőknél azzal a vállvetett egybevetésével szolgálhassuk a nemzet hadi érdekeit, amire olyan nagy szükség lenne. Mindazonáltal úgy látom, hogy az álláspontjaink közti távolság nem áthidalhatóan.

APPONYI

Én a reform mellett állok. Azt is megmondom, hogy miért. Azért mert én akarok az lenni, aki megcsinálja a reformot, hisz akkor az a mi reformunk lesz. Aki meghozza a reformot, az élvezi a gyümölcsét is. 1848 után is így volt, amikor a magyar nemesség saját magát előjogaitól megfosztotta. Meglépték a reformot, és ezzel megtartották a befolyásukat Magyarországon. Ezzel szemben, ha ők nem csinálták volna meg a reformot, megcsinálta volna valaki más, és ők még a föld színéről is eltűntek volna, mi pedig ma nem beszélgethetnénk itt, felelős döntéshozókként.

KÁROLYI

Szemforgatók gyülekezete!

TISZA

Természetesen egyet lehet érteni az Apponyi gróf által elmondottakkal, mindazonáltal szeretném felhívni rá a képviselőtársak figyelmét, hogy a háború még tart. A háború hosszú időtartama hovatovább mind több és több olyan kérdést vet fel, amely mélyen érinti a magyar nemzet létérdekét. Rendkívüli időkben élünk, rendkívüli feladatok elé állítottunk, a mindennapi élet aprócseprő sűrűlódásait félre kell tennünk akkor, amikor a nemzet nagy érdekei forognak kockán. Ez most nyilvánvalóan a legfontosabb!

KÁROLYI

Semmi szükség nem volt az egész háborúra. Nem rég jöttem haza a svájci körutamról, ahol megerősítettek abban a hitemben, hogy a béke akadály a Monarchia és Németország hódítási vágya, amelyet a politikai eliten kívül mindenki megszenved!

TISZA *(nevet)*

Nos, mint azt Önön kívül mindenki jól tudja, az Ön által elmondottakkal szemben az igazság az, hogy ez a háború az egész nemzetnek jogos önvédelmi harca, amelyet végig akar küzdeni csüggedés nélkül, ingadozás nélkül, mindaddig, amíg a nemzet függetlenségét, a nemzet integritását biztosító tisztességes békével nem fejezhetjük be azt.

Fontos, hogy a nemzet minden tagja tudja ezt, de az is fontos, hogy tudják ezt rólunk a külföldön. Ha legközelebb hazaáru, kérem ezt is mondja meg! (*derültség*) Nem is értem egyébként amit mond, hiszen ma már a békének katonai előfeltételei részünkről jóformán megvannak. A béke legnagyobb akadályja ma abban a kettős körülményben rejlik, hogy az antant, mely a háborút ránk hozta, minket állít be hódító agresszornak, akivel szemben csak a végső győzelem nyújthat garanciát a tartós békére, miközben abban reménykednek, hogy ha a háború még jobban elhúzódik, mi a kimerültségtől összeroppanunk, és a béke az ő békéjük lehet. Nem nehéz belátni, hogy ha olyan békével fejezzük be a háborút, aminő ellenségeink szeme előtt lebeg, akkor ezt a békét semmiféle szerződés tartóssá nem teheti. Csínálhatnak bárminő nemzetközi megegyezést, ilyen békével szemben nem fog élni más gondolat az életrevaló, megalázott és letiport nemzetekben, mint a revans gondolata. Mindezek miatt nagyon érdekes az, amit Ön mond Károlyi gróf arról, hogy mi vagyunk a béke akadályai. Az emberben ilyenkor felmerül a kérdés, vajon nem a velünk szembenálló hatalmak ígérték-e oda Magyarországot a Tiszáig Romániának? (*Igaz! Úgy van!*) Nem azok ígérték-e oda a Monarchia gyönyörű tartományait Olaszországnak, Horvátországot és a Bácskát Szerbiának, és az ország északkeleti részét az orosz birodalomnak? Vajon nem tudják-e a képviselő urak, – hiszen egész cinikusan meg volt írva a bukaresti lapokban is – hogy küzdelem folyt a románok és a szerbek között arról, hogy kié legyen Torontál vármegye, s a románok és az oroszok között arról, hogy kié legyen Máramaros? Ezek után kell még Magyarországon beszélni arról, hogy ki volt az agresszív ebben a háborúban, és ki vív most védelmi harcot?

(*Mindenki helyesél, Károlyi kiviharzik a teremből.*)

WEKERLE

Nos, azt hiszem Tisza gróf jól összefoglalta, hogy mi forog kockán, hogyha az általános választójogot elhamarkodva vezetjük be radikális módon, illetve, hogy tulajdonképpen ezzel még politikailag sem nyerhetünk semmit, sőt a politikai elit az agitációk hatása miatti lecserélődése által tulajdonképpen magunkat fosztanánk meg vele egzisztenciánktól és vezető pozíciónktól. Amióta alkot-

mányosság van Magyarországon az országot mindig a nemesség vezette a királlyal együtt. Azt hiszem ezer éves történelmünk elég bizonyíték arra, hogy elfogadjuk, az arisztokrácia és a dzscentri vezetése jót tesz az országnak, míg a csőcselék uralmáról mindez valószínűleg nem mondható el.

TISZA

Megint egyet kell, hogy értsek a miniszterelnök úrral. Azt hiszem szorosabbra fűzhetnénk kapcsolatainkat, hogy egységfrontban védhessük meg a nemzetet az agitátorok és propagandisták ellen.

ANDRÁSSY

Hallgatólagosan elfogadom, amit javasol.

APPONYI

Valamit azért mégis csak reformálnunk kéne a választójogi törvényen. Az elvárás nagy.

TISZA

Nos, amennyiben elfogadják az urak, van egy kész törvényjavaslatom, amely néhány százezerrel kibővíti a választópolgárok számát, főleg az elégedetlen szakmunkás réteggel, amely egyszerre lehet kedélycsillapító, ám mégsem veszélyes. Kérek elfogadni a javaslatot? Kérem kézfeltartással jelezni!

(*Mindenki megszavazza, Apponyi tartózkodik.*)

Köszönöm. Fontos és meddő vita végére tettünk ezzel pontot. Még egy napirendi pont van, amelyet röviden ismertetnék. Mint azt bizonyára tudják, nemrégiben érkezett a hír, hogy tegnap, november 7-én, Oroszország kilépett a háborúból, és a győztes bolsevik forradalmárok békéért folyamodtak a Központi hatalmak felé. (*általános éljenzés és taps*) Tekintettel arra, hogy a nyugati fronton sikerült megállítani az antant offenzíváját, illetve az amerikai beavatkozás közvetlen katonai hatása mindezidáig nem volt számottevő, azt hiszem mindannyiunk nevében mondhatom, hogy örömmel és megalégedéssel kell, hogy fogadjuk ezt a hírt. Kiváltképp akkor, amikor az olasz csapatok az oroszországi eseményekkel párhuzamosan Caporettonál megsemmisítő vereséget szenvedtek. Mivel Oroszország lemondott hódító terveiről – ellentétben az antant többi országával – megte-remtődtek a jó kapcsolatok helyreállításának előfeltételei. Bár zavaró tényező lehet, hogy az orosz belpolitikát a bolsevikok kavarták fel, mégis úgy gondolom, hogy nincs ok aggodalomra, és a hely-

zet idővel majd kitisztul. Kérem a miniszterelnök urat, hogy fokozott figyelemmel kísérje majd a Breszt-Litovszkban rendezett béketárgyalásokat, s érvényesítse a magyar érdekeket Romániával szemben, aki szintén békét kért, szövetségese ki lépésének hatására.

WEKERLE

Magam is ezt szándékoztam tenni bizottsági elnök úr. Kabinetemmel már megkezdtük Magyarország tárgyalási pozíciójának kidolgozását. Úgy vélem, hogy számottevő határkiigazításra lesz szükség Magyarországra javára, beleértve Turnu-Severin és bizonyos moldvai értékes olajmezők átadását is.

TISZA

A magam részéről a békefeltételeket korrektnek tartom, és annyira enyhének, hogy az ajánlat tulajdonképpen nagylelkű ajándék a legyőzött Románia számára, s javaslom a miniszterelnök úrnak, hogy a követelések semmiféleképpen se lehessenek a tárgyalások során vita tárgyai.

WEKERLE

Magam is így vélekedem, mindazonáltal a külügyminiszter úr szerint túlzóak a magyar igények, és a tárgyalásokon egy mérsékeltabb változatot hajlandó csak képviselni a Monarchia tárgyalódelegációja, aminek értelmében Ausztria 600, míg Magyarország 5000 km² román területet fog kapni. Úgy gondolom, hogy ez a minimumnál is kevesebb lenne.

TISZA

Magam is így vélem, de ez már az Ön felelőssége, hogy a magyar nemzetet hátrány ne érje. Az ülést viszont bezárom, miután mai napirendünk, illetve az egész választási törvény mizéria végére értünk. Köszönöm az együttműködést, Károlyi gróf után pedig valaki vigye majd el – a hirtelen felindulásból való távozása következtében – itt felejtett kalapját. Az ülést bezárom.

(Mindenkinek szedelőzködni kezd és elhagyja a termet, Tisza az ablakhoz lép és rágyújt. Miután mindenki kiment belép a terembe Tiszáné és Almássy Denise.)

Hatodik jelenet

Tiszáné és Denise leülnek egy-egy székre, miközben Tisza szivarozva föl-le járkál.

TISZA (elrévedve)

Újabb csatát nyertem meg, de vajon mit tartogat még a háború?!

DENISE

Mi nyomja a lelkedet Pista bácsi? Félek már annyira egybeforrtál Magyarországgal, hogy ha mégsem nyerünk ebben a sötét háborúban, úgy te is elesel a hazával együtt.

TISZÁNÉ

Féltelek István!

TISZA (eszébe jut valami és elmosolyodik)

Tudjátok, a jó öreg Strürgkh, osztrák miniszterelnökkel – Isten nyugosztalja – mindig azon tréfálkoztunk még 1914-ben, hogy olyan történelmi események részesei vagyunk, amiknek az eredményét már biztosan nem érzük meg. Mind a ketten tudtuk, hogy egyszer nem lesz majd szerencsénk, és meggyilkolnak minket, de bevallom őszintén, azt hittem, előbb rajtam lesz a sor.

Szegény jó öreg Stürgkh, nem érdemelte meg azt a golyót a fejébe. Az volt az első merénylet ellene. Nekem meg már hány van a hátam mögött. *(rajta kívül senki sem nevet)*

TISZÁNÉ

Ne ferd az ördögöt a falra István kérlek! Így is minden éjjel szüntelenül imádkozom, hogy nehogy valami baj érjen téged.

DENISE (egy koszorút vesz elő a táskájából)

Pista bácsi, ezt az őszi rózsaszín koszorút Tiborcz gazda küldte neked. Én voltam beosztva önkéntes ápolónőként az alakulathoz, amellyel harcolt Olaszországban. Súlyos haslövést kapott, mikor egy kisebb csapattal vakmerő támadást indított az olaszok ellen egy hadifogságba esett barátja kiszabadítása miatt. Én voltam mellette az utolsó perceiben, és megkért, hogy ezt a koszorút adjam át neked. Korábban többször is mondta, hogy rossz álmok gyötrik veled kapcsolatban, és mindig az őszi rózsáról beszélt, ami majd a vesztedet okozza. Ezt nem pontosan értettem, de szerettem volna ezt a figyelmeztetését még átadni neked. Két hete halt meg. Az utolsó erejével a békéért imádkozott. *(Tisza láthatóan elkomorul, le is kell ülnie.)*

TISZÁNÉ

Hát add meg nekik István! Hozd el a békét a népnek, amit úgy szeretsz! Hozz békét a családnak és zaklatott szívednek. Ez nem a Monarchia harca, ez nem a magyarok harca, ez nem a családod harca. Ez már nem a te harcod! Áldozd fel a háborús vezér vérvörös köpenyét a békéért, mielőtt késő lenne, s mások áldoznak fel érte téged!

TISZA (könnyeivel küszködve)

Semmit sem tehetek a békéért Ilonkám. Már nincs olyan ráhatásom az ügyekre, mint korábban, és a német vezérkar hajthatatlan. Különbékre pedig még esély sincsen, hiszen a német csapatok ékként illeszkednek a Monarchia csapatai közé. A mi helyzetünkben csak a győztes béke lehetséges jelenleg, minden más hidat már felégettünk magunk mögött. A hadi szerencse most nekünk kedvez, ezért addig kell ütnünk a vasat amíg meleg, Ludendorff tábornok szerint, és egy végső csapással összeroppantani az antantot. Magam megvalloim szkeptikus vagyok e törekvéssel szemben. És Tiborc... valóságos katasztrófa ez a történet, még ha nem is értem, hogy miért kéne félnem az őszi rózsáktól, bármit is jelképez ez. Kérem tegye meg Denise, hogy saját halottamként Geszten nyugodhasson a boldog feltámadás reménye alatt ez a derék hazafi.

(váratlanul belép az Újságíró)

ÚJSÁGÍRÓ

Elnézést kérek, Wekerle miniszterelnök úr itt van még? Á Ön az gróf úr, először meg sem láttam a hölgykoszorúban. Hallom nem rég jött vissza a frontról.

TISZA

A miniszterelnök úr nincs itt Ady úr, sajnálom, hogy hiába jött. Ami engem illet valóban most értem vissza a fővárosba. Esküszöm visszavágyom, csak e teremtések *(a hölgyek felé mutat)* könyörgő szavára tértem vissza, és maradok is.

ÚJSÁGÍRÓ

Mi történt az ülésen az imént, igazán elmondhatná, hogy valamit a lapomnak is vihessek

TISZA

Azt hiszem sikerült a mérsékelt erők kiegyezése, és a radikális választójog, mint olyan lekerült a napirendről.

ÚJSÁGÍRÓ

Szóval az új korszak kifogásával a régi monopóliumok újra elhelyezkedtek végig az országban. *(Tisza vállat vonva bólint.)* Úgy tűnik megette a fene az általános választójogot, s az egész demokráciát. Ön hiába bukott meg, az országot változatlanul egy marék ember tartja birtokában.

TISZÁNÉ

A férjem nem bukott meg! Vigyázzon a szájára uram!

TISZA (csitítólag)

Nyugodj meg Ilonkám. Ady úr, egy a szívemhez közel álló kritikusom. Neki elhiszem, hogy a kritikája talán építő elemeket is hordoz.

ÚJSÁGÍRÓ

Ugye tudja, hogy ezzel az utolsó esély is elveszett arra, hogy ebből a konfliktusból győztesként kerülhessünk ki, s az ország egysége rábízott azokra, akik majd a békét írják. Nagyon rossz útra lépett most ez az ország, olyanra, ami hosszú évtizedekre konfliktusok ördögi köreit szabadítja ránk, melyek során legjobbaink elhullanak, a hosszú harc alatt.

TISZA

Mindenki ezt mondja mostanában, ha engem is beleértett a legjobbak csoportjába.

DENISE (a koszorút szorongatva)

Hallgass a jó szóra Pista bácsi. Ennyien már csak nem tévedünk.

TISZA (lassan az ég felé mutat)

Ott dől el, hogy élünk-e vagy meghalunk, ahogy döntéseink, és azok következménye is meg volt már írva ott jóval a születésünk előtt. Amit tudunk megteesszük. Ezen felül pedig tudjuk mi segíthet. Sola scriptura, Sola fide, Sola gratia, Solus Christus, Soli Deo gloria!

(Az elképedt újságírón kívül mindenki áment mond, majd ott hagyják őt a teremben. Az újságíró lerogy egy székre és úgy kezdi énekelni a verset. Lehár közben bejön és felsegíti őt, majd kikíséri a színpadról, végül egyedül fejezi be gitár kísérettel.)

Élesvakság

Egy egész ketté szakad,
S a felek még tovább törik egymást.
Vajon elég-e az, ami még marad,
Ahhoz, hogy egy rendszerváltást
Túl lehessen élni
Emelt fővel, büszkén, mint őseink oly sokszor;
Vagy örökké attól kell majd félni,
Hogy rosszat mondunk, rossz helyen, vagy rosszkor.

A nap lenyugszik, a gyenge elesik,
A döntések következménye sokszor végzetes.
Az igazságot sokan sokfelé keresik
S élesvakság az, mi miatt szétesett
A sokat megélt tákolmány,
Melyet nem tart össze többé semmi sem;
Struccpolitikát folytat egy bábkormány,
Főbe lő, nem szűr szíven.

Ellenséges viszony, ellentétes erő,
S a hadak ura sem kegyes;
A túlnyomósos kuktáról lerepül a fedő,
S falra hányt borsó csak a multi-kulti leves.
Keserű kenyér, káposzta és krumpli,
Románok, szlávok, magyarok;
Egy királynak, ha új is, illene azt tudni,
Hogy rá senki sem szavazott.

Éljen a demokrácia kora,
A választójog, és a szabad önrendelkezés.
De hogy élni hol kinek van joga
Megmondani ma igen nehéz.
Főleg a tengeren túlról,
Hiába az akadémiai tagság;
Talán a Nagy Háborúból
Elszabadult kór ez az élesvakság.

Függöny, a harmadik rész vége.

Tisza István egykori miniszterelnök újjáépített szobra Budapesten, a Kossuth téren
Fotó: Lakatos Péter (Internet)

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ VERSEI

SZEPTEMBER ELEJÉN

*A hoszú, néma, mozdulatlan ősz
aranyköpenybe fekszik nyári, dús
játékai közt, megvert Dárius,
és nem reméli már, hogy újra győz.*

*Köröskörül bíbor gyümölcse ég,
s nem várja, hogy a kedvét töltse még,
a csönd, a szél, a fázó-zöldes ég,
fülébe súg, elég volt már, elég,
s ő bólogat, mert tudja-tudja rég,
hogy ez az élet, a kezdet s a vég.*

*Nekem se fáj, hogy mindent, ami szép,
el kell veszítenem. A bölcsesség
nehéz aranymezébe öltözöm,
s minden szavam mosolygás és közöny.*

ŐSZI REGGELI

*Ezt hozta az ősz. Hús gyümölcsöket
üvegtálon. Nehéz, sötét-smaragd
szőlőt, hatalmas, jáspisfényű körtét,
megannyi dús, tündöklő ékszerét.
Vízcsöpp iramlík egy kövér bogyóról,
és elgurul, akár a briliáns.
A pompa ez, részvételen, derült,
magába-forduló tökéletesség.
Jobb volna élni. Ámde túl a fák már
aranykezükkel intenek nekem.*

TÉLI ALKONY

*Aranylanak a halvány ablakok...
Küzd a sugár a hamvazó sötéttel,
fönn a tetőn sok vén kémény pöfékel,
a hósík messze selymesen ragyog.*

*Beszélget a kályhánál a család,
a téli alkony nesztelen leszállott.
Mint áldozásra készülő leányok,
csipkés ruhába állanak a fák.*

*A hazatérő félve, csöndesen lép,
retteg zavarni az út szüzi csendjét,
az ébredő nesz álmos, elhaló.*

*S az ónszin égből, a halk éjszakában
táncolva, zengve és zenélve lágyan,
fehér rózsákként hull alá a hó.*

FÁK BESZÉDE

Pálma

- Versben beszélek, és verssel köszöntsék
nagy, mozdulatlan legyezőimet
s nagy csöndemet is. Én vagyok a Fönség.

Hárs

- Szülőházában a vén udvaron
hová gurultak labdáid, szegény?
Hová repült a sárkányod vajon,
s kedved, hited az életed felén,
És merre szálltak, merre tűntek el
viháncoló, víg gyermektársaid?
Ezt kérdezed, de senki sem felel,
csupán mi zúgunk, régi hársak itt.

Nyírfa

- Héjam fehér, mint a papír.
Megbabonázza azt, ki ír,
és hogyha elrontott a hír,
nevem álmodba visszasír.
Izen neked a nyír.

Almafa

- Bő, zöld szoknyában, széles terebélyel
mesékről álmodom, ha jó az éjjel.
A lombjaim közt almák aranya.
Mindig csak adnék, én, örök anya.

Eperfa

- Itt lakmároztaál egykor, az eperfán,
jaj, hogy szerettél. Majd ha por leszel,
egy nyári szellő még felém seper tán.

Nyárfa

- Mily szép nevem van. Hallod? Nyárfa, nyárfa.
Karcsún, fehérén állok a határba.
Úgy reszketek és sírok, mint egy árva.
S minden széllel zenélek, mint a hárfa...

Kosztolányi Dezső

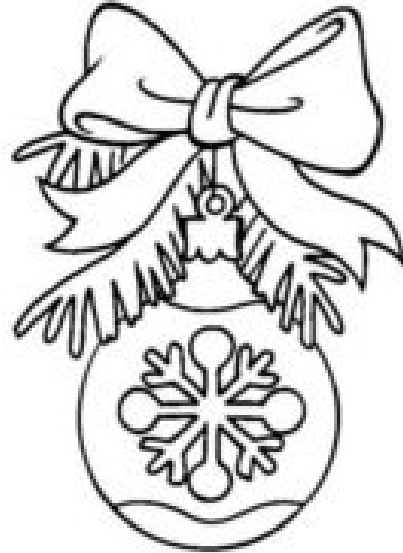
KARÁCSONY

*Ezüst esőben száll le a karácsony,
a kályha zúg, a hóesés sűrű;
a lámpafény aranylik a kalácson,
a kocka pörg, gőzöl a tejsűrű.*

*Kik messze voltak, most mind összejönnek
a percet édes szóval ütni el,
amíg a tél a megfagyott mezőket
karcolja éles, kék jégkörmivel.*

*Fenyőszagú a lég és a sarokba
ezüst tükörből bókol a rakott fa,
a jó barát boros korsóihoz von,*

*És zsong az ének áhítatba zöngve...
Csak a havas pusztán a néma csöndbe
sír föl az égbe egy-egy kósza mozdony.*

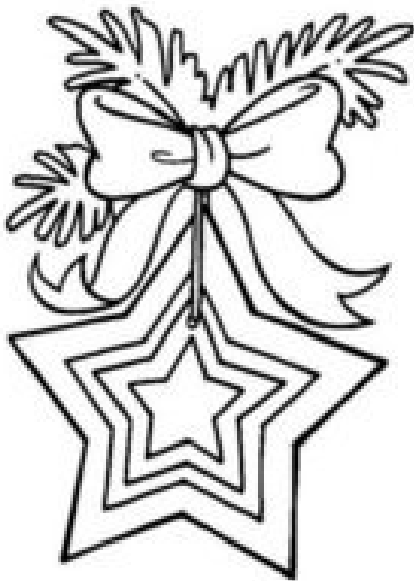
Juhász Gyula

KARÁCSONY FELÉ

*Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű ígézet,
Ilyenkor decemberben.*

*...Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.*

*...És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.*

**Minden kedves olvasónknak Istenáldotta Karácsonyt,
Boldog Új Évet kívánunk!**

**Albrecht Dürer: Jézus születése
A Paumgartner-oltár középső táblája (Internet)**

Következő szám tartalmából:

Tanulmányúton a Felső-Duna – Mura – Vág völgyi szent helyeken. Rostás László – Fister Mária és barátai

Gyárfás Ágnes: Torma Zsófia hátrahagyott műveinek sorsa
